

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

[This page is mostly blank, with some very faint, illegible markings.]

Small white tab at the top center of the book.

Left page of the open book, showing faint, illegible text.

Right page of the open book, showing faint, illegible text.

Handwritten signature or mark in the bottom right corner of the right page.

De Constitutionibus

Statutū excludens feminas a successione existentibus posteris et successoribus masculis usq[ue] in tertiu[m] gradum excludit filios filie testatoris .ix.

An si statutū excludit feminas ab intestato ut sola dote sint contēte pater datus filiū Et postea p[ro]nuntur filia dos debeat redire ad patrē an ad filios filie .ix.

Statutum loquens in materia iuris recipit omnes limitaciones quas recipit ius cōmune dispositio in illa materia .ix.

An statutū prohibens post desertionē appellōnis posse agi de nullitate tribuat potestatem agendi pro expensis in lite factis contra desertentē processu priori existente nullo .xviii.

Statutum prohibens de nullitate post desertionē appellōnis non p[ro]iudicat tercio agere uolenti p[ro] suo interesse .xviii.

Statutum in laicis prohibens contractus alienationis rei immobilis cum alienigenti nō comprehendit alienationes que fierent pro restitutione dotiū si statuentes strahūt matrem suā cum forensibus .xxiii.

An statuto dictate ut femine nō succedant ab intestato sed tantū dotentur momento patre relicto quatuor masculis et duob[us] feminis gravatis masculis de restituenda hereditate debeat computari filie in numero filio[rum] ut detrahāt semil se an tinentem tantū .xxxix.

An statuto dictate q[uo]d se omnib[us] pijs legatis solvantur duo solidi p[er] libra fabrice cuiusdam ecclesie p[ro]iudicat tale statutum factū p[ro] laicos in legatis factis ecclesiis et pijs locis .xl.

An ualeat statutum quo fructus prebende iuxta et mense reduunt ad cotidianas distributiones in pretudiciū clericor[um] extentionū in studio et debentū fructus petere ex privilegio studio cōcesso ipsis studentibus scientibus tale statutū .xlii.

An si statutum disp[on]it bona alicuius publicari p[ro]pter crimē sodomie homicidii uel se interficientis possit fieri talis publicatio post mortem taliter delinquentis .lvii. et .lxi.

An si statutū disp[on]it bona delinque

Antonius de Butrio
Consilia,
Roma, Adamius Rot., 15. VIII., 1472.
G.V. 584B

ntis forēns cōmittit ibi tale delictum possit publicari bona que sunt sita in territorio in illis domicili .lviii. et lxi.

An statuto disponente q[uo]d nullus cuius non originarius non possit habere officiu[m] in ciuitate p[ro]iudicat illis quibus ex pacto prius erat concessum privilegiū ut uenientes ad habitandum in ciuitate possint officia habere .lix.

Statutum transiens in contractu alterius tercia uel cōtinens eius comodū reuocari non potest .lxvi.

De Rescriptis

Rescriptum legitimatōnis non p[ro]iudicat legitimis si de eis non sit mētio in rescripto .ii. et .xlix.

Rescriptum confirmans grām legati quam generaliter narrat uicioram ex aliq[ui]bus cāsis non ualidat grām nisi fiat expressa mētio uiciorum quando ex illo insurgeret pretudiciū tercio .ii. et .xlix.

An supplicatio registrata faciat fidē cōtra rescriptum in quo non continēt illa que fuerunt in supplicatōe expressa .ii. et .xlix.

Quid importet signatura pape cū dicit fiat ut petitur eodē.

Quid op[er]et clausula posita in rescripto pape qua dicitur q[uo]d tenor instrumētū habeatur p[ro] sufficienter exp[re]ssio eodē.

De Renunciacione

An pater possit renunciare usufructui quem habet in bonis filie ad finē ut ipsa donet alteri causa mortis si ex illa renunciatione p[ro]iudicatur creditoribus patris quibus assignata fuerant bona illor[um].

De Officio uicarii

Vicarius episcopi sine sp[irit]uali mandato nō p[otes]t dispensare contra uoluntatē testatoris etiā certi ubi potest episcopus Rector ecclesie p[otes]t uicarium assumere ad tempus q[uo]d au[tem] uicarij et in cura ad ministranda

De Officio legati

Si statutus disponit qd officiales ciuitatis recepta bulleta dominorum debeant mittere ad cōfina descriptos in bulletis officiales illi nō consentunt iudices sed me...

Legatus non confert beneficiū patro nati: laicoꝝ si non auferatur ius alterius non dispensat contra consiliū

De officio ordinarij

Episcopalis iurisdicctio diuidit̃ in tres partes

Si concedatur alicui ut possit in loco exercere episcopalia intelligantur concessa rescripta contra ordinem

Si papa excomit ecclesiam postea cōcedit eam alteri uideat̃ sibi dare in illa potestatem legis diocelane et iurisdictionis et multa habes ibi que conceduntur uel non concedunt̃ in tali concessione de pertinentibus ad episcopum

De his que in me ca sunt

Aetus nō appellandi nō suffic̃ ad suspēdēdū iuriam sed requit̃ ptestatio

De restōne in integꝝ

Non dat̃ restitutio in integꝝ aduersus finiam ex clausula generali quando ps neglexit appellare

Potest retractari sentētia per unam restōis in integꝝ quando fuit supplantatum in alio iudicio quo ad pbatōes

An competit restitutio aduersus sententiam si iudex noluit admittere pbatōes alterius partis

Restituitur maior ad actus iudiciales quos debebat facere si pbabiliter errore fuit exclusus

De alie iudicij mu ca facta

Cessio presumitur simulata si fiat cōdonationis postea pmittit̃ seruare indep̃nem

De arbitris

An cōpromittentes pendente cōpromissum possint aliud cōpromissum facere

Generalia uerba cōpromissi non excludūt casus turpes uel cōtra bonos mores Statutum precludens unam oppohēdi de nullitate laudis nō tollit facultatem opponendi nullitatem causatam ex casibus nō comprehēsis in laudo

Renūciatio non opponendi contra laudum etiā de nullitate non concludit nullitatem pcedentem ex defectu potestatis arbitroz

Licet partes dicant qd intelligatur cōpromissum super laudatis non tamē intelligitur cōpromissum factum super turpibus uel contra bonos mores existentibus illis non competeant partibus cōpromittentibus et hic

An arbitꝝ uel arbitrator p bono pacis possit pnuciare super non petito

An possit arbitꝝ opponere modificationes in his que non includebantur in cōpromisso

An potest peti reductio si dampnum est enormissimū et iuratum etiam fuit de enormissimo

Qualiter pbat̃ arbitroz enormiter lesisse

Pendentia reductionis ad arbitrium boti unū tollit presumptionem sententie arbitri

An stetur dicto arbitroz super pronūciatōe per se esset si fiat ex pacto pacis

An psumatur p assertis in laudo

An iudex qui aditur super reductōe ad arbitrium boni unū dicatur pcedere ut iudex an ut arbitꝝ

An ualeat sentētia iudicis aditi super reductōe si pnucciat̃ inquit̃ laudum et reducendum reseruat̃ sibi declaratiōe in quantum debeat fieri reductio

Si factum est cōpromissum super declaratione dotis inter contrahentes sponsalia de futuro si illi postea cōtrahāt spōsalia de presentibus cum aliis

De iudicijs

Venditor potest adsumere in se instantiam iudicij inchoatam p euentū sup re uendita quodocunqꝝ

Prorogatio iudicij facta p uendentē sup re uendita preiudicat emptori sciēt̃ et non contradicenti

Pronūciatio iudicis facta ut instantia non currat cū auctore preiudicat successori consentienti ut auctor litem psequatur

Tempora instantie non currant ipso iure si iudex pronūciat̃ se nolle pcedere usqꝝ ad certum tempus

De foro competentis

An si statutum ciuitatis disponat bona delinquentis publicari a forēsis delicti in loco debeat publicari oia bona etiā ibi sita in loco domicilij uel ubi cōp

An quis retineat domicilij in loco originis patrie uel aut

De libelli oblatione

Libella debet intelligi eo mō quo magis adaptantur intentioni agētis

An procedat libellus si heres possidet bona hereditaria Et petit̃ declarari ad se spectare

De restōne spoliatoꝝ

Si executor beneficiaris ponit in possessionē aliquem pro quo scribatur non uocato possessore An possit spoliatus agere possessorie

Remedium canonis reintegranda competit etiā p restōne hospitalium

De eo qui mittit̃ in possessionē

An possit fieri missio in domo filie pro debito paterno contra patrem habentem usufructum in illa

De Confessis

An confessio facta per heredem preiudicat legatariis

An sciētia uel tollerātia terti sibi p̃ u licet altero in eius p̃ iudiciū aliquid cōfitente

An ex cōfessione facta per testatōem in testamento uel codicillis possit agi cōtra heredem defuncti

Ex cōfessione facta in testamento nō pot̃ agi cōtra heredem nisi fuerit iurata per testatōem

An et quando cōfessio aduersarij possit p̃ pte apbari et p̃ pte repbari

De pbatōibus

Qualiter pbat̃ arbitratōem enormiter lesisse ptes cōpromittentis

Qualiter pars pbat̃ suū interesse ad hoc ut admittat̃ ad iudiciū

An si unus fuit p̃ nūciatus manifestus uisurarius in uno iudicio p̃ bent illa acta in alio inter diuersas

Probatōes facte i uno iudicio faciunt fidem in alio etiā si uariet̃ modus agēdi qñ agitur in materia p̃ n

Probatō facta in sumario iudicio facit fidem in plenario quando in sumario plene fuit discussa

An cōtra bullā Pape possit fieri pbatō p supplicatōz registratā qd alr̃ fuit cōcessa gratia q̃ sit in bulla

In paruis causis pot̃ idem esse iudex et notarius

De testibus

An sufficiat probare p duos testes quem prohibuisse alium testari

Non pbat̃ testis necessario nō fuisse solutū ex eo qd dicit̃ de debito reum in terpellatum Et non solusse

Quomō intelligit̃ qd admittant̃ testes non integri in actibus qui per alios probant non possunt

An pbat̃ testis etatem qui dicit̃ talis erat forte x annorum

An dictum testis unus possit si dubium fuerit declarari per dictū alterius testis de eodem deponentis

An si testes discrepāt in numero uel
quantitate pbent saltem in minori sumā
in qua concordant .li.

De fide instrumentorum

An protocoolluz notari possit exem
plari in publicam formā si apparet qd no
men notari fuit de nouo appositū Et qd
fuit rogatus et si attestaretur qd illa po
sunt et in eo apparet rasura .x.

Protocoollum notari publicatū non
censetur publica scriptura .x.

Instrumentum notari non probat in
quantum attestatur de alijs de gestis
in eius presentia .xxxii.

An possit contra bullā Pape probari
contrarium per supplicationem per eum
signatam .xli.

Quid importat supplicatio pape in sup
plicatōibz dū signat p fiat ut peti .xli.

Valet pductio instrumenti scā coram
nōrio si nō potuit habere copiam iudicis .

De presumptionibus

Quicquid habet filius presumitur de
bonis parentum acquisitum .ix.

Presumitur dōus arbitratoris qui
in magna re condemnauit non recepta
probatione debet .xxiii.

An presumatur pro sententia lata in
absente .xxiiii.

Petitio reductionis ad arbitrium bo
ni iuri et eius pendentia tollit presump
tionem arbitri .xxv.

Si apparet pecunia recepta ab aliquo
nec de causa liquet in dubio presumitur
mutuum .lxvi.

De iure iurando

Iuramentum minoris .xxv. annorum
presumitur dolo extortum si iurat non
contrauentre contractui in quo leditur
ultra dimidiam .xlv.

Iuramentum prestitum super contra
ctu non supplet sollemnitates in contractu
requiritas a iure positas .xliii.

Iuramentum minoris in enormissima
lesione non excludit eum a petenda resti
tutione .xliii.

De prescriptionibus

An ex taciturnitate temporalis tps
xiii. annorū psetibā cōtra uolētē infrin
gere testamentum ex nullitate .xxv.

In actionibus non currit prescriptio
cum mala fide .xli.

An ualeat statutum decurtans tps
prescriptionis a signatum de iure cōt. xlv.

Datur restitū aduersus prescriptionem
causata appbabilis ignorantia .lxvii.

De sententia et re iudicata

Pene que imponuntur ex arripito p
bono pacis uel publico non censentur sen
tentis diffinitiuas Sed reuocari possunt

Relegatio est non condemnatio nec
sententia nec baptismos .

Si iura lata contra contumacē nō pretu
dicat tertio cum quo non est actum .

An sententia lata sup rei exumatio
que fuerat ad iudicā i solutum dicatur
diffinitiuā an interlocutoria .vi.

Que dicatur mera interlocutoria et
que dicatur mera diffinitiuā .vi.

Detractio ordinis iudicarij etiam in
substantialibus a iure facta non tollit no
men sine diffinitioe .

Non dicitur diffinitiuā q̄ ex toto nō
decidit questionem que principaliter in
iudicio non deducitur .vi.

Que differentia sit inter sententiam
diffinitiuam et interlocutoriam .vi.

Que dicatur sententia iusta partem
pans de natura diffinitiuas et de natura
interlocutorie .vi.

An si statutum facti mentionem de
diffinitiuā et interlocutoria habeat locuz
in mixta .vi.

An sententia sit nulla quando expres
se se refert ad acta et ex actis apparet
inuisibilia .xxviii.

An sententia contra sniam lata in di
uersis instantis teneat .xxviii.

An sententia lata p iudicē ad terrore
domini ciuitatis sit retractanda .xxviii.

An possit retractari si pars fuit sup
plicata quo minus possit suas probatio
nes producere .xxviii.

An sententia lata ex officio in fau
rem usurarij qd non sit usurarius tractat

in rem iudicatam ad preiudicium aliorum
qui soluerunt usuras quo minus possint il
las repetere .

An iudex possit retractare primam
sniam dū iusticia notorie constat .xxv.ii.

An si unus fuit pntatus usurarius
in uno iudicio faciat fidem illa sententia
in alio inter diuersas personas .xxv.ii.

An sententia lata cū autore p iudicet
successorū scienti et liti assistenti .xliii.

De appellatombus

An appellatio interposita a sententia
habente um diffinitiuas licet sit interlo
cutoria debeat regulari quo ad sollemnia
et alia secundum appellatorem interlo
cutorie an diffinitiuas .vi.

Datus fuit curator ad lites aduisti ex
stenti in patria uel auita potestate que
datio non tenuit fuit tamen iudicium de
facto agitatum exceptione nō opposita
et lata sententia contra aduista qua pa
ter appellauit nec fuit illam prosecutus .

Quentur an fideiussores curatoris pos
sint condemnari pro expensis litis statu
to dictante qd post desertionē non pos
sit de nullitate opponi .xxviii.

Statutum ualidans processum nulluz
per desertionem appellations non preiud
icat alijs quorum interest sed tantum
litigantibus .xxviii.

Non sufficit metus appellandi ad sus
pendiū sniaz s; requirē ptestatio .xxviii.

De confirmatōe uel inuitis

Confirmatio Pape referens se ad ac
ta ad cōcessionem legati ex generali nar
ratione qua dicebatur gratia legati non
uolere ex aliquibus causis non ualidat illā
nisi fiat expressa mentio ueni propter
preiudicium tertii .L.

De clericis non residentibus

An ualeat statutū quo fructus mese
groffe reducā ē ad cotidianas distributio
nes impreiudicium clericorū absentium
in studio priuilegiato ut studentes perc
pant fructus in absentia studentibus
de priuilegio certificatis .xli.

De preben. et concess. preben.

Decretum Pape afficit manus ordina
rii collatoris et si fiat sub conditioe quan
do est retractua ad tempus .xliii.

Decretum pape non afficit manus or
dinari collatoris nisi detur uacatio secu
dum nomen expressum in litteris .

An capellani ecclesie quibus assignan
tur perpetuo certi redditus ita tamen
ut non possit reuocari absq̄ causa legit
ma dicā habere titulum in ecclesia .iii.

An oēs habentes fructus bñ fietorū di
cantur habere titulum in beneficio .iiii.

An si testator creat altare in ecclia
cum pena qd si rector non celebrat ibi ex
lapso .xv. dierum incurrat penam priuati
onis ipso iure cōtrafactens priuatur .ix.

De Comodato

Si apparet pecunia ab aliquo recepta
nec constat de cā psumitur mutuū .lxv.

An ualeat uenditio bonorū facta con
cubine .xliii.

An ualeat uenditio bonorū facta per
institutū heredē in testamēto nullo .xxv.

Venditor potest instantiam litis in
choata per emptorem super re emptā ad
sumere in se quandocumq̄ .

Protogatio litis facta per emptorem
sup re uendita preiudicat emptori scien
ti et non contradicenti .xliii.

Si instrumentum uenditionis continet
dimidiam iusti pretij Et equaliter resi
duum donat presumē dolo si uenditor
erat mior .xxv. annorū s; esset pubes .xlv.

Venditio pupilli facta tutori est nulla
ipso iure .xlv.

An probetur precium rei uendite si
testes dicunt aliqui de maiori suma. Et
aliqui de minori .xliii.

An promittens non uenire contra ue
ditionem a se factam possit uenire rati
one minoris pretij .liii.

An si unus ex duobus communicatis
bus omnia bona sua emit possessiones no
minis suo debeant esse communes .

An uenditor teneat facere qd emptor
pacifice possidet a molestatoe tertij .xxii.

Si apparet pecunia recepta ab aliquo et
nō exprimit cā in dubio psumē mutuū

De locato

An alienas rem emphyteoticam cadat ipso iure a iure suo. xxii.

Licet emphyteota faciat rem propter quam cadat a iure suo tamen non perdit ius si dominus non uult. xxii.

An p receptione pensionis factam a dno uideatur refirmare contractu si conditor prius ceciderat a iure suo. xxii.

An si emphyteota alienat rem emphyteoticam contractus tamen non ualidetur si monasterium cuius erat recipit pensionem. xxii.

An si monasterium renouat emphyteosim ille qui ceciderat a iure suo tamen monasterium hoc ignorabat ualeat reuocatio. xxii.

Emphyteosis ecclie non transit ad extraneum heredem emphyteoteice. xxii.

Emphyteosis concessa sibi et heredibus suis non transit ad heredes extraneos conditoris.

Emphyteosis concessa priuato non potest per eum transferri in eccliam. xxii.

An si ecclia cõsueuit locare in emphyteosim et postea transfertur per conductorem in extraneum ualeat consuetudo. xxii.

An emphyteosis ecclie possit transferri in extraneos p uiam legati. xxii.

An ille qui est emphyteota solus terre si postea supedificauit dicatur emphyteota edificii. xxii.

An si legatur emphyteosis in casu quo non ualeat debeatur saltem extimatio rei emphyteoteice. xxii.

An uendens rem emphyteoticam et constituens se possessorem nomine emptoris in requisito duo cadat a iure suo. xxxiii.

An si emphyteotea communes diuidunt inter se emphyteosim in requisito domino cadant a iure suo. xxxiii.

Bona emphyteotica non confiscantur licet emphyteota committat delictum dignum confiscatione bonorum.

De feudis

Feudum non transit ad filios etiam masculos filie feudatarie. xlii.

An in feudo antiquo equaliter succedant filius et nepos filius fratris. xlii.

De fideiussoribus

An fideiussor curatoris adulteri tenetur possit condemnari pro expensis litis si datio curatoris non tenet ipso iure cedente appellante et non prosequente appellatorem statuto distante quod post defertionem de nullitate non possit opponi. xviii.

Duo correi uidentur fideiussore unum pro reliquo in pecunia recepta per alterum. i.

De solutionibus

An clericus p debito cuius conuenit possit ultra quod facere possit ut gaudeat priuilegio ne egeat et an illi renuntiare possit. xl.

An si nenditor p diti soluit collectas p predio postquam uendit ex eo quia non erat copertatum extimam in libello communitatis possit repetere ab emptore. lx.

De donationibus

An ualeat donatio rerum facta concubine per concubinarium. xliii.

De peculo

Bona que habet filius presumuntur patris alio non apparente. viii.

De societate bonorum

An si unus de sociis habet filium qui exerceatur in societate debeat habere solarium pro filio. vii.

An socii comunicent fructus dotis uxoris alterius conloci et quod de fructibus dotis matris filiorum existenti in comuni onis et quid de expensis factis per alterum socium Et quid de expensis factis per alterum ex locis in eundo ad factum iacobum. vii.

An si unus ex sociis communitatis omnia lucra emit possessiones debeant esse cões.

De testamentis

Que remedia competat que defunctum uolebat instituere heredem si probatus fuit ab alio testari.

Si substitutus est aliquis si mori institutus heres sine filio masculis an ad heredem substituti transmittatur comodum ad eundem heredem si substitutus mori

tor concepta filia sed non dum nata

An si filia instituit matrem in dote maritum in reliquis bonis deinde decedit sine filio possit mater agere ad supplementum legitime Et si potest an de dote tota an dimidia cum tunc lucratur dimidiam dotis ex forma statuti. xxi.

An ad seruandam testamentum filii sufficit filii pariteribus religisse quocumque titulo. xv.

An uerbum reliquo importet institutionem heredis. xv.

An si testamentum est nullum propter defectum institutionis heredis remaneat ualidum quo ad substitutionem. xv.

An si filius instituit patrem mater possit agere de innocuo statuto excludens et matrem stante patre. xvi.

An si legatur emphyteosis in casu quo non ualeat testamentum debeatur saltem extimatio legatario. xxxiii.

An taciturnitate temporis. xii. annorum excludatur quis a potestate dicendi testamentum nullum. xv.

An si instituitur in capax substitutus debeat expectare mortem instituti ut eam capiat hereditatem. xv.

An si legatur habitatio domus filibus in casu uicinitatis consumitur legatum in prima diuitate an extendatur ad alias et quid si dedit in casu uicinitatis et cursumque alterius necessitatis includit casus cessante uicinitate. xxx.

An si heredes instituit per partes ab eant unicum substitutum requiratur quod conditio apposita substitutioni purificetur in personis utriusque instituti. xxxi.

Quis fuit causa augmentations legitime filiorum. xxxi.

An argumentatio legitime filiorum mutet iura de ista materia loquenda in aliis dispositis in legitima. xxxix.

An statuto laicorum disponente quod omnibus legatis soluantur duo solidi pro libra icludat legata ecclie et prius locis. lx.

Instituto primi gradus restricta ad masculos cõsetur etiam cõ restricta ad masculos in gradibus ulterioribus. xlii.

Legatum suum non debetur legatario si morte preuentus modum non potuerit adimplere. xlii.

An si legatur quod aliquid ut in perpetuum certum quod soluat annuatim bonus se extēdat ultra uitam legatari. xliii.

An substitutio cõpendiosa facta p uerbum cõse sit fidei commissaria p toto tpe an sit directa p tpe p apillaris etatis. liii.

An si legantur omnia supellectilia parua magna ueniunt in tal legato perle que erant in ignorate testatori. liii.

Testator legat uxori si nupit an lapsum mensis Ianuarii proximi futuri dimittit uult per totum mensem Ianuarii postea moritur an debeatur legatum. liii.

Pater instituit filios in bonis et filiis ut daret quod nuptui traderet postea moritur filia impubes et filii An possit mater petere portiones debitas filie iure nature in bonis testatoris. xliii. 2. xliii. et uide cõsiliu.

An appellatio suorum heredum cõprehensa extraneis etiam si sit locus religiosus. xxxii.

An appellatio heredum comprehendant legatari. xxxii.

An res filioz soluant quartam de legatis factis mendicantibus in rebus immobilibus que capere non possunt. xxxii.

An legatum annuum debeat solui in principio anni. xliii.

De successione abintestato

An statutum excludens feminas ab intestato existens postea et successione masculis excludat existens masculis natis ex filia defuncti. ix.

An si statutum excludat filias a successione materna existens masculis possit filia succedere si moritur mater relicto paruo filio qui statim moritur. xx.

An dicatur decedere intestatus quod cessit facto testamento sed nullo de iure.

An si statutum excludit feminas ab intestato sed uult quod detetur Et testator relinquit quatuor masculos et duas feminas debent femine computari in numero filiorum quo ad detractionem portionis debite de iure nature. xxxix.

De sepultis

An si episcopus obligat sepulturam in alia ecclia quam cathedrali debeat cathedralis habere canonicam portionem de legatis ibidem factis.

ctis et fueralibus. primò Et ibi tractat
quid iura p̄cipit solui canonicè portioz
si legat̄ testor̄ ecclesie ubi eligit sepulturā
q̄ tamen ex negligētia uel impotentia nō
fuit postea ibidē sepultus. cōsilio primo
De statu regularium

An monialis p̄fella de lēctā sup̄ioris
trāsiens ad aliud mōsteriū possit repe-
te dotē quā dedit in ingressu primi mō-
sterii. Et an mēdicātes p̄ bonis q̄ tenent
etiā d̄ facto debeāt tribuere cū clericis
exemptis et non exemptis in collecta uni-
uersaliter imposita per papam. xxxiii.
An heremite uel Iohanni sint plone
ecclesiastice et episcopo subiecte. xix.

De religiosis domibus.

Hospitalia et alia pia loca sunt subiecta
episcopo. xl.
Regimen hospitalis non potest cōmit-
ti minori. xxv. annorum. lxi.

De iure patronatus

Si edificator ecclesie dicit q̄ uult fili-
os eius d̄ esse patronos et quilibet eorū
qui omēs erūt de eadem stirpe censeātur
patroni per capita. xxxix.
Legitime natus ex m̄re spuria nō ex-
cluditur a iure patronatus delatum per
auum maternum nepotibus suis. xxix.
Mator xiiii. annus patronus ecclesie
p̄t̄ rectorē p̄s̄tare absq̄ curatore. xiii.

De censibus

An mendicantes p̄ bonis que tenent
etiā de facto debent contribuere cum
clericis exemptis et non exemptis in col-
lecta imposita uniuersaliter per papam.
An si uēditor soluat collectas p̄dit
ex eo q̄ nō erat mutatus in libro extim-
comitatus recuperat alias ab emptore. lx.

De ecclesiis edificandis

Quis debeat cōferre ad expensas clo-
ace habentis longū tractū p̄ ciuitatē. xiii.

De p̄sonalibus.

An si contraens matrimonium per p̄-
curatorem putans cōtrahere cum maiori

fita unus contrahit cum minori iste error
uicet matrimonium. lxiii.

An si quis ratificat matrimonium cō-
tractum per procuratorem cum una. cū
q̄ non putabat contrahere ualde ē ma-
trimoniū male re illa hoc expresse priora
non approbante. lxiii.

An mulier cum qua erat contractum
matrimonium erranter post ratificatio-
nem utri posse contrahere cum alio anteq̄
aprobet ratificationem. lxiii.

An matrimonium contractum per p̄-
curatorem reuocatum possit tacite re-
uocari. lxiii.

An errans in nomine sp̄se in qualitate
licita contrahat. lxiii.

An matrimonium sit nullum si datur
mandatum ut procurator contrahat cū
minori filia alicuius et ille cōtrahat cū an-
tiorore. lxiii.

In matrimonio requiritur consensus et
propositum ut intendatur contrahere
matrimonium. lxiii.

An compromissum factum inter con-
trahentes sponsalia p̄ futuro super do-
te exp̄ret si alter sponsonum contrahit
de presenti cum alia. lxix.

An possint petri arte hinc idē p̄ cōtra-
hente sponsalia confessatis recepta et q̄
bus est factum preceptum guarantigie
per notarium si postea non sequatur ma-
trimonium. lxxx.

De conditionibus apposis

Cōditō late i se p̄phēdit modū. xlviii.
Legatum sub modo debetur legata-
rio licet morte preuentus modum non
potuerit adimplere.

Qui filii sint legitimi.

Legitime natus ex matre bastarda nō
excluditur a iure patronatus delato per
auum maternum nepotibus suis. xxix.

Legitimatio filii legitimi existenti-
bus non preiudicat illis ex quo non fit mē-
tio in legitimatione de legitimis. xlix.

An spurii ex certa progenie succedūt
in his que sunt honoris cognominis uel
hereditatis progeniti. lvi.

De dote post diuortium

An uis ex factis debeat cōmuni care
fructus dotis uxoris uel dotis matris
cum alio locus eiusdem societatis. vii.

An dos mortua filia ante matrem do-
tantis plone mater debeat ad filios filie
an ad patrem qui stipulatus fuerat sibi
restituere eo preueniente. ix.

An uota debeant redire ad filios filie
statuto excludēte seias ab intestato. xviii.

Qui sint casus dantes actionem repe-
titiuā dotis. ix.

Qui sint casus cōsolidates dotē mu-
lieri dotate uel patri dotanti.

An si statutum prohibeat rem in mobi-
liā transferri in alienam includet dotē
uxoris ut capere nō possit p̄ dote bona
mariti q̄ cōtraxit cū alienigena. xxxiii.

An si pater et filius promiserunt dotē
restituere uxoris filii que fuit consump-
ta partim i festo nuptialium partim p̄ studio
filiū possit uxor post mortem in tali repe-
tere dotem a patre preueniente. xxxviii.

An pater de suo debeat facere expen-
sas nuptiales pro filio. xxxviii.

An ornamenta per sponsū transmissa
sponso possint perire uel eius patrem
repeti soluto matrimonio.

An si filius habet bona quasi castrensia
teneat de illis dotare filiam patris filii.

De accusationibus

An si statutum confiscat bona sodo-
mite uel alterius possit post eius mortem
procedi ad confiscationem. lxxviii.

De usuris

An pecunia quam recipiūt eius ex do-
no ac n̄ in iusticia propter matuum comū-
tati factam ponendo sup̄ montem sit li-
cita. xvii.

An testamentum usurarii manifesti
instituentis filiam non seruata sollicita-
te. c. quāq̄ de usuris l. vi. ualeat saltem
quo ad iuris effectum. xxv.

An testamentum usurarii manifesti
ualeat saltem quo ad legata ad pias causas
si non cauit. xxv.

An sententia lata ex officio saltem in
favorem usurarii q̄ non sit usurarius trā-
seat in rem iudicatam quominus non pos-

sint repetere usuram illi q̄ soluerat. xxviii.

Non admittuntur heredes et legata-
rii usurarii manifesti ad impediendum iu-
dicialis processum uolentis compellere sup̄
restitutione usurarum. xxviii.

An ad infringendum testamentum
usurarii manifesti requiratur probatio
manifesta tpe testamēti uel ante. xxviii.

An si unus fuit pronuntiatuſ usurarii
us in uno iudicio et instrumentum simu-
latum si postea inter easdem personas lit-
gatur et uariatur finis agendi probent
prima acta in secundo iudicio. xxxvi.

De priuilegiis

An priuilegium concedens inferiori p̄-
lato i loco illa que potest episcopus uide-
tur concessisse illa que sedes episcopalis
et hic in de multa dubia circa concessione
huiusmodi priuilegia que iura uideantur
concessisse. xix.

De penis

Penę que imponuntur ex arrupto p̄
bona publico uel priuato nō cōferuntur
in heredes sic ex arrupto tolli possunt. i.
Relegatio non est condemnatio nec
sententia nec baptismum.

An si statutum loci delicti dicitur pub-
lican oia bona delinquentis possit iudex
domicilii etiam suo fisco applicare bona
sui territorii. lvi. et. lxi.

Bona emphyteotica non confiscantur
licet emphyteota committat delictum cō-
fiscatione dignum. lxi.

De penitentis

An retores ecclesiarum possint assu-
mere aliquos pro auxilio in re non intita-
lato. li.

De uerborū significatione

Relegatio qd̄ sit. Officialiū appel-
latione qui cōprehenduntur.

Rektorū appellatio q̄ cōphēdantur.

Officialiū appellatio nō cōprehenduntur
Antiani habentes regimen ciuitatis.

Institutio denotat priuam dispositio-
nem testatoris.

De beneficio creando etiā ante appo-
sitionem superioris uerba preteriti tpe

in dicitur priuationem ipso iure
 Posterior appellatione an comprehenditur masculi et femine .ix.
 Clericorum appellatione an comprehenditur episcopi .x.
 Relinquo an importet heredis institutionem .xv.
 Episcopalis iurisdictio quas spes comprehendat .xix.
 Genus precedens non restringit licet aliquae spes post ea utitur a maxime ubi est dictio tam .xix.
 Velut et sicut sunt uerba similitudina .xix.
 Fortis est aptus comprehendere contentiofam et in contentiofam .xix.
 Spes enumerata post genus illud restringunt in materia odiosa .xix.
 Iurisdictio et forus non includunt actus qui fiunt sine strepitu .xix.
 Adequatio duorum extremorum intelligitur facta quoad illam in quorum est capax ille ad quem fit adequatio .xix.
 Cuius non dicitur qui est aliunde licet aui et pater in loco sit natus .xxi.
 Domicili uel ciuitatis appellatione intelligitur de illo ubi habet domicilium licet alibi sit natus .
 Verba iuris disponentia super priuatione rei de notantia factum tantum presupponunt priuationem iuris .xxii.
 Suorum heredum appellatione non comprehenduntur extranei .xxiii.
 Heredum appellatione non comprehenduntur extranei .xxiii.
 An intestatus dicatur qui fecit testamentum se in nullum .xxv.
 An uerba que possunt de iure et de facto intelligi debeant intelligi de facto .xxv.
 Quandoque et quodcumque quid significat .xxx.
 Malefidei possessor quis dicatur .xiv.
 Alius quam quod est nota diuersitas .xxx.
 Cuius potest denotare casum agere .xiv.
 In perpetuum quid significet .xviii.
 Prorogatio antiqui actus non dicitur fieri quando aliquid de nouo addit .lxvi.
 Clausula uita speciebus sequentibus generis non restringit genus ad species terminatas sed ampliat .

De Sepulturis

Iohannes quidam subriga
de parrochia sancte ag
netis Ciuitatis Ferrarie
existens in castro Salsoli
Comitatus Mutine co
didit testamentum in quo elegit sepulturam
apud monasterium sancti Pauli ordinis car
meltanz ciuitatis ferrarie et dicto mo
nasterio reliquit trecentas libras pro emendo
usum qui redderet omni anno xxx li
bras Et si ad presens non posset emere
darentur omni anno xxx Prior ecclesie
sancte agnetis petiit quartam Fratres san
cti Pauli dicunt illum ibi non sepultum sed
in castro Salsoli Prior dicit quod elegit se
pulturam apud sanctum Paulum et iussit
se ibi transferri ideo debet habere quartam
qua licet ibi non fuerit sepultus fuit ex
negligencia heredu Querit quid iuris

Nonne ihesu xpi prima facie
videtur quartam non deberi que
debetur rone sepulture quia hic
non est sepultus Item quia de
betur propter iniuriam illatam parrochiali
ideo quia alibi sepultus ex quo in sancto
Paulo non est sepultus nulla iniuria illata
est ergo Item absurdum sequeret quod cum
in funeralibus debeat habere quartam ha
beret duas quartas prochnalis funeralium
unam ubi sepultus est aliam ubi sepeliri ele
git Item quia licet quarta debeatur quan
do cum effectu electa est sepultura ut in
l. iii. s. i. ff. de sepul. c. i. qd non habz
relatum Hoc dicit Fredericus de senis
suo consilio. iiii. His non obstantibus
pato contrarium Et si teneatur opinio quod an
te electionem actum quarta debeatur qua
sequitur Oportet de sepul. c. i. qd non habz
dubium quia ante electionem fuit propter
solum actum in eligendi Item etiam tenendo
opinionem quod non debeatur ante electionem
actum sed debeatur solum post ad huc pu
to debere quia primo textus ponderat solum
actum electionis et non ponderat sepul
turam ut patet de sepul. c. i. ubi eligat se
pulturam 2o et c. in nostra ubi elegerunt se
peliri et c. ti. c. ii. li. vi. et in clem. i. x.

viii. In quibus omnibus solus actus electi
onis ponderatur. Item causa quare debetur
est propter recompensationem oneris sacra
mentorum que ad animam diriguntur ergo
relicta pro anima defalcant a parrochiali
ubi est relicta cum iniuria prochnalis uel
ubi relicta est contemplatione eius quod
erat debitum prochnali In prochnali autem
debet sepeliri in quantum alibi eligat in quan
tum est in se iniuriam intulit prochnali ubi
eligendo et quod ibi reliquit ex quo ibi
elegit sepeliri reliquit esse sepul
ture Subest ergo causa defalcandi licet fa
cto ibi non sit sepultus 2 sic quarta debetur
Debet enim de relicta hoc quarta contemplatione
sepulture quam uersimiliter habuisset pro
rochnalis si alibi non fuisset electa sepul
tura. Suf. et ergo cum ibi elegerit et legasse
quod ibi sepultus non existat hoc enim fa
cto et non tunc contingens quod ibi non sit
sepultus non alterat dispositionem iuris
nec alterat tacitam uoluntatem defuncti
in defalcando cum post mortem eius et con
tra uoluntatem facta tantum contingat ad quod
l. ii. ff. de co. li. et demo Ad hoc quia in
specie iuris dispositio corpus est desti
natum in sancto Pauli licet alibi de fac
to sepultum Locus ergo destinatus debet
attendari et non ubi corpus est. l. ex facto
s. re. ytalica. ff. de hered. inst. et in
clemen. ne roman. Xpi tamē de electione
Item cum illi de sancto paulo habeant ac
tionem ex quo possunt consequi corpus
ibi sepultum punde uidetur ac si corpus ibi
sepultum foret nam in bonis unde est id ad
quo factio competere. l. bonorum in fi. ff. d.
X. sig. et dicit l. id apud se quis habere ut
datur ad quod actionem habet. habetur
enim quod peti potest. l. id apud se. ff. de uer
sig. maxime si per eos quominus repetat
uel quominus heredes compellant stetit
eorum negligentia uel heredu non debet
non tunc prochnali ecclesie. Ex quibus con
cludo ecclesiam sancte agnetis debere ha
bere quartam predictorum relictorum Et di
cti Frederici de Senis non sunt uera nec
consulendo dicit sepul. quod non contingat
in proposito Ita dico et consulo Ego An
thonius de butrio utriusque turis doctor.

et hoc non est casus noster. Quia de q. u. principali datur tempore impedimentum et legitimum et cōcedit a iure ut deseruiat per uicariū de elec. c. q. totū de uo. c. fi. de elec. cum ex eo li. vi. de app. p. ut. de regu. beneficiū li. vi. in consti. ex. e. c. t. cum si. que de uicariis temporalibus loquitur. ad hoc possunt reduci omnes casus ut in pluribus qui enumerantur de preben. extirpande. §. quia uero. inter quos aliqui sunt perpetui aliqui temporales. tales autē non sunt proprie intulati. nec sicut ecclesie de fi. instu. g. p. p. u. nō. glo. in fi. In istis procedit regula q. deseruire per aliū regule est prohibitum. xvi. q. ii. p. c. p. mus. tempore cū cure habent exercitiū sed delegatam habent potestatem ut dicit glo. t. in c. quoniam enonnis ne prela. uices suas. Itē et temporales et solis prelati uel rectoribus substituere impedimento possunt ad modicum tempus substituere ut nō. glo. O. et lo. an. de offi. uicari. clemens. super glo. t. ubi in fi. dicit q. habent delegatam ad hoc glo. i. clemens. t. de regu. i. §. locū tenen. Perpetui autē utiliter curam habent ut ordinarie potestatis ut nō. glo. de preben. super eo li. vi. et nō. glo. in clemens. di. dum d. sepul. §. sacerdotibus. ad hoc qd nō. in dicto. c. si qui uero. et de preben. super inordinata. Quidam sunt in ecclesiis stipendiati sicut ut subrogati loco aliorum nec principales sed ut coadiuantes ut qui non sufficiunt principaliter curati uel intulati alii sub eis ponuntur ad exercitiā cure iuuanda et tales similiter possunt esse temporales et perpetui et cum titulo a sine titulo et iam non est hoc tunc repugnans quem habere stipendium in ecclesia et ibi nō. esse intulatum patet ex nō. de rescriptis. postulat. nō. Inno. de preben. cum iam dudum. et nō. lex. di. sanctorum. pōt. enim quis in ecclesia esse prebendatus absq. titulo sumendo prebendam large pro stipendio et tales ad tempus etiā modicum possunt assumi etiā ab ipsiis prelati et rectoribus inferioribus absq. epi. cōsensu. Itē et de epi. cōsensu uel licentia cōmittēdo eis ut delegatis p. m. exercitiū cure uel illis participantibus ut nō. de elec. ex eo q. li. vi. et nō. de pen. a. re. ois utriusq. se xus

super glo. exempli. et nō. de offi. Archid. in §. cū omnibus in nouella in c. ad hoc. ne prela. ut. suas. c. quoniam palle. ad text. de offi. or. quoniam. vii. q. i. illud et. c. nie. bil. Hoc firmat Inno. d. offi. uicari. clericos p. regula residētes posse sibi assumere coadiutorē in cura imo debetur ubi nō. sufficit. resideat ita q. non assumant ex toto loco sui. Hoc firmat Lap. d. cast. in uel. sca. alle. y. ergo p. batum est porcionarios in ecclesia assumi posse ut delegatos i. exercitio cure et non sicut intulatos ad clemens. t. de regular. §. prioratus cum glo. in §. locū tenen. ex quo concludit tales sic assumi non fore exorbitantes a iure et non ob. Hic cogamur uerba restringere et iura que prohibent assumptionē uicariū pcedant et restringi debent ad uolentes assumere ex toto loco sui non residēdo ut ibi uidet. possunt etiā ex hac causa assumi ut ppetui et ut intulati et tales non possunt nisi de consensu epi. assumi imo exigitur cōsensus capituli ut notat Vin. in c. ad hoc. de offi. uicari. Et ponit etiā lo. an. super glo. t. de quibus loquitur c. ad hoc. de offi. uicari. de clemens. nō. residēdo. c. p. t. Ad constitutionē ergo redeundo p. lerandū primo q. in ea pponitur ecclesiam sp. aliter fore de menia unde et ibi liberius potest ponere nō. intulatos qui habeant delegatam ut nō. in clemens. fre. quens. de excel. prela. et notant scriben. tes in clemens. t. de rescriptis. Item aduertendū q. iste partes et stipendia assignantur absq. cōsensu capituli quo casu ut ppetuo sic creati non possunt ut dixi. ad quod faciūt nō. de cōsti. cum accessisset hec autem creati pponuntur a solo epi. Item uult constitutio eos nō. haberi pro intulatis aut intulatis ad eandem ecclesiam Et simpliciter §. oia. consti. loquitur nec dicit q. excludat institutio et intulatio respectu cōi. tractatū et respectu sue cure et cōi. iuris ecclesie q. a talibus etiā si forent intulati de iure excluduntur ut nō. de elec. c. t. Item ex uerbis pcedētibus satis talibus sunt excludi si ubi eos excludit ab agrauatōe capituli et cōi. tractatibus et generaliter ab oī. iure cap. i. excludat dū uniuersaliter dicit

eos in talibus nullum ius posse uenire licet sufficerent ergo uerba sequentia. Item hoc declarat causa que sumit que dicitur declarat ampliat et restringit ff. d. adm. tu. Ita autem nō. glo. in clemens. t. de elec. et. c. t. de temp. or. li. vi. Causa enim est ne plane utam attribuatur alteri potestas conferendi beneficia aut instituendi aut in aliquo ledant aut minuat in epi. qd sequere si ubi dicerentur intulati etiā respectu particulariū portionū. si enim ut ppetui a canonicis assumerent et conferrent materiam postea et ut ppetui hac uia in ecclesia darentur intulati aliter q. epi. collatione plus qd euitare uolunt statues in illis uerbis in qua beneficia collatio dē. Ex quibus concludo hos non fore ppetuos assidos nec intulatos ad ecclesiam nec in ecclesia sed remouendi non ad notū pri. or. et canonicorum sed ad nutū epi. qd resonant illa uerba licetari seu expelli que ad facta a referunt et non reuocant dissolui. ex quibus rōes in oppositū allate de facili tolluntur Non enim obstat q. si fuerint absq. causa remoti q. hoc ex honestate factū est et tale in simplici uelle consistens non est pscriptibile quia uolēdo iure utitur nō. de p. n. ut. p. u. l. e. c. de consue. c. fi. in. vi. et in materia cōsuetudin. l. i. e. que sit lon. consue. et p. g. l. in. l. de quibus ff. d. legi. Item etiam hoc in multis ecclesiis de facto seruatur ut nō. intulatur et curam exerceat et hoc ut magis sit p. p. t. a. §. o. b. d. d. l. i. p. r. i. o. r. i. a. c. a. n. o. n. i. c. i. s. et curam melius exerceant du. uiderent se de facili remouēdos. Nō. ob. q. possēt dici beneficiati quia fateor la. go. modo ut dicantur aliquid sp. alitatis habere sed tamen hoc stat cū ubi temporaliter et ad nutū cōserant ut in temporalibus uicariis q. absq. titulo stipendium assignatur ut nō. in dicto. c. postulat. et patet in temporalibus uicariis. Item rō. que concludit secularia beneficia non fore ad nutum remouēdita nec hoc esse possibile est contra glo. in clemens. frequens. et patet in omnibus uicariis temporalibus q. possunt et ut nō. intulati remouent Ratio que concludit absurdum aliquos assidos deseruire debet ppter stipendium et red

ditus percipere et delegatos esse et iā nō. habet in se ueritatē quia seruire debent assidos ppter stipendium in quo labores remunerant et q. fructus percipiant et de seruant Hoc non repugnat illi qd ibi et nō. intulati sint sed ut aduentien seruant nec casuale est q. per tales uentur residētes in cura ymo regulare ut est p. batum in §. quia uero locum habet in residentibus qui per alios ex toto deseruire intendunt ut p. bau. s. Et nō. Lap. in loco palle. Non ob. allegaciones in cō. trariū quia p. uadent sed non restringūt ex quibus patet cōclusio supra posita uer. a. 2. An. de butno.

De prebendis

Hesu xpi et matris eius gl'ose uirginis Marie nobis iuocatis Inuocato etiā suffragio inter celsis beati Blasii Iacobi Crisostomi et Laurēti quorū patronorū causa agit. Vno testamento de quo fit mentio uisa institutione altarum et uicariū con. statuti testamentum tale excludit lapsu xv. diez ibidem institutū missam nō. celebrantem et loquitur per uerba p. t. e. n. t. in quo nulla sententia expectatur ut nō. glo. de fo. com. p. si diligenti in §. p. d. at. de pe. et re. cū i. i. m. t. e. s. i. §. a. r. e. a. §. d. u. r. a. c. o. l. u. p. c. si in glo. sed de elec. cupietes in §. p. u. e. n. t. u. r. i. d. e. l. e. c. t. i. c. u. i. n. v. i. n. §. non ualere cū n. si. Si igitur uerba institutōis uerbis testamētū accomodēt necessaria nō. est alia sententia si mens testatoris seruata nō. est. talia enim pacta in fundatione apposita ac per superiorem approbata ualent et tenent et ad unguē seruanda sunt. xviii. q. ii. clemens. x. q. iii. c. fi. eadē cā. q. in. q. i. t. u. m. de cōsue. cum dilectus de iure p. p. t. e. r. e. a. cum si. Videnda ergo sunt duo utz sententia ex institutionis forma testatoris fuerit approbata Sedo an fuerit obseruata Ad primū dubiū faciūt uerba institōis in petitione dum peti. ut in forma dicte institutionis dē. et tamen nulla p. c. e. s. s. e. r. a. t. in stituto sed sola testatis dispositio que non potest dici institutio de insti. p. to.

de conse. di. ut. p. totū de conse. eccle. ul' alta. p. totum. Contrariū uerius est quia institutionis appellōe com. p. benditur pri mana dispositio priuati de altari. et non dum superioris auctoritate approbata de preben. significatū. qui opt. mus est tex. ad hoc. Vnde cū postea simpliciter instituitur iuxta interrogata in dubio intelligitur instituisse ut patitur est cum uerba simpliciter responsione prolata sed in qualitate interrogationis pcedentis intelligitur de spon. ex parte. Item cum talis dispositio iusta sit et ab instituyente non sit mutata seruanda ē et ipsa approbasse censetur ymmo ipsa absq. causa mutare nō possit ut nō. Inno. et alii in dicto c. significatū. Non ob. institutio uicarij facta auctoritate officialis epi quia non tenent cum certi t. n. t. mō. s. ut casus in quibus dare potest uicarius ut nō. de preben. extirp. de. §. qui uero inter quos nō est casus positus ex quo concludit in hoc officialis epi non habuisse potestata. ga. in dubio in eius mandato nō uenit aliquid agendum contra iura et contra instituti onem a constitūte. officialem approbata de ma. et ob. q. super bis. d. rescrip. cau. sam. Item in hoc casu data tali institutiōe si uicarius institui debuisset ut nullam celebrare potuisset sed in forma te stamenti. uicarius autē in talibus dispen sare non potuisset mutando formā insti tutiōis ut uolūtatem testantis alterādo ymo nec forte epius quod uicarius nō de cido. ad qd. facit elem. n. quia contingit de reit. do. Item nec apparet q. ex certa scientia contra tenorem institutionis de dent uicariū et sic dispensare non uideā. Et quia causa nō expressa nec cum cause cognitōe sed ex corrupto de tal. uicario puidit unde dispensare nō uidetur. cum clerico illo. de. qu. lxxxii. di. quicunq. uero. de scisma. c. fraternitatis de si. p. l. uenies. p. Inno. de ele. cōiu. c. diuersis fal lacu. Ex quibus concludo p. l. itez. pred. ctū ex forma institutionis ipso iure alta ri priuatum ex quo non seruauit per se ul' altū formā institutiōis. An. de bu.

De confessis.

Hesu xpi ac matris eius gōse nōbus inuocatis. Visi p. cto et questis uidetur confessionē pretudicare legataris ubi enim p. n. c. p. aliter agitur et in uno respectu p. uicariū denuā. in aliū cōfessio p. n. c. p. aliter p. uicariū illud est tex. cum glo. in. l. i. ff. si ex noxia. cā. agatur. l. quero. §. si. ff. de edic. edic. ad hoc quod scribit Bar. ff. de uer. ob. l. eū filius. Item iudiciū cum be rede p. uicariū legataris ut. l. pa. §. si. ff. de mo. r. testa. nō. in. l. i. ff. de excep. re. iudi. ergo et confessio p. uicariū extra de fi. i. i. r. iter. nō. de. testi. c. causa. e. de. den. l. is apud q. rem. et nō. m. l. i. ff. iudi. sol. Item spale est in facta cōfessione ne effectum deruet in terciū ff. de iure. fi. l. eius qui delationē uera ergo extendā. Cōtra puto ad hoc equitas quia p. n. c. p. ta et parata esset materia et facultas co cluden. it ad pretudiciū terciū quod est ab iudicium. Item quia nō simpliciter iudiciū deriuatur in terciū sed demū si terciū us sciat et non contradicat non p. n. c. p. hic legataris sciuisse nō sufficit ergo so la scientia sententiē sed scientia p. n. c. p. zati exigatur. ff. de re. iudi. sepe. et. e. ti. c. quāuis. Item licet scientia pretudicet in casibus tercio non pretudicat cōfessio sicut nec actus capiens principū ab actu uoluntario. l. si dictum. §. cōpromissio. ff. de iure. sicut. n. c. al. actus uoluntari et in casibus. l. sepe. p. uicariū tercio ut si sententia fertur in cō. cum. nec. non. p. uicariū ad quem al' extendere. p. uicariū quia ex defectu suo lata censet. e. de. iuge. l. presens cum si. sic si fertur in confessionem uoluntariē. Item ex quo p. uicariū p. n. c. p. aliter deriuat in terciū ga non pretudicat heredi ex quo confect inuentariū nō pretudicat illi tercio ut. l. si partem in. si. ff. quēad. ser. amit. sicut nec confessio uenditoris non nocet emp tori nec cōfessio cedentis cessionario qui cessio non est ad cedentis cōmodū ut. l. palle. si partē. et nō. per. Dy. in. l. seruū

fili. §. i. dele. l. i. ff. de transac. et in. l. bis. q. ff. ad trebel. p. Bar. Nec ob. iura primo alle. quia lo. quatur in seruo cōfite t. in causa noxali et filio qui ut magis cō iuncti patet in talibus actibus uoluntariis iure cōcessum eos patri et domino posse pretudicare. et maxime pcedit hoc quia cuiusq. iudici de tanta quantitate suspe cta uideri debet confessio et p. tibus colli dentibus facta quam non fecissent si ad eos confitētis p. uicariū rediret. Pro batio autē testū absq. aliquo dubio non ineludit. non sequit enim quem interpel latre ut soluat non soluisse potuit em po stea soluisse et etiā testes attestant eū paratū fuisse et se obtulisse ad soluendū In hoc enim non cōtrafecit uoluntati de functi non enim debuit uenire cum sacro paratus ff. rem. ta. ba. quo enim sic et li cet p. uicariū interpellatio per diet lapsum non ex hoc concluditur non solutio ut no tāter dicit Inno. de accu. c. sup. bis. et d. de. ex. m. c. illud legitime em. agens fun dat intentū suū sup. xō. a. absoluit q. quo ad p. uicariū legatariorū qui non sunt ob ligati p. uicariū debet ut nō. Inno. de accu. super bis. glo. et. Co. in. l. n. e. de iure em pti. p. Bar. in. l. hoc iure. ff. de xō. ob. Ex quibus cōcludo si illud non probe ē in cā b. hereditaria p. uicariū fore pro legataris al' subuertetur quo ad alios legatarios Intētio testatoris ex hereditate apte cō lusa Itē legataria tractat de p. n. c. p. aliter laq. t. cōfessio h. s. legataris aut agēs de p. n. c. p. aliter in talibus difficultis debet esse licentia. de pe. §. suam. nō. de de. arbi. cum dilecti. An. de bu.

De sententia et re iudicata.

Ententia lata sup. examinatiōe rei in qua declaratiū est uer. p. re cū fore tale precū per examia totes relatū et tem. h. b. em. p. tam p. illo ut iusto p. cō. diffinitua uel interlocuto ria uel habeat uim diffinitue ut potius d. beant seruari tempora appellōis diffinit ue q. interlocutiōe cum ex forma statu tiueria sint tempora

Hesu xpi et matris Xpni gloriose nōbus inuocatis An. tē centia dationis in solutiū sit dif finitua uel interlocutiō. Vetus est q. d. tacta per di. in. l. si finita. §. si for te. ff. de damp. in fec. Spe. in. ti. de sen. pla. §. iuxta. p. p. uicariū in prin. et lo. an. nō. in addi. qui concludunt illam fore interlocutoriam tamen qua fertur absq. ordine cōcessationis ut. l. p. n. c. p. aliter sed hoc. e. de bis qui ad eccle. consu. tū quia contra minorē indefensum tenet ut deo §. forte et de bo. auc. u. pos. l. si minor

Ad p. uicariū nostrū p. uicariū p. uicariū in facto q. post dationē in solutiū ex forma statuti non sit remediū nisi appellōis uel nullitatis dico aduertendū q. triplex est s. p. n. c. p. aliter quedam interlocutorie stricte et iuste appellanē p. n. c. p. aliter que inter media cause p. uicariū et principalem non diffinitū quē ut dicit glo. in. clem. ad compescēdas de sequel. pos. et. frue. ad hoc de rescrip. ex parte decant. de offi. dele. significantibus de testi. significans rūt. de offi. dele. c. si. e. cōm. i. epl. a. l. interlocutorias Nam tales sententię cer tis finibus excludū et sic diffinitue nō sūt. e. de. se. l. ex. stipulōe et. l. post sen tentiam Sunt et diffinitue que stricte triplici respectu dicunt et rōe solēpnita tis requirere plenarie a iure de qua p. to tū de sen. expi. re. e. de sen. l. platem. u. q. vi. §. diffinitua. xō. platem. u. q. i. per totū de re. iudi. c. licet. l. vi. et hoc respe ctu solius solēpnitatis detractio non cō eludere sententiā nō diffinituam Nam in sententiā causis q. nō ex toto solē p. n. c. p. aliter non seruē non minus diffini tua dicit de seq. pos. et. frue. in. cle. i. de uer. sig. de sepe. et. c. dispendiosam de iudi. Sedo diffinitue dicunt que to tam sopiūt quē inter partes et finunt ut dicta. l. ex. stipulōe et. l. post sententiā et. l. p. n. c. p. aliter et hoc respectu p. n. c. p. aliter diffinitue ut dicit glo. in. dicta. clem. ad compescēdas et in Spe. in. loco. pal. de sentē. prola. §. i. in. prin. nam dempto hoc quod qm non sopiat ex toto p. n. c. p. aliter diffinitua non est ut nō. dicit glo. in. c. consultationibus de offi. dele. et ad hoc

extra de inst. cum uenissent ibi accumu-
lato possessio cu petitorio quia qd tota
ex sententia possessorum non sopit inter
partes sententia dicitur interlocutoria ut
ibi est casus sic no per Inno intellectus
qg solo accumulato possessore diffinit
ua dicitur eo qd si ex toto sopit extra
de iudi. c. si sic intelligi debz quod no in
l. i. e. qbus mo. in pos. Ex qbus etiā con-
cludit quod pxi. dixi qd detractione solle-
pnitatis procedendi non tollit ex toto sen-
tentiam no dici diffinitiuam in possesso-
rio non ex toto proceditur iuris ordine ut
no in l. i. e. quoz bo. et in dicto. c. con-
sultationibus extra de offi. dele. dicitur
etiā diffinitiuam quia partus agendi qd
non faciūt interlocutorie. e. de re. cre-
a. bori. extra de elec. cum dilecti. no glo.
in clem. cum a repulsiōe de app. no. in
l. i. e. de iudi. et l. xii. e. d. atq. Item ex
sede ontur aliud qd interlocutoria aliqd
expectat post se. l. altam sententiā diffi-
nitiuam no e. de sen. l. post sententiam
e. quando pro. non est ne. l. i. Item dicit
diffinitiuam quia partibus infert iudiciū
irreuocabiliter eo qd no transit in rem iu-
dicatam omni respectu et quo ad iudicē
et quo ad partē qd non contingit in inter-
locutoris. ff. de re. iudi. qd iussit e. extra d.
app. cum cessante et hoc respectu sen-
tentia exc. interlocutoria dicitur quia potest
quālocūq. reuocari ut no in Spe. d. sen-
prola. in prin. §. i. dicitur et diffinitiuam
ad causam facit sententia: e. officio per
fūg. et fuit officio iudicis quo ad causē
cognitionē ex toto posita ualiditate sen-
tentie. ff. de arb. l. quid tamen. et dicta
l. post sententiā extra de offi. dele. in lit-
teris. Quedam est mixta que dicitur in-
terlocutoria habens uim diffinitiuam que
mixte nature est picipat d. natura inter-
locutorie et de natura diffinitiuam et hoc
pprie dicitur illa que negociū inter ptes
ex toto determinat et fuit ut no dicit
§. in dicta clem. cum a repulsiōe de ap-
licet in ea sollempniter non procedatur
Videndū ergo in sententia de qua ppo-
nitur ad eius naturam magis adaptetur
nam hie no pferē inter media cause sed
finalis est actus ergo non interlocutoria

pprie ergo magis attribuitur ad diffinitiuam
hec fuit negociū inter partes post
hanc ad iudicem no auditur reuocā in
dubiū deliquitatis debiti. Vnde eodē in
stanti opatur duo liquidat debitu et ex-
ponit debitu liquidatu unde rōe incluse
liq. u. lat. debiti uel p. nūciationis fait e. ta-
cite super ipsa liquidatione hec diffinitiuam
ua potest dici quia post eam cessat omis
q. ierela. Item hoc fuit iudicis officiu et il-
lum facit officio pfungi Item hoc infert
p. u. l. i. u. irreuocabiliter quia omni respe-
ct. i. transit in rem iudicatam et quo ad
iudicem et quo ad partes contra natura
interlocutorie Item hic no expectat aliā
sententiam post se. Item ex hac imprimi-
tur ius agendi non expediendis tantū qd
firmiter p. nūciatur et qd plus astringit
succumbentem ad ius euictōis. ad hoc
ff. de iur. iur. l. si duo. §. idem mater
las solus in uno p. p. rona. e. inter. c. u. rona
na que non omni respectu sollempnitate
sequitur natura diffinitiuam sed ut dicit
solempnitatis defectus non detrahit natu-
re diffinitiuam quominus alius quibus prin-
cipaliter diffinitiuam dicitur assistentibus
diffinitiuam dicatur ut no Bar. in l. i. c. i. a.
ff. de accu. vnde relinquē a. t. e. p. d. u. o. p.
uel qd hoc est diffinitiuam et sic debent in
appellatione seruari tempora de diffinitiuam
ua loquentia Aut est mixta que interlo-
cutoria appellatā habens uim diffinitiuam
que pprie no est interlocutoria ymo ma-
gis inalesat ad naturā diffinitiuam ergo
ad illius naturam potius trahendam ff.
de sta. ho. querē hermafrodita. et l. si
sint. §. pueniamus ff. de au. et ar. lega. a. l.
hoc quo. l. dicimus de sententiā precepti q.
ut sps. se. p. a. ponitur ab interlocutoria
et diffinitiuam quia mixte nature est. ff.
de iudi. si debitor. no glo. n. q. i. in sum-
ma de elec. dudū. el. ii. extra d. x. sig. e.
ex pte. et tōg. tur. m. l. no solum §. neces-
sitate. e. de bo. qd liber. ff. de conse. l. no
fuerit. seruanda ergo sunt aut tempora
diffinitiuam aut dicē lo. qd sit quedā mix-
ta sententia et in materia str. d. ta. casus
mixtus sub simplici non comprehendatur
l. uim passam. §. p. scripti. ff. de adulter.
et l. ii. et quo. l. ubi no. ff. de uer. ob. Sed

hec ut a statuto non comprehensa et ap-
pellatio ab ea habeat tempora iuris cōis
statuta enim inquantū aliterferunt pre-
iudiciū restringūt ad str. et simū signifi-
catū uerū. l. queq. d. astringēdū d. x. ob-
et. l. cōstitutō d. i. ad mūc. pales extra
de cōsue. c. c. dilectus d. offi. d. e. c. sup-
eo. et maxime equitate mouetur iudex
quia in datione insoluitū deceptus est de-
bitor ut audio ultra dimidiam iusti p. u.
Anthonius de butrio. datū p. fratre pri-
ore sancte Marie matons de bo. u. con-
tra quādam meretricem que dolo exti-
matōz deceperat in traditione insoluitū
ultra dimidiam iusti p. u. al. in simili cā
allegauit et fuit obtentū cōtrariū

De dote post diuortiu.
Et de societate bonoz.

Helu xpi et matris eius nobz
inuocatis Dubium primū redu-
citur ad istud an locu si dotē
filiam alterius censeatur dota-
re tantū de bonis paternis uel ad onus
tantum paternū an de bonis cōibus et si
esset societas negociationis certe res e. absq.
dubio sed pponitur qd omnia luera unde
cūq. cōcabant Ex quo concludo eos om-
niū bonoz socios qd cum cōi possessōe
hereditatis societas cōtracta non dicitur
l. ex parte. §. si filius. ff. famil. herc. nisi
aliud agant. ff. pro socio. l. plane. et l. ut
sit ff. p. socio. cum. l. se. et ex cōtatione
alicuius lucri non concludit societas om-
niū bonoz sed illius tantū negociationis
uel actus in quo datur lucri hinc inde cō-
tractio. ff. de i. u. act. u. p. rona. l. i. §. iulianus
ait. ad hoc. ff. pro socio. l. si uetus. §.
i. et. l. si fratres p. u. l. sic no. Bar. in l. si
pupulus. §. altero. ff. de admi. tu. l. si pa-
tronus. e. cōm. u. tri. iudi. ubi autē sunt
soci omniū bonoz ut hie presumo ex pre-
sumptione quia omnia luera cōcabant tā-
poto qd impensa filiaz erat de cōi facien-
da sicut et comoda cōcabant. ad hoc. l.
si se hoc p. filia. x. u. u. e. p. pro soc. ad
hoc. l. societas uniuersaz. in fi. ff. e. nec
ob. dicta. l. si socius pro filia in fi. et qd
ibi in glo. dicitur qd intelligi debet qd lo-

11
societas iam erat finita Ex quibus quo
ad primū concludo de cōi pecunia in du-
bio dotem traditam fuisse et sic in diu-
denda hereditate rōem dotis date file
no haberi sed reputari de bonis utriusq.
fore solutam Si autē apparere posset eos
fore et fuisse tamen socios negociationis
uel aliquaz negociationū des file alteri
data ante omnia detracta debuisset quia
non reputaretur facta de cōibus bonis cū
tales socii talia cōicare non debeant que
extra negociatione gerunt Ad scdm
dubium in quo querē an debeat haberi
ratio exercitū petri qui fuit filius angeli
dico qd sic quia qui in societate plus opis
aut industrie contulit maiorem partem
uiri boni arbitrio consequi debet. ff. pro
socio. l. si societatem sine cōi non peccaret
tamen arbitri si pro rata fratris alterius
in alimentis aliquam leuam admittent
compensationē inquantū autē no posset
bene determinari hoc arbitrandū est ex
qualitate industrie ipsius petri ex modo
opandi Ad tertiū dubium an fructus
dotis domie margarete uxoris angeli zē
et dico qd no Nam pro rata qua onus ma-
trimoni sustentatū est planū est. nichil
enim ex hoc in societate puenit et omnia
dotalia sunt ut patet ex instrū mēto Itē
nec pro rata ultra onera quia ex quo em-
niū bonaz tacita societas psumūz luera
omnia cōcabanda sunt ut dicta. l. si socie-
tem uniuersoz Ad quartū dubiū an
mater dictoz fratraz que in cōione bona
tenuit possit fructus repetere uide ē qd
non ex quo no pponit ipsam interpellasse
In contrariū quia a tempore dissoluti ma-
trimoni fructus debentur ut l. unica. §.
exactio. e. de rei ux. a. dico qd si fructus
non excedūt alimenta matris nichil dedu-
cere debet. ad hoc glo. ff. lo. ma. l. diuor-
cio. Si autē excedant et extant fructus
restituendi sunt si sunt cōsumpti ex quo
mater pmissit non sunt male fidei posses-
sores Si tamen ex fructibus apperet eui-
dēs locupletatio filioz et de illa obstare
posset et esset no modico quantitas pu-
illoz rōnem habendam per no. per Bar.
in l. fructus et in l. ex diuerso. ff. de rei
uen. Ad quintū dubiū an pro captura

angeli dum esset officialis debeat aliquid de trahi de eo quod solutum est pro redemptione dico quod non imo tendit ad dampnum societatis ff. pro socio l. cum duobus §. quidam c. si inter fratres §. per contrarium Ad sextum patet responsio ex predictis quia non debet deduci impensum pro eundo ad sanctum Iacobum cum omnia lucra et dampna quecumque contingunt dolo cessante cogenda sint ex quo omnium bonorum socii sunt ff. pro socio l. si igitur in si. et dicta l. si societate uniuersorum et ita dico et conuoluo ego Antonius de budatum fuit istud consilium M. cccc. i. de mense decembris in die sancte Lucie in ciuitate bononi et missum in monte policiano.

viii.

Hic uel xpi et matris eius glori osissime uirginis nobis inuocatis et adiutorio. Tam ecclesie alleganter supra allegatum est adeo ut sola confirmatione subscriptionis egeret sed ut aliquid uidisse circa hoc ostendar rogatus ut adderet ubi non oportet niti parebo consultantis Dubium nunc a quo dicitur que res reducitur in breuibus est in quo et qualis fuerit missio facta per Iohannem piperate in domo que proprio tempore fuisse domine uisite si licet antonii Secundo resolutione uoluntaria renunciationis actu tacito saltem ex consensu adhibito donationi causa mortis per filiam facte in aliquo iudicio iuri hypothecae generalis et conuoluetur facte missioni ad commodum Iohannis piperate creditoris dicti antonii Pro constantem habeo consensum in donatione adhibitu cum uerbis pleno iure ex uoluntate se extendere ad usufructum patris omissis canonicis quia in puncto cuius sum ne legibus iniuriam inferam ad uero tex. in l. generaliter ff. qui et a qui l. heres pecunia et l. si dati §. ff. de sta. lib. ff. de nego. ge. l. duorcio et melius tex. cum glo. ff. de usufruc. act. l. si pprietas iuncta l. inde neracius §. non solum c. tr. Et pro certo etiam habendum secundum Azo. quia in possessione est et possidet legitimum fore contra dictorem et ubi in rem dicitur l. ii.

et si per uim uel alio modo si potuisset per a tenentibus ut dominum in iudicio notari Claz. igitur est quod huius punctus ad ius hypothecae et missionem factam per Antonium tantum modo reducitur antonio autem quod si ius competebat in domo erat ius usufructus ut in bonis aduenticis filie per totum titulum dicitur quod si iure ergo pignoris cum a persona sit inadmirabile sola acquisita est utendi comoditas que non est ius per se sed ius fundatur tantum super usufructu substantia ab illo dependens et inseparabile ultra allegata est tex. ff. de iure dicitur l. si usufructus et usufructu quo modocumque extincto comoditas hec utendi ut accedens illi extinguitur usufructus substantia euanescente Missio autem fieri potuit et sic factam inter propter respectu comoditatis utendi et qua pro comoditate utendi in dicitur et ubi habebat actiones ex precepto conductoris facti satis potest factam missionem in nobis debitorum et de prelo pig. l. i. prohibet utendi comoditate consistente in nomine pensionibus ex actione nunc autem tota re ducitur ex tunc ad uim renunciationis predicti antonii Siquidem uoluntas non dicitur renunciandi et sic filie constituitur ut donet causa mortis ut notum est ac ple. missime allegatum in nec est potestas ubi aliter non iudicaretur totum dubium uideret non uideri posse renunciationem predictam tunc quod predicto creditore iudicatur regula res inter alios acta et cum talis resolutio iuris non trahat originem ab aliqua causa antiqua ut l. uel dignis de pig. et in l. de act. iud. in §. rursus c. i. glo. mo. seu amit. ne antiquo domino preui dicitur in iure libertatis renunciandi a per uasalli renunciationem querenda quod ius sic constitutionis transiit in uasallum ex pristino et antiquo domino concedentis propter constitutionem iuris uasalli quod ius non habet filius in patrem ad quem extenditur usufructus uel libere queque renunciatio filio consolide Innouatio iuris hec et ex causa noua renuncatio iuris iam alteri quod preui iuris non debet affectare cum ius penes ipsum tam liberum et cessat Quod enim si facta in nobis missio ul-

non obligatione debitum acceptatione tollitur debet ore certificato iam pignus remaneret ut l. nomen c. que res pig. ob. pos. et tamen ius uidetur extinctum ex toto Reuera oppositum est de iure pignus enim respicit solum utendi facultatem nec ex eo facultas tollitur circa proprietatem usufructus disponendi ff. de pig. l. i. §. cum predicti quo enim pignoris ab intentione domini usufructus est seipata non impedit enim corruptionem usufructus ex renunciatione maxime cum nec respiciat substantiam ipsam usufructus pignoris causa sed comoditatem quandam extrinsecam utendi sicut enim pignoris causa non impedit alienationem proprietatis sic nec alienationem ex qua sequatur corruptio rei in pignus non enim principaliter tollit pignus sed corrumpitur res in consequentia pignus euanescat hec autem clarus procederet si teneremus patri usum fructum non queri antequam apprehenderet ut sic repudatio potius foret non agnicio sed hec ausus dicere non sum quia iura et rationes seruant in oppositum per hoc cessant iura que allegari possunt In nomine enim pignoro uti actio imputatur creditori que non corrumpitur ad corruptionem directe nisi secundum l. iii. et de nouac. et regulariter etiam corrupta substantia non actum uoluntario etiam si tale pignus extingueretur quod etiam facit pro hec ut eadem comoditas utendi non est ius separatim ab usufructu sed comoditas tantum utendi et facultas non inherens substantie usufructus qua corrupta et ipsa non subsistit Est enim ius in corpore quo sublato necesse est ipsum tolli l. ii. ff. de usufruc. iuncta l. si usufructus ff. de iure do. Maior autem posset esse dubitatio de nobis illis conductores in quibus facta uidetur in missio uerum quia illa respicit tempus futurum debitores obligantur in quantum duret locatio antonii et non in plus recipit enim conditione missio in nobis ex debito futuro uel pro tempore futuro in quantum remaneant debitores extincto autem iure usufructus cuius preteritu facta est locatio si conductores ut ab eo non tenent non obligantur pro tempore futuro et sic sel-

fat missionis effectus Ex quibus secundum Azo. potiora habere iura Et ita dico et conuoluo ego Antonius de butrio Datu M. cccc. xlii.

De constitutionibus

ix.

Alus talis est Bertoldus donatorum pistono honorabilis et prudens cuius fecit testamentum suum iudice et bene in quo testamento in ter alia instituit Collinum filium suum heredem uniuersalem cum hac conditione quod non posset de bonis immobilibus alienare usque ad tempus decem annorum ex eo quod uoluit quod bona sua predicta uentiant ad postereros successores suos unde uoluit quod dictus Collinus mortuo suis filius testari usque ad quantitatem mille Modo conuoluit quod dictus Collinus mortuus est adita dicti sui patris hereditate et reliquit Lazarum suum filium legitimum et naturalem et reliquit angolinam et margaritam filias ex domina magdalena filia legitima et naturali dicti Collini et uxor olim Iohannis Symonis de forteguis que magdalena fuit dotata a dicto Collino in quantitate quadringentorum florenorum siue aliqua stipulatione dotis restitutionis predictae si eadem deo Collino siue dictae domine magdalene et hoc tempore permissionis dotis antedictae tempore autem traditionis Collinus stipulatus fuit sibi restitui tale dotem et inter tempus permissionis dotis et traditionis fuit interuallum tempus octo mensium sed etiam post alio tempore per plures annos Collinus fecit talem stipulationem quod uolens meliorare conditionem dotis dictae domine magdalene absente dicta magdalena permisit notario publico recipienti nomine dictae magdalene quod restitutio dictae dotis uolebat quod fieret sibi in casu in quo precederet dictae magdalene et ipse Collinus ueneret in ceteris casibus uoluit peruenire dictam dotem ad dictam magdalenam et ad heredes suos et sic conuoluit quod Iohannes predictus mortis relicto Collino et dicta magdalena et alio die mortuus dicta magdalena relicta quinq. filijs uidelicet quatuor masculis et una femina

et predictis agnolna et margarita et re-
lictio Colino patre suo a super mortuus
Colinus relicto dicto lazaro et dictis ag-
nolna et margarita. Modo queritur
de duobus infrascriptis quid iuris sit tam
ex forma iuris cōis q̄ etiam ex forma sta-
tutorū pistoni uel statuto pistoni sub
rubrica de muliere succedente ab intesta-
to quoz statutorū uerba sunt specificē
infrascripto uidelicet

Item q̄ m̄ ier nulla seu natus ex linea
feminea possit succedere ab intestato pa-
tri auo uel pauo suo existente aliquo fi-
lio masculo nato ex defuncta persona de
cuius hereditate agitur uel aliquibus nepo-
tibus uel p̄nepotibus ex filio uel filiis ma-
sculis natis siue constat tales filios nepo-
tes uel p̄nepotes aduulisse hereditatē tal'
patris aut uel proauū siue non sed possint
et debeant tales mulieres si non fuerint
dotate cōuenienter dotari de bonis de-
torū patris aut uel proauū et aliorū descē-
dentū et interim donec nuptui tradē-
debent habere alimenta de bonis patris
pro quibus alimentis et dote constituen-
da uel dan-da bona defuncti de quibus ali-
mentari et dotari intelligantur et sint ob-
ligata tali mulieri. Sed tamen tales mulie-
res inueniuntur fuisse dotate uel a matre
auo uel proauo uel alteri unde quocumq̄
et qualitercūq̄ nichil ab intestato occa-
sione dōtū suoz uel quacumq̄ alia de cā
possint participare uel habere de bonis pa-
tris matris aut auū uel pauū uel pauē exi-
stente aliquo filio uel nepote ex filio uel
aliquo ex predictis de cuius hereditate
ageretur. Modo queritur de dubiis in-
frascriptis. Primo uigore testamenti
bertoldi predicti agnolna et margarita
possint succedere in hereditate dicti ber-
toldi cum dicto lazaro cum representēt
de iure p̄sonam matris p̄paz que erat so-
ror carnalis dicti lazari et habeant loco
posterorū et successorū et pro hoc facit
quod habet. In imunitatis de iure imuni-
tatem. Et de sacro sanc. eccle. statutū
non excludit feminā nisi ab intestato et
dotatam. Sedm̄ dubiū est nūquid do-
mina magdalena p̄dicta et dotata a Col-
sino in quadringentis florentis in dubio p̄-

sumatur dotata de bonis dicti Bertoldi
uel de bonis dicti Colini filii dicti Bertol-
di. Et dicitur q̄ presumitur de bonis Ber-
toldi quia quequid filius habet p̄sumitur
fuisse patris nisi aliud ex industria fuit
appareret iuxta glo. et Bar. et Cy. in l.
cum oportet. Et de bo. q̄ libe. Terciuū
dubiū est nūquid uigore statuti p̄dicti
dos magdalene cum p̄decessent Colino
patri suo impediat consolidacionem in p̄-
sonam dicti Colini ita q̄ trāseat ad he-
redes dicti domine magdalene dūtaxat.
Ad hoc dicitur q̄ dicta dos efficitur p̄-
priū patrimoniu filie cum ipsa nō solū
priuā legitima p̄pter istam dotem sed
priuatur de omni alio peculio aduenticio
iuxta formā statuti p̄dicti in omni tē-
pore sue uite. Et quia statutū disposit
tū formā in casu uiduitatis que seruanda
est et licet inter patrem et filiam nō ca-
dat obligatio cuius naturalis sic ut. l. fra-
ter a fratre de cō. di. inde. ff. que obligo
impedit repetitionem. In alio magis obli-
gatio statuti. Quartū dubiū est nū-
quid uigore ultime stipulationis in aliē
facte respectu persone Colini et ualide
respectu magdalene et suoz heredorū ut
delicet quauis dixit in certis uero casibus
sit data dos dicti magdalene et eius he-
redi impediat consolidacio in persona
dicti Colini et transeat dicta dos ad he-
redes dicti magdalene. Et uidetur q̄ sic
quia in dote est speciale q̄ nō relinquē
casus in ualidus iuri cōi sed uidet̄ pater
donare ut dicit Bar. in l. si cum dote. ff.
soma et maxime quia dictus Colinus
p̄uidit de ipso uiuente et magdalena et
consolidacio non habet locum hic nisi p̄-
mouente magdalena Colino et etiā q̄
dicta cōuēcio est persona in personam
Colini iuxta formā thēmat̄is nō transeat
ad heredes. Quintū dubiū presuppō-
sito q̄ in dubio Colinus uideatur dota-
re de bonis Bertoldi que bona subiacent
restitutioni nūquid talia bona impediant
consolidacionem in p̄sonam Colini p̄-
supposito q̄ si esset dicta dos de p̄sona
Colini non impediret consolidacionem
uideat̄ q̄ sic iuxta thēmat̄icā domini Cyni
et Bar. in l. fr. cum autē sua. Et cōia dele-

Sextū dubiū est nūquid p̄supposito
q̄ heredes dicti domine magdalene non
possent dictam dotem habere quia sunt
filie legitime et naturales possint legiti-
mā habere in bonis Colini patris dicti
domine magdalene et auū dicti p̄paz
non obstantes predicto statuto. Ad
hoc dicitur q̄ sit ratio quia in dubio lex
non debet intelligi capiose ut. l. p̄t. ff.
ad exhiben. sed capiose esset quia ma-
ter que in effectu remaneret indotata es-
set causa q̄ filie et filii sui priuarent le-
gitima ab auo et auā materna contra. l.
maximū uicū. i. g. Et alia suppleta excel-
lentia et consuetudinis prudentia.

In nomine domini nostri ihesu
xpi saluatoris ac redemptoris
eius q̄ matris uirginis gloriosis-
sime. Vno puncto et questis
supradictis q̄ q̄ ad breuiora puncta re-
duci ualere et questis nichilominus ut q̄
renti satisfacciam succedat cuiuslibet respo-
debo. tota autē q̄ reducitur ad partem
hereditatis bertoldi ex iuribus substitu-
tionis facte Colino et ad dotem datam
magdalene an in aliqua parte an tota do-
te aliquotū filie magdalene succedant
primū autē questum respicit hereditatē
et ultimū cetera autē dotem. Procedā
decidendo scdm̄ ordinem q̄ uisitorum.
Circa primū notandū est q̄ quequid
ex ui uocabuli p̄sentatis uerbu sexuu
recedit differentia p̄miscue omnes com-
prehendat descendentes. ff. dele. in l. q̄
bis uerbis ad si. iuncta. l. cognoscere. s. ii.
ff. de uer. sig. de pe. c. mgbuldam unctā
glo. et q̄ glo. scribit de heret. c. statutū
l. vi. in uerbo mane ex mente tamē iuris
scdm̄ alteram 2. alteram naturā matris
ad solū restringitur ex masculis descen-
dentes ut de pe. ubi cūq̄ l. vi. nisi alter
a iure decernat ad heret. c. statutū. eo. l.
In imunitatis munez. ff. de iure imu-
l. i. s. i. et de mu. et hono. l. uacatio in pri-
uilegiis ut scribit dy. super regula priu-
legii de regul. iuris l. vi. et Bar. in dicta
l. i. s. i. Ex quibus concluditur q̄ quequid
sonat uocabuli p̄p̄retas uerbum descen-
dens comprehendit et ex maribus et fe-

13
minis scdm̄ q̄ mentem impellit et deela-
rat natura subiecte matris ar. ff. locati
si uno. et de uisuris si stipulatus cū simili
bo. In p̄posito autē si testatoris uerba re-
gulantur a iure quia esse debz. ff. dele. t.
nono p̄t. de m. testa. l. si ita fuerit. s.
sed si ancilla. Postertate uerbu ex mari-
bus et femellis descendentes p̄miscue ex-
tenderēt cum hodie a iure sexuu sublata
sit differentia in autē de heret. ab itest.
s. i. s. si uero et. s. isigri. coll. ix. in autē
de suc. et in autē post fratres et in autē
defuncto. In contrariū est et hoc credo
uerus p̄rie cōstitutū dīam facies sexuu
p̄positū uisitatū etiā loci scdm̄ loca Ita-
lie que preferunt ex masculis descenden-
tes exclusis ex femellis descendentes
ut nomē eoz in hereditatibus cōseruet
et ne cōtingat hereditates ad extraneos
stipites euogari. uerba autē plus ex cōi u
su loquendi exaudiunt q̄ a uocabuli pro-
prietate aut iuris intellectu. ff. de emp-
si fādus de fundo instr. l. cum de lamo-
nis. s. asinan. dele. i. si seruus pluriū cum
similibus. et. l. labeo de suppl. lega. l. q̄ si
nobis. s. sed si affidua. ff. de edit. edicto.
Ex quibus dicitur primū questū ut in
Xobis illis quia uolo ad posteros et succes-
sores 2. ex magdalena filie aut filii nul-
latenus comprehendant. que absq̄ serui-
pulo p̄cedūt si uerba illa posteros et suc-
cessores cōiunctim intelligerent et non
diuisim si simul exigere ē ut substitutus
ualeret et admitti has duas qualitates in
eo concurrere ut simul de posteris esset
et successor cum descendētibus et mag-
dalena ex statuto excludat q̄ an sic de
beat intelligi ad p̄sens obmitto. uelut
non oportū. Decisio autē patet ex scrip-
tis butri in illa q̄ de legato mercatori-
bos et artificibus artis lane. Et hec suffi-
ciant ad primū. Sedm̄ autē recte deci-
dit allegans p̄sumitur enim omnia q̄
habet filius in potestate alio non appare-
te habuisse ex patris bonis et p̄fectis
presumitur ut in iuribus s. allegatis in
questo per hoc tamen non uiciat dōtis
constitutio quo ad obligacionem cum fr-
lissa ualeat obligari. ff. q̄ cū eoz totū.
Ad terciū dōtis conditionem ex sta-

tuto feminas excludere non puto altera
tam pro casu uita patris dotantis filia p
cedente | pater enim no dici potest dotē
in uita appropriatā filie ex eo q post mor
tem patris contenta dote ab hereditate
paterna excludatur tamen quia iura de le
gitima loquentia illam attribuit ad casū
precedentē mortis paternē de cuius agi
tur hereditate et ad illud tempus tantū
mēsuratur cum moderetur ad instar suc
cessionis intestati ut in auten nouissima
ē de inoffi testa. vnde in uita filie urē
legitime aut altero iure pprū sibi uendi
cat hereditatē paternā q̄q̄ quasi domina
dicatur. ff. de libe. et postu. in suis. etiā
sibi hec dos loco legitime est surrogata
filie appropriabit pro tēpore uita patris
nec in eum consolidatiōis ius impedit
tū etiā quia quāq̄ a iure dos in legitimam
computetur. ē. de inoffi. testa. quoniam
nouella in fi. et per hoc nullus dixerit do
tis cōditiōe alterasse pro tempore uita
patris filia pcedente et sic casu non eue
niente quo legitima debeat tū etiā quia
statutum simpliciter femellas excludit
succēssiōe sola dote referuata et sub no
mine dotis et dotē solum pseruat in casū
succēssiōis intestati ergo pro nullo casu
et pro nullo tempore tantū alterat dotis
conditiōem que dotem assignat et non
pro alia | qualitas enim iuncta s̄o bo intel
ligitur scdm tempus uerbi. ff. de noxa
in delictis. s. si extraneus | pseruat etiā
sibi sub noie dotis ergo cum qualitatibo
et cōditiōibus dotis saltem pro tempe
uite patris quō cessat necessitas dotē al
terandi Statutū enim loquēs in materia
iuris et per uerba iuris omēs recipit iuris
conditiōes in materia illa a iure datas. l.
i. s. in. l. falcid. ff. ad. l. falc. de ele. non
refi. cum dilectus et. c. ad audienciā. Itē
statutum expresse non corrigit iura que
hanc materiā imprimūt doti. igit. 2. ē.
de app. p̄cipimus de testa. l. sanctimus.
de elec. cum expediat li. vi. nō enim alte
rat naturam suam dicta dos ut appropri
etur pro tempore uita patris et nō rema
net cōitas et ius consolidandi ex eo q a
statutis aduēticiis aliis hereditatibus pri
uetur a quocūq̄ et qualitercūq̄ dotata

repiatur | non enim fuit intentio statuti
ob hoc q̄ quo ad alteruz p̄uēt heredita
te aduēticia inferre p̄iudiciū patri do
tanti ergo dotis conditiōes cum a statu
tis semp tēpore p̄iudiciū intelligatur ex
ceptum extra de cōsue. c. cū dilectus. l.
i. ē. de noxa. et qd nō. ff. d. iust. et iure
omnes populi. sicut et in priuilegiis. l. i. s.
si quis a principe. ff. ne quid in lo. pub. ex
tra de dona. pastoral. de offi. dele. c. sup
eo. Item statuti mens ordinat in quantū
est possibile salua honestate uiuēdi ad re
stringēdā detractionē bonoz patris noz
in femellas et descendentes ex eis et hoc
ne hereditates ad diuersos stipes eua
gentur ut est dictum et ne exeant nemē
parentele Inquantū ergo pro uita paren
tū habiter possunt esse dotate cum con
ditiōibus dotis cōibus non est dicendū
statutū uoluisse ad in comodū pemptum
dotantiū restringere et uiam apire ut do
tes ad alios euagenē comparet enim sta
tutū seu traheretur ad oppositū finis et
us quo. l. non est sciendū. ff. si cer. pe. l.
non omnes. ff. dele. i. legata inuilitur 2.
de adi. lega. l. legata. Hec sūt que tercio
senti. Ad quartū prima facie uidetur
cōsolidatiōe in psonam magdalene locū
habere casū etiā exp̄ressus ad comodum
patris est casus mortis Iohānis Colino
stipulante et magdalena uiuente et hoc
q̄q̄ mutis ut de se patet In casu obmis
so tacitam inducit renūciationem ar. l. si
cum dotem. et quod ibi Bar. scribit. ff.
so. ma. hic enim q̄q̄ inuilit in casum ob
missum supponit ualidam uoluntatē. ff.
dele. i. l. plane in prin. hec enim uoluntas
est eque principalis dele. i. si fideiussor.
oriente ergo casu mortis filie. l. magdale
ne ex quo sibi hoc casu non p̄iudicē rema
nebit cōsolidata dos filie. l. rem in p̄sen
ti. s. uideamus. ē. de rei uxo. ac. Nec ob
uiat si dicat eo quia absens fuit filia tē
pore pacti cum contingat hec renūciatio
cōsolidatiōis tacite numerus futuri hāc
renūciationem non ualere. ff. de acquirē.
here. l. in pluriū nō. ē. de pac. l. i. quod de
cidit Bar. in. l. si cōstare so. ma. In scda
principalī q̄e que incipit quanto quero
quid si mulier ex cuius determinatione

hecq̄ sopna uidetur quia hic multū ad
uerto stipulationē factam fuisse a nota
rio ut publica persona recipiente nomie
magdalene vnde omnia exp̄ssa et tacita
pacta et renūciationes ex pactis cōsecu
tue tacite uel expresse transeunt in pac
tum p̄pter presentiam pro alio recipientis
et recipere uolētis ut. l. gaus. ff. d. iust.
et re. pu. sal. fo. l. nō q̄ nō inlt. de inuti.
lit. s. si quis alit. et. l. stipulatio. s. si in su
lam de uer. ob. ex quibus ergo pactū pre
iudicabitur in iure futuro ut dicta. l. i. cū
materna sua. Hic aduertendū quia factū
michi nō p̄ponitur certum sed tempore
prime stipulationis patris post dotem p
missam matrimonii non dum fuisse cō
tractū q̄q̄ ex intervallo facta fuisse pro
uisio ualeret stipulatio in patrem ut. l. ad
optiū. ff. d. iure docū. et nō in. l. quoci
ens. ff. so. ma. cum a patre dependat re
soluere sponsalia qd sine dubio nō foret
de iure canonico p. c. preterea requisitū
et. c. ex litteris de sponsa. sed modo trā
seundo eum legitis esset dubiū quia se
quens inuilit ex toto prouiso q̄q̄ in ca
u obmisso tollerēt dispositionem iuris for
te non tollerēt hōis dispōm sed quicquid
sit ymo forte tollerēt cum in sequenti ca
su omisso surgat tacita donatio et renū
ciatio que concludit ad iuris et hōis pro
uisionem fortius remanet dubiū quō pro
uisio prima foret inuilit ut quia facta fa
cta post dotem p̄missam et matrimonii
inde secutum et ex intervallo et hoc ca
su quequid allegādo dixerim puta patrē
habere dotem sibi p̄cipuam casu currē
te ut p̄ponitur q̄ filia patre superstate
p̄decesserit. Aduertendū enim est q̄ in
hac materia concurrunt casus locū dātes
actioni de dote concurrunt etiā casus cō
solidantes | casus locum dantes actioni d
dote erant olim tres casus inopie ut. l. si
constante. ff. so. ma. et. l. ubi ē. de iure
docū. casus mortis alterius cōiugum aut
duorum ut. l. si cum dotē. et. l. in. so. ma.
hodie p̄cedunt duo primi casus de iure e
tiā canonico de donac. inter ut. et ux. et
de dote post duor. resti. per uestris.
Item duorum et in casu religionis ingres
sus aut in casu adulteri de adul. p. totū

74
et extra de duor. significasti. de iurem
quoadmodū ut lite non conte. c. i. Sunt
et casus consolidantes cōitatem actionis
de dote et cōsolidatio occurrit a iure ut
solidet filie aut morte patris aut eman
cipatione uel si aliter sit sui iuris effecta
ut. l. rem in presenti. s. uideamus de rei
ux. ac. et an tunc stipulatione cōsolidate
impedatur disceptatur plene. ff. so. ma.
l. post dotem. Casus patri consolidantis
est mors filie ad eum habere d iure dos re
uertitur absq̄ necessitate dotādi et tēp
libers exclusis et de iure et consuetudie
hoc casu tamen cum p̄ponatur filia post
uim mortem decessisse. l. dos a patre pro
fecta et quod tibi nō. et plene in dicta. l.
post dotem. quo autē ad appropriatiōe
actionis de dote occurrit casus dantes
locum actioni de dote et nō casus cōsol
hdantes cōcurrere in dando locum actiōi
de dote sufficit ergo partibus p̄uidere
in casibus dantis actione de dote ut actio
fit p̄pria et in illum casum qui euenit sibi
p̄uidisse q̄q̄ emittat casus cōsolidantes
ubi consolidantes non concurrunt in dan
da actione de dote quia eo q̄ sibi p̄iudicē
in casum qui dat locum actioni de dote
actio p̄pria est effecta et eueniente cau
consolidatiōis remāet ut p̄pria et sic de
bet intelligi. l. si constante. Pene enim pa
trem stipulatū in casum duorum et in ca
sum mortis mariti dotem effectam tam
p̄p̄tiam cum casus extiterit datus locum
actioni de de dote illam patris remanere
p̄cipuā in uita filia et ea ante scdm ma
trimoniū mortua liberam absq̄ onere a
pud patrem remanere hoc non negat. l. si
cum dotem. Si autem casus sic occurrit
sēt ut quia morte uxoris et filie solutus
esset matrimonii patre sibi p̄uidente in
casum duorum et in casū mortis tunc be
ne foret fatendū cum casus ommissus non
sit tantū cōsolidans sed dans locum acti
oni de dote illo casū dotem ad liberos trā
sire ut in p̄dicto mortis p̄pria effecta mu
lieris Inspecim is enim casus dantes locū
actioni de dote quia eo tempore p̄uiden
dū quo datur locus actioni ut si ex toto
esset p̄uiso cōitas datur actiōis si de
p̄uiso in omnibus p̄pria est in omnibus

si in altero in illo appropriatur prudenti
in omisso illi pro quo datur quicquid de
causibus consolidatibus occurrat Nec ob-
mitti qd in casum expressum qui euenit
inutile pnderetur quia inutilis pnsio n
collit ordinariam pnsionem iuris ymo il-
lam magis roborat. e. de rei ux. ac. l. rem
in presenti circa prin. et quod nō in. l. in.
e. de iure empir. et Bar. met tenet in. l.
sicum dotem. ff. so. ma. Ad quintū
autē dubiū satis puto consolidationē nō
impediti in personam Collim si aliud nō
obuet imo dos ad eum reuertitur cum
onere dotandi et cum onere fideicommissi
cessante necessitate ut hic fuit morte ma-
dalene ut sentit doc. in dicta auten. res
que. et an in filiam consolidationē impedi-
re si casus dedisset locum consolidationis
pendente fideicommissio non psequor ga
casus non dedit licet qm reputem sop-
tam per. l. si mulier. §. cum pponetur.
ff. ad trebell. Ad ultimū dico neptes
pre. dictas et iā si dotate nō sint ex dispo-
sitione statuti habere ius dotandi legitime
loco ex quo supurxit. pater maddalea pre-
mortua quia cum surrogentur in iure rū
pendi ut in. l. de exhered. libe. §. mater.
et nō in. l. postumus in prin. ff. de inoff.
testa. ita et surrogantur in iure dotandi
qd loco legitime surrogat a statuto. Ex
quibus concluditur liberos magdalene p-
terq ad ius dotandi nō habere recursum
nec ad dotē nec ad bona materna nec ad
bona Bertoldi uel Collini reditum Die
xvii. mensis february. M. cccc. ii.

Alus talis est quedam gene-
rosa domus seu parcella qd
sit subiecta ecclesie matrici
seu cathedrali armen. ciuita-
tis quantū ad diuinam pceptiōem sacra-
mentoꝝ et ad alia iura prochialis iest ta-
men de sepultura fratꝝ minoꝝ diebe et
uitatis Contingit qd quidam uenerabilis
uir diebe domus et parcella pnotus est
ad dignitatē epalem ciuitatis pnsaurē.
et post aliquos annos trāslatus est ad dig-
nitatem epalem diebe armen. ciuitatis
ipso autē residente in dicta dignitate ac
pnanente in dicta sua dioc. armeni ex

singulari suo privilegio obtento a sede a-
postolica in infirmitate de qua decessit
condidit testamentū suū in quo testamē-
to sic disponit In primis enim disposuit
et mādauit corpus suū sepeliri in ecclesia
sancti francisci de arimino in loco ordina-
to per eum ad capellam edificandam seu
fabricandam eius nōie disposuit qd et reit
quit qd omnes expense pro dicta sepul-
tura et funere deberēt fieri per fratres cō-
uentus fratꝝ minoꝝ diebe ciuitatis pro
quibus expensis faciendis reliquit dicto cō-
uentui ducatos. C. auri qui fratres tene-
antur deferre corpus suū a loco in quo de-
cesserit ad locum predictū sue sepulture
et uoluit et mādauit qd a dicta sūma di-
beant et teneant dicti fratres inclui fa-
cere de panno nigro omnes de familia di-
cti testatoris Preterea diebus testator
fecit alia legata dictis fratribus spectant
canonici epatus diebe ciuitatis armensis
rōe ecclesie cathedralis que est prochialis
ecclesia diebe domus et diebi testatoris
habentis palaciū sue residence epalis pe-
res dictam ecclesiam cathedralem quartaz
portionem tam de p. dicto legato centū
ducatoz qd etiam de funeribus ipsius se-
pulture et de aliis legatis dictis fratribus
factis relinunt fratres dicētes se nō de-
bere quartam talem soluere ex eo qd epus
nullo modo pot. consensu prochialis sue ec-
clesie cathedralis cum sit principalis pre-
latus ipsius ecclesie et ipsa ecclesia in eo
l. epō par obedienciam et subiectionem
et ei etiā subest tanq. membꝝ capiti Re-
pleant canonici p. dicti qd rōne iurie eis
et sue ecclesie facte ex eo qd dictus testa-
tor eligit suam sepulturam alibi qd in
ecclesia sua prochialis debetur eis quarta
predicta et dato qd uiuente diebe epō ip-
se sit caput ecclesie sue prochialis tamen
ipso monēte non tollitur ius ecclesie sue
prochialis in dicta quarta de iure eis in
dictis legatis debita Imo lo queritur qd
iuris et utꝝ clem. dudum de sepul. ha-
beat locum hoc casu

Hesla xpi et matris eius glorio-
sissime xginis nobis inuocatis
Vilopuncto et quesitis excla

dendo non dubita inquantū expenderit
fratres de legatis centū tam in sumptibus
funeris fratibus non applicabilibus qd p
indumētis nigris familie Certū est quar-
tam nō debent que tantūmodo debetur
de obuentibus fratribus que obuenire
non consensu inquantū expendunt ad eo
modum defuncti tantū ut in clem. du-
dum. §. uerz de sepul. Inquantū ulterius
aliquid comodi fratres consequerentur
idem qd statim dicitur de aliis legatis a
punctis nō est tādum per antiquos feti-
bentes nec est absq. dubio Qd autē ca-
thedralis ecclesia detrahere non possit d
talibus relictis quartam patet primo qa
uerba omniū iurū ad talem non adapta-
bita sūt Dicit enim ab ecclesia prochialis
detrahendam ubi prochialis alibi eligit
sepulturam Epus autē non est prochialis
nec cathedralis ecclesie ymo caput et p-
latus Nō pot. ergo prochialis dici | tala
enim corre latia sunt rector et procha-
lis que eodem respectu nō possunt esse
in eodem. xxxv. q. v. c. i. xxxiii. q. i. dicitur
mus de concess. preben. postulatis. de in-
str. ad nostram. ff. de offi. pto. et de of-
fi. presi. in legibus ultimis ergo. Secdo qa
necdm xba sed nec de. ratio adaptatur
cū facta sit ad sedandas discordias inter
rectores ecclesiaz prochiales et fratres
de cathedralibus autē detrahere uolenti-
bus nichil loquitur | suū ergo casum uelut
exorbitans non egredit Item iura de ma-
teria loquencia in quarta detraheda sim-
pliciter loquuntur nichil d. epil. exprimūt
non extendunt ergo ad epm quia que
spali notata sunt digna nō transeūt sub
genere. ff. de iur. apud labeonē. §. si qs
xginem de sen. ex. quia pculosum li. vi.
non enim supior simplici appellatone cō-
prehendit de preben. c. fi. xii. di. nos cō-
suetudinem. li. ii. di. §. ex his. de uer. sig-
cum clerici. l. di. apostolica de testa. reg
sisti. non enim appellatone membꝝ capiti-
ta continēt de prescrip. cum non liceat
xii. di. non licet Item talis quartē detrac-
tio causatur a retributione oneris curie
Iple autē epus tocius dyoc. curatus prin-
cipalis est de offi. ordi. in pleriq. et. c.
quonia et pordinator in c. d. b. s. xxv. di.

15
plectis | ipsius ergo curā non habet alius
al. supior foret et subiectus eodē res pe-
ctu nō subest ergo qui curam in eo exer-
ceat qui sua non exerceat auctoritate et
in cuius exercicio ipse sicut alius non gra-
uetur cum non subest ergo quartam ne-
mo potest detrahere qd causetur a retri-
butiōe oneris cure patet. xii. q. ii. §. sed
et aliud. §. et scdm leonem de sepul. c. i.
et si quem habent curantem epus archi-
epim habet a quo cessantibus privilegia
sacra p. p. ere debz de pe. et re. ne. p. dila-
tione Si quis ergo detrahere deberet fo-
ret archiep. qui eum celesti reficit pa-
bulo d. sepul. c. i. et. c. de his Item p mag-
nificandis sepulturis iura pmittunt sim-
pliciter aliquid per epim contribui absq.
diminutiōe. xii. q. ii. bone rei. de his que
fi. a prela. c. pe. de dona. apostolice Et si
hoc pmittunt in rebus ecclesiasticis for-
cius in patrimonialibus hoc poterūt Itē
pmittit hec ut possit epus testari ut ait
quid contribuat referatur ad bona ecclesi-
astica uel dubia saltem a que ecclesiastica
psumuntur alio non apparente de pecu-
cie. in gen. dū inuestigādū et qd de testa-
e. offi. i. surrogatur ergo hec loco cōcessiōis
pro magnificandis sepulturis sicut ergo
an illo nichil detrahatur ita nec in ista ali-
quid minuitur. ff. si quis cau. eum. qui. §.
in iuraz. et ut lite pen. ecclesia cum simi-
libus. qnimo talem concessiones subint el-
ligunt absq. diminutiōe ut est casus. x.
q. i. qna Iohannes Item quia tales inclui-
gēcie sūt latissimi iuris e. de cōsti. prin-
li. ii. de dotac. cum dilectus cum similibz
Ad declaratiōem huius aduertendū
iura diuersimode loqui de ecclesia detra-
here debente et de persona eius relictā
defalcantur Quandoq. dicunt detrahi
a rectore prochiano uel ecclesia prochialis
nōiatim a prochiano ut de sepul. in nostra
in pluribus locis et. c. cum super et dicta
clem. dudum. §. uerz Aliqui dicūt qd
trahere ab ecclesia in qua celesti reficitur
pabulo de sepul. c. i. et. c. de his Alia dī-
eunt inde detrahi ab illa ubi decime sol-
uūtur quia ibi sepeliendum erat. xii. q.
ii. ubi cumq. ad fi. Aliqua qd solui debet
ecclesie a quibus corpora assumuntur ut

ut dicto. c. d. h. et. c. certificari. Aliqua que debentur ecclesie ad que pertinet ad sepul. relatum. Aliqua ubi audit diuina a percipit ecclesiastica sacramenta ad sepul. cum quis li. vi. Nulli dubium autem est. Quia hoc iurum posse uerificari in episcopo quo ad uerba nulli dubium quo ad cathedralem ecclesiam episcopi pertinere quia in ea est et ipsa in eo. vii. q. i. scire. nec consequenter dubium episcopi assumi de ecclesia cathedrali in qua domicilium habet et in qua residere tenetur ut eius sponsus et curam de electione resti. conuenerit ex gestis et. c. qua liter. Item et illi soluti decimas. Inno. et alii de decimis noui genus. Item ubi celebratur pabulo refectur saltem in auditu diuino non cum cotidie non celebret de consuetudine. u. cotidie. xii. di. illa. et non decet transire diem quod dicat uel audiat missam de primie. c. fr. li. vi. et. q. i. ex privilegio ubi libet possit percipere sacramenta. Veni si minus est eum ab ecclesia propria recepisse. Item et in quantum ubi celebrat etiam ecclesia ipsa sustinet onera sacramentorum a quo nutritus et in cuius sortem est assumptus de preben. cum secundum. xxi. di. clericos. sine ea diu esse non possit. i. q. iii. si quis obtineat. Item et in ecclesia cathedrali sepeliendus est. Inde ergo assumitur quos unicum coniungit coniugium coniungit et unicum sepulchrum. xii. q. ii. ebron in fr. et quorum una mens in domino eorum corpora sepultura non sepentur. e. q. soror benedicti. Absurdum enim foret in sepultura parentum sepelienda forte enim contingere posset sepulturam fore extra ecclesiam matris et episcopi non decet extra ecclesiam sepeliri. xii. q. ii. nullus. Item si coniunctio in talibus operatur quibus magis coniunctus episcopus quam ecclesie que ipsum domino sociat ut quorum cor unum et anima una. vii. di. in prin. de testa. requisiti. Ex quibus concludo cum plurima iura in uerbis aptentur ad casum et mentem quam aliqua iura exemplariter loquantur de prochia et prochia non per hoc alia excludunt et plura ad casum adaptabilia. Indubitabile enim est ius unum ab alio suppleri. ff. de le. non est nouum et exempla expressa ratione frequentie casus non restringunt dispositionem. ff. de

damp. infec. l. dampni. s. sabini. q. i. enim fateor ratione solius iure quartam non detrahi a prochie debent ecclesie maior ubi alibi recepisset sacramenta de sepul. c. cum quis li. vi. negari non potest debent ex quadam ingratitudine non remunerati laboris in sacramentis a diuinis ut consolationum sint participes qui et passionum in uita fuerunt de sepul. c. i. que autem prochia plus grauata et que maior ingratitudine an prelati et episcopi alibi eligentis sepulturam si quartam non habent sua propria ecclesia que eum nutruat et sustentat ultra pabulum celeste an prochia alibi eligentis sepulturam prochie de relecta. Ex his autem multa in contrarium allegata tollunt et ne desit auctoritas ad salutem. Ita quod est de causa per Bertram antiquum curie aduocatum et delecto rem sacri palatii auctorem bertrandum ut scribit Paulus super clem. ne romani. de elec. in clem. in uerbo certo loco et. q. i. clem. dudum que loquitur in propria materia non loquitur nisi de prochiano a rectore sua intentio non est restringere ius antiquum aut corrigere in quantum ad episcopos possit adaptari potius episcopi egit ampliare contra eos ius quartae detrahendum de quo restringere ut eundem patet. Et ratio de le. danda discordia fuit impulsus que non facit ea cessante cessare dispositionem. l. i. s. sexum. ff. de postu. no. de renunc. post translationem et de prochiano et rectoris loquitur quia causa in talibus frequenter contingit. Item illa clem. que uenit ad interpretationem et limitationem iurum antiquorum debet intelligi secundum iura interpretata ut in aut. de fir. instru. ante dona. s. i. et uidetur glo. in clem. statutum de elec. Non obstat quod simpliciter appellatio non comprehendat episcopus quia hoc in uita periculosa et multum exorbitant ubi materia est differens in episcopo alias comprehenditur ut non glo. in dicto. c. quia periculosa non obstat. xii. q. ii. bone re. cum similibus quia loquitur in datis inter uiuos in quibus non est locus detractioni quartae de sepul. de his et. c. relatum et clem. dudum. Ex natura enim materie et ex titulo intelligitur. l. ff. de in die. adiectione impator. Item iura alia loquuntur in datis ecclesie

in qua privilegiata super quarta non detrahenda retinet privilegium de quibus de testam. de his de uer. sig. ex parte. Nos autem in minoribus talibus privilegiis non utentibus pro hoc tex. xii. q. ii. quia Johannes ubi tanta indumenta uale esse in quantum inter uiuos debeantur secus autem in morte ut ibi dicit lra in si. que mirabiliter facit pro hac parte quam facilius ad bonis ecclesie conceditur tam in uita quam in morte ut non de offi. or. presenti. li. vi. Et forte pro magis misticandis sepulturis dari non liceret in morte de bonis ecclesie quam sit in uita pro hoc respondeo ad id quod dicitur de privilegio hoc surrogato loco quinquagesime quia tunc cum illa datur in uita hoc in morte sufficit autem hoc cautum non repeti illa in morte nam dari cum regula dandi prohibita sit prelato de dona. ceteris. Item dato quod privilegium testandi concedatur non est latissime interpretandum ad preiudicium tunc quia tunc exolum est de uer. sig. cum olim et quod ibi non d. transla. pla. licet de rescrip. causam. et quod ibi non. Inno. de consue. cum dilectus de offi. dele. super eo. l. n. s. si quis a principe. In eo quod in loco per. sufficit enim quod habilitet ad testandum de bonis ecclesie ubi alias non poterat et ultra non operabitur sed reducit eum ad limites testamentum de patrimonio suo iure communi. de inoffi. testa. si quando. no. glo. de rescrip. c. i. Item plus non debet operari privilegium quam uis operetur eodem casu de iure iura uenientes de privileg. c. i. a. vi. facultas autem testandi intelligere de iure communi defalcata quarta sic et privilegium quoniam privilegium disponens in materia iuris limitationes et detractiones recipit numerus. l. i. s. in l. falcata. ff. ad l. fal. l. ii. de noxa. c. cum dilectus et. c. ad audientiam de cle. non resti. potent tamen testari de bonis ecclesie dum tamen secundum rationem defalcatione ecclesie debita. Si enim defalcatione patrimonialia forcius et propria ad huc actum loco patrimonialium ex privilegio surrogata. Ex quibus omnibus concludo quartam detrahendam hoc autem maxime iurat et confirmat originalis et antiqua causa cum originalis fuerit prochia anus antiquae ecclesie cathedralis et ex quo

accidentaliter concurrat cum naturali non ex toto naturalis confunditur nec eius uirtus fit de libe. et postu. l. filio qui pater. e. de adop. l. cum in adoptiuus. ff. de iure fiti qui habet et quia duo uincula forcius quam unum e. de le. here. post. de usu pa. ex tuaz. de preben. non potest. li. vi.

16
Heli xpi nomine inuocato ac matris eius gloriosissime uirginis e aduertendum quod pthocollum est aliquando imperfecte scriptum erga intentionem substance contractus ga apparet ex eis plus fuisse de intentione contractu apponi et pthocollum nichil probat nec in publicam formam est redigendum tanquam imperfectum. ff. de testa. si is qui testamentum et quod ibi Bar. scribit nisi ibi esset dictio ad et similis que ostendit plus dictum et minus scriptum quo casu extendi potest et qualiter et per quem recurrendum ad no. per dy. et per alios in l. gallus. s. idem credendum. ff. de libe. et postu. et que scribit Orien. extra de fide instru. cum p tabello et Spe. in spe. de instru. edi. s. ostensio. Quod si abreuiatura hoc sunt que uoluit dicere Orien. in palle. c. cu. p. q. decisio contrahentium ut aut nunquam detrahi potest quando pthocollum notari non deficit in recitatione substance uoluntatis contrahentium sed in aliquibus uoluntatibus que exigunt in publico instrumento ut in die et consu. le. noie notari aut signo. glo. in Spe. tetigit hoc dubium in l. i. e. de nouo codice. c. po. in. s. adicientes in glo. que incipit consueuit que sunt addito et residet quod dato quod notarius recorderet ex post facto nichil posset supradicti quia tale ex post facto presumitur machinatum ut in autende. e. qua. do. s. demum. facit quod de teste dicitur de testa. cogit. c. p. terea et no. de testa. cum clamor et. c. per tuas. Hoc dubium diffuse persequitur Spe. et lo. an. i. ad di. spe. in te. de instru. edi. s. instrumentum. Quod sed nunquid confecto. Ex quorum dictis concludo quod si in pthocollo commissum est aliquid de substantialibus ut numero testium nec in continenti nec ex interuallo licet addere pthocollo ut ibi firmat lo.

an. Si autē aliquid additur quod omisū est de comitatibus instrumentū ut lectus et dies quia si factum fuit instrumentū necessario fuit aliquo die uel aliquo loco et talia pōt supaddere notarius si recordatur et de hoc an fuerit confectū inter partes in dubiū nō reuocaretur. Ap̄ talis additio etiā fieri non potest nisi iudicis auctoritate qui in hoc habet examinare quia litatem plone an omiserit ex certa scia uel ex errore et an p̄thocollum dicitur factum de p̄ximo uel longinquo. Et si de hoc nō esset dubiū inter partes sed m̄ma possit sibi notarius prouidere nouū faciendo p̄thocollum uel instrumentū qd melius est q̄ corrigere ex quo possit aliq̄ haberi suspicio. Et dicitur l. fi. Ex quibus uicis q̄ concludo q̄ cum additio ad p̄thocollum fuerit circa nomen notarii appōsita de nouo et q̄ fuit rogatus et non est de consecutus sed substantialibus instrumenti. Illa non potuit apponi tū quia ex certa scientia omisit tū quia circa substantialia ad instrumentū tū quia ex intervallo tum quia preter iudicis auctoritatem ut patet ex supradictis nec uerbo suo hoc attestanti credi uidetur ut ibi tenet spe allegat in autē de heredi. et fal. s. si uero de arbit. l. ne in arbitris de p̄ba. quoniam contra de testi. a nobis. licet cōtra sentiat Io. an. in addi. spe. s. sup̄ his autem consideratis recitat Adoff. hoc tenisse qd dictum intelligo quādo appet descriptum in instrō et negatur interfuisse tunc enim quo ad adiuuandam scripturam bene admittitur in testam̄ qui casus non est noster. Ex quibus ad primū uicū allegatum concludit illud impedire publicitatem. Nec ob. qd idem nō in addi. spe. et in spe. de instru. ed. s. lre. x. et nō q̄ tabello quātū non puto et l. si quis. de fal. cum glo. non repugnat at testari enim potest que sunt uoluntatis contrabentū sed non sollempnitatis ut ibi dicit glo. Ad scdm autē ex dictis concluditur quia si rogatio testū nouiter fuit appōsita qd satis patet ex diuersitate atramenti de fide instru. inter de fal. l. cet. De tercio autē absq̄ dubio rasura reddit suspectum ut l. fr. alle. per prius

consulentes et nō glo. ff. de eden. l. i. cū enim p̄thocollum aliter non publicat publica scriptura non censetur nec p̄bet ut plenissime per Cy. de fide instru. l. con tractus. Io. an. in addi. spe. in spe. de instru. ed. s. uidendū in prim. tamē optet illud esse non aboliū uel ut rogatū tū ga ad eius fidem recurritur p̄ confirmanda aut detrahenda fide exemplati ut de proba. quoniam contra. ix. di. ut ueter. lre. et ad illam recursus habetur ut in dicta autē ex ample. partibus ergo patefacto p̄thocollo nec ab ipso nec ab alio est autē ticū ex illo sumendū cum nō sit omnia sua parte integra gnymo suspectum et in lo co ualde suspecto de fide instru. c. fi. et e. tri. cum p̄ tabello. Ex quibus una cum doctoribus predictis de iure uidetur nisi aliud testes accrescerent dictū testamen tū et p̄thocollum ad dictam formā non fore redigendam.

xii.

Vicet quedam habuit dicitur in dote uenire ad maritū suū condidit testamētum quo herede instituit matrem in decem et maritū suū uniuersaliter de inde decessit non extantibus filiis nunc mater uult agere sed supplementū legitime. Dubitatur primo an possit. Secūdo dicitur qd possit quia uiget statutū i ciuitate qd uxor precedente sine liberis uir luere dimidiam dotis et contra dotis an legitima debeat deduci d. tota dote an uero de eo quod superius deducit lucro dicitur et contra dicitur.

Heli xpi et matris eius glorio sissime uirginis nobis inuocatis absq̄ allegationibus superfluis sicut debita est filius parentū hereditas sublata differētia sexus et cognationis ut in autē in successione. c. de legi. heredi. ita eodē modo cōtingente morte ordie turbato nature. ff. de inoffi. testi. nam et si parentibus set ita etiā matrem admittitur per ius rumpendi per unam in officiosi ut c. de inoffi. testa. l. libentis. s. sin autē matrem et ad ius debitum consequendi iure nature ut ibi consequenter ergo admittitur ad ius agendi ad supple

mentū cum omnibus cū quibus ius quere landi competat ius ad supplementū agendi. c. de inoffi. testa. l. si quādo et l. que nuper et l. nino in prim. cum similibus. et de hoc nulla est dubitatio. Ad scdm dubiū exitationem ingent quia ad instar portiois quā mater erat habitura ab intestato mensurā ius legitime detrahende. c. de inoffi. te. autē nouissima. et patz in spe. in l. que nup̄ allegata ibi quante p̄tis ab intestato success. 28. mater autē ex statuti uiribus nō habet nisi dimidiā successions intestati cū statutoria lex uir cōiungit in successione p̄ dimidia ergo illa idem in legitime supplementū uidetur esse sola tercia dimidie et nō dimidia totius. Breuiter puto bene aduertēdum qualiter ueniat petens si uenit per uiam condicōis ex legibus dātibuscus agēdit ad supplementū succuberet quia p̄ hanc uiam consequi non possit nisi tercia eius q̄ habitura esset ab intestato si ueniat intetan do remediū inofficose dotis tamē dante dotē iuxta dispōm̄ statuti legitima in uenit pōt esse dubitatio quia remediū in officiose dotis reptatur a iure concessū demū filie et filius matre dotante in filia dotante concessum non reptatur. Itē quia remediū illud competit quando dantur omnia bona in dote et sic absorbet tota legitima non autē ibi minū ē maxime cū hūc sit a statuto diminuere legitimam sedm̄ omnes ut nō. d. v. in regula indultū de re. uir. l. vi. p̄ Io. an. de testa. rainū eius et p̄ C. in l. sanctimus. c. de inoffi. testa. et Bar. in l. ticio. s. ticio. s. sed cū ante ff. de codi. et demo. Hoc nō obstat puto qd pro rata contra dicitur quas intelligo idēst donationū p̄pter nuptias nō debet matri aliqua porcio si sunt date a uiro quia uel mulier non lucrabit ex pacto uel a lege set si dos ad mulierē ita donatio p̄pter nuptias reuertit ad uirū ut p̄pria. c. de pac. cōuen. ex morte et autē equalitas extra de do. inter. u. et ux. c. si uel lucrabit. ex pacto uel lege et qd uero conseruato remanet ei primū et sic si defalcādo p̄ rata autē dicitur habet remediū agendi ad supplementū ad terciū dimidie. Itē p̄ alia dimidia habet respectu

tercie remediū. l. i. c. de inoffi. dote. nō est enim dubiū aucta legitima parentum sicut et liberoz in autē de triē. et semil. s. i. coll. in ubi glo. Et tenent doc. in autē non nouissima. et la. de bel. in dicto. s. r. Non ob. qd remediū cōpetat p̄ tota dote et non p̄ parte quia etiā illud remediū cōpetit p̄ dimidua tercia ut ex donatione dotis ut dicta. l. i. nō. maxime per Bar. nō obstante qd possit diminui per statutū quia est uerū quando expresse diminuit et diminuere agit hic non agit diminuere eū statuta de lucrando debeant recipere interpretationes de inoffi. do. ar. l. n. c. d. noxa. et qd nō in l. cūmies populi. ff. de iust. et iure.

xiii.

Heli xpi ac matris eius glorio sissime uirginis marie nobis in uocatis Requisitus ego antho nius ista scriptas a uenerabilibus uiris defensoribus oneris p̄ magnifico domino lo. de ben. domiro bonote su per qd uergete inter uicinos comodū haberes curul dāclauce uel cloace q̄ p̄cipitū trahit a parte superioris ciuitatis bonome discurrens per contratam nos adelle et in fine trahit cursum p̄ ortū xpo fori d. jū tims et transit sup̄ fundū riuū in punic ta morandi siue flaccacoli plures hinc de partibus auditis i. xpo foro ex una parte ac magistris p̄ sua parte p̄ductis et a his magistris pro parte uicine quis cōferre debeat ad repationem muri edificati et rpa manu tenēda ne fossatū cloace ad iudiciū publicū absorbeat aquā nauigant et diffuere faciat subitus canale ad flaccacollū ut consulam quid sentia plures rem oculis subieci et quia in facto nec ex dōis nec ex scriptis certificare potui certū oīno non potero dare responū. Casus tamē decidam circūferētes. Ex qbus decidere habens facto digesto et palpato decidere poterit quid iuris p̄supponā aliquid in facto certa. Primo qd anteq̄ xpo forus dominus foret ortū ubi fossatus et ibi edificasset filatorū qd postea edificauit nūc diruptū dicitur fossatū ubi erat ad seruiciū dicte clauce an autē p̄ priū uel uicinale uel publicū foret nichil in

facto certum habere potuisset alterz de
duobus esse potuit qd fossatū put in ter
reno x pofori ptendit erat pprū sicut
terrenū quo ad pprietatē us aut fastidū
et aque ducēde et sic seruitus cōpetens
uicine aque ducēde et fastidū p locum
illum tūc usus esset uicine pprū et ser
uitus et de iure refectio spectaret ad ut
cūmā quia cānale est ad usum priuātē uici
cine debens enim seruitutē nichil agere
debet nisi pactū ff. cō. p. refectiois
de it. actūq. priuā. l. iii. s. p. in fi. de
seru. l. seruitutes al. quociens. s. seruitu
tū. ff. de ius. per totū et d. cloa. p. totū
ymo et ubi reficere uelit uicinia impediri
non pot a x poforo ut iuris palle. Itē
scdm esse pot qd cloaca scdm terrenū cri
stofori sic ut uicinal' cōis et publica respe
ctu totius uicine sicut et uia dicit priuā
ta et quedam publica et uicinalis. l. ii. s.
uiaz. ne quid in lo. pu. et i. t. ad edificia
et repationem tene. l. quilibet de uicinia
quatenus pten dicitur in suo et qui de illa
comodū reportaret ut est casus in dicto
s. uiaz in fi. et inquantū pteudē in lo
cū publicū. l. subus terrenū rent uel fun
dū omnes ad illam contribuere teneant
Et hoc est qd declarat statutū qd uidē a
sic debet intelligi inquantū loquit de ex
pensā in publico omēs contribuere debēt
p rata inquantū transit p loca priuata co
modū habentes illi reficiant suis sumpti
bus inquantū ptransit eoz territorium.
Hec omnia uera sunt ubi agē de expēsa
clauge et circa solū corpus clauge d qua
hic no agit ubi autē agit de imnēte
aduersus aliud claugam dāpnificaret uel
de munimento aliquo uel de claugā dāp
nū alteri inferat. Dico qd si leui expēsa
potuit cloacā muniti debet et tene. fo
lus ille in cuius territorio a qua defluit in
cuius facie dampnū infertur si magna ex
igitur expēsa i alius cōuicinis tali nō sub
sistente pculo quia scdm naturā est ut si
ent picipat comodū ita ut incomodū de
regul' iuris scdm naturā ad hanc impen
sam inquantū est excessiua uicini confer
re tenent omnes. e. de m. ur. conce. l.
q. liberā l. xi. e. de op. pub. l. omnes. Ad
hoc dicta gut e. de facto sac. eccle. l. nē

nē. et Bar. in dicta. l. guertamq. iūcta. l.
cuius de op. pub. Si autē leui impēsa a
principio poterat puideri et ex nō pui
one ad magna deductū si causa uisibilis e
rat et sic negligentia aliqua potuit impu
tari non reficenti solus in cuius fundo ca
lus euenit ad expen. teneretur. ff. de uia
pub. ref. l. si in ag. s. qui uiam. si negl
gentia nō poterat imputari omnes de ut
cina contribuere tenent. Hec uera ni
si ex aliqua concantate uel opatione cā
dampni fuisset in cuius fundo defluit
quia ad huc solus teneret ut dicto s. qui
uā. et idem si uicini causa fuissent huius
Nūc autē ppositū flumen rem qd publicū
cā est destruxisse ripam transitū facies
sup terreno x pofori et ductum cloace in
tantū qd alteo derelicto magna p aque
aliū locū querit in dampnū publicū mole
dinoz et alioz edificioz ad aquam et p
dominū nostrū lo. d. ben. ripa nō medico
sumptu refecta extitit ad quos spectat
hec omnis et cui attribui debet illatio
dampni pti in arte disceptant aliq. tero
aliq. clauge et certe mixta cā est clauge
in trahendo et nē insequedo cū trahes
sit principū manēs hoc subtilius clauge
puto attribuendū. l. si ex plagis. s. m. i.
elnū. ff. ad. l. aquil. l. dampnū. s. fabri.
de damo. infec. maxime cū sic potuerit a
principio muniti et hoc contingeret in su
tura mediū autē inter claugā et ripā su
it imediata causa dāpni si sulcita fuisset
hoc dampnū nō cōtigit. Nūc autē oc
currūt intermedia ripa et fluminis cuius
ulius ē publicus de iure cō. ff. de re. diu.
l. ripaz. et de flu. l. flumina. Vnde cū ex
tremū ripe fluminibus fuerit imediata ut
de expēsa fieri debuisset de publico sed
ga ulus ripe de facto nō est publicus nō
placet hoc et si in facto esset publicus ad
cōe spectaret expēsa nisi aliud cōcanta
tis factū fuisset uel nisi sic cloaca in spon
dis muniti potuerit et in territorio xpo
fori qd potuit de hoc dampnū dicere. ne
claugā aquā absorberet qd clare spectat
ad magistros posito qd ripa esset priuata
si tene. qd claugā inquantū ptendit p
locū x pofori esset priuata nauge qd hic
plumūtur due opiones quia hoc factum

fuit ex statuto absq. uoluntate et a prin
cipio nullū apparet comodū de mundo
fore ymmo potius incomodū illi territo
rio ex edificio clauge anteq. x poforus ali
qd edificasset non apparet actu aliquo
comodo psumo cloacā fuisse priuātā uici
me et ibi habuisse usaque ducēde ar. l.
u. s. uiaz in fi. ff. ne quid in lo. pub. vndē
ante edificū x pofori si casus cōtigit et
psumendū fuisset eque priuātā et solum
uiciniā teneri ad hanc refectioē sed fa
cto edificio pponitur in facto x poforo
comodū habuisse dictē cloacā quia aqua
quā ex reno deferebat ex clauge ductū
non habuisset decalium absq. illo edificio
cloacā et maxime ultra alios de uicinia ex
hoc comodū habebat. Et qd hodie non
utā remanserit relique aque ducte et d
facili pot tales usus restitui. ff. de serui
tur. pre. l. et atilinus. Vnde hanc utilitatē
habet potēcionaliter et ex quo durat re
lige in dubio psumere usum eoz et clo
acam etiā eius et uicinalē hoc etiā arguit
quia et coactus fuit eam concuare ut pa
tet ex pceptis p dicit et hoc tenēdo si
probari pot x poforo fecisse uel tenuisse
aliquā concantatē ex qua hoc factus aq
cloacā absorberet totū dampnū et expe
sa est x pofori si hoc non pot et apparet
qd ppter nouā concantatē cloacā impel
lentibus uicinis hoc dampnū dederit cloa
ca que si stetit in primo statu non de
disset tūc tota expēsa ent uicini si hoc
non appent si ex modica expēsa potuit
occurrere x poforus huc dāpno ponēdo
solidū terrenū ante faciē ripe et res fue
runt sic pares qd ascribi possit ad culpam
x pofori x poforus tene. si nō potuit si
ne magna expēsa puidere uel lates fuit
casus ita qd etiā diligentissime occurrisset
qd casus nō puidisset aliter omnes de ut
cina contribuere tenent ut patet ex su
pra dictis declaratio autē in facto spec
tat ad magistros

xiii.
Heli x p i ac matris eius glorio
sissime uirginis marie nōibus in
uocatis prima facte uide. lega
ta non tenere ex defectu testa
mētū qd nullum uide. In quo institutus

18
est spiritus et incapax. e. de na. libe. aut.
licet in fi. Item nec donationes effectuali
ter et cōsequenter legata ualere uideatur
quasi datū ex turpi causa. ff. de cōdi. ob
tur. ca. idē est. s. sed qd datū saltem enī
exceptione repellit petens. Idem uide. f.
et de uen. ditionibus quasi simlate et in
fraudem psumat ita eo qd in psonam p
hibitam sit alienatio ar. e. de dona. inter
ur. et ux. si nō ueram. ff. e. si sponsus. s.
circa de cōtraben. emp. si quis donatiois.
in fi. Item hodie p canones dāpnatus est
coitus concubine filii ergo nati oīno sūt
icapaces sic concubina uelut turpis psona
et ex turpi cā. q. uisito uellatē qd dāpna
tus sit patet. xxxii. q. i. c. i. nō obuiat ibi
his puto legatū tenere cōcubine enī dona
re pot. ff. de dona. l. affectiois. et. l. do
nationes in cōcubina. et est expressum in
legato. ff. de leg. m. l. si concubina. sed hoc
ff. de his q. ut indig. l. cū tabulis. s. i. l. ii.
e. de donac. inter ur. et ux. p locū a spā
ff. e. t. l. hec orō. s. i. In his ergo legatū
in quibus est impleta conditio nō est du
biū locū habere predicta et donationes a
legata et uen. ditiones etiā ualere non ob
stante qd coitus sit dāpnatus quia si p
coitu extorquedo donasset uel legasset
pcederet obiectio sed potuit alia pietate
moueri forte ut illa nubat qd et appet
ex uno legato et ne malū utā sequentur
ad hoc qd nō. ff. de re. iudi. l. miles. Non
ob primus defectus institutiois quia p
ponitur hūc legitimatū et clausula in fi.
testa. nē. Si nō ualeat x. illud tollit

xv.
Heli x p i ac matris eius glorio
sissime uirginis marie nōibus in
uocatis. plato a. dubis elicitis
absq. longa discussione. Ad pri
mū uide. matrē ne rumpat testamentū
sufficere habere aliqd quoquo relicti ti
tulo sicut sufficerebat iure codicū et auten
ticioz aliquo tpe ut in auten. de tren. et
semi. s. hec uos. e. de inoff. testa. l. que
nup. et. l. quoniam ad hoc qd a patrono su
fficit habere quoquo relicti titulo ut nō
glo. de bo. lib. l. etiā. s. tocis. a. ad instar
patroni regula. debitu paratib. ut. l. i.

in prin et qd ibi nō ff. si quis a patre fu-
 ma. Itē quia non repitur in parētibz mu-
 tant igit̄ xē. de app. p̄cipimus. e. de te-
 sta. facimus. e. de inoffi. do. l. i. in autē.
 qui. mo. na. effi. sur. s. tñbz. Item nō sic
 parētibz sicut liberis debet hereditas
 ppter uotū et naturā erga filios carita-
 tatē ff. de inoffi. testa. l. nam et si licet.
 ergo filius debeat iure institutiōis hodie
 ut in aut. ut cū de app. co. s. aliud quoq̄
 capitulū coll. viii. sufficiat parētibz ha-
 bere quoquo relicti titulo. Ad hoc quia
 glo. lo. et Azo. put. dicūt debent iure in-
 stitutiōis non faciūt mentionē de parē-
 tibz ut nō. e. de inoffi. testa. aut. nouis-
 sima et nō in dco. s. aliud quoq̄. Et hāc
 partē sequi uidet̄ Bar. in dicta autē. nō
 uisima. Contrariū uidet̄ ueritas q̄ non
 sufficit hodie parētes habere quoquo re-
 lecti titulo. Primo quia liberi debēt habe-
 re iure institutiōis. ergo et parentes ppter
 regulā correlatiuoz ut. l. ii. e. de iudic-
 andu. Itē maior rōne debet parētibz q̄
 ex paucioribz causis possunt quē filii ex
 hereditari ut dicto. s. aliud quoq̄. Itē q̄
 idem honor parētibz debet a filio ymo
 maior q̄ eōtrario sed ppter honorem fi-
 lio debet iure institutiōis. l. si filii. s.
 si legata. ff. de lega. prestan. ergo et parē-
 tibz. Item equalitas in liberis et parēti-
 bus quo ad successiōis seruandā est in au-
 ten. de trien. et semil. s. i. coll. iii. ad hoc
 tex. ex p̄ssus in autē. ut cū de app. co. s.
 et hoc qui. de. ubi omnia dicta in testamē-
 to parentū quo ad liberos extendit ad te-
 stamēta liberoz quo ad parētes capitulū
 dūtaxat exceptis in quibz specificē aliud
 disponit ut patet ibi et eōuerso. p̄pexi-
 mus de liberoz testamētis. hec eadē cū
 aliqua distincōis: disponere et ibi omni-
 bus in hmoi testamētoz p̄hibitiōe seruā-
 dis que in penitū p̄sona distinximus. ad
 hoc. e. autē. s. ceteroz. Et p̄ hac parte deci-
 dit̄ la. de bel. ibi ad banc partem elegi po-
 stea cōsulē dominū mutū et per hoc de-
 cidit̄ Bar. in. l. i. si q̄ a pa. fu. ma. dispu-
 tando ut nō. in dicto. s. aliud quoq̄ capti-
 p̄ hoc cōs. opi. quia ut in pluribz talia re-
 gulanē a pari debitū parētibz et liberis
 e. d. inoffi. testa. quoniam patet in aug-

*Ad p̄p̄m p̄m̄ quicquid
 ubi ubi hō. nō. s. cap. p̄
 p̄p̄m̄*

mento legitime quia sic parētibz est au-
 da in tēte sicut liberis ut nō. in autē.
 de trien. et semil. s. i. et nō. in dicta autē.
 nouissima et ubi repitur extrema cōn-
 parificata de uno ad reliquū fit extēso
 ut nō. glo. d. elec. q̄ sit. l. vi. ad hoc quod
 nō. e. de fur. l. si quis seruo. ff. de le. l. q̄
 uero. et in regula que cōtra d. regulū iuris
 li. vi. Si quis tamen uellet contrariū tene-
 re facilius respondet ad tex. in autē. ut
 cū de app. cogno. quia nichil disponit in
 specificā materia de mō dandi sed de cau-
 sis exheredandi et d. p̄seruatiōe legatoz
 et cum p̄tēte se nolle disponere cū d. i.
 distincōe inquantū non disponit dispo-
 nere unde d. distincte uoluisse ut p̄tēta ē
 inquantū obmittit talia relinquēdo anti-
 que dispositioni et put. dicit de p̄hibiti-
 one testamētoz in omnibus hmoi legē
 specificē de p̄hibitiōe actus testandi ab
 hōie ita q̄ punctus non est absq̄ debito
 licet hec pars michi p̄babilis uideat̄. Sed
 posito q̄ habere debet iure institutiōis
 an in p̄posito habere censet̄. Et uidet̄
 q̄ sic quia uerbū relinquo unctū unuer-
 sitati bonoz trahit ad heredis instituti-
 onē ut. l. his. xbz. et qd ibi nō. ff. de be-
 redi. insti. et nō. glo. in corpe de here. et
 fal. s. si uero in uerbo relicti puto q̄ nō
 sufficiat xbz relinquo ad unctū uisus
 dicit omnū bonoz quia p̄ hoc nō habz to-
 tū hereditatē sed partē bonoz et conse-
 quenter absq̄ onenbus. l. sub signatū. s.
 bona. ff. de uer. sig. ad hoc. l. si seruo. s.
 si. cum. l. se. ff. de le. ii. et qd ibi nō. et ad
 trebel. l. cogi. s. generaliter. Ex quibus re-
 linquit̄ q̄ tenedo opi. q̄ nō sufficiat pa-
 rētes hodie habere quoquo relicti titulo
 testamētū est nullū quo ad heredis insti-
 tutiōis. Que autē ex opt. ueror sit de
 iure nō discutio. p̄ presenti sed posita p̄
 uera ultima opi. reuocatur in dubiū an fi-
 det cōmissum factū de agnete a honesta
 conseruet̄ p̄ante. ex causa et in autē. ut
 cum de app. cog. s. aliud quoq̄ capitulū.
 et ueritas est q̄ substitutiōe fidei cōmis-
 sana confirmat̄ ut in corpe unde sumit̄
 autē. ex cū ibi legata et fidei cōmissa xē
 et quia talis fidei cōmissaria nō impedit
 successiōis ab intestato. ad hoc. ff. si q̄

omissi cā testa. l. si seruo. s. i. ad hoc glo.
 in. l. ita tamē. s. quociēs. ff. ad trebel. Et
 ibi hoc tenet Bar. et in autē. ex cā. e. de
 libe. p̄te. Relinquit̄ ergo breuiter cōclu-
 sio q̄ dato q̄ testamētū sit nullū ualeat
 fidei cōmissum. Datū agneti et honeste.
 xvi.
 Ito p̄senti statuto quē ē
 rungū p̄dicta. Tadea mater
 p̄dicti Nardi succedat in
 quarta pte a in legitima seu
 in aliqua pte p̄dicto Nardo eiusdē filio
 qui testamētū fecit et cōdidit nec ipsa
 in aliquo instituit nec exheredauit ut p̄-
 dictū est in primo foio p̄sētis quaterni
 et in casu quo succederet. in aliqua pte
 nūquid cōpartari debet duo legata eidez
 relicta p̄dictū cōmissariū euicem filii.
 Per statutū stante patruo mater ex-
 cludit̄ a successiōe cū sit patruus intra
 quartū gradū et sic cessat in iura matris
 instituto patruo sub qua sūdatur ius dī-
 cendi nullū et q̄relandi et ideo nō pōt di-
 cete nullū nec q̄relare ut nō. in. l. gallis.
 s. quid si tantū de lib. et post. et ex quo
 mater a successiōe excludit̄ etiā a legitī-
 ma que mēsurā ad mēsurā successiōis
 instituit ut. e. d. inoffi. te. l. que nup et
 in autē. nouissima et sic al. plures cōsulur
 Non ob. statutū ibi si autē decesserit ali-
 q̄s nō extant ibi xē. q̄ illa ps debet intel-
 ligi scdm p̄cedētia et sup̄p̄er q̄ndo etiā
 nō extant agnati usq̄ ad quartū gradū
 q̄ nō est uerisimile statutū statim uelle
 corrigere ut. ff. d. cōdi. et de. l. nā ad ea.

De usuris
 xvii.

occurrētibus necessitatibus ci-
 uitas cuius cōpelle ad p̄stan-
 dā pecuniā scdm extimatōz
 bonoz cuiusq̄ cuius que solu-
 tiōis uilgante in p̄sita uocāē sub spe
 restitutiōis eoz que exoluūtur q̄ nisi ci-
 uitas reparet remittētēs p̄ minor quāt-
 tate anxietate resp̄sentā de pecūne uel ne-
 cessitatis cā aut aliter luertanē in plus ul.
 timētēs casū nō responsiōis de utilitate
 pecūne ppter guerras quātūtat̄ restitū-
 eade et aliq̄ndo opent̄ in cōdēnatiōibz

creditorū declinaciū amuatim aut ciuitas
 p̄ ciuibz p̄dictis sub nōie domi seu remu-
 neratiōis respōdet ad rōm q̄tuor p̄ cete
 nario et p̄ solutiōe istoz q̄tuor graua ē
 ciuitas in introitibus suis et gabellis noui-
 ter imponētis Et nūc querit̄ an cū bona
 cōsuetia sit licitū dicta quatuor recipere
 Scio multos magrōs et doctores con-
 traria scripsisse et multociēs requisitus
 ut scriberē delecti ne forte labore multo
 rū cōsuetias offenderē tanta aut instati-
 ena a tali et p̄ tali requisitus salua cōsueti-
 ena m. denegare nō potui qn calamū assu-
 mere ad scribendū que scriberim uidi ser-
 mōibus absq̄ turū p̄batiōibus et inquan-
 tū assumētēs utilitatē illā assumerēt solū
 ad ratā debiti cōsequēti et hac intētiōe
 et nō ultra hoc pactum non agnosco ubi
 autē aliq̄ ultra debitū hic dubitatio exi-
 sit primitiua regula quelibet ciue natālī
 iure et diuio obligatū ex p̄cepto diligēs
 pximū ad subueniendū pximo et ciuita-
 ti in qua p̄pria caritas et m̄toz pximo
 rū exerceat dū tamē iusta sit guerra uel
 necessitas ciuitatis. Scdo q̄ ad q̄q̄ modi
 cū sperare etiā sub rōne domi q̄ remēra-
 tione exerciti caritatis ex pacto uel sta-
 tuto in pactū trāseuntē ut oppositū de
 bite caritati est pactū q̄ cōtra id diligēs
 pximū 3° q̄ omisso quolibet lucro uel
 lucri spe a frē requisitus in necessitate po-
 sito q̄q̄ pecuniā ociosam non habeat sed
 ex ea lucrari cōsuerit q̄s quocūq̄ lucro
 relecto et post habito debet illi p̄ferre
 lucrū retentionis pximi a necessitatibus
 suis al. peccat cōtra dei p̄ceptum plus se
 aut temporale lucrum diligere q̄ pximū
 Quarto q̄ q̄ quis inuitus cōpellat̄ ad
 mutuū et ad subuentiōis frīs necessita-
 tis uidet̄ aliq̄d semp̄ inferre ut uolūtas
 in uitā aliq̄d subleuet̄ nō est licitū ymo
 dupliciter peccat primo inquantū mutus
 subuenit necessitati 2° inquantū enusuo-
 lūtas in se actionē habz annexā lucri spē
 ad cōsolidā uolūtate cōpulsū nulli eni ci-
 uibz tales fore et militare cōtra caritatis
 exuberanciā. Quinto premitto dicta
 p̄sita ex quo aliqua subest spes restōis
 aut cōpensatiōis stare loco mutui nec lo-
 co domi nec irreuocabilis translatiōis in

fiscū. Sexto q̄ licitū est mutuari si ex mutuo aliquid maius uel equaliter sentit dampnū in pdendo de suo qd̄ et pximus sentiret si nō mutualet est licitū a p̄o et pximo mutuo suscipere pacisci de illo dāpno put est in pdendo nō in defectū lucri iarta ē enī ad pximi dilectionē equalē sibi ut ibi dīgas pximū sicut te ip̄m Ideo si pximus absq̄ mutuo meo ē pditurus centū ego centū uel dūceta mutuo possū licite aliquid pacisci d̄ illo dāpno absq̄ peccato si aut pximus est fame pditurus ego pecuniā pditurus pdiligere debeo pximi subuentionē et de dampno pacisci in casu potētē pximi cōpensabiliter eū dāpno nō reputo usurā. Septio q̄ quicqd̄ iura p̄sumit si mēs pximi cui in necessitate subuento est aliquid dare loco domi uel remuneratiōis uel quēcūq̄ cā hoc casu spe a mente deficiente mutuatis si in remuneratiōe recipit donum hoc nō est usura nec peccatū puto tamē q̄ forte remunerat̄ eterno q̄ talem p̄ eterno recipit remuneratiōe cū in sua sit facultate nō recipere si aut deī uolūtas mutuatis ānexa sit domi et mera et libera uolūtas in accipiēte mutuo donādi hoc est peccatū ex pte mutuatis q̄ uolūtas eius ānexa habet mixtā et uolūtatē oppositā caritati sed nō est usura licet multi teneant cōtra q̄ sit usura. Vnde hoc peccatū cōtritiōe delect̄ nec ad restitutionē tenei ex quo libera est et ponit̄ donatis uolūtas q̄q̄ enī hoc fuerit cū peccato questū et in licito q̄rendo sit ānexa mala uolūtas cā imediata q̄rendi iusta ē liberalitas s̄ donatis. Nec ob̄ q̄ dici pot̄ d̄ meretrici recipiēte sub dono a meretriciāto q̄a in ea foret dicendū Idē si oīno donās respectū nō habēs ad remuneratiōē turpitudinis qd̄ difficile est aliter esse ideo cōsultē q̄ expēdat in paupes et simili mō est difficile separe uolūtatē donatis a remuneratiōis actu ex quo mutuū p̄cessit et solus ipse donans et deus noscere pot̄ et ideo nō est tutū se hinc opponere in certitudine. Ex his decidēt̄ quesita si ciuitas restituerē pot̄ q̄ cessat necessitas et nō restituit et sic est in mora licet recipere aliquid sub loco interēse q̄a ex hoc ha-

bet dāpnū culpa ciuitatis et finita est necessitas subuentionē si ciuitas nō habet facultatē restituēdi si pticulares ciues habent dāpnū euidēs q̄ tantū expenderūt de suo quantū recipiūt in sustentāda familia cōdecēter sub usuris hoc etiā esset licitū Rōm aut lucri q̄ facere possēt durante necessitate cōs nō esset licitū recipere et qd̄ recipere esset usura al' usura tu oēs ad modicū mutuatis excusarent ab usura quia pauci sunt qui tantū nō lucrent. Hec uera rasi cōstaret mutuatis de oīmoda libertate ciuitatis donatē uolētis quo casu si nō habet animū recipere aliquid habēdi gratis tamē datū recipere pot̄ sit absq̄ peccato si haberet uel habuisset animū aliquid suscipiēdi etiā sub nōie donatē cōtritiōe sed questū licite tenei. S̄ q̄a in ueritate ciuitas libere hoc nō facit uel saltē difficulter cōstare pot̄ de libertate q̄ hoc fit ad cōsolidandā uolūtatē ciuiū qui ad hoc libere uenire deberēt nō uideo q̄n hoc luxū sit illicitū et cōtritiōe sit uendū dico si tamē dare hoc certū q̄ libere ciuitas donaret illicitū nō est licitū licet aliquid de peccatū in suscipiēte habēt animū aliquid recipere sub nōie donatē tpe mutui uel pendētē mutuo Ideo ista cōsulere ut meretrici q̄ hoc in aliquid opus piū expēdet in dubio in p̄sona mutuatis p̄sumē potius q̄ animo remuneratiōis mutualet q̄ declarat uolūtatē susceptio post secuta q̄ q̄ non

xviii.

Hesu xpi et matris eius x̄gimis gloriose noīons inuocatis in q̄e pdicta absq̄ longo x̄oboz̄ discursu dubiū faciūt q̄a si qd̄ poterat in iudicio allegari et q̄a in cōtractu iudiciali a curatore nōie aduulce agitato illi i sublatū est tū ex ratihabitiōe patris appellatis ff. rē ra. ba. l. iii. §. filius cū ex trāsitu in rē iudicatā s̄nē cōtra pupillā late que s̄mā trāsūit in rē iudicatā ex di sp̄e statuti et iudiciū ualidū fingit nec admittit ad dicendū de nullitate uel ad pbandū et sic aliquid fingit ab inicio ex desertiōe appellōis que retrorahit. ff. de his q̄ nō infā. l. furti cū si tū etiā ex tacta p̄nūciatiōe sup legitimatōe p̄sonaz̄

que quo ad iudiciū ualiditatē fingit p̄sonas fore legitimas q̄ in iudicio egerūt cōtra cōm nō defectū et quo ad omnē effectū. Ex q̄ bus concludit̄ tenuisse etiā quo ad adultā et cōsequēter quo ad fideiussores aduulce. Itē dato q̄ quo ad adultā ille quasi cōtractus rōe iudiciū nō tenet cuius p̄textu fideiussores intercedūt. Iam hoc ē ex etatis minoris impiali p̄uilegio q̄ nō extēdit ad fideiussores. ff. de excep. l. exceptiones. e. d. fide. nul. l. i. in regulā p̄uilegiū cū cōcor. de re. iuris. l. vi. Aduertendū est cū tus respectu fideiussores intercesserūt an cōtratiōe curatoris an aduulce si cōtratiōe aduulce intercesserūt qd̄ imaginor ex statuto trāsmissio quo mulieres artatur ad satisfandū et sic cōtratiōe quasi cōtractus iudicialis aduulce cuius nōie agebūt fideiussores p̄ponūt in facto intercessisse quo posito dico nō teneri fideiussores nec aliquatenus p̄ expen. posse cōueniri primo q̄a dato curatoris ad litē pupillā in sacris patri existētē ip̄o iure nō tenuit cū existētē in priā ptate tutor aut curator litis aut bonoz̄ dari nō possit patria uolētē uel nolētē se admittit tū ingere re q̄ in dubio p̄sumit nisi declarat oppositū. e. d. bo. q̄ i. l. fi. §. i. ff. d. tu. l. muto §. fr. et. l. i. in l. de tute. in prin. in autem. ut liceat ma. et. aut in prin. ff. ex qui. ca. ma. l. ab hostibz̄. §. i. ff. de cura. fu. l. fi. in prin. solo enī casu subsistētis impedimēt uel absence curator dat̄ aut litis aut bōis ut patet ex iuribz̄ pdictis et nō glo. ff. d. iud. l. si loquus. Cōclu. lo. q̄ cū nō tenuerit curatoris dato iudiciū est ip̄o iure nullū cū a iudice intentatū ē in qua. casu. resti. in. ite. nō est n. l. si tutor. ite. de tu. et. cura. ab. ob. q̄ fa. n. d. d. l. i. u. et. l. i. dubiū. In dāto curatoris nulla ex ea ergo nō integrat̄ p̄sona aduulce nec ex p̄sona patris q̄ nō cōsensit si teneat̄ op̄i. glo. q̄ iudiciū sit nullū ex defectu nō integrat̄ p̄sona filie. 2. nō si teneat̄ q̄ exigat̄ patris cōsensus in signū repudiatiōis ut tenuit in l. cū nō solū §. necessitate. e. de bo. q̄ h. utrobz̄ iudiciū nullū. Itē sic quasi cōtractus cuius p̄textu intercessit fideiussor hoc supposito cessat obiecta nō ob. ratihabitiō patris primo q̄a nō potuit atficare iudiciū nullū

ut dicit glo. in dicto. §. necessitatē quā tenunt dy. q̄a alius subest defectus q̄ cōsensus. l. inabilitatis p̄sona. Itē q̄a cōsensus patris exigē certo et determinato tpe. l. i. ingressu iudiciū ut deo. §. necessitatē. n. et. l. si q̄s michi bona. §. nullū. ff. de acq. be. r. et. l. qd̄ ergo in prin. de his q̄ nō infā. ad hoc de elec. audiat̄ qd̄ puto absq̄ dubio in si cōstat patrē cognouisse usufructū in bonis sup q̄b̄ est ligatus cū pupilla ut Io. an. t. 3. post. Oldra. in addi. spe. in ti. de. d. bo. §. sed pone q̄ his iuri autē nō cognouisset usufructū uel esset dubiū opt. sunt quas ad p̄sens nō decido an potuerit ratificatē de quibz̄ in deo. §. necessitatē. Itē in p̄all. addi. sed qd̄ sit appellādo nō ratificauit cū fuerit appellatū et d̄ nullitate dicit̄ ut habet cōs. practica nō obstantē desertiōne appellōis q̄a talis negligētia nō potuit p̄iudicare fideiussoribz̄ q̄ nō appellauerūt nec in iudicio fuerūt vndē cū iam liberati essēt ut p̄ prius loquar a principio nō tenerūt cā noua supuentēs suscitās ob hōem quo ad principales nō pot̄ fideiussori absq̄ factō suo p̄iudicare. ff. de arbi. l. si cū dies in prin. et locati. l. Itē querit̄ §. qui impletō Itē desertio appellōis ualidās iudiciū nullū cōtratiōis cōe et exorbitās habet restringi ad p̄sonas principaliter litigātes q̄b̄ ascribi pot̄ negligētia nō p̄sequēdi. Itē hoc optime d̄ offi. dele. sup eo ubi appellōis excludit̄ ex rescripto p̄iudicat solū et principālibz̄ litigātibz̄. Nec ob̄ q̄ allegat̄ desertiōnes iudicarent fideiussoribus q̄a id p̄cedere possit in desertionibus q̄ de iure cōcludūt ad instanciā et nō ad nullitatē hinc in exorbitantibus q̄a et p̄iudiciū restringi debet ad solos negligētes q̄a statuti nō fuerit intentio actū nullū ualidare ad p̄iudiciū illibz̄ q̄ negligētes nō fuerūt in appellōe p̄sequēdi. In hoc puto hāc desertiōne retrorahi ad ualidandū actū cuius tā nullitas firmata est medio tpe de sen. ex. licet. l. vi. et qd̄ nō sup glo. de eo qui mit. in po. c. cū uenisset. et de app. sepe. nō obstantē p̄nūciatiōe sup legitimitate p̄sonaz̄ ex iuribus statuti q̄a talis ficta p̄nūciatio ut exorbitās habilitat p̄sonas quo ad ualiditatē iudiciū q̄o ad principales p̄sonas. l. quo ad poplā et curatore q̄ntū tamē ad fideiussores

nō quoy obligō a p̄cepto fuit nulla et ga natura regularis iudiciorū est sol̄ p̄ncipa libus p̄dicare et sic credendū est exorbi tās statutū uoluisse Itē si hoc nō placz sta tutū ut exorbtās alteri p̄dicās restin gi debet ad uas iuris e d̄ noxa l. n. de cō sue. cū dilectus et sic sit statutū intentus firmare iudiciū nō opposita exceptiōe q̄ iudiciū nō est nullū sed aliqd̄ licet excepti one elidibile Nō ob exceptio q̄ fit d̄ falso p̄ quā regulā firmat̄ etiā in exceptionibz nullitate cōcernētibz q̄ statutū exorbtans nō excludit alias exceptiōes q̄ tacite a iure sup̄p̄iēnt ne ius cōe ledāt ut ē casus extra de cle. nō rest. dilectus q̄ ad hoc est bonus casus Itē statutū hoc p̄nūciatione fingēs debet adaptari ad possibiles et ue rsimiles p̄nūciationes de iure. l. filius si cer pe. cū si Sed q̄ def̄ curator patrē habēt est impossibilis de iure. sufficit enī adm̄ni stratio paterna. ff. de tuto. l. tuto in fi de cura. fu. l. fi. in prin. cū sup̄us allegatis et in deā. l. cū nō solū. §. necessitate. ergo nō referē ad tales p̄nūciationes iniustas 2 absurdas 3 absurdus enī intellectus a statu to excludi d̄ctus est et nō benigna interpre tatio al. enī fingeret statutū patrē habētū curatore d̄ctū p̄nūciari ualde datū scien ter et talis p̄nūciatio impossibil̄ et iniusta uel fingeret ualde datū ignoranter et ad huc male cōtra. l. tutor si p̄reitus. ff. d̄ tu et cu. da. ab his. Nō ob si d̄ca ē fideiussor intercessisse respectu p̄missionis de sol uēdis expēsis factis a curatore qui potuit naturaliter et ciuilit̄ obligari q̄a p̄p̄m ē in facto se obligasse cōtra curatore et nōie papille q̄d̄ in dubio censet̄ ex quo p̄tinet ad pupillā. ff. q̄n. lo. ex fa. cu. l. si post mor tē nisi aliud appeat ex hōibz eius. ergo obli gō q̄e ab eo ut curatore facta est q̄ cura tor non est ip̄m nullo mō obligat iō nec fi de iussores tenēt ut d̄ctā. l. i. Nec ob si d̄ca ē ex quo se curator liti obtulit In eū ergo faciēda est executio et iudiciū tenuit quo ad eū ar. ff. de pec. l. plaucus et l. i. ff. de re. iu. l. i. ga tutor et curator ex quo a iudice decretus est non uideē se liti offer re ut d̄ctā. l. i. ubi tutor uel cu. queqd̄ senferit glo. in l. si tutor in qui. ca. resti. in inte. nō est nece. ad hoc. l. i. e. quādo ex

Non nisi y q̄ q̄ q̄ q̄ p̄m q̄ q̄ q̄

facto tu. et. l. fi. et d̄ctā. l. post mortem. Aut enī errant in facto credēs adultam auū nō habere 2 excusati legitima ignorā cia facti. et tamen curator obligauit se iu ste credēs se curatore. uel errore iuris et satis adhuc est excusatus ga auctoritate iudicis qui p̄tus esse debuit datus ē sic ep̄ satis p̄ciōre cōsuluisse d̄ctā. nec ad aliud artat̄ maxime cū hoc nō sit notissimū ius cuiq̄ uulgat an debeat dari curatō habēt patriā uel autā p̄tātez Ex q̄bo saluo sem p̄ saniori cōsilio michi cōcludendū uidetur fideiussores p̄dictos nō teneri ad expēsas p̄dictas Cuius cōclusiōis eḡtatē f̄ouet q̄ au. iur. condēpnationē iudicis in aduertētia imoderatā ultra modū fuisse

De offi. ordi.
XIX.

Nōie p. et. f. et. ff. amē. ga hic agit de p̄tate e p̄ali et articulo eius an ad inferiorē ex hōibz et mēte p̄uilegi hūc trāsfert̄ ē q̄ autiq̄ p̄tatem hōiōi reducerūt ad duo tantū p̄ncipia. l. iurisdic̄tiōis et legis d̄o cesant ut p̄xer nō. x. q. i. in si. ma. de offi. ordi. dilectus p̄ Inno. de ra. mo. c. i. quā doctrinā fallibilē asserūt doc. et q̄ origiē habēt a tex. x. q. i. c. i. et. xvi. q. i. c. i. p̄ ueritate Sequē lo. in p̄tē Offi. de offi. archi. c. fi. de excel. p̄a. accedēt̄ ibo omisso mō antiquoz ut nō bene doctrinā dico e p̄a Jē iurisdic̄tiōne totam reduci ad tres p̄tes ga quedā sunt ep̄o cōpetētia q̄ sunt ordi nis. quedā que iurisdic̄tiōis. et quedā que simplicis p̄tatis seu dignitatis Omēs aut̄ casus de q̄bo q̄rit̄ redigēt̄ ad hec tria p̄ncipia **Veniedo** ergo ad p̄uilegiū hūc ab batt concessū ponderandū q̄ in narratiōe q̄rela sola infundit̄ cōtra ep̄m castelli p̄p ter occupationē iurisdic̄tiōis occasio n̄ta maxime a quadā cōpositiōe facta Itē que rela sola p̄dicta applicat̄ ad iurisdic̄tiōnē et hec circa p̄tem narratiūā supplicatiōis ad quā dirigēt̄ cōcessio p̄uilegi patet ibi in quasi possessiōe audied̄i oēs et singulas cās tam usuraz et matrimonialiū q̄ alias quascūq̄ cās ad for̄z eccl̄iasticū p̄tinetes et etiā exercēdi oēm iurisdic̄tiōne eccl̄esi asticā in burgo 2c In disp̄em autē sur̄ba bot dual p̄tes unā restitutorā 2 alia habz

nouiter concessā p̄cedā hoc ordine primo eligā p̄tem oia de quibz querit̄ in albatē trāsfert̄i uel saltē reintegari 2 allegā bo in oppositū 3o cōcludā quandā d̄ct̄rimaz ex qua sequit̄ decisio cōter casuū. demd̄ adaptabo ad casus p̄ticulares solutiōne uel doctrinā de q̄bo q̄rit̄ in themate **Pr** mo enī uideē iura oia de q̄bo cōstare pōt ad abbatē antea p̄dicta fore integrah̄ restituta In natura enī restōnis est p̄ oia in pristnā cām rep̄nere et statū. ii. q. iii. in diligentia. l. q̄ si minor. §. restitutio. ff. d̄ mino. p̄zin restituto a deportatiōe. l. i. in fi. e. de sen. pal. ff. de x̄o sig. l. p̄ncips. insti. qui. mo. uspa. po. sol. §. restituti. e. de bo. ua. l. i. l. x. in restiōne natūū ff. de na. resti. l. u. e. de iure am. an. l. i. Xobum enī restō latissime patet. ff. de x̄o sig. l. re stituere et. l. cū p̄tor. §. i. d̄ uisuris. l. uide amus §. infamacia nō. d̄ offi. dele. uenera bil̄ 2 in x̄o p̄nariē d̄ resti. spo. p̄sanis **O**mnia igit̄ iura et quasi possessiōnes que ante quocūq̄ cōstat abbatē uel constare pōt eū habuisse ante d̄ct̄ cōpositiōne ut denē restituta. p̄ qd̄ maxime cōcludit̄ de cōsio ad antep̄t. questū et hoc cōfirmat̄ x̄o. l. i. a p̄uilegi p̄lene et integre restitu imus rep̄onimus 2 etiā reintegramus. talia enim x̄o amplissima sunt et maxime uer bū reintegramus ut. q. i. reintegradā Itē inquantū p̄uilegiū est nouiter cōcessū ut deē omnia p̄dicta cōprehendere primo e nim insti. cōcernēdo restōs actū ac cōces siōes p̄ restōm iurisdic̄tiōis reintegradā ē ut ergo aliqd̄ op̄tē cōcessio referri debet ad alias p̄tes e p̄alis p̄tatis ga x̄o p̄uile gi sic intelligi debet ut aliqd̄ op̄ent̄ d̄ x̄o sig. abbatē. dele. l. i. quociēs cū si. 2 sola x̄o cōcessiōis pond̄rando aduertendū q̄ nō uideē absq̄ ministerio q̄ papa pre mitit̄ exceptiōis actū et subnectit̄ cōces siōne et facit̄ cōcessiōis x̄o a latius ampli at cum cōcessio p̄cedētē exceptiōis actus tangit̄ iudiciū solius cōcedētis ubi si nō p̄cederet tangere ē tertiū iudiciū p̄pter illa q̄ d̄ca infra Et ut clarus app̄oncp̄ uia p̄cedā subiectā p̄uilegi x̄o sup̄ gbus ca dit̄ hec interpretatio x̄o autē sunt hec possit̄ 2c. omia exercere libere et licite in omnibus et p̄ omnia sicut uerus ep̄s et or

dinarus tam iurisdic̄tiōis q̄ alia quecūq̄ ad for̄z eccl̄iasticū spectācia uelut uerus ordinarius uel diocelanus in suis locis pōt d̄ iure quolibet exercere 2c. de p̄uilegiis pape nichil uacare debet et omnia x̄o ba ge minata alicuius debēt eē importācie. xix. di. si romanoz. l. quociēs dele. l. i. si quādo de inoffi. testa. de p̄uile. c. i. l. vi. de the sau. l. i. l. x. et. l. i. in fi. ad mūct̄p. cū si. In p̄uilegio autē adiciūt̄ x̄o ba omnia et sin gula q̄ uniuersalia sunt et exigūt̄ cōcursū singuloz q̄ acta sunt cōprehēdēdi de re. du. l. si is qui d̄cōta. §. ut x̄p. ff. d̄ p̄g. ac. l. si necessitas. §. si ānuā. xix. di. si roma noz. e. man. l. a. p̄curatore de ma. et che. solite cū si. Idē in distributiōis et collecti us q̄buscūq̄. l. hoc articulo q̄ sp̄ de here. insti. et ibi in omnibz et p̄ omnia 2c. Itē **2o** natura ad equād̄ ad aliud se habz ut p̄ omnia unū attrahat̄ ad alterius iura 2 ma xime quādo aduertit̄ ultima x̄o ba uniuersa lia in omnibus et p̄ omnia. l. i. ff. dele. l. i. l. i. e. cō. dele. l. unica d̄ re. ux. ac. de seruis nō ordinā. dis. c. miramur. de regularibz nō solū l. vi. e. nō. i. n. regula q̄ cōtra de regl̄. iuris. l. vi. et. l. i. §. m. l. fal. ff. ad. l. fal. Cū igit̄ p̄ omnia in p̄uilegio adequēē abbas e p̄o ordinario et diocelano omnia de q̄bo querit̄ q̄ sine dubio p̄tinet ad diocelānū cōcedere uideē In x̄o enī ep̄s includere intēdit̄ q̄ sunt ordinis Hoc enī uerbo nō comprehendit̄ electus ante cōsecrationē in quo ordine sunt imprimunt̄ de elec. tranf. missa. et. c. q̄ sicut. et. nō. de renū. nisi. de reli. do. c. i. In x̄o ordinarius q̄ ordinis et q̄ iurisdic̄tiōis sunt q̄ p̄p̄e notat̄ x̄o u ordinarius de offi. or. p̄ totū In x̄o diocelanus q̄ p̄tatis seu dignitatis sunt ar. d̄ ordi. ab ep̄o q̄ renū. ep̄. c. i. Ne igit̄ x̄o ba includēt̄ nec uacēt̄ 2 frustra mēbranas ce cipēt̄ necessario x̄o ba illa adequāt̄ abbatē ac in eū translata significāt̄ oēs tres p̄tes integraliter atq̄ p̄ncipia e p̄alis dignita tis Itē 3o quādo x̄o ba uniuersalia sequit̄ sp̄z enumeratio maxime ubi d̄ctio tā q̄ sonat̄ in ampliatiōne enumeratio sp̄z p̄ genus nō restringit̄ p̄cedēs sed ad dubita tiōne tollendā emanasse censent̄. l. q̄ritū §. si q̄ritū ff. de fun. insti. et instru. l. et. e. l. i. si m̄cipia Censet̄ ergo ex hōibz

ep̄s

ordinarius

diocelanus

illis concessisse oia et singula q̄ p̄t ep̄s or
dinarus et diocesanus et q̄ postea sequē
tam ad iurisdictiones q̄ ad alia quecūq̄ ad
ecclesiasticū for̄. spectantia adiecta cen
senē. hinc nō ad restringendū sed ad ampli
andū uel ad dubitationē tollendā et sic pri
ma uniuersal' uaga reminet ut ante maxi
me q̄ si aliter intelligeret̄. hōbū et alia q̄
cūq̄ sup̄flueret si determinatiue respice
ret̄ illud genus oia et singula q̄d procedit
Itē hōba hec uelut sicut et similia similitu
dinē notant oimodā de hō sig olim ff. de
fal. si q̄ obrepserit Sed si debz habere ut
ep̄s omnia poterit Itē in p̄cedēte exēp
tione concessio tangit solū p̄iudiciū pape
et nō alterius hoc aut̄ eā p̄cipue priuile
giū ē latissime inter p̄andū d̄ dona. cū d̄
lectus ymo uerbis impropriis ampliat̄ ad
illius p̄iudiciū ut ibi de hō sig. olim ff. de
cōsti. prin. l. si de dona. cū dilectus et ma
xime in donatiōe principis cuius imēntas
est mēsurā Itē uerba ista omnia et singula
et alia quecūq̄ x̄. egpollēt̄ istis oimodā
iurisdictionē p̄ quā nō solū que iurisdicōis
sunt stricte trāferunt̄ ymo que meri et
mixti imperii ut patet ex ḡo in clem. i. in
hōbo oimodā de fo. cōpe. Itē et satis equi
pollēt̄ istis pleno iure quo casu meyz et mi
xtū imperii imprimē ut ē tex cū dictis
doc. de fo. cōpe. cōquestus Si igit̄ totalē
iurisdictionē illa uerba que sequunt̄ cōpre
hēdūt et alia quecūq̄ ad ecclesiasticū for̄
x̄. importēt̄ alia p̄tes ep̄alis p̄tatis ne in
culcēt̄ aut sup̄fluant̄ hōbū enī for̄ litum
est et p̄t̄ cōprehēdere p̄tates quascūq̄
ep̄ales q̄ redigunt̄ ad for̄ aut p̄iale aut
contentiosū aut uoluntarie aut necessarie
iurisdictionē Itē tal' habz necessario ep̄. leo
palia iura x̄. exerceat̄ tales autē exēpti acē
dūt manus ad illa q̄ sunt oio ep̄alia ut nō
de priuile. cū et placare. §. i. et nō. me. le. i.
de re. ec. nō alie. et nō. Fre. de se. in opere
suo cōsilio ergo et casus oēs de ḡbo
querit̄ cōprehēdit̄ Itē de sacris et p̄tate
ad tales ordines p̄mouēt̄ in spē patz xv.
di. puenit ubi regitur qm̄ loq̄ inferioribz
talia concessa. unde ex p̄ssū de priuile. abba
te li. vi. ubi illa non recipit p̄tatem quo ad
sacros nisi aliud op̄et̄ ex ple. no. sedis apo
stolicę priuilegio plenius autē esse nō pos

set nisi specificē oia cōcederent̄ q̄ est d̄
ctū ex forma p̄cedētū igit̄ concessio intelli
git̄ Itē uidef̄ q̄ determinata ex dictis
Inno. de dona. pastoral' qd̄ approbat̄ Io.
an. post eū in hōbo religiosi ubi dicit q̄ si
papa eximet ecclesiā ut donet abbati ut
de ē illā abbati subiecisse quo ad oia tam q̄
legis sūt diocesanę q̄ iurisdictionis ad que
duo principia tota redigunt̄ p̄tās ep̄alis et
submittit̄ q̄ oia trāslata uidef̄ que nume
rant̄ de offi. or. cōquerētē et c. dilectus
et assignat̄ cām q̄ cum hęc exēpta fuerit
ut abbati cōcederet̄ papa posset̄ de cupi
ditate notari si aliquid ibi retineret̄ et de
bo. u. l. si quādo l. x. et talia p̄cedunt et
trāferunt̄ in simplici concessione. quanto
fortius in tā lata in qua in omibz et p̄ oia
adequent̄ ep̄o ordinario et diocelano Et
hec p̄ hac p̄re sufficiat̄ In cōtrariū est
primo q̄ si ponderent̄ hōba narratiua et
supplicatoriā ad q̄ referri debet simplex
concessio illa d̄ngunt̄ solū ad iurisdictionē
nalia ut p̄ ex his q̄ ibi narrant̄ q̄ et posuit
s̄ iuxta prin. Ad illa ergo restringenda est
concessio si p̄t̄ salua rōe recti sermonis sic
dicimus in trāslatione de trāfac. c. i. 2. e
de trāfac. l. si de certa. sicut et in sent. et a
q̄ in dubio referri ad p̄tata Et q̄ respōsi
oēs adaptant̄ ad quesita et ad alia restrin
gunt̄ et ex p̄cedentibus dat̄ intellectu
ad sequētia. l. ticia §. i. ff. de hō. ob. cū si.
Itē negari nō pot̄ talia priuilegia inquantū
l. priuile. attribūdo superiori cōpetentia q̄
sunt sup̄iora cū a iure exorbitat̄ cōr et q̄
odiosa sicut inquantū gratia q̄ superioribus
sunt relinquēda de elec. q̄uis. redigunt̄ ad
inferiores et inquantū in talibz exercēdis
p̄tās ep̄alis redigunt̄ ad hūiles et p̄anos
de rescrip. statutū. §. i. maxie cū nēdū po
sitius legibz sed actibus ap̄oz et sc̄oz
patrū ant̄iquoz deuet In hoc enim sui nu
merositate uilescūt dignitates ep̄ales si
ad tales p̄sidentes redigantur Iad hoc enim
statutū est gubernacula ep̄alia nō nisi ma
ioribus populis et frequētioribus cōmitti
lxxx. di. c̄pt̄ et nō casis et uillis ut ita
in. c. se. de priuile. c. i. sic et in maioribz et
uitatibus iura legi debēt ne iura uilescant
ut in p̄mōto ff. oz. Itē si p̄ssim abbati
trāslata intelliguntur ut cōsecrandi actus

et ordinandis et similia iam status ecclesie
2. decus nō modicū lederent̄ In talibz aut̄
papa aut nō pot̄ aut nō est p̄mittendū ut
disp̄set̄ ex q̄bus decolorat̄ status ecclesie
uniuersalis nō. Inno. de consue. quāto lo.
an. q. i. nos autē. viii. q. i. aplica. et. c. se.
xxv. q. i. q̄ ad p̄petuū Hinc est q̄ tollere
nō posset̄ illud ius quo p̄tatis clerici est
excōicatus q̄ tangit statutū ecclesie ut nō
lo. an. de sen. exc. nulli in hōbo priuilegio
In dubio ergo hōba generalia restringi de
bēt et intelligi ut salua sit honestas loque
tis et talia cōprehendere interpretādum
q̄ honeste fieri possint de iure iuran. c. i. li.
vi. ff. de cōdi. uide. si p̄curator. l. i. §. si p̄
curator. ff. si q̄s in ius uo. nō te. de elec. si
cōpromissarius li. vi. Itē ubi p̄cedente ge
nere subsecūtur hōba necessaria sp̄m sub
genere cōprehēdētā genus restringitur
ad sp̄m subsequētē et uerba restrictiue
intelliguntur maxime q̄ndo materia est ex
osa ut est hec ad hoc. ff. p̄ socio. l. si addi
cia ē. §. et maxime quādo in una orōe copu
lant̄ et respiciūt̄ idē uerbū q̄ rōe p̄xim
tatis restrictiue intelliguntur ut ibi et q̄d
nō. maxime. Oidra. in. l. questū. §. si fun
dus. ff. de fun. instiue. et insti. le. inten
tus ergo est d̄ dicit oia et singula q̄ p̄tē
nt ep̄s iurisdictionalia et ad ecclesiasticū
for̄. spectantia cui cōsonat̄ oditū materie 2.
cōsonat̄ narratio q̄ est sup̄posita ad q̄ dicit̄
gebat̄ supplicatio. f. ad iurisdictionalia tan
tū. hōbū aut̄ iurisdictionē q̄ sunt ordines nō
est aptū cōprehendere q̄nimo nec hōbū fo
rus q̄ a fādo dicit̄ aut a foraneo rege. On
de talia nō cōprehēdēt̄ q̄ contenciose non
expediūtur sed in q̄te. Verba enim talia
sunt apta cōprehēdere iurisdictionalia tan
tū ut p̄ ex rubens et nigris de fo. cōpe.
In quibus subnēdit̄ sola materia cōtenci
osa nec sup̄fluit̄ hōba q̄ iurisdictionē refer
tur ad illa q̄ sunt iurisdictionis que sūt fo
ri cōprehēdūt̄ meri et mixti imperii Itē
si sic late priuilegiū inter p̄taret̄ ut ep̄a
lia posset̄ hic incipit̄ esse core p̄s et habēs
inter ep̄m et p̄sibitēz mediū et sic pullu
laret̄ p̄tās core p̄oz dāpnata a sanctis ca
nōibus q̄ ultra duos ordines nō fuerit in
ter ap̄os et discipulos x̄. p̄. f. xi. ap̄oz
2. lxx. duoz. discipuloz. p̄. primi. locū ep̄isco

22
p̄oz alii locū p̄sibitēz ordinū obtinet̄
Et ideo i ecclesia dei pullularet̄ tertiū or
do et sic sequeret̄ cōfusio decoris et sta
tus ecclesie inducēt̄ ex ritibz ap̄oz et sic
ut core p̄i tales forent̄ ab ecclesia delēdi
lxviii. di. ecclesiis. q̄uis core p̄i cū ap̄ol
nō ergo p̄sumendū est in dubio nec inter
p̄tandū papā in dubio ad talia uoluisse ma
nū apponere Itē talia referuata ordini ep̄i
scopali sic instituta fuerūt ex ritu ap̄oz
unde talia q̄ maiora sunt p̄t̄ifico refer
uata sunt. xvi. di. legimus. lxxx. di. in ur
bes et. c. nullus. lxxviii. di. q̄uis et. c. core p̄i
imo et core p̄i habētēs in aliquo maiore po
tēstātē q̄ abbates talia nō poterūt ut ibi
minus ergo credendū papā cōtra ritū apo
stoloz cōcedere uoluisse Itē uerba q̄cūq̄
generalia uō referūtur ad difficultor con
cessibilia uel q̄ maxia cā cogētē cōcedunt̄
nec ad incōsuetā de p̄cur. q̄ ad agendū li.
vi. c. ti. c. non pot̄. et. ti. c. li. vi. de offi.
dele. q̄ trāslationē p̄tās aut̄ ordinis infe
rioribus p̄tatis p̄missalia canōibus nō regi
tur nisi ad hoc maxia cā intercedētē. f.
p̄ maximo sc̄dalo utando et tūc est tol
leranda nō concessa. xcv. di. puenit. nō. de
cōsue. quāto. talia enim difficile cōcessibilia
sunt ut dicit̄ lo. an. sup. ii. glo. de excel.
p̄la. accedētibus. nō ergo transeūt̄ sub uo
lūtē hōboz generalū q̄ si in spē cogitasset̄
in cōfusio ecclesiasticę p̄tatis nō fecisset̄
talitā et iā nō sunt delegabilia de cōse. ecc.
uel alta. aqua ergo nec priuilegio cōcessibi
lia p̄cedit̄ arguēdi modus. p̄ nō. lo. an. in
dicto. c. ascendētibus. que enī sp̄ali nota di
na sūt sub hōboz inuolutio nō trāseūt̄
de inur. itē apud labeonē. §. ait p̄tor Itē
talī sp̄ali nota digna nō transeūt̄ ex p̄tātū
adequatione Nam si p̄curatorē cōstituo
ut possit̄ p̄ oia que ego p̄sens facere pa
tuissē nō p̄ hoc pot̄ extēcta sp̄ale māda
tū nō. lo. an. d̄ dila. expofuit. licet cōtra
uelit̄ Arch. de rescrip. c. i. li. vi. Item ad
quatio abbatis ad p̄tatem ep̄i intelligi de
bz et referri ad illa quoz est capax abbas
et in sibi p̄porcionabilibus et dicit̄ lra de
sta. mo. ea q̄. talia autē maxime q̄ ordinis
sunt nō sunt abbati p̄porcionabilia sc̄dm
ritū ap̄oz nec canonū censurā. igitur ad
hec de hō. sig. olim. ubi canōicus absens p

nō credere abbatē peccare si aliquā ptem pape tribuetet ubi esset cēsus nō modice quātitatis ut sic intra se distribuerēt pro rata honoris cure et in simili nō. lo. an. in addi. spe. in ti. d. dect. sup. n. libello et po. luit. O. t. e. t. s. n. ubi psonales decimas diuidi dicit intra prochiale ecclesiā ubi sūt p̄dia et baptismale ga ambe cure sustinet ad hoc qd nō. lo. an. de sepul. de his sup. glo. n. Inquantū aut sub illo septimo q̄sito de ptate iusticiā corrigēdi et amouendi q̄ritur puto talia posse ut priuilegiū ga non est dubiū talia ad for. ecclesiasticū et ad iurisdicōem ordinariā ptinere de offi. or. licet. et habet illā etiā quo ad laicos in ca. sibus ecclesie subiectis ut in sp̄ialib. et cō nexia matrimonialibus et similibus ad in feriores trāsmittibilia de excel. pla. acce. dētib. de resti. spo. in. s. et qd ibi nō. de p̄scrip. auditis de cōsang. et affi. c. i. Itē ubi ep̄s in laicos casualiter iurisdicōnez sibi uēdicat de q̄bus. xi. q. i. n. sūma de tu. di. nouit. de fo. cōpe. licet. De ptate autē destituēdi quo ad beneficiū puto qd beat ex ut priuilegiū q̄a illa iurisdicōis ē a trāsmittibil' in inferiorē qd puto etiā in cura tis ga q̄q̄ nō cōpetat inferiori trāsmittibil' est in talē exēptū et iurisdicōis est a satis fortē ecclesiasticū Nā trāsit quēdā ad inferiores habētēs pleno iure ecclesiā subiectas si populus ē exēptus ut colligit ex glo. d. cap. mo. c. i. li. vi. et ex his q̄ nō. de p̄ben. de monachis. xvi. q. ii. in sūma a. c. uis. Ptatem autē deponēdi ab offiō non credo iabbatē trāsfere q̄a illa ānexa est ordi ni et ponderosa ptas quā nec pōt ep̄us cōfirmatus ante cōsecrationē ut nō. de e. lec. trāsmittā Ideo nō trāsit sub x̄bis ge neralibus quantūcūq̄ latis et ga indecēs foret eū qui nō pōt ordinare posse ab or. dime destituere et forcius Idē de ptate d. gradandi Ad octauū quo querit d. cen su mōialibus q̄sito est aduertendū qd hīc census non pōt deberi ep̄o de iure cōi ut ep̄o ga mōstera a talibus sunt exēpta. x. q. i. c. i. xvi. q. i. cū p utilitate. xvii. q. iii. abbatibus et c. lūolo et quasi p totū nō. de offi. or. dilectus de sta. mo. c. i. licet ali quo iure singulari deberi possit ex pacto in fundatioe uel ex alicuius cōsuetudie ut

De p̄scrip. auditis

De p̄scrip. auditis

De p̄scrip. auditis

Oratoria dicitur p̄mota

ps. xviii. q. ii. elentorius et. c. seruiciū Ideo cū ep̄o singulari iure debeat nō in respēu ad iurisdicōem nec in respectu ad ordiez habz superioritate nō puto in abbatē trāsferrī sed aut erit pape aut ep̄i ut ante erat ponderada tamē foret multū cā debē di de qua nichil cōstat Ad nōi bene cōsiderandū foret qualia forent oratoria et hospitalia Nā si essent priuata ga nō habe rēt altare nec cāpanas publicas nec essent cōsecrata auctoritate ep̄i uel aliud signū nō haberēt ecclesie qd cognoscat ex his q̄ nō. d. reli. do. inter quatuor de cen. s. fi. et de dona. inter dilectos et nō pōt aliq̄ ptatem S3 pponit qd sint sub obediētia ep̄i et ex eis soluit census Vnd ex hoc fa tis iudico ipsa publica fraticelli aut ibi sū tes si sunt ut heremite quoz utā est ap phata uel etiā statu penitētiis ut sūt nōc frēs iherosolimitani et statū penitētiū et here mitica utā ducūt tales sunt et esse debēt sub obediētia ep̄i. x. q. i. aliud. et digni sunt cōueniēt bonore. xvi. q. i. q. uere et pure et nō glo. de excel. pla. c. i. li. vi. q̄q̄ qdā dicit eos locustas. i. sine capite ut dicit glo. in dicto. c. q. uere Sed uentus est qd sunt sub ep̄o et reputant ecclesiasticū ptate a gaudēt priuilegio ecclesiastico ut dicto. c. q. uere. et ibi glo. ad qd. xxi. di. nulla rō. xi. q. iii. si autē. et nō. lo. an. de elec. cū monasteriū nec aliud caput uel superiōre opelli possūt ga xpm habēt in ca put a ep̄m suū et papa et prochiauū in eu uel prochia sunt Fateor qd quo ad iurisdicōia habēt nūc abbatē loco ep̄i quo ad for. penitētie etiā sunt sub eo sic suberāt ep̄o quo ad censū p oia dico idē qd dixi s. respondēdo ad septimū Ad. x. unde de ecclesia scē Luce in qua tria querūtur Primo de reintegratioe iuris patronatus et nouus ibi eligi possit rector p mōstera ac cōfirmari 2o de censu q̄ soluebat ep̄o an debeat solui abbati 3o an abbas possit eos corrigere et uisitare tanq̄ in aliis eccle siis Circa primū oportet qd pondere ē pri uilegiū inquantū restitutoriū est et qd ab bas reintegrat facit latitudo x̄boz resti tutiois et reintegramus de q̄bo dixi s. al legādo nō obuiantibus illis de iure puto ex hoc nullū p̄iudiciū inferri fratribz scē marie

sed si qd ius habz abbas gerere pōt suā uia nam ex utribz priuilegiū habet modicū fū damentū Primo cū pponat ex cōcessioe ep̄i eos fore in quasi possessioe illius eccle sie nō fuit in cōtra pape ex cōcessioe priuilegiū et restōis inferre p̄iudiciū tercio pos sedit ga de possessioe colorata nulla scā est mēto ar. d. priuilegiū. dudū. et qd ibi nō ē cōces. prebē. trās. et. c. u. nris. tū ga hoc priuilegiū si x̄ba eius oia narratoria diti gūtur et q̄relā porrigūt ad ep̄m nec in ali qua pte priuilegiū noiati sunt frēs seruoꝝ sancte marie et talia priuilegia nullo modo trahēda sunt ad p̄iudiciū tertii ymo sēg exclusus et exēptus censē p̄iudiciū ter cii. l. iii. s. et mēto et. s. si q̄a a principe. ff. ne gs in lo. pub. e. de mācipatioe lib. l. nec auus de offi. dele. sup. eo. de offi. or. licet de priuilegiū. pastoral' cū si q̄ uera sunt inquantū priuilegiū restitutoriū est de re serip. quis li. vi. Itē ga talia priuilegia exor bitācia et tollēcia iura et possessioes alioꝝ pte nō uocata et absq̄ cognitioe cause de ordinata ptate papa sine magna cā non cō cedit ex stilo cume ps de ma. et obe. inter quatuor Ad talē ergo intellectū non sunt simplicia x̄ba trahēda maxie cū nec rescri pta ad lites referūt ad psonas nō noiatas in rescripto ut ps d. offi. dele. p. et. g. Ad scdm de censu dico qd si cēsus p̄statut ab ip̄s fratribz ep̄o et antea p̄stabat hoc de betur iure singulari ep̄o unde ul' pape da bit uel ep̄o sufficit abbatē qd sibi nō debe tur ut dixi s. circa mōiales et si frēs altero respectu exēpti essēt hoc plantus est qd ab bati nō debet ga nō egit papa cōtra exēp tionē illoꝝ de qua nō fecit mentionē sub teore Et ex hoc ps qd dicendū ē tercio ga si frēs seruoꝝ sūt exēpti altero respectu nō uidet papa nūc eos subicere uoluisse d eoꝝ priuilegio nulla facta mētioe et sic ab bas nec correctione nec uisitationē habz si nō essent exēpti et tus corrigēdi habet et tus uisitādi eos sicut in aliis mōsterns ha bz diocesanus ga a talibus mōstera nō sūt exēpta de p̄scrip. cū nō licet de offi. or. licet. xviii. q. ii. abbatē et. c. abbatibus et in multis. c. illius q̄ois et in. c. uisitandū et nec semel de cen. s. opte de p̄scrip. cū ex officii. dū tamē abstineat ab illis q̄ or

dini sunt ānexa ep̄ali ut dixi s. Ad p̄ nultimū quesitū respōsio ps ex s. dictis ga inquantū archi. p̄siter cōferebat ip̄si ut tercio nō p̄iudicat inquantū ep̄s cōfe rebat et similiter put querit de ptate in stituēdi in ecclesiis puto qd hoc umbus pri uilegiū trāsfere in abbatē inquantū illa ptas cōferendi et instituēdi cōpeteret ep̄o de iure cōi qd in dubio p̄sumo ar. de insti. ex frequētibz et. c. auctoritate et qd ibi nō. de offi. archi. cū satis ga in stō iurisdicōis est Hinc est qd deuoluitur in ca p̄m uacante sede de ma. et obe. cū olim. a. ḡq̄ nus cōferēdi nō sit p̄prie iurisdicōis sed accidentalis ptatis ut nō. d. fo. cōpe. ue rā de elec. ḡq̄. li. vi. tamē imprimē tēpe quo ad iurisdicōia de elec. trāsmittā. et. c. nosti Ideo cōter glo. attribuit illud tus iurisdicōis ut nō. glo. de cōsue. cū dile ctus de cōces. p̄ben. ga diuersitate de ex cel. pla. tanta Ex q̄bo cōcludo tus cōfere di saltē ecclesiasticū fore et iurisdicōis an nexū Inquantū ep̄o cōpeteret ut ep̄o et nō alio singulari iure qd in dubio p̄sumo in abbatē ex x̄bis priuilegiū trāsferrī Et idē de iure instituēdi inq̄ntū plebano cō petebat illi remanet intactum et ille sim. Vemo ad ultimū de cōcessioe indul gētiarū puto illud tus in abbatē non tran sferrī p̄supius alle. qd licet qdā dicāt illud esse iurisdicōis et p̄ hoc trāsferrī solo ac tu cōfirmatiois tamē opt. cōis habet qd ex dms sit et ep̄alis Hinc est qd in eo nō suc cedit cap̄m uacante sede ut plē articulus hic disputaē de excel. pla. accedēt ibi ad qd accedit nō. de hereti. cle. i. in glo. q̄ in ci pit hec s̄ra Hinc est qd iura de indulgētiis loquēcia talia attribuit ep̄o de pen. qd in te Et sic q̄ loquūtur de cōsecra. ut nō. gl. in salutatione. vi. et d. reli. do. c. i. Nec ob. qd actus indulgētie cōprehendi possit sub foro p̄niali ga talis actus indulgētie natu rali ter attributus sit ordinē ep̄ali ut de c. accedēt ibi Vnde quedā sunt fori peni tēcialis natura' ptinēcia ordinē ep̄ali et sic q̄ sit origine ptinēt ad inferiores ut est absoluerē a peccatis q̄buscūq̄ in quibus ta lia transeūt in inferiorē Quedā sunt que nō naturaliter et origialiter sed p̄ accidēs

De p̄scrip. auditis

(omittit indulgentias)

in heret ordine p[ro]p[ri]o ut in d[omi]n[u]m g[e]n[er]is c[on]cede
re Et t[ame]n licet sint d[e] foro p[ri]m[ar]i ex v[er]bis
generalib[us] n[on] t[ra]n[s]feruntur in inferior[em] et
sic nec in abbate q[ui]a adequatio potestatu
etia[m] p[ro] o[mn]i intelligi debet ad mensuras ordi
nis q[ui] habet abbas qui in p[ar]te adequatur
ep[iscop]o referi eni ad illa quoz abbat[es] ex or
dine capaces sunt nec t[ra]nseunt talia ad in
feriores absq[ue] sp[eci]ali expressione de p[ri]m[ar]i
abbates l. vi. et hoc ex causis s[er]uatis
Respondere restat a iobecta Sed q[ui]a pro
lixus fut ne p[ro]lixior fiam et intelligeti p[er]
resp[on]sio p[ro] n[un]c omittit Deo gr[ati]as amen

Tenor statuti
xx.

V[er]ba mulier possit ab intestato
succedere filis zc. et q[ui]slibet
m[ater] et eius descendentes possunt
ab intestato succedere matri sue premortue
si et dem matri non extaret heredes
uel filii masculi uel masculus uel alii masculi
descendentes ex eo uel ex eius

N[on] n[om]i[n]e patris et filii et s[er]uati Am[er]i. E[qu]itas
ual se suggestit p[ro]p[ri]e ut ab hereditate se a
n[on] exclu[dat] q[ui]a in d[omi]n[u]m statutu in exclu
sione filiaz n[on] uideat p[ro]derasse momen
taneu heredem Nam cu[m] momento fecit et
momento finit et fecisse uidetur n[on] sim
p[li]citer sed quo ad t[ra]nsm[issi]o[n]is act[u] et
scdm fictione[m] et non scdm ueritate[m] scdm
clara aut statuti excludedo filiam uideat
ponderasse ut exorbitans uera heredis exi
stenci[am] Item duraturu[m] et effectuale ut in
ip[s]o n[om]i[n]e matris memore[m] in filiu[m] m[ater]is
durate herede[m] Item herede[m] simp[li]citer et
plena[n]te n[on] scdm quid uel ad al[ia] que certu[m]
actum p[ro]derasse uidetur herede[m] exister[em]
q[ui] non est hui[us] conclusioni tam[en] in iure as
secutio plata per patrem meu[m] do. Pe. de
ancha simp[li]citer eni factus est heres a le
ge in actu mortis q[ui]a ut adita t[ra]nsmittit
et sic quia lex differt ut adita t[ra]nsmittit
Simp[li]citer ergo factus est heres a lege et
dico uerus heres et non fictus quia lex fin
gitur uel per uerba fictionis loquendo in
actu pendente a potestate legis uere facit
et non ficte et n[on] ff. de adult. l. maritus.
s. fi. et in l. si is qui p[ro] emptore. ff. de usu

cap. dare aut[em] hereditatem legis est. l. lege
obuenire ff. de x[er] sig. et qu[on]iam modus de
feren[da] l. per. l. si fictus et hoc important
illa x[er]ba in l. si infanti ubi quasi quesita zc
tam en ipsa ut delata facit uer[um] heredem
sicut possessio quam acquisit ad quam et
uerba statuti de possessione loquentia ex
ten[er]en[ter] Ponderat enim uerba statuti
existenti[am] que uera est non modu[m] existi
di quem fictum fateor ad hoc. l. certe. s.
si p[ro]curator. ff. de precario. et n[on] in d[omi]n[u]m
l. si is qui p[ro] emptore. et que allegantur
per primos inquantu[m] facere heredem aliu[m]
non excludat substitutu[m] ab homine n[on] fa
ciunt ad rem quia sumus in terminis q[ui]do
factus est quis heres a lege ex se. et quia
ipse heres aliu[m] fecit Inquantu[m] ergo mulier
de qua agitur uellet uenire ut heres m[ater]is
ex capite quia mater in aliquo p[re]cederet
se ut heredem a domina ylabetta uenire
non potest et sic remanet p[re]dicta conclu
sio uera Et sic m[ater] uidetur Antonio de
butrio

xxi.

N[on] n[om]i[n]e d[omi]ni nostri ihesu x[rist]i et ma
tris eius gloriosissime x[er]ginis marie V[er]bo
p[re]dicto et quesito p[re]dictis primo aspectu
uiden potest Iohannem tadeum ex persona
petri boni non habere effectuale ius agen
di c[on]tra hemirardu[m] ut heredem Iohannis
de benuento non ex personali aliqua acti
one tamen si qua queri potuisset ex c[on]u
tione habita in testam[en]to petri boni in quo
c[on]trahi potuit. ff. de lib. agno. l. configura
re. et l. heredes palam. s. fi. et ibi glo. per
dinu[m] in regula quod semel de rep[re]sent. l. i.
vi. Et Cinas d[e] testa. l. cum antiquitas illa
sublata sit uel saltim elisa per liberatione[m]
postea factam in codicillis in qua liberat
dictus petrus bonus dictum Iohanne[m] q[ui]
ino et eo presente confitetur se n[on] habu
isse animu[m] eum obligandi similiter nec re
al[ia] si quam eni actionem habere potest ef
fet ipothecaria et hanc si habuisset illa est
extincta per liberationem factam a perso
nali ut l. soluntur in prin. et. s. i. ff. quibus
mo. pig. uel ipo. solut. et. l. si tibi. s. de pig
nore cum glo. sua. ff. de pactis Non obui
antibus his de iure puto dictum hemirardu[m]
ut heredem Iohannis ac dicte heredi

tatis olim philippi de cardino possessore z
ut patet ex confessione sua in qua ut p[ro]
ponitur confitetur se possessorem posse
condempnari et debite Circa quod est
aduertendu[m] q[ui]a in factu p[ro]ponitur bona be
reditatis dicti olim philippi iustis ex cau
sis a domino duce fuisse occupata quoz
una exprimitur in rescripto quia ex for
ma legis decedentis absq[ue] descenditibus
malculis bona deuoluuntur ad Cameram
nec debet credo dubium fieri iuste fuis
se occupata Ex quibus concludo ducem
potuisse illa ut p[ro]pria alienare et alteri
obligare Et sic in dubio iuste fuisse occu
pata presumendu[m] est ex quo aliud n[on] ap
parz Vbi enim aliqua per mediu[m] p[ar]tis
etia[m] extrajudicialiter geruntur iuste ge
sta presumi debent in d[omi]n[u]m si aliud non
apparet de eo quifur. or. re. e. innotuit.
per Inno. Secdo p[ro]mitto q[ui]a dominus Co
mes et dux obnoxia esse uoluit Iohanni
de benuento pro quantitate duoz p[ar]tiu[m]
floreoz ac expen. in hereditate facten
dis donec a succedente quantitas illa sol
ueretur et patet ex forma supra scripti
rescripti Tercio p[ro]mitto q[ui]a in testa
mento quantitate[m] petiti am Iohannes de
benuento confessus est se recepisse a di
cto petro bono non habere effectuale ius agen
di c[on]tra hemirardu[m] ut heredem Iohannis
de benuento non ex personali aliqua acti
one tamen si qua queri potuisset ex c[on]u
tione habita in testam[en]to petri boni in quo
c[on]trahi potuit. ff. de lib. agno. l. configura
re. et l. heredes palam. s. fi. et ibi glo. per
dinu[m] in regula quod semel de rep[re]sent. l. i.
vi. Et Cinas d[e] testa. l. cum antiquitas illa
sublata sit uel saltim elisa per liberatione[m]
postea factam in codicillis in qua liberat
dictus petrus bonus dictum Iohanne[m] q[ui]
ino et eo presente confitetur se n[on] habu
isse animu[m] eum obligandi similiter nec re
al[ia] si quam eni actionem habere potest ef
fet ipothecaria et hanc si habuisset illa est
extincta per liberationem factam a perso
nali ut l. soluntur in prin. et. s. i. ff. quibus
mo. pig. uel ipo. solut. et. l. si tibi. s. de pig
nore cum glo. sua. ff. de pactis Non obui
antibus his de iure puto dictum hemirardu[m]
ut heredem Iohannis ac dicte heredi

25
sue uel habeat saltem ipothecariam ta
cite concessam ex illa conuentione ut ob
noxia sint et obligata omni iure et como
do quo potest et accidit prima ipotheca
ria ad obligationem ex negotio gesto he
rentate iacente ut. l. i. s. hoc u[er]ba. ff. d[e]
nego. ge. quam acquisiuit Iohannes recu
pando hereditatem nomine heredu[m] qui
succedere poterat quam etia[m] acquisiuit
petrus onus soluendo pro recuperatione he
reditatis ut patet ex acceptatione con
fessionis facte per petru[m] bonu[m] tam in co
dicill[is] q[ui]a in testamento quam non potest
heres Iohannis negare sicut nec def[un]ctus
potuisset. ff. de re iudi. l. ex qua persona
Item saltem negari non potest Iohane[m]
fuisse obligatum petro bono et consen
sisse ut in eum facultas retinendi t[ra]n[s]
ferretur Iet q[ui]a hec facultas apprehende
di et p[ro] debito retinendi sic p[ro]p[ri]e facit
ut. l. si n[on] sortem. s. si centum. ff. de co
di. in de. et. l. in. e. de pig. hoc tamen ius
in alterius est cessibile ut n[on] in. l. i. in fi.
ff. de no. op. nu. et potest se quis ad hac
facultatem obligare ut ibi ad hoc. l. in. e.
de p[ro]cur. f. f. de iure rei pu. l. in. xi.
Ex quibus concludo dictum hemirardu[m]
condempnari debere admittendu[m] et re
laxandu[m] dicta bona hereditaria dicti
quondam philippi de cardino dicto Iohanne
tadeo ut est petitu[m] Ad scdm quesit
tu[m] est aduertendu[m] quia si hemirardus
fundat ius agendi ex causa confessata il
la non probatur ex confessione ex quo n[on]
est iurata. l. cu[m] quis decedens. s. codicill[is].
dele. in. et quod ibi n[on] et n[on] extra de
fuz. ab inte. c. fi. et autem. q[ui]a obtinet et
unde sumitur. e. de proba. Sed presup
ponendo q[ui]a agat ex confessione ut dispo
nente uel forte quia producit lras cam
bit. Surgit dubium super exceptionibus
obiectis et quid de exceptionibus q[ui]a con
fessio fuerit facta a foren[si] absq[ue] dubio
obstat statuto presupponedo ut p[ro]ponit
tur q[ui]a tadeus origie sic uenetus Nec ob
uiat si p[ro]betur ip[s]m ex aut origine aut pa
tris fuisse ueronen[sem] quia non quo ad o[mn]ia
p[ro]t[er] dici in de. eius ut. n[on] ff. ad m[ate]ri. l.
assumptio in fi. Et licet doc. aliud dicant
credo q[ui]a op[er]iones Accur seruant in loco

ex inspectione statuti et statutū intelli-
getur de cuius simplicitate et nō scdm qd
quia in ipis uerba pprie intelligunt. Itē
statutū productū declarat eam appel-
lari in simili que subit onera et factioes
q̄ iste nō facit. Quid plura in uerbis sta-
tutorū domicili uel ciuitatis appellō in
dubio refertur ad ciuitatem domicilii et
non originis glo. est singularis de resp. p.
statutū. s. cū uero in glo. olim dicebamo
in fi. et fuit dictū Compo. d. rescrip. nō
nulli in glo. Et Spe. ti. de citatione. s. r.
circa prin. Item hoc cessio est simulata
quia fuit facta ex causa donationis et ta-
men cessionarius se obligauit ad danda
quantitate actionis esse quod patet ex
consuetudine in dēpnitatis quo casu absq̄
dubitatione cessio est ipso iure nulla ut
aperte dicit statutū transmissū Ex q̄bo
quo ad scdm petitiū dico dictū Iohannē
tadeum absoluentū. Ita dico et consulo
ego Antonius de butro

XXII
Nōie patris et filii et spūs sancti amē
Visis punctis et questis ppositis ac du-
bitis mature elictis dubitatio tota redu-
citur ad effectum duarū concessionū in
fauorem M. quaz una principio traxit
in psonā Iohannis pris. M. et terciē in fa-
uorē A. et cuiuslibet aut duarū primarū
in fauorē M. uel alterius tantū nullita-
te supposita potior est M. quia qui pri-
or est tempore potior est in iure. ff. qui
po. in pig. ha. l. potior et l. creditor et l.
fundum. e. de rei non. de rescrip. cap. in
et. c. tibi qui l. vi. cum regula qui prior
et cum concor. suis de regul. iuris. e. li.
Supposita autē nullitate personarū poti-
or est A. de his que fi. a prela. cōtineba-
tur. de elec. consideramus et. c. cōgre-
gato de uer. ob. si dari et. l. si stipuler cū
regula non prestat de regul. iuris. l. vi.

Restat ergo dubitatio super conces-
sionibus in fauorem M. una in personā
patris eius altera in personā M. contra
quos opponitur uidelicet cōtra primam
illius resolutio ex alienatione facta p. Io.
Cōtra scdm allegatur stante resolutio
ne prime illam scdm nō ualere ut erro-
neam aut consecutiuam ad primā nullā

Nam prima nulla uidetur cū alienatione
rei emphiteotice cadit alienās a iure suo
et q̄q̄ possit dubitari de tex. l. fi. e. de
iure emp. unde dicitur quia loquitur in fu-
tura cadit ar. glo. l. si quis in tantam. e.
unde in et in l. i. e. de his qui in poten-
lib. et in l. in criminali d. iurisd. om. iud.
de fo. cōpe. si diligenti. glo. tamē accur-
per nemine reprobatā dicit q̄ cadit ipso
iure et nō. in dicta. l. fi. q̄ lex canonica
de loca. potuit amplecti uidetur inquan-
tū s̄ba sola facti executiua refert ad ali-
enantē inuiste potuisse expelli et sic no-
tāt solam factam executiuū Supponit
enim priuationē iuris ipso iure ut dicit
tex. cum glo. d. renū. q̄ in dubiis et ibi
O. de postu. c. fi. in uerbo spe. et nō.
de iure patro. quia clerici in uerbo spoliū
do de resti. spo. conquerente. Io. an. in
u. rbo spoliasti Nec reperio glo. in dicta
l. fi. in dubio reuocatam q̄q̄ op. sint de
non soluente canonem de quo per glo. et
Cinū et alios. e. de iure emp. l. ii. et p.
glo. Inno. et alios de loca. potuit. et Ar.
cū. x. q. ii. hoc uis. q̄ rem. et ad satu-
ritatem in spe. de loca. s. nunc aliqua. s.
xlvii. et. xlviii. quando autē alienat. res
dominio requisito non fit dubiū an cadat
ipso iure quāq̄ fiat dubitatio de ingressu
possessiois an liceat ppria auctoritate
de quo in locis allegatis Ex quo conclu-
do alienantē priuatū ipso iure emphiteo-
si q̄q̄ factō existēte dubio declaratio ex-
igere ē per decretalem cū scdm de heret.
li. vi. et de homi. pro humani ad fi. e. li.
ubi per Archi. et de pen. felices et de of-
fi. ordi. li. vi. Io. an. in nouella in s̄bo cō-
ferantur et de preben. enim qui in uerbo
eo ipso in nouella Pato tamen q̄ licet ca-
dat a iure suo alienans q̄ntū ad sui p̄iudic-
iū Inq̄ntū tamē cap. in uel ecclesia uellet
stare contract. antiquo nec uellet ipm
rescribi et hoc declararet tacite uel ex-
presse ualeret cōtractus sicut in contra-
ctu dolo dante causam cōtractus bo ne
fidei dicit ff. de dolo. l. eleganter Et ut
in re male alienata. xii. q. ii. si qua de re-
bus set ibi Archi. et glo. ne se. u. c. i. in
glo. in u. rbo uicante per O. de his q̄
fi. a m. par. c. c. i. et. c. cum nos Rescri-

ptio enim cōtractus huius fit a iure et ad
conuētiū ecclesie Non ergo irritatur ec-
clesia nolente stare cōtractui et sic clau-
dicat rescriptio ar. regule q̄ ob gratiam de
regul. iuris in. vi. et. e. de legi. q̄ fauore
l. iulianus. s. si pupillo d. acti. emp. Insti.
de auc. tu. in prin. Nunc ergo uidendū
an aliqd̄ intercesserit ex quo ecclesia de-
claret se uelle ratum habere contractum
antiquū et non admittere iuris rescrip-
tionem Primo allegat. exceptio facta de
censu factum autē pponitur in dubio
non enim in certo proponitur an ecclesia
sciēter an ignoranter recepit Et si q̄dē
ignorans contractum alienationis mona-
sterii susceperit pensionem non confir-
matur antiquus contractus que rescrip-
tionem et ut persistens in primo contra-
ctu recepit de cōiug. ser. ppoluit. e. tr.
ad nostram cū glo. fi. s̄. sed potest de eo
qui da. in mat. c. i. cum glo. i. Item quia
errans et ignorans non consentit. ff. de
iurisd. om. iudi. l. si per errorem de cle-
ex. in. ad apostolice Hoc tenet Cinus
in terminis in. l. ii. e. de iure emp. in
iur. q. de. in. l. meuius. s. duobus dele. ii.
Spe. ti. de loca. s. nunc aliqua. s. xxxii.
in fi. Et idem repetit in. s̄. xxvi. ibi q̄d
intellige si sciēter factum est secus si ig-
noranter uel sub parte scientie Vbi autē
monasteriū consensisset quod intelligo
prelatis cum cōuentu alter eorū nō ius-
ficet ut nō. Bar. in dicto. c. potuit. et
sciēter recepit pensionē absq̄ dubio
reformatus esset contractus antiquus
quod ad Io. qui soluit in uita et cōsequen-
ter quo ad M. ex ui papalis privilegii po-
tior esset M. nam per nouam concessio-
nē que prius est reuocatio in M. nō pōt
dici a prima concessione recessum cū an-
tique imitatur concessio et fit ad solidū
dum antequam contra priuationem nouā
que surgere potuisset ex nouo privilegio
recipiēdo enim sciēter improbauit et
improbasse uidetur alienationes factam
in terciū quam nec ratam habere potuit
set monasteriū ex quo alienatio fuit ut
ppria et sic quo ad directū dominiū abs-
q̄ debita sollempnitate et sic hoc casu po-
tior fit M. A. exclusio nisi non insub-

26
liter dicere q̄ cū Io. et M. semp per-
stiterint in p̄tinentia antique alienatiois
cotidie alienate uideant Et sic q̄q̄ mona-
steriū aliquo tempore sciēter recepit pē-
sionem occurrente aliquo momēto t̄pis
quo ad solutionē non recipiat uel recipere
nolit possit dicere hodie rem tenens alie-
natam et quantū in te est hodie alienas
hodie q̄ cadis a iure tuo uolo uti reme-
dio iuris q̄q̄ in p̄tentiū approbauerim cō-
tractū ex hac causa recenti ar. in simili d.
offi. dele. insinuante iūda glo. de iudic.
c. i. qd̄ enim semel consensu approbat
possit ex recenti causa approbare ad hoc
de iure iurā. quē ad modū. l. fi. e. de spon-
cū si. Sic et diemns de exceptioe habēte
eam successiuā uel plures iterabit que
quādoq̄ post quemcūq̄ terminū ex quo
surgit iudicis approbatio pōt opponi ut
nō. Bar. e. de adul. l. adultera. et Cōpo-
de rescrip. dilectus filius. l. sarracenus p.
Archi. in. q. vii. in sūma. et de offi. dele.
statuimus l. vi. et spe. de app. s. restat
uidere circa fi. s̄. et nō. Et Pau. in cle-
cam de elec. in uerbo cōputata et quod
nō. de app. ex pte de excep. c. p̄t. et ut
detur quasi casus de loca. potuit. nam pe-
na imponitur si celeri satisfactioe sibi
non p̄uideat sp̄na ergo non solū surgit
ex momento alienationis sed ex cōtuma-
cia non p̄uidendo cōtra alienationē cū
ergo nunq̄ p̄uideat semp successiue du-
rauit causa priuati Licet ergo olim mo-
nasteriū approbaret contractū et impro-
baret rescrip. ex nūc recenti causa pōt
improbare contractū et amplecti rescrip-
tionem et hoc referēdo illa uerba nisi cele-
ri satisfactioe ad omnia p̄missa Nō
audeo tamen hoc asserere quia glo. non
habet et doc. et clausula illa nisi celeri re-
ferri potest ad p̄xima inquantū loquitur
de non solutione pensionis al. sequere ē
q̄ aduersus malefactū admittere ē pure
gatio contra. l. qui ea mente de fur. et q̄
nō. de elec. q̄ sicut ad fi. Residendū er-
go q̄ posita scia monasteriū in suscipienda
pensionē rescriptio cōtractus que fit in mo-
mēto alienatiois tacite uideat approba-
ta et approbatus cōtractus ā t̄quis sim-
p̄stet Sed posito q̄ Io. esset exclusus

a prima concessione et consequenter nec p ignorantia in receptione pensionis fuisse confirmatus contractus et antiqua concessio nunc surgit dubium de secunda renouatione facta papali implente privilegio quod si quidem concessio est facta ignoranter ecclesia de alienatione indubitat esse hanc concessione non tenere nec impedire rescissionem contractus insurgente ex alienatione quia supposita ignorantia cause rescissionis reuocatio facta ad consequentiam primi contractus non ut noua concessio censetur cum non consuetur ex antiqua causa et errore renouare ut dicitur in dicto c. i. de eo qui duxit in ma. et de coniugi. seruo ad nostram. Hanc enim renouationem intendit tantum ad euationem pene nouiter a privilegio inducte stante antiquo contractu et prima concessione actus autem agentium ff. si cer. pe. l. non omnis. Intentus autem et consensus in rem non descendit ignoratam ff. de pac. l. tres fratres maxime quia renouans nititur expresse ex privilegio quod respicit renouationem ex causa antiqua ex concessione prima facta ex qua renouatio licet non hoc tempore quo data est debita tamen fuisse aliquo tempore l. de xxix. annis in xxix. annis ut ex forma antiqui contractus patet que nunc ex privilegio est accelerata. Item cum renouans renouet rem ut propriam renouanti nullum ius agit transferre ff. de acquire. pos. si rem aliqua de condit. ob. ca. l. iii. §. subtilis. Ut autem renouatio facta foret monasterio alienationem sciatis et sic de rescissione certificato non est dubium quod ualeat quia quod nunc renouet ut propriam nec intendit nouiter ius concedere cum tamen renouatio priori contractui nitatur ab eoque descendit et deriuatur ex ea surgere antiqui contractus approbatio l. iii. §. falsis ff. rem. ra. ha. l. ii. §. q. me. ca. l. p. l. de condit. ob. tur. ca. quod non. Inno. de renou. super hoc. habet enim se executum ad primum contractum et sic uicia purgat antiqui contractus. Exclusa igitur rescissione contractus stabit antiqua concessio ut nouo consensu approbata quod fieri potest ut supra dixi. Nec ob. quod privilegium loquatur de possessoribus quia non

fundabit se. **M.** super privilegio sed super antiquo contractu ex hac renouatione contra rescissionem iuris approbato quod fuerit a privilegio occasionata et quod non facta in casu privilegii ex quo proponitur certa scientia rescissionis contractus uel cause rescidentis ratificationem prime concessionis operatur. Concludit ergo quod si in actu receptionis pensionis aut renouationis detur scientia alienationis quod ad monasterium. **M.** habet potiora iura et excludit. **A.** Si autem detur ignorantia alienationis utroque actus quod in dubio presumitur quia pendens in facto alieno l. si. p. suo de rescrip. ab excoicato. **A.** potior est in hoc iure. Laus deo semper. Ita michi uidetur. **Anthonio de butrio** utriusque iuris doctorum.

Sic etiam michi **Anthonio de butrio** uidetur de iure. Ideo scripsi et sigillatim saluo semper saniori consilio. Nam licet uenditor non ardetur ex natura contractus ad hoc ut defendat emptorem a uolentia prohibitionis tunc quo minus habere liceat. **e.** de acti. emp. l. si. nec etiam si factio extranei impediantur quo minus habeat ibi de facto prohibet. **l.** stipulatio ista habere licere in prim. et quod ibi non tenetur tamen arcere inhiabentes habere licere quos prohibere potest et d. l. flunus §. q. ff. de damp. infec. et. l. inter stipulantem. §. i. ff. de uer. obi. et non in dea. l. stipulatio ista habere licere et. l. empto rem. §. si. de acti. emp. Huiusmodi autem stipendarum proponuntur fore stipendarum domini Malateste qui sibi sunt stipendio astricti et ut coiter fieri solet debito irramenti quos prohibere potest et debet ne confederatis aut subiectis dampna inferantur. ff. de cap. l. non dubito. Culpa ergo denunciati uenditoris ut proponitur minus peruenit ad emptores redditum de quo uenditor tenetur. ff. de here. uel ac. uen. l. ii. §. non tantum quod non implet contractum ex parte sua cum culpa sua res uenditioni subiecta non pueniat ad emptorem ar. l. iul. §. offerri de acti. emp.

N nomine patris et filii et spiritus sancti amen. In facto fratrum montis oliueti plu

ra obstant. **Primo** finis uite emphiteosis et hoc dupliciter primo ex iuris intellectu. Secundo ex forma contractus emphiteotici. **Primo** finis uite emphiteosis enim ecclesie restringitur ad heredes et descendentes olim usque ad certum gradum hodie in infinitum quo ad descendentes sed non in infinitum quo ad extraneos quod magna sit contentio ut sic §. licentia de alie. emphi. coll. ix. corrig. t. §. emphiteosim. et. §. alienationis in aut. de non alt. aut. p. nu. coll. ii. quo ad numerum descendenti non quo ad qualitatem heredum. Et hoc confirmat **Io. an. de p. ba. in presentia.** et in addi. spe. in ti. de loca §. nunc aliqua. **§. xvii.** et ad hoc recluduntur uarietates de quibus in aut. p. petua et in auten. si quas. **e.** de sacro sa. eccle. et in aut. ingressi et in. l. etiam in si. ff. so. ma. x. q. ii. hoc ius. **§. x.** et in si. ff. q. ii. apostolicos. Ex forma contractus dupliciter quia appellatione heredu suorum non comprehenduntur legatarij ut sunt isti fratres ut de se patet. Secundo quia appellatione heredu suorum non comprehenduntur extranei ut isti sunt **Institi de here. qua. et dra. §. sui de here. que ab inte. §. cum aut. ff. de inu. testa. si quis exheredato §. i. et hoc in terminis decidit **Io. an. in addi. spe. in ti. de loca §. nunc aliqua. §. xvii.** Nec ob. si dicatur monasterium haberi loco filii quia nulla lex hoc dicit. **§. e. nim** sed hoc presentis in aut. de san. epi. habet alium intellectum hodie eodem ut non in auten. nisi rogati ad trebel. et. c. in presentia non dicit quod habeatur loco filii sed heredis et dato quod diceretur haberi loco filii solo casu ingressus monasterii fatendo opt. omnium qui casus non est uester. **2.** obuiat quia dato quod ad extraneum et legatarium transire possit emphiteosis in proposito facta est in personam prohibitam a iure quod expresse pacto emphiteosis ut patet in iure quia hic est de pensionis prohibitis cum durior fiat conditio concedentis in emphiteosim quod transeat de priuato in ecclesiam ut patet quia ecclesia non cadit in commissum. **l.** placet. **e.** de sacro san. eccle. xvi. q. i. placet. non. de re. lido. constitutus p. **Io. an.** et alios quod de hoc sint opi. Et hoc ex parte decidit spe.**

27
in ti. de loca §. nunc aliqua. **§. xvi.** ad hoc. **l. si. e.** de iure emphi. multa enim habet privilegia ecclesia que non habet priuatus ad hoc de loca. potuit et quod ibi non licet loquatur de emphiteosi priuati et res pugnant etiam in emphiteotica ecclesia ex psum pactum etiam ut dixi obuiat quia ex forma contractus emphiteosis prohibet alienatio in ecclesiam uel monasterium talia autem pacta ne in certum alienent ualent de pac. l. in traditionibus. **l. i. §. si quis ad aqua coti. et est.** maxime quando pactum proponitur seruato aliquo iure. ff. de dist. trac. pig. l. creditor. §. si. non. ff. de pac. l. pe. **e.** de condit. ob. cam. l. ea lege. ff. de uerbo. obi. si ita quis. §. ea lege. Tercio obuiat defectus sollempnitatis in alienatione quia dominus non fuit requisitus ut oportet ut. **l. si. e.** de iure emphi. x. q. ii. hoc ius. **§. xvii.** perpetua de loca. potuit et de feu. c. ii. Puto quod si ecclesia de consuetudine talia non consueuit locare ita ut transeat ad extraneos nescirem defectum de re monasterii fratrum montis oliueti a predictis et maxime a pacto de non alienando in monasterium si ecclesia sancti **Io. b. nis** ad montem consueuit locare etiam ut transeat ad extraneos tunc attendendum est consuetudine ecclesie in re consuetudine locati ut est hic de feu. c. ii. nam in talibus plurimum operatur consuetudo ut dicto. c. ii. et non in spe. de loca. §. nunc aliqua. **§. xvii.** Informatio igitur habeatur de consuetudine hoc stante primu obiectu tollitur propter consuetudinem quia appellatione heredu comprehendendi possent extranei et consuetudo corrigeret. **§. emphiteosim.** et sic habet multe ecclesie. Nec tunc obuiaret forma contractus quia dixit per se et suos heredes ad quod facit quod non. **Io. an.** post uer. de bo. in addi. spe. in ti. de loca. §. nunc aliqua. **§. xvi.** in duobus locis quia non obuiantibus his intelligerem contractum secundum consuetudinem ecclesie et illa uerba pro se et suis heredibus intelligerent de extraneis et uerbum suis non intelligitur. platum ad denotandum qualitatem heredum sicut hodie in institumetis proponuntur et tamen refertur ad extraneos. Extraneus enim

one. Duo hic videnda sunt. Primo. An data lesione non modica laudum sit reducibile non obstante pacto uel iuramento. Secundo. An in proposito de lesione constet an non. Primum dubium plures in iudiciis 2. scolis ventilatum est de quo p. Guil. de su. zarta in l. si qui ex consensu de p. audi. p. Guil. de cu. ff. de pac. l. si unus. Dy. in l. quida cum filio de xob. ob. But. in l. si societate. s. arbitroz. ff. p. soc. et bar. in dicto s. arbitroz. Hosti. de arbit. p. tuis. et Inno. hosti. et Io. an. in c. gnta. uallis de iureiur. disputant. Calderinus cuius sententiam ponit Io. an. in add. spec. in ti. de arbit. s. sequitur. x. quid si compromissum. Et Fran. de Albergo de Arecia in repetitione. l. si quis arbitratu. ff. de xob. ob. Frede. de Senis suo consilio. c. xx. et c. xxxvii. In hoc puncto recipi dicta moderna ut magis maturata ex usu antiquorum scriptorum. Cuius est sententia quod si petitur relesio sub ratione inquit arbitramenti dolo arbitratoris non impeditur reductio ex quoque latissimo pacto aut iuramento deficiente potestate pacis etis ac uoluntate hoc tenet. But. in l. si unus. s. illud ff. de pac. quia futurus dolus remittit non potest per pactum ut dicto. s. illud et. l. iuramentum. s. si paciscatur et hic principaliter remittitur dolus non in consequentia et uelate ut in paciscendo de non agendo deposite. Item Guil. de Cu. quia si agit remittere dolus futurum mutat ad delinquendum. ff. de pac. dota. l. conuenire cum fini. Item quia si iuratur et renuntiat cum spe ne sic dolose pronuntiet sed hoc ff. loca. quero. s. inter locatore. ff. de xob. ob. l. quida cum filio. de non nu. pec. l. si. Dy. idem in l. quida cum filio. et in regula sciendi per dictas rationes hoc addit quod a iuramento excipitur causa legitima. l. si. e. de iureiur. et. e. ti. e. quanto et quia iuramentum nititur in ueritate cum iura non paciant arbitramenta iniqua ex proposito ut in s. arbitroz. et. e. darbi. ita demum. Itaque iuramenta restringuntur ad hec facta. ff. de condi. inde. si procurator. l. in s. si procurator quod quod uni. de elec. quod si compromissarius l. vi. cum similibus. Idem Io. an. in add. spe. in loco prealio. quia ta

cita subintelligit clausula si dolus absit per. s. arbitroz. et per. l. arbitroz. e. e. ti. et per. l. ita demum et. l. non disting. uemus. s. cum quida. ff. de arbit. si filius. 2. l. si pretor. s. marcellus dicit. Idem in s. arbitroz. p. rationes Guil. de Cu. Itaque Guil. in spe. et. de arbit. s. sequitur. x. item quid sit compromissum quia tale pactum est contra bonos mores. ff. de pac. l. iuramentum s. pretor ait. et de pac. e. ff. et per rationes Guil. de Cuno. alius iuribus probatis Idem Io. Cal. ut recitat Io. an. in add. predictis. quia in quantum hoc iuramentum extenditur ad iniquitatem dolosam remittendum esset contra bonum iustitie contra bonos mores et honestatem de reg. iur. non est obligatoriu. l. vi. quia hic non est casus noster nam colla mus hic rationes oppositum sententiarum. Si autem petitur reductio non modice lesio nis re ipsa aut culpa arbitroz. uel arbitratore. Guil. tenet in dicto. s. illud nec renuntiationem nec iuramentum tenere et sic non impeditur reductio quia sufficit eam posse comprehendere remissionem doli futuri ut ex toto non teneat Idem Dy. in l. quida cum filio. quia inest conditio ut non reducatur nisi sub sit causa que non subest pro enormi lesione ut dicta. l. cum quida. et. l. quo. s. inter locatorem. Et dicit Bar. quod hoc est multum communi opinio Idem But. in l. arbitroz. p. l. ait pretor. s. questum. ff. de mino. et. l. si ex causa in prin. e. ti. et alle. glo. in. l. si de meis in. s. recepisse. ff. de arbit. Idem tenet hosti. in c. quinta uallis de iureiur. quod tunc que sint xoba lata ut possit dare de iure partium et in modica et in magna quantitate quod probat bu. ga excessus in magna quantitate facit presummi dolum. l. omnes. s. lictus. ff. de his que in frau. credi. et non in. l. qui testamentum de pba. dolum autem non uenit in generali remissione. l. creditor. s. lucus. ff. manda. ad hoc al leg. Fran. l. arbitrorum. e. de arbit. l. ita demum et. l. non distinguemus. s. cum quida. de arbit. l. si pretor. s. marcellus. ff. de iudi. et. l. si filius. l. lucus. s. impator ad mu. l. si procurator de condi. inde. de elec. si compromissarius l. vi. cum similibus

bus. Idem Fran. de Arecia in ult. q. m. l. si quis arbitratu quia conuentio limitata secundum naturam compromissi cui inest nisi modica ibi lesio iheratur ff. de iure pa. si libertus et. l. unde et. l. si ierue ff. pro socio de condi. inde. l. si. Item quia uerba generalia non porriguntur ad ius quod incipit postea competere alias etiam quia dolus presumitur ubi est multum immoderata lesio quia ex male actio non potest bonum presumi de presum. c. i. But. tenet ex lesione re ipsa renuntiationem non ualere et renuntiationem excludere remedium reductio quoniam dicit quod sine renuntiatione sola lesione re ipsa non daretur reductio non intercedente etiam renuntiatione et allegat s. arbitrorum Idem Guil. de zura. ubi supra et in summa ti. e. x. Item quero ut recitat Io. an. ubi supra Idem la. de Are. in dicta. l. penulti. quia hec ubi compromissum alteratur a natura sua expressa conuentione ff. de xob. ob. l. l. u. conuentionalis et sic arbitramentum tunc traheretur ad naturam arbitri ut l. diem pferre s. rari. Ita recitat Io. an. bene disputatum in add. predicta ut uero rone non magne lesionis non reductur sicut dicit Cal. ad optimum suum disputasse et determinasse quia artetur iuramento quia agitur tantum de pretu dicio priuato allegato de iureiur. c. quanto et. e. cum contingat de insti. cum uenissent de pac. quis l. vi. puto quod si generalis est renuntiatio cum iuramento ut p. ponitur et non aliter specificata non excludat remedium rone enormis lesionis. hoc etiam tenet Cal. et Io. an. in si. addit predicta Idem puto si dicat quod non petat reducti uel iurat rone lesionis magne quia si sit enormissima quia tanta non uidentur cogitata sed si dixisset rone parue lesionis magne et enormissime et in quacumque quantitate est hoc dubium Cal. dicit quod non audiretur petitio reductio nis Hosti. contra Satis posset dici quod tunc impediretur reductio non dico tamen de extendendo quia non apparet quia cum uerba sunt acta comprehendere et quod fidem non habuisset arbitratorem hec facere

in genere cogitavit hoc eum facere potuisset et ubi fecerit uoluit obligari ex iuramento saltem Et hic cessat presumptio tacite conditiois quia excipere uoluerit enorme damnum cum uerba sint aperta in quibus interpretatio non cadit. ff. de le. in. ille aut ille. l. continuus s. cum ita de xob. ob. Nec ob. quod hic adest dolus presumptus quia cessat doli presumptio ex quo facit larga concessione concedentis uolens oppositum tenere hoc negabitur cum compromittens hoc non uersimiliter sperans et in eo ut bono uiro sperans tale non crederat euenturum et eius commisit arbitrio Dolus ergo est ex parte sui qui excluditur a generali remissione et ex mente compromittentis Et hoc uerum puto quia licet Io. Cal. et Fran. de Arecia contrarium teneant et Frede. de Senis etiam quando iuramentum est simplex de non reducendo ad arbitrium boni utri etiam sine tanta expressione. tunc eius tamen puto quod hoc ultimo casu petit absolute iuramento per. e. debito res de iureiur. et de arbit. c. ii. et suberat causa petendi quia decepta est solida mens compromittentis cum ad inspiratum lesio extendatur ad hoc de iureiur. ueniens de renun. sane talis enim tacita conditio et mens iurantis limitat iuramentum et iuramenti restringit quod uerba forent diffusa ampliant enim confidentia xoba quandoque ultra mentem ut in text. ibi illud sub tali confidentia prestitisset nulli enim dubium quod si credidisset se in tantum ledi talem sermonem non esset disset quequid autem sit de casu isto tam specifica xoba non proponuntur ideo supposita enormi lesione audietur ut supra conclusi Ad motiua opposita Respondeo primo non obstat enim quod renuntiarum pacto possit future appellatio quia in iudice maior industria et pro eo plus presumitur Idem quia iurant ut in autem ius iuran. quod prestatur ab his et eliguntur et approbantur a superioribus et eorum potestas est de publico unde quequid agant dolus non presumitur ut dicit Guil. de Cuno in loco preallegato et si dolose agerent non resta

re iuris remedia alia. hic in arbitratore
bus cessant et forte non tollitur appellatio
pro enormi lesione uel salute restitutio ex
clausula generali uel dolo uel actio uel ex
ceptio. ff. de dolo cum a te. l. si mater in
prin. de excep. re. iudi. et qd. no. glo. in. l.
si fidetussor. §. in omnibus. ff. man. Guil.
de Cu. in. l. penul. ff. de iust. et iure. et
no. de purga. uel. c. in. per. Io. an. No. ob.
de iurei. debitores ubi ualet iuramentum
quando quis ad priuatum commodum se obli
gat ad soluendum etiam cum pacto et de do
lo suscipiens quia ibi loquitur in iurame
to super certo in quo nullam fidem sequi
tur aut spem suscipere debentis in non
suscipiendo in quo incerto et super certo
nulla cadit interpretatio. secus in hoc d.
non reducendo in quo habetur confiden
tia iustitie eius que elegit et bonitatem
et sub quo dubio iuramenti et iusta spe
rata fundatur mens iurantis que excludi
tur et cessat si casus contingat in spera
tis. ad hoc de pigno. significante in rone
sui. ff. de bere. in. l. i. pactum eius. Ad
alia non respondeo nec ad rones Fre. in
conclis ubi bis contrarium consuluit quia
posito fundamento d. quo supra eumlibz
patet responsio. Et hec sufficiant de pri
mo puncto in quo stat conclusio scdm. ea
que preponuntur data enormi lesione re
ductio sit admittenda. Nunc descendo ad
scdm. An appareat hmoi lesio. et cum
ut pponitur nulla appareat petitio nulla
appareat directa pbatio. nulla habita. si
des qd. pbat. tam appareat euides lesio
non modica sed totalis qd. eni. ex forma
copromissi et etiam de iure arbitror no.
artetur ad acta conficienda quia no. ser
uat ordinem iudicariu. oportet tamen ac
ta pbat. deorsum ut dicta testiu. p. alia
ex quibus fides habuerit ut dicitur in
§. arbitrorz et ibi no. Guil. Item qd. ex
com. pmissio possit pretere ptibus no. ci
tatis nec requisitis quo ad sollemnitate
quo ad indagaciones ueritatis no. est de
mete strahetiu. uoluisse cae. pgnitione cu
ptibz. excludere. nec ueritatis indagatio
nem ex quibus dicit fran. de. Albergat.
in. l. si quis arbitratu in fine repetitiis
qd. non est sine dolo ex quo potest peti

re iudicio arbitror qui condonant in
non modica re no. factis pbatibus aut
quibus nec aliqua fide sibi facta de debi
to cui concor. but. ut supra dicit allegis
et hoc fundamentu. est firmum non ob
stante si dicatur qd. pro snia psumitur
arbitroris ut iudicis ut ibi dicitur dy.
et maxime quia cause cogitio psumit
tur arbitroris ut iudicis et ibi dicitur
dy. et ut scribit bar. in. l. platam. e. de
sen. quia qd. de hoc uarie scribant doc.
ut patet de elec. bone ubi. Inno. de renu.
in presentia ubi. Comp. de offi. ordi. ad
reprimenda ubi. glo. de offi. de le. c. cu. in
iure ubi. Inno. de re iudi. c. sicut et. c. cu. in
inter ubi. hosti. de pba. quonia. c. tra. fa
sam ubi. Inno. et Io. an. de testi. spo. cu.
ad sede ubi. Io. an. per. Cal. in distictio
bus suis in. c. quonia. contra in spe. d. feri
prola. §. ut aut. x. et no. et de instr.
edi. §. restat ad fr. ubi in summa p. fre. in
consilio. cl. xv. x. alud d. testi. a. beneus
et p. Inno. de eo qui fur. or. re. c. inotuit
et p. Guil. de Cu. in. l. i. ff. d. in ius uoc.
quoy. dicta hic transcribere plus foret
laboriosum q. utile non modice auctori
tatis iuri ut Guil. de Cu. Inno. et Io.
Cal. et fre. de Senis tenent ubi snia lata
est in absentia etiam in iudice nichil psumit
nisi inquantu. ex actis apparet ut scribit
in dicto. c. quonia. et Guil. in. d. l. a. l. i. n.
Et tenendo istam opi. que sopita est no.
enim apparet sniam lata. in presentia ut
patet nec ut in presentia lata psumitur
ut dicit Inno. in dicto. c. euz. in iure. Sen
tit tamen spe. contrariu. in uti. q. in pri
ma remissione ad spe. ubi snia transit
in rem iudicata. Item si teneatur opinio
hosti. q. in facto demu. antiquato presu
matur pro snia ad re. cessabit hec presu
ptio snie quia est. demum quando dat ut
transit in rem iudicata. ideo si sint. apo
stolice suspense non psumitur. casus e
se testi. spo. c. cu. ad sede. no. d. pbat. in. p.
dntia in dicto. c. bone. Casus etiam est in. c.
sicut de re iudi. quia presuptio surgit ex
auctoritate rei iudicate. ut ibi sic dicit
specu. in loco preallegato q. ubi est sul
pensam non psumitur p. sententia qua

enim ergo sententiam ex his tribus am
plectimur presuptio non est p. snia arbi
tratoris in pposito. Et sic constat de no.
modica lesione si secus non ostendatur.
Item dato qd. arbitramtu. non spectat
transitus in rem iudicatam non est pro
pria sententia recurris tantum et redu
ctio pendens tollit omnem presumptionem
si qua surget ex arbitramto sicut i. o.
biter dicit Inno. in sententis. censure. q.
in appellatione non suspendit de appe. c.
pecterea. ad hoc in. c. dilectus. appella. tra
tamé tollit iuris presumptionem. ut no. d.
elec. c. bone. d. pba. quonia. c. tra. de se. c.
exco. sacro sic et hec reductio pendens
etiam si no. suspenderet arbitramtu. ha
bit ergo ex quo no. apparet aliquid pbatu.
illud iustificare ex dictis testium uel ut
bar. dicit in. §. arbitrorz. in. q. illa que in
cepit. quero utrum arbitramtu. possit
d. tegi. surgit enim presumptio. aut ex au
doritatem re iudicate. ut. c. sicut de re iu
di. iuncto. c. cu. ad sede. d. testi. spo. aut
ex acquiescere ipsi snie quasi pacta. con
tradictione uolens aliquid contra se scribi et
eo sequeter id appareat uideat. ut. l. fi.
e. de arbi. et. l. antique ad uelle. que cae
hic cessant cu. hic contradicte infra t. p. us
petendo reductio nec subsit hec auctori
tas re iudicate quoniam attentari pos
set. quia arbitroris dicto nichil psuma
tur. plus enim arbitramtu. accomodat
natore contra quedam in aut. ut dy. in d. §.
si non contigerit. e. de iudi. aut. si uero
de prede. c. nisi essent. de tras. fac. statut
mus no. Inno. d. iureiur. c. quoniam. in
contractibus aut de sollemnitate. aut reg
stro extrinseco no. psumitur. habere au
tem fide no. est interfertum sententia.
sed pambule requisitu. qd. non psumi
tur. ff. de publi. l. queci. q. e. d. iure. ff.
et. in. al. re. ff. ca. l. i. h. x. et no. d. x.
ob. l. sciendu. et phoc cessant fundamen
ta dy. Si enim in actu snie aliqua sollem
nitas intra sniam exigeretur fatendu. illaz
presumi. Sed no. q. preambule ante sniaz
exigatur. de preambulis enim enunt ratio
etiam no. in facit presumit. ut. i. o. in au
ten. sig. in aliquo documento. e. de ede.
et. c. quonia. contra. falsa. sed sola auctori

tas re iudicate ut dixi que hic cessat tū
qua est contractus et non snia. tum quia
si aliquid haberet sententia reductio tollit
et eius effectū. Alie aut. presumptiones
ex bonitate un. sunt q. con. iurantes s.
non ex se reuantes uel tras. fundetes in
alios pbandi onus. Nung. d. autez. arbitra
toris dictu. in aliquo iure. est dubius de
uulgatu. quid in arbitro. nel arbitrate.
de arbi. c. u. p. bar. in. §. arbitrorum. et
cui pot. accomodari qd. dicitur in iudice.
in. l. ff. de testi. e. d. arbi. l. marbitris.
Glo. Cy. bu. et bar. pont. gratius spe
etalem. §. u. q. vi. §. queritur. de bono in. c.
statuendu. ubi. Io. et Archid. xviii. d. de
consiliis. glo. et doc. de elec. cu. dilectus
pba. quonia. c. tra. doc. de accu. dilectus
de purga. ca. cu. dilectus. de excel. prela.
inter dilectos. de refer. olim. spe. in. tu.
de testi. §. opponit. x. Item q. fuit mea
p. Archi. de elec. statum us. i. vi. §. q. ua
rie loquatur. eos. opt. legis. est. q. un.
tum attestant. d. iustitia. snie. nec iudicet
nec arbitro. etiam in forma testis. p. d. c.
cora. alio iudice. creditur ut dicit. Cuius
ba. et bar. in. l. ne. in arbi. e. de arbitra
et ad hoc. in. q. vi. statuendu. Et idē re
petit. but. in. l. hoc. carmē. §. i. de testi. 2.
Guil. d. supra. l. i. §. i. ff. si. mes. fal. mo.
dixit idem. glo. in. q. vi. statuendu. et ass.
nat. cam. quia. presumptio. est. q. uelit. fac
tum a se. ueri. et idem. Innoc. in. d. c. u.
ad hoc. qd. dicit. de. pe. uratore. aduocato
et. p. soneta. qui. in. factis. a. se. gestis. non
possunt. testari. quia. suspicio. est. ne. affec
tionē. habeat. ad. id. qd. cofecerat. in. aut.
de. testi. §. sunt. res. et. no. de. testi. c. ego.
e. ff. in. spec. de. testi. §. opponitur. x. qd.
si. aduersarius. et. x. itē. qd. fuit. et. bar.
in. l. deferre. §. idem. decreuerunt. ff. de
iure. filii. ad. hoc. doc. Io. an. in. spe. d. teste
§. opponitur. x. Itē. qd. si. administrator
ubi. concludit. continua. et. regularē. doctri
nā. non. adhibenda. fidem. testi. deponēt.
de. facto. suo. quā. do. ex. eo. laus. aut. uitu
peru. pot. attestati. a. scribi. ad. hoc. quod
scribunt. do. de. rota. sua. conclusio. c. xxii.
ubi. dicunt. minima. fide. adhibenda. pu
ratori. nū. gestis. eo. reuocato. si. coram
alio. testificetur. in. q. tum. ergo. cor. doc.

dicant fide adhibenda arbitris et iudicibus ubi sunt plures et coram aliis attestantur ut testis de actis coram se ab aliis in quibus nec laus nec utupium potest arbitris uel iudicibus ascribi Pro quo concludo dicto arbitro igitur attestatur habuisse fidei uel probatione recepisse fidei non adhibendam tunc quia est solus et dictum unum dictum nullius tunc quia eius fides detrahitur cum attestetur de facto puro laus et utupium ascribi potest laus si recipit et utupium si non recipit probationes non obstant dictum bar. in aut nisi breuiores quia illud dictum oportet restringi ad eas leues ut ibi dixit in iudice in talibus casibus leuissimis ubi bene creditur quod agitur de pretudicio leui sed alias quod tunc dicitur potest arbitrorum ut procedat sine scriptis non pro hoc statu est in pretudicialibus causis dicto arbitrorum ut patet ex eo quod idem dicit bar. in § arbitrorum ubi dicit quod oportet quod probatur per testes licet non exigatur scriptura Item illud non dicit assertiue sed dicit quod per hoc uidentur uelle ut dicto et assertiue stetur arbitrorum et non est et non conclusio quia nec illud uidetur uelle quod potest adhibere testes licet scriptura non exigatur Item ex contrario daretur arbitro libera facultas altera parte ledendi aliter serendo se habere et uidisse probationes consequenter impediretur reductio eorum data esset partes sine scriptis procedendi Item cum de natura arbitramenti sit ut sine scriptis procedatur absque aliquo pacto ut dicit bar. in § arbitrorum omnis reductio penderet in parte arbitrorum quod est absurdum ut reclamatio a sententia in arbitrorum pendat parte de appella. c. legitima l. vi. de offi. dele. suspicionis. de app. ex insinuatione. de re iudic. sepe. ad hoc potest scribit bar. in d. § arbitrorum ubi arbitris non uult credi nec arbitroribus nisi sint duo et defunt alie probationes Et si dicatur si duobus creditur plene et ergo uni semper saltem intelligo quod admittuntur in defectu probationum que hic deficere non presumunt cum testes habere nequerunt non enim est actus laudis talis cui occulite geri sit necesse. uel quia communitate occulte geratur sicut electio et

seutintum de quo loquitur iura que bar. allegat. non obstante quod partes contineant ut stetur dicto arbitrorum quia quod dicto unum stetur qui ex hoc mutari possit ad delinquendum ut in arbitrorum re potest esse dubium sicut est dubium An ualcat uentio de stando dicto partem de quo per Cinum in l. si quis in conscribendo. c. de episc. et cleri. per bar. in l. si. e. de prelo. stipu. per lo. an. de foro compe. c. si diligenti. in spec. de probat. §. uendendum. §. quid. si Item illa uerba dicto laudo uel arbitrorum non intelliguntur de dicto attestante de his que arbitrorum gessit sed de dicto deorsum questionum quasi sit sensus siue arbitrorum dicitur dicimus sic factendum siue arbitrorum siue laudamus uoluntate eius deorsum dicto ut patet ex uerbis sequentibus secum copulatis et conuictis Non obstant iura que dicunt testes recipi posse qui recipiuntur ubi alia non habetur probatio quia loquuntur tunc in actibus in quibus habetur et actu attentio communitate testes alii non habentur ut qui communitate geruntur alii excusatis Sed ubi actus habitu communitate cursu sic se exhibet quod de eo possint alii testes haberi licet forte non habeantur actu tunc non recipiuntur testes non integri ad plenam fidem alias semper testes adhiberentur et probarent non integri quia pars allegaret se alios testes non habere Item in talibus non admittuntur ut plene probent sed ut presumptio qualiter quod inducant ut dicit glo. in l. in nostris. ff. de proba. Ex quibus concludo dictum arbitramentum non obstante que in principio sunt posita et secundum ea que in eo proponuntur ad arbitrium boni uiri in dicitur posse quam conclusionem mouet naturalissima equitas quia minus absurdum est quod iterato discutatur quod est laudatum quod cum tam apparenti enormi damno pars ledatur et ne in arbitrorum sit potestate contra insperatam fidem partes tam enormiter ledere absque illo remedio. Vt superius est scriptum michi Antonio utriusque iuris doctore usus est fore de iure que complant scripti et sub

scripti et sigillari mandauit Laus omnipotentis deo et beate uirgini marie eius matris Scriptum Anno domini Centesimo Quartaagesimo tertio die Decimo octaua mensis Ianuarii ferrarie in causa illorum dependam.

xxv.

In nomine patris et filii et spiritus sancti amen Ad primum dubium quod plura possent hinc inde allegari non est disputationis locus ubi est casus legis de orsonis condito testamento in facto nullo quo ad iuris effectum dicitur et proprie intestatus decessisse nisi de herede que ab intestato in principio de uerbo sig. intestatus de inul. rup. et inri. testamento l. i. Et clarior textus est de suis et legit. l. intestatus ubi intestatus proprie dicitur decessisse Statutum ergo requirens ad exclusionem filii intestatum decessisse patrem purificatur et uenificatur in decedente intestato ipso iure quo ad iuris effectum quod in iudicio factus intestatus decessit et iura que dicunt sufficere facto fieri aut procedunt quando uerba solum de facto intelligi possunt aut quando ex mente solum factum est ponderatum aut quando disponentis uerba se referunt ad nudum factum ut quia profertur dispositio per uerba nudum factum importancia quod hoc non est cum uerba a statuto prolata sunt per uerba iuris et a iure declarata ut est uerbum intestatus et in iuris allegatis coguntur ergo uerba suscipere intellectum et sic statuens intellexisse uidetur. ff. de l. i. nemo potest ff. de ma. te. l. si ita fuerit. ff. de sta. lib. l. habeo. ff. de uerbo obi. l. stipulatio ista §. his quoque cum similibus Sola igitur relinquuntur dubitatio An instituta filia a patre usurario manifesto decedente non cauente nec alia mandante de usuris restituendis testamentum sit aliquod iuris effectum propter dispositionem. c. §. de usuris l. vi. Et uidetur quod sit aliquod circumscripca canonica lege hoc testamentum naturali equitate inspecta ac inspecto iure civili ualidum est quod tunc de proprio usurarius testatur quia non destituitur

31
testamentum ex habilitate personarum cum in iure civili non inuenitur hoc inter habilitates ad testandum de quibus in titulo de testa. ff. et. c. qui testa. fa. pos. in l. qui. mo. est peccat. fa. testa. nec etiam inter solemnitates iure positio datus in iure civili reperitur cautum esse de testamenti solemnitate Relinquuntur ergo saltem civili et naturali iure testamentum habet aliquid esse iuris effectum et sic non omnimode dicitur intestatus qui licet usurarius manifestus cum filia testari dicitur Item quia talis institutio consonatur antiquo quod in filia suscitatur expressa testantis dispositione quod filia ut masculus succedere debet cum iniquum et odiosum statutum contra naturam accusantis quod masculo existente apud filio a paterna naturali iudicio debita hereditate excluditur. ff. de libe. et postu. l. in suis ff. de de inoffi. tes. l. pater filium cum. l. sequenti iureta. l. maximu uictum. c. de libe. prete. uel ex hereditate. habet ergo sua institutio concursum antiqui iuris et ualidius operatur. ff. de pac. l. legitima cum similibus Item testamenta inter liberos non subiacent legi positio sed solum iuri naturali subsistunt. l. hac consuetudina §. ex imperfecto. c. de testa. et. §. si quis autem et autem hoc inter liberos et unde sumitur. l. in corpore de testa. imperfecto. ut. l. si. e. fami. heret. hoc Aut testamentum iure nature subsistit quia talis inabilitas aut solemnitas est solus canonice legis ergo Item testamenta in quibus naturalis et ordinata testantis affectio implet non subiacet legi positio sed ualent ex solis terminis legis naturalis. l. in testamento. ff. de fidei. com. l. lib. Item pater in filiam testans implet debitum caritatis ordinem quo ante proximos necessitate subuendum est Est enim ordo caritatis ut primo deus diligatur secundo parentes et tertio filii ut dicit Ambrosius in caritate super illo loco ordinauit in me caritatem ut recitat glo. xxx. di. sig. filii dei ergo spiritu dei plus quam si pauper aut locum pium instituit et testamentum ordinandum in necessitatem filiarum to

ita ergo uoluntas ut lex spūs data nō sub
iacet positue legi ut dicit apostolus qui
habet scriptam legem in cordibus suis
et alibi eam legentes legem non habent
si naturaliter ea que legis sunt fuerūt ip
si sibi sunt lex et ibi et que spiritu dei du
cuntur lege aguntur quis est ergo qui
digne possit spiritui dei resistere et illū
iuxta legem in potestate non est et que
spiritui dei aguntur nō sunt sub lege. xix. q.
q. i. dicit sūt. extra de re iud. licz de re iud.
nisi. s. propter conscientiam. in quantum
igitur canonica lex soli caritati insisterz
in qua lex esset in talibus ergo a spiritu
ductus cessat rigor positue legis hoc cō
firmat scripta bar. in l. i. de sacrosanctis
ecclie. in q. si. Si enim legata ad pias cau
sas non sub iure legi positue. nec lex ua
leret in quantum repugnaret uoluntati
complete ex terminis in actum puz et re
ligiosum ut ibi concluditur. quātominus
ualebit in quantum repugnat uoluntati in
ter liberos quā dabit ordo caritatis im
plet. preferitur ergo ordo caritatis uolū
tati in pios usus. Nam patri non licet re
ligionis occasione derelinquere filiū ut fi
lio parte. xxx. de e. n. et. c. si quis deliq
rit. Item nec consulit Augustinus pa
tri ut filio exheredato monasterium in
stituat aut alium locum pium quasi hoc
esset transgredi ac peruertere debitum
caritatis ordinem. xvii. q. iii. quicumq
nō. in. l. si quis ad declinam. iam. de epi.
et cle. Voluntas ergo in filios ut magis
implens debitum et discretum caritatis
ordinem ut maiori spiritu dei ducta plus
libera esse debent a lege positua q̄ dispo
sicio in causam aliam. Item generalis
dispositio. c. q̄q̄ in quantum infringit te
stamenta non licet inferri ad testamēta
priuilegiata sed cōmuna et que iure cōs
ensentur. ar. ff. de uerbo. ob. l. dōi. et. l.
sanctio legum de pen. et de iura. calum.
c. i. In contrarium est q̄ de re. q̄q̄ loqui
tur in distinde et annulat testamēta ali
ter facta ergo loquitur etiam quando te
statur cum filius alius multum ascribere
tur ius et potestas illius decre. cum ut in
pluribus contingat potestas inter filios
testari. plus etiam suadet equitas testa

mentum nōn ualere cum filiis q̄ cum. ex
trans. quia ut plurimum inordinata af
fectio filiorum ex causa que inducit pa
tres ad usuras expetendas. ad hoc quod
dicimus de debito ex primipil. et. l. i. fati. c. in qui
cau. pig. ta. obliga. Item testamen
ta inter liberos non omnino regulariter
ab equitate iuris genitum patet in. s. ex
imperfecto et ante. l. si. e. fami. heres.
nullus dixisset testamēta inter liberos
ualere absq̄ sollempnitate positua et si q̄
iura. ff. hoc dixerint ad dicta fuerunt a
compositoribus noui iuris ut glo. dicunt
nec aliquis negaret q̄ si hodie aliqua sol
lemnitas induceretur illam seruari liberos
si disponeret in testamētum filiorum.
et est expressum in aut. q̄ sine. et unde
sumitur. c. de testa. et. l. hac consulti
ma. s. si quis autē qui tex. loquitur sim
pliciter de succedentibus ab intestato.
Item ualent statuta que liberos priuauit
legitime et successionē paternā ut nō. in
regula indultum de reg. iur. li. vi. et in. l.
Iancimus. et ibi per Cium. c. de in effi.
testa. et per bar. l. tico centum. s. tico.
seuero. ff. de cōdi. et demō. nō. extra de
testa. rannuncius q̄ non esset si tacita uo
luntas intestati decedentis foret in p̄a
causam quā ad liberos quia illa non esset
lege submixta. Item saltem casu pro
posito cum proponitur istum decedisse
se testatum et non causse ut q̄ plus est
mandasse de usuris restituendis et sic
impotentem decedisse iam dicit nō po
test uoluntatem suam spiritu dei audā
immo spiritu mortis et iam detegitur
spiritum non fuisse ex dictis nō adfuit
ergo lex priuata tali uoluntate regulē
ergo apōstolica lege que cessant rationes.
quia talis uoluntas relaxetur a utoculis
positue legis. Item inq̄tū pater in filios
ultra necessitatem bene uiuendi. et ex
quo eo ndecenter sustentari possunt re
linquit plus lege carnis ducit q̄ lege. spi
ritus. uel saltem in quantum plus relinquit
non facit hoc ex lege illa priuata sed ex
cōmuni. Iura enim naturalia et diuina. q̄
necessitatē patres ut filios nō derelinquat
omnia loquuntur respectu necessitatis ut

et ut patet ex illo. c. si quis dereliquit
Ideo non consulit Augustinus nec aliū
consulente dicit deo proptico inuenit
ut filium exheredat ut monasterium in
stituat sed dat filia legitima et unde su
stentetur hoc. et Augustinus cōsuleret
et quicumq̄ ut dicto. c. quicumq̄. xix. q.
ii. si qua et in auten. si qua mulier et un
de sumitur. c. de sacrosanctis. eccle. in qua
tum ergo ultra sustentationē et legiti
mam dat non est in piam causam quia si
esset lex hoc permittens non ualere tuz
pro magis pro habeatur dispositio libero
rum. Hic autem ex statuto filia remanet
condecenter dotata. ergo in quantum pa
ter dat ultra dotem que succedit loco le
gitime agnato existente non est in piam
causam relicta ut saltem ualeat. Surgit
determinatio ista ex dubio. an testamē
tum usuram in piam causam relicta uale
at quia si teneatur opinio q̄ non ut uidet
consilia Fran. de Arecia et Lapi. d. castro
et sentire uidetur bar. in. l. i. de sacro
sanctis. eccle. Item ista questio est sopita
ratio autem et eorum motus quia a lege
positua in relicta ad pias causas non cre
ditur nisi in quantum appareat canonica
lege dispositum ut in casu. c. cū esses et
c. relatum et uidetur esse regula dec. ibi
nam si non ualere ad pias causas. non ua
leret inter liberos eadem ratione quia nō
reperitur in. l. canonica immutatum. Sed
si teneremus opinionem q̄ in relicta ad
pias causas ualeat testamētum in quo
tam consulti et publice disputado tenuit
quando testator penitēs decedisse et mā
dauit usuras restitui licet nō cauerit tūc
ad casum maior ingeritur dubitatio ta
men puto testamētum non ualere in ca
su nostro quia in quantum saltem testa
tor disponit in filiam ultra debitum ne
cessitatis quo etiam priuata est et priua
ri potest per statutum non uideo q̄ uo
luntatem impleat lex spiritus et priuat
super quo est totum fundamentum dec
torum in ualidando testamētum in rei
ctis ad pias causas. Item quia iura fauent
uoluntati parentum in quantum concu
rit cum successionē intestati. ut in. si
quis autem. et. l. si ducibus. s. prius. ff.

32
de contratab. et. l. si filius qui in potesta
te de libe. et. postu. et. l. ii. et. l. filio pre
terito de ius. rup. et. irr. testa. et. l. po
stemus. s. idem circa in quantum ergo pri
uata est non fauet lex et per rationes p
hac parte allegatas. Concludo patrem in
testatum decedisse per. c. q̄q̄ de usuris
li. vi. et consequenter omni iure testamē
tum esse nullum. quia hoc leges canoni
cedūt d. iudi. clerici. d. ope. non nunc. c. i.
et consequenter locum fore statuto inq̄
tum filiam excludit et consequenter ag
natos proximor ad hereditatem est ad
mittendus ex dispositione statuti. Re
sponso autem ad obiecta facilis est sub
tiliter intuet

Am sic sicut soluto primo du
bio et auctoritate domini nos
tri domini Petri de Anco. con
firmato. Restat conclusio q̄ testamen
tum est nullum et datur exitus intestati
quo ad omnia in testamento relicta alius
personis q̄ in causam piam. de quo quid
sentiam infra dicetur. Vemo ad secun
dum dubium. an taciturnitas temporis
xiii. annorum impediatur ius dicendi nullū
quod non uidetur. Nam iure dicendi
nullum excluditur quis tempore. l. ii. s.
expectandi. ff. de bo. pos. sedm. ta. quin
immo lapsu anni excludi uidetur. ut. l. si
quis impubes. s. si. ad carbo. ad instar p̄
teriti. Contrarium est ueritas quia te
stamentum nullum tractu temporis non
cōualecet ut in regula quod incho et qd
ab incho. ff. de reg. iur. cum concor. et in
regula non firmatur de regu. iur. li. vi.
Item quia pro nullitate testamēti decla
randi uel alterius actus communiter agi
tur offi. iudi. l. i. cum glo. ff. de ferns. et
l. si dolo. et in glo. de. de. res. iud. uen. l. ce
tera quando prouo. non est neces. l. i. s. i.
ff. que sen. sius. app. res. em. l. ctrografis. s.
i. de adm. tu. nō. Inno. de offi. iudi. c. fi.
bar. in. l. qui sub conditione. s. si. de con
d. i. i. d. n. officii iudicis. uita. cōm. xis. est
spaci. xxx. annorum. l. sicut. et. l. omnes
c. de prescrip. xxx. annorum. ad hoc nō
in. l. filio preterito. ff. de ius. testamē.

nōn obstat qd dicitur de preterito quia
in illa sunt opationes ut nota in l. hino
Item ubi tus dicendi nullū fundatur sub
favore certe persone qd nō est maxime
succedentis ab intestato de quo agit ne
Item ipsi poterat infringere remediū
nullitatis est enim conforme l. perpetu
um nō etiam approbatione ueniens ab
intestato ualidaretur saltem ad preiudi
cium alterius credentis cum nullitas sub
eius favore non fundetur hoc coadiuat
ignorantia facti que preponitur cum cō
munitur a die sētentie currat. l. r. s. dies
ff. quando app. sit ne. l. annus. de calum.
et. c. quia diuersitatem extra de concess.
preben. Al. tertius dubium an bona
uendita per filiam possint recuperari ab
emptoribus ante prescriptionem cōple
tam uel post et siquidem prescriptio nō
est completa casus est decus per duas
ll. simul iunctas per l. q. in diez. s. sed et
hinc. l. sed et si lege. s. item si rem. ff.
de peti. heredi. et quod ibi notatur si sit
ha bona fide possidens alienauit et ex p̄
se est facta locupletior a se e. lectio here
dis ab intestato an eligat heredem scrip
tam et non poterit agere contra posses
sorem an eligat possessores seu emptorē
et non consequatur restitutionem rei nō
obscure aliqua exceptioe tutus tamē
est q. ante agat petitione hereditatis cō
tra heredes ad alia bona que possidet he
res q. contra emptores ne suspendat iu
dictum particulare eo quia speretur pre
iu licum petitione hereditatis intentan
do. e. t. s. si quis libertatem. Si autem fi
lia heres precium sumpsisset nec esset re
gressus nec contra heredem dari ultra q.
fuerit locupletatus presupponendo filiā
fuisse in bona fide hec uera quando res
sunt uendite iusto precio ita q. nō habe
at causam luertiuam uel quasi emptor.
Sed si forent uendite non iusto precio
et sic habent causam quasi luertiuam in
dist. mēte possit agi contra emptores ut
l. nec uia. s. sed et si quis aitas incipit et iā
ff. de peti. heredi. et nō in dicto. s. sed et
si rem. Sed si prescriptio sit completa q.
uidetur inter presentes tum sit elapsum
decennium de iure cōmuni exclusus est;

succedens ab intestato non obstat igno
rantia. l. si. e. de long. tempo. prescript.
ubi nulla scientia dicitur. l. sicut de prescrip.
xxx. annorum ibi. Nam fixus dicitur hoc ue
rum de iure cōmuni tenent tamen bar. ex
clausula generali restituit ignorantem con
tra quem est prescriptum ut nō in l. r. s.
si quis autem propter inundationem de
tri. act. q. p̄rua. et idem nō in l. cimbz
largiamus. ff. de mino. pro quo facit glo
in dicto. l. sicut in uerbo milita licet mul
ti hoc non teneant. Aduertendum tamē
quia proponitur ab intestato succedentē
fors patrum dicti testatoris qui ueris
militar debent habere notam uitaz ne
potis maxime cum proponitur in facto
quo ad usuram manifestam et in talibus
manifestus et maxime conuictorum qm
immo uiciorum non datur tollerabilis ig
norantia de instr. l. si pupillus. s. prescri
bere d. postu. prela. c. r. de spon. non est
uobis. l. tutela. e. de in. integ. resti. nu.
et. l. octau. unde cognitio unde nō bene
uideo qualiter concludi possit tollerabilis
ignorantia que ex clausula generali debet
restitutionem unde remanet q. prescrip
tione completa difficilis erit regressus.
Et hec sufficiat ad tertiam. Venio ad
quartum questum de legatis factis in te
stamento. dico illa nulla quantum ad nō
pias causas sunt relicta quia totum con
quassatur testamentum nec legatum p̄
seruatur per. c. q. q. ut sit in preterito. et
hoc quia annullandi causa non concernit
solum in heredis institutionem. sed om
nia que in testamento relinquuntur de
relictis ad piias causas ut dixi iam consu
lui et disputauit publice testamentū quo
ad illa ualere in quantum decedat penites
testator licet morte preuentus nō carit
sed in quantum nichil mandat restitui et
decedit non contritus et aliquid habet in
bonis ultra quesita per usurariam prau
tatem bar. sentit q. non ualeat testamen
tum in piiam causam in l. r. e. de sacrosan
eclle. et hec opinio michi placet quia talis
uoluntas non subiacet legi. spūs cū impe
nitens decedat fauor ergo pie cause nō
faciet ualere testimoniu qd excluditur
a positio iure p̄pter solennitatem nō re

gulata a iure positio ut pote subiecta
maiori legi. l. spūs ut dixi in primo puc
to. Itē quia talia sūt ab ecclesia respueda
de usuris quia in omibz Item quia cessat
causa legandi. s. pro anima ut dicit. Inno
centi. de senten. exco. cum uoluntate. et
causa legandi scilicet pro anima ut dicit
quia pro talibus non orandum nec oratio
nes proficiunt in aliquo ex quo decessit
impenitens. l. xxxviii. di. c. si. cum glo. pe
nul. xii. q. ii. obeuntibus. xxi. q. iii. capri
anus. xxiii. q. v. placuit. et. q. vii. geunq.
clericus. de reli. et uen. sanc. audiuimus
xxii. q. ii. non extimemus. et. c. in presē
ti seculo. Et hec est opinio cōmunitis theo
logorum ut plenissime disputat. xii. q.
ii. ad tempus et per Hosti. in summa. de
pe. s. quibz mortuis. ad hoc. xxv. di. s.
aliud. s. quicunq. de peni. di. ul. in fi.
Non obstat q. a peccatoribus sumit ele
mosinas recipiendo ut nō de sen. excon.
cum uoluntate. xi. q. iii. quoniam. xxvi.
di. de iudi. Et hoc per theologos quibus
in talibus est credendum reducuntur nō
ta de cele. mis. cum matthe. quia in dāte
elemosinas est spes p̄fectus ut reduca
quod non est in moriente sine penitentia
Ex his patet quid dicendum de ultimo
dubio quia si teneatur opinio q. legata
in piiam causam ualeant quando decessit
impenitens remaneret substitutio. Sed
aduertendū quia illa est facta post mor
tem filie an expectabit mors filie an ex
pectabitur mors legitimi ad quem uenit
hereditas aut neutrius et q. neutrius fa
cit. quia illam conditionem apposuisse
consentur pater in fauorem filie in quantum
habet hereditatem et quia cogitauit
eam habere hereditatem Ex quo ergo nō
habet hereditatem cessabit conditio. ga
cessat fauor apposite conditiois bar. for
mat questionem in terminis in auten. ex
causa. e. de liberis preteritis uel ex here
datis in antepenul. colum. s. Sed circa
hec dubitatur et decidit ibi q. expecta
bitur mors institute si decesserit sine li
beris alias quia conditio personalis est nō
recedere a persona. l. necessario. s. si. ff.
solu. matri. si usufructu allegat casus ex
pressum in l. si peculius. s. si. licet sit ar.

33
contra. ff. de usufructu lega. l. si usufruc
tus. q. decisio michi sit dubia. non insis
to quia non oportet ad presens tenendo
q. legata etiam in piiam causam nō teneant
quia non est disputandum de conditiois
purificatione ex quo legata non ualent
Ita dico et consulo ego Anto. de butr.

xxvi.

Consultus ego Antonius de
butrio Viso predicto lega
to de Quinquaginta libris
pro fabrica et uso legato re
relicto pro dotatione capelle et ornāmē
tis an debeatur quarta parochiali eccle
sie a fratribus seruorum. Et prima facie
uidetur q. dato q. hec legata essent de
priuilegiatis q. debeatur quarta per ele
dudum de sepul. s. huiusmodi que de ta
libus a minoribus et predicatoribus dicit
quartam debere quia eadem est ratio in
his fratribus ergo idem ius de cōstit. trā
slato cum similibus. Item quia illa elem.
est extensa ad Carmelitas et Augusti
nenses ut in extrauaganti. Io. quaz ad lit
teram pont. fredericus. Ino. cōsilio. clix.
Serui autem est notus profirentur regu
lam beati Augustini ergo. Item legatus
pro dotatione capelle quo ad donatus est
inutile quia actus dotationis fit soluz ad
finē sustentationis misterii titulat i capel
la de uita et bone. cleri. ut quisquis. i.
q. ii. placuit. de conse. di. i. nemo. Serui
autem non possunt intulari eo q. non
possunt habere proprium in singulari p̄
inde est ac si legatū fuisset ecclesie absq.
intitulationis onere quo casu debetur
quarta de iure cōmuni de sepul. certifi
cati. c. i. et. c. in nostra et per totū. Non
obstant. his. Credo q. quarta non debe
tur et de primo legato ad fabricam si ec
clesia fabrica egeat uel si non egeat ad il
lam ampliandaz quia est pro diuino cultu
credo quartam non deberi per. c. si. de te
sta. et. c. ex parte. iii. de uerbo. signi.
Item puto de secundo quia habz connex
am causam ornamentorum et fulcramēto
rum altaris. Unde dato q. cessaret cau
sa dotationis accresceret honori fulcramē

torum altaris Item dato q̄ ex toto ces-
saret hoc legatum esset conuertendum
in causam aliam similem et propinquire
uoluntati testantis ut sit ad cultum diu-
ni P̄ ornamenta ecclesie que priuilegiata
sunt ff. de adm. re. ad curia. pertinet
um. l. legatum. §. i. ff. de supel. lega. l. le-
gatum curati et. l. quidam et nō de te-
sta. c. si post uerbum. quando enī uolun-
tas testatoris impleri non potest ad ung-
uē si altari debeatur legatum oportet q̄
alteretur in causam similem uersimiliter
magis propinquam uoluntati defuncti et
non in omnino dissimilem. ad hoc. l. lega-
tum cu. n. l. se. ff. de usufruct. lega. ad
hoc. l. in testamento. de condi. et demon-
de testa. nos quidem euz. similibus. appi-
cari ergo debet ad aliquē usum perpetui
cultus diuini ut sic mutetur in causā nō
omnino dissimilem et sic quarta non de-
betur non ob. clem. dudum. §. huiusmo-
di. quia illa ut exorbitans restringitur ad
predicatores et minores. nec extenditur
ut exorbitans ad alios. ne ius corrigatur
in aliis. de elec. cum expediat. l. vi. et in
regula que a iure. l. vi. l. si uero. §. de iure
solu. ma. Non obstat q̄ extensa sit ad
Augustinenses quia extensa est ad here-
mitas sancti Augustini quorum appella-
tione seru. nō comprehenduntur quan-
eandem regulam profiteantur ut d. se. pa-
tet Item michi Antonio de butrio usus
est de iure ideo scripsi q̄ factū fuit amo-
re dei scriptum q̄.

xxvii

N de nomine amen. Vitis
presentibus et que sitis habi-
ta informatio super facto
michi possibili non instando
super dubio. an instrumentum ex sena
potuerit leuari quia non michi uidetur
oportunum. claus. decisionis huius dubi-
pendet super ualiditate ultime sententie
contra primā super qua non de nullitate
se. l. in iusticia fuit que relatam ut patet
ex forma que re. proposita coram dno
Marchione et ex qua stat prima senten-
tia formalis quo ad extrinsecā illa potuit

retractari. Aut appellationis uia aut sup-
plicationis. aut restitutionis in integrum
aut nullitatis hic non proponitur appella-
tum q̄ apponatur metus in appellando
dicit poterit appellatum non excusatum
eo q̄ debuit protestari secundum formā
de app. si iustus metus ut necessarium ē
ubicunq̄ currit tempus iudicis facti aut
superioris. nō de rescrip. c. i. et. c. fin. au-
tem. ff. de oper. no. num. de pupillo. §. si
quis ipsi pretori de elec. cupientis. §. q̄ si
p. uiginti. l. vi. De nullitate aut nō uidet
patere quia non proponitur defectus
forme et q̄ etiam apte cōcluderetur in
iustitia ex hoc non uideretur cōcludi nul-
litas sententie que exigit q̄ iustitia dete-
gatur ex tenore sententie de re iudi. cū
prolatis. l. i. e. quando prouo. non est ne-
cess. et. l. i. ff. que sen. siue ap. rescin. et
q̄ opinio fuit an habita relatione actarū
ad sententiam si colligatur in iusticia sen-
tentie quando iudex de sententiando se-
refert specificē ad acta. sententia ualeat
de quibus in. l. i. e. de errore. calculi. per
Inno. et osti. et Io. an. de proba. quō magis
contra et de re iudi. cum bertoldus et
quequid sit de illis opinionibus et magis an
sententia contra notoriam iustitiam sit
nulla de quibus de senten. exco. per euz.
per Io. an. et Pau. in clem. pastoralis. de
re iudi. de senten. exco. romana. §. in un-
uersitates. l. vi. et. e. ti. uenerabilibus. q̄
opiniones ille procedunt quando specifi-
ca sit relatio nec sufficere putarem dice-
re uis actus q̄ ut cōmuniter fit in sen-
tentis Illa tamen opinio procedit posi-
ta ipsa pro uera aut specificā relatione ha-
bita ad acta si colligatur in iustitiam sen-
tentia sit nulla quando uis actus appa-
reat pronuntiatum contra casum legis
expressum. nunc enim sententia dicitur
contra cōstitutiones prolata ut exigit
iura sed si casus occurrat in quo senten-
tia non sit contra legem expressa. sed mo-
do talem rationem legis. aut ratione spe-
cificē non scripta. et maxime si de casu
sunt opinionēs sententia nō est nulla et
am si talis error nedum in actis. sed etiā
in ipsa sententia fuisset expressus ut nō.
la. de Ate. et Fran. de Atecia post eum

in. l. cum prolatis de re iudi. Inno. de ap-
p. speciali et pe. in. l. i. ff. q̄ quisq̄ iuris
et Cy. in. l. i. e. de rei uxō. act. et est gl.
ff. de iusti. et iure. l. pe. in. xbo. de ceu-
quantummo ualeat et e contra. l. multiplici-
ter intelligibilem. ut dicit Iaco. de Arc.
in. l. preallo. cum prolatis et bar. in. l. qui
rome. §. duo. fratres. ff. de uerbo. ob. ad
quem casum se restringere periculosum
est. Via autem supplicationis etiam ex-
clusa uidetur. tum quia lapsus est tem-
pus supplicandi ut in auten. que supplica-
tio. e. de prec. impera. offe. tum quia da-
to q̄ Marchio uicem principis obtineat
ex iure non est facta mentio q̄ sententia
transierat in rem iudicatam et contra-
tales sententias rescripta a iure specificā
habent derogatoriā clausulā. l. ii. e. q̄
sen. rescin. non posse et per hoc et uia re-
stitutionis. etiam ex clausula uidetur. ta-
men hinc poterit imputari si non appella-
uit uel saltem fuerit protestatus et sic
non subest causa restitutionis dande nec
ex clausula nec aliter cum culpa potuerit
imputari non saltem occulte protestante
ar. dicti. c. si pas. et qua uiam habuit or-
dinatam in illa negligens fuit ex clausula
ergo sit hoc ordinaria. et q̄ opinio fuit
An sententia post sententiam teneat
de quibus ff. de iure iuran. l. nā et postea.
§. sed si damnetur ubi plenebat. qui et
tenuit sententiam. in diuersis instantis
uolare contra sententiam etiam bar. in. l.
si duobus de except. re. iudi. et in. l. i. ff.
que sen. si e. app. rescin. et per eos in. l. i.
e. quando prouo. non est ne. ubi per Cy.
et per canonistas de re iudi. inter mona-
sterium Cōmunis opinio canonistarum
est q̄ siue iudex innotuit de prima sen-
tentia sine appellatione non suspensa et
ea post habita pronuntiauit sententia se-
cunda sit nulla q̄ michi semper placuit
quando innotuit et quasi lata contra nō
torum iuris per. c. uestra. de coha. cleri.
et mul. Et sententia contra notorium ē
nulla. casus est de re iudi. inter cetera de
appe. quia si ante. et qua transitus in re
iudicatam fundatur super presumptio-
ne iusticie sententie que cessat appositā
notorietate et sic sine cauillatōe potest

34
intelligi. l. i. ff. que sen. siue appe. rescin.
Hec sunt que pro alia parte possunt alle-
gari Pro non modico fundamēto propo-
no principium ueritatis et equitatis fore
pro Nicolao ad cuius finem iura institu-
ta sunt ut in instrumento iuris mediāte
equum discernatur ab iniquo. l. i. ff. de iu-
sti. et iure. i. di. consuetudo cum simili-
bus. e. di. erit et. c. facte autem sunt le-
ges. tot enim presumptionibus palpabit
bus uiuatur quas bene michi ostendit do-
minus. primo consulens que cuiq̄ sexus
hominis sufficientes forent ad mentem
uehementissime mouendam solus ergo
rigor sententie obuat Nicolao ut est
deductum. sed sententia illa sub lata est
et eius iures attenuate ex uirtute secun-
de tum quia tenor proponitur in prima in-
stantia tum potentia que sola secundus
aliquos nullam reddidit sententiam uel sal-
tem iuste retractandam iusto iudicis of-
ficio inuultum enim iudicium aut senten-
tia regio motu uel subit elicitā non ual-
xi. q. in inuultum. et. c. quatuor. xxv. q.
i. omne. Proponitur autē dominū Mar-
chionem informatum Item q̄ senten-
tia ualuerit et transierit in rem iudica-
tam si tamen examinata prime sententie
in iustitia. sedā super illa feratur senten-
cia sedā ualeat contra primam et promul-
gari potest supposita tamen additi iudi-
cis iurisdictione qui talis sit ut uia. quere-
re. adiri potuerit ut euenter scripta p.
plo. de. si appellationem de app. dicit hic
Inno. de rescrip. cum dilecta de appe. ex
ratione de feigi. fraternitatis et sic debz
intelligi in pluribus locis ubi dicit senten-
tiam latam in diuersis instantis contra
primam ualere de rescrip. ceterum et. c.
super litteris. de offi. dele. cum cōtingat
et. Compo. de consti. cum. M. ut sic con-
cluditur sententia secunda contra sniam
in diuersis instantis nō ostendo dolo uel
ignorantia aut culpa prima sententia ua-
let quia contra ius partis non notorium
quequid sentiat Io. an. in dicto. c. inter
monasterium. sententia autem ostensa
ea post habita nulla etus examinata iusti-
tia etiaz in diuersis instantis lata sit nul-
la ar. l. i. que sen. siue appe. rescin. de re

iudicium inter monasterium quia contra notorium de quo iudicium licet ut dicto c. inter cetera examinata autem et etiam allegata iniustitia prime si contra illam illa cogitata est pronuntiatam secunda tollit primam quia hic duplex adest notorium in secunda et examinationis iudicialis in qua omnia sunt iuris notoria ut de actu evidenti ut no. de coha. cle. tua et c. ne fra et Inno. de app. ex insinuatione et sine q. q. enim contra presumptionem iuris et de iure surgentem ex prima sententia pro eius iustitia non admittatur probatio contraria si tamen sit admissa vel et notoria sit uel efficiatur illa presumptio tollitur hinc est q. si confessione constat de iniquitate prime sententie que transit in rem iudicatam iudex illas retractare potest et debet ut scribit Inno. de immu. eccle. quia per se ip. idem si probatione iudicialiter discussa ut apertius q. alibi scribit Inno. d. frigi. paternitatis ex cuius dicto alia eius dicta declarantur Hic autem de iniustitia discussum extitit tam ex antiquis q. nouiter p. d. ut al. sententiam certificantem aut sententiam mandans igitur quummo et restitutionis uia hec sententia potuit retractari proponitur enim in rescripto Nicolai in probationibus supplantatum et de his etiam in signatione supplicatiois asserti rescribenti se informatum tum casu tum ex probationibus nouis quas p. tunc producere non uoluit ut proponit et patet ex supplicatione cu. responsione ad illam cum uoluerit ad illam sententiam arguere surrexit causa legitime dande restitutionis ex clausula ar. l. si mater. ff. de except. rei iud. no. glo. m. l. si fideiusor. s. in omnibus. ff. man. Guil. de Cu. hoc tenet in l. pe. de iust. et iure. et Ioan. in l. i. de purga. uul. per Cy. m. l. i. de condi. inde. et Ioan. in addi. specu. in ti. de sen. prola. s. postremo. No. illud autem queritur Quid autem supplicatio ad restitutionis uiam potuerit adoptari plenissime deductis allegans pro quo casus d. resti. in inte. c. cum ex lit. teris. non ob. l. pe. in fi. de questionibus. ubi no. uidetur inferiori iudici licere retractare senten-

tiam ex nouiter deductis quia hoc non potest per uiam rescripti ut ibi. Aut extra iudicialis cognitionis sed bene iudicialiter de hoc cognoscendo loquitur enim ibi de quadam restitutione ex privilegio de quo e. de sen. pal. per totum q. soli principi est reseruata inquantum tamen loquitur in criminibus. Item non licet ei q. se t. trahit ut ibi ex antiqua instantia qua f. etus est efficio et finita instantia sed licet ei principata noua instantia idem et si non licet eius superiori principata noua instantia licet eius superior. nec obstat q. hoc reseruatum sit soli principi ut nouiter inde deductis retractetur. ff. de pe. l. diu. fratres. quia illud in criminali in quo non sic de facili auditur condanatus. Item ibi ex restitutione non petita in formam iuris sed ex gratia speciali. Item ut proponitur in facto. Marchio in hoc non cognoscit superiorem quia talis potest dare restitutiones ut dicit bar. in preall. l. i. ff. de questi. quummo ex altero capite competit restitutio quia proponitur sententiam latam a iudice non a dimissis probationibus Nicolai Et sic errore affectato et sic sententia est nulla uel saltem restitutio danda ut notat dicit Cuius in addi. super. l. penul. ff. de iust. et iure ad quod de do. cum olim de re iud. cum bertoldus nec excluditur restitutiois remedium quia protestari potuerit et conseruare sibi ius appellandi pro p. testatiois actu quia protestatio illa remedium subsidiarium et extraordinarium quod non tollit restitutionis in integrum remedium etiam extraordinarium. l. de peccoribus ad l. acquil. et no. ff. de no. ope. nu. l. in prouincial. Ita m. h. Anto. de bu. ut datur 26 Scriptu die xvij mens february

De usuris

xxa

Hesu xpi et matris eius non omnibus inuocatis Viso predicto uide liquere de interesse se opponentem ex laia procatione testamenti non abolit non cancellat in quo apparent descripti executores et legatari. sola enim iussio

sufficit perfunctoria electio absq. alia examinatione uic. in ius. ad legitima das personas comparatum p. interesse cum tale ueniat sumarie liquidandum ut est tex. de resti. in inte. c. n. no. ut lite non contel. quoniam s. in alis de testat. uentens. n. et quod ibi no. cum similibus. Item fortificans suum interesse ex sententia absolutoria per quaz. semel absolutus est usurarius que ut pote lata cum legitimo contradicatore super crimine usurarium preiudicat omnibus. de accu. de his et quod ibi no. de purga. uul. c. si. et ibi no. ne sepius de facto eiusdem hominis 26 ff. nau. caup. stabu. licet et t. ex quo in rem transit iudicatam non est opus quetele nec pretextu nouiter reperti potest retractari ut patet in l. penul. ff. de iust. et iure. ff. de re iud. l. diuis. de re iud. si cut. et c. cum inter cum similibus. In cotratum est uentus q. q. enim satis putem sententiam latam cum aliquo particulari super usuris q. non est usurarius conuenitus preiudicat agenti et transit in rem iudicatam quia acquiescere poterat sententia et uicuz. sententia est per partem remissibile quo casu transit in rem iudicatam eo quia pars potest acquiescere sententia et tollere uicuz. sententia possit eniz. usuras remittere ut no. in regula peccatum de re. it. l. vi. Ex quo tamen proponitur lata a iudice ex officio inquiringentem nec omnes quorum interest fuerunt presentes in prima sententia solum acquiescere iudici non potuit purgare uicuz. in ad preiudicium quorum interest forte ignorantium uel etiam scientium quia no. est hoc de casibus exceptis a regula Res in ter alios acta. Item quia talis sententia nutrit euidens peccatum etiam in usuria mortuo de cuius anima exoneranda sollicitus debet esse iudex ecclesiasticus de rap. super de sepul. c. si. cum similibus contra tenentes hereditate. Tales autem sententia non transeunt in rem iudicatam q. n. semper iudex possit et ualeat illos reuocare ut patet ex no. per glo. de re iud. in ter monasterium et Io. xxxv. q. ix. in summa no. hoc in pluribus locis de elec. cu. de lecti. q. d. ponit Io. an. super rubrica de re

35
iudic. lator super glo. in fi. et c. consanguineus et super glo. de re iud. cum bertoldus in uerbo retractandum in nouella de arbi. c. n. et c. per tuas d. iuraturam. quin tualis ponit aliquid de preben. m. de conce. preben. c. fr. de insti. ex frequentibus. Item ex quo liquidatus est error prime sententie iudex de quo cognouit etiam contra primam sententiam iudicare. Sed ex quo supponitur iudex quia no. est appellatum ut no. Inno. de rescrip. cu. dilecti de re iud. cum super de app. ex ratione d. frigi. fraternitatis. notoria enim iniustitiaque nunc constat ex actis tollit primam presumptioem pro iustitia sine notoria enim p. batio et sic p. batio p. batio q. notoria dicitur de coha. cle. et multa 2. c. uestra 2. q. ibi no. admittitur contra presumptionem ecclesiasticam iuris et de iure licet ibi esset in fieri possit repli. e. de dona. ate. nup. autem et si necesse. Et dicit Inno. de confessis d. imu. eccle. quia pleriq. et de proba. per alias probationes iam factas. de frigi. fraternitatis. Duo tamen tex. fortiter obstant quibus est facile responsum subtiliter intuenti ff. de proba. l. i. in fi. de pe. l. diu. fratres. Sed facile est responsum in quo non uisito propter frequentiam. Et quia ista sufficit. Prima conclusio ex quibus patet eodem instanti istos excludendos quasi sua non interfit si est probatum per testes ipsum fuisse publicum manifestum usurarium quia cessat ius testamenti et sic consequenter deficit interesse quia non est probatum de electi. exco. m. t. propositus procedi. ergo iudex audacter reiecit opponentibus et purget defuncti conscientiam contra auariciam superstitum uolentium defuncti animam suffocare post temporalia bona obtinenda in quantum dixit contradictores repellendos propter inualiditatem testamenti hoc potuerunt si nunc ex probationibus est decretum ipsum tempore testamenti uel ante fuisse manifestum usurarium quod qualiter probetur declarat glo. de usuris c. i. et c. q. q. l. vi. et inter cetera tenet ibi Archi. sufficere hoc constare potuisse per libros apparentes circa extorsionem

usurarie prauitatis. xlv. dist. qui sine ra
ff. de eden. l. i. §. edictione. et patet et
am ac colligere potest iudex ex probatio
nibus coram se habitis. et ex his que cir
ca conclusionem manifesti quod minus
est notorum q̄ scribit lo. an. de cobabi
ele. et mul. tua. et lo. Calde. e. ti. uestra
et Ardi. it. q. r. de manifesta. ubi autem
probatio non concluderet eum manifestū
tempore testamenti uel ante ex hoc q̄
probaretur usurarius si tunc manifestus
non fuisset sed occultus nō concludere ē
nullitas testiti et cōsequēter nō cessaret
interesse se opponentium unde ad cōtra
dicendum forent admittendi per hoc ta
men inquisitio non cessaret immo ad ul
teriora fore procedendum Non obstat
si dicatur legata in piam causam ualere
ut alias consulu et publice disputau et
sic executores admitti quasi eorum inter
sit exequi uolunt in piam causam quia il
lud procedit quando constat testatore
uel penitentem decessisse ut quia licet nō
cauerit aut mādauerit de usuris restituō
da in testamento uel aliter constat eum
penitentem decessisse et contritum q̄
cautionem omiserit quibus errore uel alia
occupacione potuit omittere. tunc enī
uoluntas eius subiacet legi spūs in hoc ca
su bene deberent admitti cōtradictores
nec regulariter a iure mere posituo sed
soli naturali. ubi autem impenitēs deces
sit talis uoluntas non recipit fauorem a
iure nec excluditur a regulis positius un
de testamentum etiam in relictis ad piaz
causam non ualere quia cessat fundamē
tum super quo fundant se doc. ad ualdā
da legata sic sentit bar. in. l. i. e. de sacro
sanc. eccle. et sic disputando et consulen
do dixi Item quia anime non profunt
talita legata ex quo impenitens decessit. li
cet elemosine profunt in uita salte ad re
ducendum ut nō. Inno. de sen. exco. cuz
uoluntate Et quia talibus suffragia non
profunt in aliquo. lxxviii. di. c. fi. xiii.
q. ii. obeuntibus. xxi. q. iii. ciprianus. xx
iii. q. v. placuit. et. q. vii. quicūq̄ de reli
et uene. sanc. audiamus. xii. q. ii. nō ex
tenuus et. c. in presenti seculo. et est o
pinio cōmunitis theologorum. plene per

Archi. xiii. q. ii. t. pus et in sūma de pe.
s. in quibus mortuis. xxv. di. aliud ubi q̄
cuncp de pe. di. ul. c. fi. ad hoc debent
reduci nō per Inno. de celebra. mis. cum
marthe.

xxix.

Heli xpi et matris eius glo
rtiosissime nominibus inuoca
tis Visis puncto et quesitis
circa primam dubitationem
ingerit prima dispositio qua sigillatim nō
attribuuntur iura prōnalia sed subscript
tus et correlatiua ad stirpes et sic in stir
pes uocati uidentur et non in capita per
nō. xvi. q. fi. pte. mentis et. c. si plures d
tute pa. c. i. per Inno. ad hoc. clem. i. e. ti.
cum ibi nō in glo. Nec obstat quod infra
subicitur ad quia illa uerba debent ex p̄
cedentibus declarari. ff. de xbo. obli. l.
ticta et. l. fi. de heredi. insti. ff. de pact. l.
item quia. §. item iuliano. Et quia talia ut
ad executionem prolata non alterāt uim
primarie dispositionis. sed in suo primo
intellectu confirmant ut clem. i. de pre
ben. distributum ergo cui libet et que
libet recipiet intellectū ut cui libet assign
natum sit ius patronatus et uerum erit
quemlibet habere. sed in capita nō in stir
pes ut filii. Gualprimal. calori et Iacob
sit in stirpes. i. quilibet eorum erit patro
nus i dimidia uocatis In contrarium est
uentas Et si teneremus opy. lo. an. q. in
dubio ius patronatus deferatur in capi
ta sicut dicere consueuimus in iure patro
natus personarum insti. de succ. libe. §.
sed nostra alias incipit multas quam opti
ponte de iure patro. c. i. q. optino correc
ta nō uidetur quoad casum nostrum p̄
clem. de iurepa. alias res foret expedita
Et idem sciret si teneremus opinionem
Archi. in dicto. c. si plures Cum enī ab
eodem principio uoluntatis testantis des
cendat ad plures uocati scdm quod cen
sentur in capita et non in stirpes. Item
quid sit de opt. illis in casu nostro planū
uidetur hoc uocatis in capita et non in
stirpes ex nā dictione et quilibet eorum
cuius natura est dispositio attribue

re solide personis sic distributue nomi
natis. l. non distinguemus. §. cum in plu
res de arbi. et. l. si pluribus. et quod ibi
nō. ff. delega. ii. et quod nō in l. hoc ar
ticulo quicq̄ de heredi. insti. Ante enim
completam dispositionem uerba illa con
tinent ad declarationem precedentium
Item quia alias illa adiectio quos gasperi
nū ad superflua foret et precedentia. et
uerba exaudienda sunt ut aliquid ope re
tur deleg. i. si quando de uerbo. sig. abba
te. xix. di. si romanorum et maxime tal
amplatio amplianda est ut benignior
et magis equa et utilis ecclesiis ut pluri
moy approbatio requiratur q̄ paucorū
de offi. dele. prudentiam. sicut enim per
capita debetur ius alimentorum. Ita et
ius uotis dande Ad scdm dubium dico
nepotes legitimos nō excludi a iure patrona
tus ex illegitimitate matris. tū ga si d
cimus ius patronatus deferri ex persona
matris non excluderentur filii a successi
one matris cui sunt legitimi Item dato
q̄ feratur ex persona aut matrem adhuc
non contrahit ex hoc uicium inquantum
ex testamento succedit et ex uoluntate
anī. ut. l. si. cum ibi nō. e. de natu. lib.
sic uicium deportationis patris nō nocet
filiis Item quia nō nocet uicium paternū
in his que aliunde q̄ ex persona patris de
ferunt. l. i. in inter. et rele. sic culpa pris
in heredi non nocet orthodoxis. e. de he
reti. l. cognouimus et i auten. ibidez d ue
storianis. sic nec exhereditatio patris no
cet nepoti. ff. de inoffi. testa. §. quis filius
per Di. in regula non debet de regu. iur.
ad hoc. l. diui fratres et. l. qui contra. ff.
de iure patro. ad hoc qd nō. lac. de bal. i. e.
l. i. e. de natu. libe. Item sufficit cautus
non reperiri ut excludantur. ut in autē.
quibus mo. na. effi. sur. §. fi. in fi. ad hoc
qd spuris capita fratre. ff. de uul. et pu
pil. si is qui hoc confirmant scripta. bar.
in. l. gallus. §. quid si is. ff. de lib. et pos.
Idem consuluit Iaco. de bel. et butri et
Rat. et ibi bar. dicit non ergo repellunt
filii Caroli qui nati fuerunt ex spuria et
bastarda Ad ultimum dubium uiden
tur minores repellunt quasi non habeant in
tegrum iudicium donec etatem comple

uanno ad hoc e. de test. in. l. i. §. i.
Item quia minores sportulas decurionū
accipiunt suffragium. tamen inter alios
non afferunt. ff. de decur. l. spurū. §. mi
notes. ff. de mune et bone. l. ad rem publi
cam. §. deniq̄ In oppositum est ueritas
ex quo pponitur maior. xiii. annis. quia
talis est abilis ad spiritualia contrahat
matrimonium. de spon. impub. per totū
potest ad beneficia assumi nō de rescrip
si eo tempore. l. vi. eligitur de cler. exco.
li. vi. ibi glo. hoc determinat quoniam
in maiore infante dicit preferri presen
tatum a se p̄sentato a tutore. et ibi lo.
an. super glo. Ex quibus concluditur q̄
licet utilis foret non est in talibus neces
saria superioris auctoritas hoc tutoris
et curatoris si habet ad hoc. xvi. q. fi. de
cernimus et quod ibi nō. Et firmat frede
ricus suo consilio. lxxi. In talibus enī ut
publici iuris talis nō attenditur potestas
sic nec minor etas. de eta. et quali. inde
corum. Nō ad hoc quod nō in. e. ex par
te. m. de resti. spo. ad hoc de iudi. si ani
mū in prin. ad hoc scripta Lapi de casti.
aduoca. floten. sua alle. cxx. et alle. xxvi.
alle. xxv. xxvii. ubi in his spiritualibus
dicit non attendi etiam in prodigo uel
in mōre curatoris auctoritate. Conclu
do inter filios la. et filios Calori ius pa
tronatus in capita non in stirpes compe
tere nec filius Caroli obstare uni ex eorū
filiis matris spuriositate nec quo ad pre
sentandū actū obstare minorē etatem. fac
tum et scriptū sunt istud consiliū amore
dei Et ita dico et cōsulo ego An. de bur
Alus Ticius quidam testa
tor nunc filius suis reliquit
inter cetera hereditatem et
usum domus per hec uerba

xxx.

Item domum suam quam ad presens ha
bitat cum eius familia. eius filie scilicet
A. et b. habeant et habere debeant in ca
sum uditatis et cuiuscūq̄ alterius ne
cessitatis usum et habitationem domus
cum dicta eius matre ea uiuente. et ea
mortua sit ab herede alienata de mus pre

dicta non consentiente altera ex fororibus et altera consentiente et iuri suo renuntiante que non renuntiant transiunt ad tertia uota. Nunc autem uidua morte tertii uiri uult habitationem domus opponitur quod in prima uiduitate uerificatum et finitum legatum fuit. Unde non admittitur nec admitti debet respectu secunde aut tertie uiduitatis. Item secundo quia uerbum necessitatis alterius restringit ex multiplicatiua alterius uiduitatem concludentem necessitatem ubi alibi habitare non possit. Tertio quia ius habitandi translatum esset in emptorem ad cuius commodum altera renuntiauit et sic cum emptor potest habitare et quia heres etiam ius suum transiit qui cum matris poterat habitare.

hesu crist et eius matris gloriosissime uobis inuocatis
dubium igitur in prima obiecti
one uulgatus illud uerba de
actu loquentia ad primum tantum referri et in illo dispositionem finiri. ff. de xbo signi. l. boues. §. hoc sermone. de iure do. stipulatio. l. dotem et. l. stipulatione et. l. licet. et. l. dotis promissa ubi quidam cum uulgatis qui et a quibus. l. matrimonii. l. de uerbo obli. cum qui kalend. de preben. non potest. l. vi. cum concordia. Confirmatur hoc ne si de tertia et quarta concedatur detur infinitas de damp. infec. l. si finita. et. l. prece. §. si. de le. in. fidet. comissa. §. si quis et extra de rescriptis in multis. h. vi. Item quia restringitur in casu uiduitatis et sic in singulari satis fit ergo legato si habuit uel habere potuit habitationem in prima uiduitate. ff. de test. l. ubi numerus de preben. non potest. l. vi. et de fil. presb. c. r. e. l. Item quia non est uersimile testatorem totum preben. prestations uoluisse gravare heredem de leg. ii. l. cum pater. §. qui dotale et. l. licet. l. uet. l. tertia. §. qui in uita solu. ma. l. cum dotem. §. si pater de do. preleg. l. ii. §. i. cum similibus. Non obuiantibus huius Contrarium puto de iure primo ex uerbo indefinite locutionis indefinite et simpliciter

relate ad uiduitatem refertur ergo et tribuit dispositionem ad quamcumque uiduitatem siue primam siue secundam siue in tertiam quia illa casu equipollet isti in casibus quando multiplicabilis est casus idempnitatis sepe enim casus ut utrum singulari cum plura significare uelle mus. ff. de uerbo. sig. l. in usu iuris. ff. de pot. heredi. l. diuis in fi. Secundo quia causa legati. l. uiduitas non est ex uerbis ad certum determinata et multiplicabilis est quam et multiplicabilem ponit et uersimiliter cogitauit testator. regulariter ergo a natura sue cause. e. de cura. fu. l. cum aliquis. Item eius causa legati sit iterabilis et legatum successuum equipollet ista ex natura cause et casus uiduitatis et in quemcumque casum uiduitatis non igitur dubium est legatum non restringi ad primam. ff. de annu. lega. si filie. Item equipollet ista quandoque uel aliquo casu uel in casu. Et differentia est stricte intra hoc quandoque uel aliquo casu. et differentia est stricte inter hec quandoque et quandoque. quia quandoque equipollet isti in tertium uel alteri. tales autem dispositiones ad actum iterabilem per tales dictiones equipolletis relate non referuntur ad primum sed uiciorum actum. l. si ita sit pulatus fuero a seyo. ff. de fideiuss. igitur et in proposito. Item non est dare casus quare plus cogitauerit testator de proxima uiduitate quam de alia. Immo sub effectu uel maior. Et ita mens testatis adesse in aliis sicut in prima igitur ad omnes extendatur ad instar etiam dotis que determinata uidetur non solum respectu ad primam sponsaliam sed ad iterata. e. de re ux. act. autem quis et unde sumitur. Item legando habitationem ex qualitate persone legantis. quia pater et filie legatur quia et filia est causa legandi quia referuntur decus honor et pietas paterna ut filie potius inhabitent paternas domos quam extraneas quandoque cum multis molestis et periculis que casus uniformiter respiciunt omnes uiduitates. hoc legatum non ad primam restringitur uiduitatem sed ulteriores sicut in legatis in die natalis uel ad laudes quia ex quo dies iterabiles sunt

quantitas legata multiplicatur ad multiplicationem dierum ad conferendum de eius legantis et legatarii. l. cum quidam et l. sequenti et. l. anna in prin. et. l. ticia. §. anna. ff. de annu. lega. ad hoc. ff. de usu et habi. si habitatio. §. utrum iuncta glo. in. l. si ita stipulatus prealle. que innuit legatum habitationis etiam si habet ex xbo casu iterabile non uerificatur. In primo ita sed ad plures cause multiplicationes refertur ad hoc. l. cum pater. §. pater certam in ratione sui quia non est uersimile patrem in prima uiduitate uoluisse filiam habere habitationem in secunda absque habitatione ex pietate paterna legata. Item quia interpretatio amplior que amplanda est in ultima uoluntate. l. si mihi et tibi. §. in legatis. ff. de leg. i. Item hec benignior de rebus dubis quoties de re. §. u. semper. ff. de le. in ambigua. Item fauorabilior et uersimilior. Item quia in fauorabilibus et non preiudicialibus grauior talis locutio non restringitur ad primum ut non. Io. an. super. c. non potest. l. vi. Ad hoc quia multiplicatio contingit casu siue fortuna multiplicabitur ergo dispositio ut scribitur. in. l. qui bona. §. si cum. l. se. ff. de damp. infec. hoc confirmant uerba legati quia mens testatis ut cum uxore filie habitarent et post mortem uxoris fuit ergo eius intentio legatum momentanea uiduitate non finiri iura autem in oppositum alle. cessant quia uel loquuntur ubi agit inter uiuos quo casu semper uoluntas obligandi est ad minus. ff. de uerbo. obli. in stipulatione et restringitur. ff. de xbo. oblig. l. que quadam astringende. uel quando mutatur pars cui effectus queritur obligatio uel quando ad graue preiudicium contingit iterationem fieri. quia non idem iteratur sed diuersum multiplicatur quod hic non contingit uel ratio suadet potius dispositionem restringi quam ampliari que cause cessant hic. Circa secundum quod opponitur prima facte uidetur ex illa ampliatua restringi uiduitatis casum ad uiduitatem habentem in se necessitatem per iura infinita que probant dictionem alius uel alter uel alterius implicare. ff. de

37
rebus du. l. quidam relegatus in glo. in. xbo alieno. e. de curi. uel coarta. in rubrica. e. de collat. ex testamento l. i. §. debetum. ff. de consti. pecu. cum similibus. Item huc signo alterius copulatur adiectio restringens scilicet necessitatis. Natura autem adiectio restringentis generus aut indefinitum subsequens restringit speciem precedentes ad equale generum. ff. de suppellect. lega. l. legata. ff. de fun. instructo. l. cum de laionis. §. cui fudum. de le. in. l. que situm. §. meum filii. ff. de peru. legata. l. nam quod si quidam. §. si circa. l. de laionis. §. quidam de fun. om. stru. lega. cum si. Contrarium est uerum de iure. tum quia testator potest esse et proposuisse uidetur necessitatem subel se eo quod datus est uiduitatis casus. tum quia uiduitas trahit principium a casu necessitatis scilicet mortis. tum quia dato quod habeat domus maritorum plurima occurrunt in quibus adesse molestatio inhabitantibus maritorum tum quia unde traxerunt originem habentes attinentes et amicos. pro quos uicinos a quibus custodiuntur et amolestus defenduntur et tribulationibus eorum occurrunt tales necessitates uiduitatis actu contemplantes testatores supponunt uiduitatem habere causam annexam necessitatis quam ergo uerba illa implicarent aut restringerent satis eo quod uiduitatis necessitas adesse habitandi et retinendi inter brachia amicorum et attinentium ubi uite necessitatibus pluribus occurrerentibus uiduis promptum et paratum ualeat habere recursum. Ideo uulgare est bonomenium le gambe le mane et le pedi et mitti me tra li met. ad hoc. l. i. ubi puer. educa. debe. Item dictio alius alterius et similia non semper implicant immo ampliant et est relatiuum diuersitatis. ff. de do. l. i. ff. de proci. l. non solus. §. que ritur et in glo. iuxta illud. Crucifixi sunt xpus et duo alii latrones. ad hoc in aut. de man. princ. ubi milites et seruos alios de mino. in cause in prin. de excu. tut. l. i. sed et reprobari. §. si autem cum similibus. ad hec glo. de rescript. sedes cum con. cor. ubi alle. Item cum proferatur cum copula non restringit omnino sequens per

cedentia qua induitur ad finem ampli
andi ad hoc. ea tamen adiectio. ff. de
leg. ii. c. ti. qui concubinam in prin. et. l.
quintus de au. et ar. lega. cōtraria tollun
tur ex his que scribitur in l. que situm
§. qui fundum de fundo instruc. lega. et
q. d. copla poit. i. l. si quis q. d. uerba de re. du
bit etiam per bar. ex eius dictis p̄dicta
confirmantur. Item quia regula habet
que augmentandi causa adiciuntur minu
tionem non inducant ar. ff. de leg. i. l. lega
ta de fundo instruc. lega. l. mancipia euz
similibus. Item cum intelligi possit ut
restringat et ut ampliet in dubio intelli
gantur ampliatue. quia hec plenior inter
pretatio fuit simplex nō expresse animo
emendi comoditatem habitandi quia pa
tere potest ex ipsa renuntiatione ut per
sonalis extincta est. ideo soror nō renun
tians solum habet ius habitandi si etiam
sic esset pinguis q. crederetur ius habi
tandi quo ad comoditatem tantum qd
fieri posse videtur q. de usufruct. cum
antiquitas insti. de usu et habi. §. proxi. l.
nec. ff. de usu et habi. Sed concedendo
q. possit. Dico q. ius hoc nō potuit trā
ferri in extraneum. cum non deceat habi
tare sororem que non renuntiauit. ff. de
usu et habi. l. non aliter quasi hec fuerit
mens testatoris et ibi dicit glo. fi. de iu
re autem heredis quo ad ius habitandi nō
est exortādus. quia sole sorores hōctus
habent ut patet ex forma legati. ita de
iure. unum est mibi Anto. de but. utri
usq. iuris doctor. Ideo scripsi et sigilla
u. saluo semper meliori consilio.

xxxii

Helu xpi ac matris eius ure
gims gloriose nomibus in
uocatis V. is consilii contra
ritis domni floriant et dome
ni freduli contrariantibus in eo q. domi
nus fredulus presupponit in partem Ni
coluē defectam conditione quo ad sub
stitutos ipsam approbo nam ponderauit
dominus flo. q. licet dispositio conditio
nalis confirmetur per autem. ex causa Et
in hoc bene dixit quia hic in personaz pri

mi defecerat cum decesserat sine liberis
Sed in quantum dominus fredulus dicit
in partem ultimam et ultimi decedentis
fiderant sanos uel substitutos quasi con
tradictio iuste extiterit in personam ul
timi hoc non est absq. dubitatione quia
testator disposuit particulare per diuer
sas terras de tota hereditate et sic etiaz
fecit testatix quo casu de mente testan
tis est substitutos admitti tota heredi
tate uacante et sic in casum existentie
conditionis in personam utriusq. ut sic
collectiue non distributiue uerba intelli
gantur ut est casus et ibi bar. qui sic limi
tat. §. cum ita ff. ad trebel. in l. heredes
mei in l. quidam testamento. ff. de uul
et pupi. per que dicit bar. sic limitari §.
cum ita q. si testator totam hereditate
dat substituto oportet q. conditio esset
in personam utriusq. decisio tamē bar.
quo ad terminos §. cum ita repugnat illi
§. ubi omnem hereditatem et ibi qui
totam hereditatem habere uoluit et ibi qui
per bar. restringatur et sic intelligo quan
do conditio extitit in personam primo
decedentis et conuicta non est persona
que ex preelūpta uoluntate defuncti ex
cludit substitutum uel nō super est alius
qui ex ea excludit substitutum quo casu
satis dicit potest conuictum excludere
substitutum ubi alias non excluderet et
sic nunc uerba collectiue intelliguntur et
substitutus non admittetur ex existētia
conditionis primo decedentis ubi alias
admitteretur in personam autem ultimi
existēte conditione nunq. uich bonuz re
sponsum ad §. cum ita. et ad bonum eius
quia si uoluit habere totā in casu existi
tis conditionis in psonā utriusq. fortius
uoluit habere ptem in psonā ultimi extā
te conditione ex quibus p omnia appo
q. do. fredulus scripsit Ita mibi Anto.
de but. unum est. de iure

xxxiii

Helu xpi et matris eius glo
riossime nomibus inuoca
tis In questio predicto pri
mo aspectu uident pot. dicitam

rationem non presumi nec etiam attestati
ones per arbitros probari Aut notari
um quidem non presumitur quia hec sol
lemnitas extrinseca est ff. de publi. l. que
cunq. uero in l. sciendum de uerbo obli
nec etiam enuntiat probatur quia est ac
tus preambulus ad actum laudi qui laudū
precedere debet. nec secum concurrere
potest. l. ii. cum sua glo. e. de iu. fi. et al
se rei. fi. l. x. et quo. nō. in dicta. l. scien
dum non uuat attestatio arbitrorum in
actu laudi quia fung. nō possunt loco te
stium et arbitrorum eodem instanti. u.
q. vi. statuendum. de uerbo signi. foruz
Vnde omnium est conclusio in eadem in
stantia coram se nichil iudicem aut arbi
tram attestari posse. nō. ff. de testi. l. si
et. l. o. carmen. §. e. ti. nō. de elect. cum
dilect. de. proba. quoniam contra de te
sti. cum a nobis. de arbi. cum dilectus. de
exce. prela. inter dilectos de purga. ca.
cum dilectus. spe. ti. de teste. §. opponit.
§. item q. fuit in eodē Arbi. in dicta
c. statuendum. Guido de suza in l. i. §. i.
ff. si messor fal. mo. dixit. nec uuat q. at
testatur notarius quia nō ualeat attesta
ri. nisi de his que in eius presentia gesta
sunt Vnde attestari de preterito nō iu
uat ut scribit Inno. de proba. quoniam con
tra in uerbo instrumentorum. §. itez cō
tinere debet et ad hoc quod nō. Cy. et
alii in autem. si quis in aliquo documento
e. de eden. spe. in ti. de instrumen. edi.
§. i. §. et nō. ad fi. glo. ubi dicit q. idē de
bet esse tēpus actus gesti et editi instru
menti In quantum ergo hodie notarius
attestatur aliquid in preteritum gestuz
non probat ad hoc qd. nō. e. ti. §. restat.
§. in sūma Idem nō. Cal. de proba. post
cessionez ut talibus attestacionibus in p
teritum non credatur nisi alia presump
tione iuuetur sic etiam consulit frederi
suo consilio. clxxxiii. et consilio. cxxiiii.
Idem specu. de proba. §. fi. §. sed pone
Non obstantibus his dico supra consulti
fore. utrum de iure primo. quia p. asser
tione in laudo presumitur sicut p. asser
tione tendentibus ad ualiditatem uel solle
mnitatem sententie. ut dicit in consilio qd.
incipit Petrolomeus de quo per lo. an. in

38

add. spe. in ti. de arbi. §. segtur. §. quid
si actum fuerit in compromisso et p. tali
bus presumitur etiam pendete dubio nul
litatis ut nō. spe. de proba. §. i. §. sequit
tur. 2. exteoria comuni doct. que ha
bet q. pro. p. nuntiante ad ualiditate sen
tentie presentibus partibus presumitur
l. optimam. §. alle. l. fi. e. arbi. tu. et. l.
antique ad uelle. per Guill. in l. ii. ff. de
iuris uocan. Cy. et bar. in autem. si quis
in aliquo documento et nō. in l. cum. ali
quis presalle. et nō. bar. e. de relat. l. i. et
Inno. de offi. dele. cum in iure. Cal. de p
ba. quoniam contra cum similibus hoc cō
firmatur quia apparente gesto sui forma
extrinseca ualida pro fundamēto ptatis
etramferentis ad illam presumitur nō.
glo. de proba. ab ea parte. Inno. de eo qui
fuit. or. di. rece. innotuit Item si nunc arbi
tri attestantur actu q. consilio fieri cre
deretur eis cum sint plures per nō. in lo
eis prealle. et maxime cum sint arbitri d
facto procedere uolentes quorum simp
ti uerbo creditur sedm bar. in autem. nisi
breuior. e. d. sen. experi. rei. maxime
quia in causis his que sūmarie aguntur
et sic nō. procedit. quoniam contra q.
nec iudicans potest scribere acta absq.
notario ut notanter dicit glo. in aut. ut
iudi. sine quo sūtra. §. necessitatem. ad
hoc. e. de sacrosanc. eccle. iudemus. §. his
uero. Iuuat etiam multum attestatio nō
tant. quandoq. enim profert uerba no
tarius in preteritum et cōstat ex natura
actus attestati precessisse diem instru
menti et probat instrumentum quia pre
sumitur secundum tempus instrumenti
et in preteritum protulisse censetur. q.
natura precedit actus scripturaz et tem
poris momentuz. hinc est q. in preteritū
cōmuniter conficiuntur uerba instrumen
ti de iure pa. qd. aut. et nō. Cal. de p. ba.
post. cessionem. quādoq. actus in prete
ritum attemptatus pcedit aliquo inter
uallo instrumentum et tunc si enuntiat
ue. profert non probat instrumentum ex
uribus instrumenti nisi partium presen
tia aut auctoritas actus aliud presumat
ut fuit hic Si autem attestatur notarius
sic fuisse ut hic attestari censetur etiam

de preterito conficere potest alio tempo
re instrumentum ut dicit hosti. post In
no. in dicto. c. quoniam contra falsam qd
intelligo dum apparet uere aut presump
te de eo qui assent in preteritum eum fuis
se rogatum In proposito autem hic fuit
notarius ut pato assumptus ad tota cau
sam qui de omnibus rogatus censetur at
tendendum in causa ex quo ergo assent euz
legitime citatum et creditur. Ex quibus
apparet ex triplici capite presumi de cita
tione et ipsaz probari primo ex presump
tione surgente ex auctoritate laudi pro
qua presumitur sicut pro sententia. Se
cundo ex presumptione surgente ex as
criptione facta de citatione presentibus
partibus que uerisimiliter sic stulte non
sunt ut aliquid contra se describi patian
tur quin reclamant Tertio ex attesta
tione notarii qui licet in preteritum attesta
tur qd uidit et uidere potuit et de quo
uerisimiliter fuit rogatus facilius autem
ex his apparebit subtiliter intueti respō
sio ad contrariam et quarto si arbiter
nunc in hoc iudicio nullitatis et notarius
attestentur citationem factaz clarior ad
huc erit conclusio predicta Ita mihi An
to. de bu. uisum est dei ure igitur x̄

De priuilegiis et statu monachorum

xxxvii

Helu xpi matris qd eius uir
ginis gloriose nominibus in
uocatis ut supra sollemniter
est consultum Etiam michi
uidetur qd xba apta sunt comprehende
re religiones mendicantium ne ex teno
re priuilegi patet et mens in dubio regu
lata censetur a sono xborum ff. de reb.
du. l. in ambiguo nō. de xbo. signi. intelli
gentia de rescrip. ad audientiam cum si.
ad hoc de spon. ex litteris. Et qd ppter
insoluitum concursum materie in qua scri
bitur et non proportionabilitatez artēt
ture cōsp. cursu. mens forte pape non cō
gitauerit mendicantes quia ne habent p
pria nec habere debēt aut solent in cōmu
ni cursu. si tamen sit dare qd habeant dis
positio est aperta comprehendere eos ex

uerbis latis Et ad hunc casuz ppter hoc
incogitatum extenditur quia hoc nō est
uerba extendere. hoc uero dicit glo. in
elem. r. de rescrip. in uerbo prescribitis x̄
et licet et in glo. in elem. r. de deci. in glo.
et uerbo de religioso autem que ad hoc
sunt ualde notabiles Et si dicatur papa
mandando impositiones leuari non uide
tur se referre ad mendicantes ad inuiste
tenta et que sunt aliorum et scdm unaz
opinionem que uera uidetur collata men
dicantibus in quibus sunt incapaces ex
toto ueniunt aut uententes ab intestato
ubi testamenta cōferuntur aut remanēt
penes conferentes quasi non translata cū
conditionem habeant si transferant aut
ut notātia a fisco cōferentium captiuū
ff. de his que pro non scrip. ba. l. si metal
lum. c. de here. insti. h. ff. de testa. m.
l. nec enim. c. de bo. u. l. r. l. x. nō. Ci.
in. l. deo nobis. c. de epis. et cle. p. lo. xx
vii. q. r. de uisus per Archid. xix. q. iiii.
quia ingredientibus per Inno. de proba.
in presentia Pro secunda parte facti. ff.
de dona. inter ui. et uxo. l. uxor. g.
si promissor de so. cum quis. g. si debito
rem ex qui. cau. ma. l. nec utiles nō. ff. d.
dona. l. qui mihi donatus. ad talia autem
illicite citata de quibus dominus nō est
in eos translatum nō uidetur mens pape
participada nec in proprietate nec in fru
ctibus uidetur mentem pape extendi. ga
a talibus inuistū exceptū censetur et ius
alienum ut uulgaribus iuribus sicut nec do
minus participat inuiste quēta per ser
uum. l. qd seruus d. acqui. pos. inuiste que
sita inter fratres non cōteantur ut. l. euz
non solum in prin. per glo. et doc. c. de
bo. que lib. et nō in dicta. l. qd seruus sic
nec cōmunicantur inter socios. ff. pro so
cio. qd autem sic de sic illicite quēto ec
clesia leuat decimas nō. xiii. q. v. non sa
ne de dec. ex transmissa in ius. malū est
enim qd mendicantes si cū mala conscien
tia tenent dāmentur qd euz eis et papa
concedat Ad hoc respondetur. quia uel
mendicantes sunt ex constitutione ut p
dicatores qui cōstitutioibus cōtrariis
possunt reduci ad pprum. et si statutis
ualidis uel priuilegiis se ad statutum non

mendicantium iuste requirunt debent
cum aliis sentire parem disciplinam qd
enim illa statuta in specie nō cogitauerit
habentes bona cogitant in genere ad hoc
qd nō in. l. si Cai. qui. ca. resti. in. nte. nō
est ne. Vel sunt mendicantes ex institu
tione regule et non uideo quomodo etiā
priuilegio pape sine maxima causa uel sta
tutum iuste capere possit. puto tamen
talia legata uel collata in genere monast
erio aut fratribus fore sub dispositione
pape aut episcopi et in ecclesiam incorpo
rata quia subiecta sūt pte cōe qd non pos
sunt in specie capere ad alium pum usuz
sunt deputanda similes uel maiorem. ff.
de adm. re. ad cur. perr. l. legatum. ff.
de usufruc. de. l. legatum et. l. quidaz nō.
de testa. l. si. ad. ergo tota capere
posset papa absq. dubio patientibus uer
bis se extendit generalis dispositio et tā
pte cause qd uniuersalis boni redemptio nis
euitatis bononiensis que est et fuit de
patrimonio et iurisdictione ecclesie et que
in iuste occupata est ut enarrat priuilegi
um Conferant ergo fratres quia in illa
particula inuolubiles uulgi exonerabunt cō
scientias suas qd credam qd si sunt sapi
entes qd suas conscientias exonerent nō
lo emm uos iudicare sed uulgus in eis scā
dalizatur nec sapientes non aliter infor
mati bene eos defendere queunt in talū
retentione quomodo cūq. colorentur q
in iuste et contra animas et consciātiā
teneant et quin cottidie celebrando iudi
cium sibi manducant qd nō attestor nec
credere possum. libenter qd ab eis audire
quomodo se saluent Imaginor enī aliqua
mibi causam latere ex qua qd agunt iuste
agunt si iuste aut in iuste teneant confes
re debent et elegantissime per meum pa
trem et dominum. d. p. de Anco. consul
tum est Sic dico et consulo ego Anto. d
butri. utriusq. iuris doct. saluo saniori
consilio

De emphyteosi ecclesie.

xxxviii

Asus Emphyteotā uendens
rem emphyteotā domino
infecto nō uere tradens dictā
rem. sed constituens se emp

39
tōris nomine possidere et dans licentiaz
intrandi ciuitatem et possessionem pre
dictę rei cadat a iure suo nō obstante qd
dictus uenditor post tractum temporis
predictam rem emphyteoticam redemit
et canonē semper soluit directo domino
ignorante predictam rem fuisse uenditaz

Helu xpi et matris eius glo
riosisime uirginis nominibus
in uocatis de iure absq. lōga
allegatione planum mihi uide

tur emphyteotam cecidisse in penaz. l. si.
e. de iure emphy. et de loca. potuit. quia
res alienata et fidei tradita per contrac
tum constituti ex quo uera transfertur
possessio et dominium utile ut. l. certe. §
i. et. §. iul. ff. de preca. ff. de pact. l. ab
emp. de re uen. l. quedam mulier de acq.
pos. l. qd meo et. l. interdū. de resti. spo.
cum uenissent et quod ibi nō. Inno. ad
hoc qd nō. c. de rei uen. l. quoties et lo.
n. in addi. spe. de emp. et uen. §. i. x̄. et
nō qd expresse in addi. que incipit et di
bitat Nec ob qd nō. spe. de loca. §. nūc
aliqua x̄. lxxxv. quia ibi loquitur in uen
dente uere uel fidei non tradente nun
quid autem penam euitet ex redemptio
ne uidetur enim qd nō quia sufficit se
mel alienasse nec aduersus factum maxi
me ex quo facta ē executio a iure admit
titur purgatio more. ff. de l. r. si res. de
prescrip. x̄. l. rogasti. de pe. di. r. si quis
nō dicam. de homici. pro humani. l. vi. d.
fur. qui ea mente de ed. edic. quid sit fu
gitiuus ad. l. cor. de fal. qui fallā de fur.
infriciando et. l. cum seruus. ad hoc quod
nō. glo. de elec. qd sicut et. c. fi. de supp.
negli. prela. c. fi. et est expressum in fe
do in rubrica quid iuris si post aliena. fe.
re. c. i. et hec pars est uera de iuris rigore
sicut et l. §. Guil. in. l. iiii. §. item si res. ff.
de aliena. iudi. mutā. causa facti et bar.
in. l. sequitur item habeo. ff. de usufrucio.
et alber. pa. in dicta. l. si. De equitate ta
men puto euz euitare penam si aliter do
miti nō interfit qd eius conditio nō fuit
facta deterior. ar. de preben. demulta d
rebus ecclē. non alie. si quis presbitero x̄

ff. de alie. iudi. mu. cau. fac. l. ex hoc edic-
to. §. si quis alienatur. ff. de usufr. l. se-
quitur. §. labeo. de pen. dif. l. diuortium
lxxxix. di. c. i. Et hoc tenet lo. an. de lo-
ca. potuit et in spec. in ti. de loca. §. nūc
aliqua. §. lxxxvi. Et sic dicit de facto
bononie obtentum ut tenet Pe. et Ab-
bas et etiā recitat ibi lo. an. in addi. qd
maxime puto in emphiteota ecclesie euz
clerici in penis nō debent esse tenaces de
penis snia nō. de arbi. dilecti. xii. q. ii. fra-
teritas

xxxv.

Hesu xpi et matris eius no-
minibus inuocatis Visa for-
ma contractus dotis et uisus
statutus qua tria prohibent
Mutinensibus personaliter obligari cū
bononien. et alienationes ac obligatiōes
immobilium necnon in solum datioes
Ad primum dubium an circumscriptis
statutis potuerit notarius querere mu-
lieris obligationis et ipothecae non est
dubitandum quia persona publica alteri
querere potest ut. l. gaus de usu. ff. rem
pub. sal. fo. l. non queritur nō. insti. de in
uti. stip. §. si quis alii. l. stipulatio ista. §.
si quis infulam de xpo. ob. extra. d. ulu-
ri. §. l. vi. nō. Inno. de conuer. conuaga. du-
dum Secundo an attentis statutis uale-
at obligatio personalis de contractu ma-
trimoni non est habendum quia iure po-
te regulatur et tales contractus prohibe-
re non potest. l. ciuilitas. de or. cogni. ta-
am nō. qui si. sint legi. per uenerabilem d.
secundis nup. c. i. et. ii. de spon. c. i. Idem
puto de contractu dotis quia cum matr-
monium de facili non contrahat sine do-
te et obligatione restitutionis dotis tol-
lerent liberam facultatem matrimonium
contrahendi restringerent iudicem con-
tractus ad tetrigenas tantum. talis autē
statuta non ualent ut nō. de here. statu-
tum l. vi. et dilecti. c. ii. d. secundis nup.
et per hoc concluditur qd in quantum sta-
tuta impedirent obligationem realez bo-
norum pro restitutione dotis Aut dati-
onem in solum. Aut non ualeat quasi

indirecte tollat facultatem exigendi do-
tem uel restringat libertatem et hoc ibi
non est alter bene passum mulieri in ex-
gen la dote aut ad hunc casum non possi-
bilem et odiosum nō extenduntur. Xba
quecūq; generalia statuti ad quod facit
clausula in statuto posita que uult statu-
ta illa intelligi ad bonum intellectum nul-
lus autē san. capitis interpretaretur sic a-
mare statutum ut eius uoluntas fuerit
mulieres excluda repetēdis dotibus et
sibi satisfaciendo in bonis de fundi ubi
alias comode satisfieri nō possit Item in
quantum statutum inibet obligationez
realem bonorum inibet et non subeun-
tem munera in ciuitate Mutine Mulier
autem cuius est et subit munera ciuita-
tis uiri nō gl. e. de incolis. l. ciues et est
tex. in. l. si. e. ti. li. x. ad hoc. l. origine. cū
gl. e. de mu. prin. li. x. ad hoc. l. origine. cū
tur de filio adoptato. l. i. ff. ad mun. sic
decidit bar. in. l. ad imperatores. §. item
rescripturunt. eo. ti. l. i. e. de muneribus
et in quo lo. mu. sub. li. x. Et hoc expres-
se declarat statutus xpo. inuulgimus
autem ibi uxores et filias Item statutus
etiam si phibet obligationem nō phibet
saltem legis obligationem et sic tactam
ipothecam. qd tales phibitiones restrin-
gentur ex quo sunt in certum genus per-
sonarum ad alienationes immediate con-
tingentes ex facto hominis non ad illas
quō immediate fiunt a lege. per nō. in. l.
si ita quis. §. ea lege. ff. de xpo. obli. qd
sit. puz de expressa et mutilata et sic
a tacita uidetur recessum ut. l. si. e. de
pac. conuen. de preca. l. et habet. §. cum
quis qua stipulatio fuit per alium inter
posita qui non potuit preiudicare mulie-
ri si ipsa non acceptat. un. le habet tactā
et priuilegiatam. l. alfidus. e. qui. po. in
pigno. ba. Item nec etiam prouidēdo de
expressa non possit primo iudicare de ta-
cita cum nō possit in genere iuri ipothe-
caz renūtiare. §. sic respectu unius psonae
uel aliquarum ut. l. iubemus. e. ad uelle.
et maxime ubi non esset aliunde ubi sol-
ueretur quia hoc esset deteriorare dotē
ut scribit bar. in dicta l. iubemus. Item
et Glo tenet qd ex prouisione expresse

Ipotheca tacita recessum nō uideatur
ut dicta. l. si. de pac. cō. quam uulgus
improbet Difficultas autē tota residet
An mulier illa possit capere in solum
cum non sit udua immo alteri nupta et
quia alibi habet domicilium et sic nunc
eius non existat et statutum prohibet
capturam etiam in solum de perse Et
per predicta concludo qd hoc non obstan-
te mulier capere possit ubi alter non est
et prouisum quia non sunt ibi mobilia
ne statutum priuet mulierem dote con-
tra publicam utilitatem. l. i. ff. soluto ma-
trimonio Et quia statutus debet restrin-
gi ad captiones in solum non precedē-
te obligatione. tales obligationes inuul-
das constituit manes uel saltem pote-
rit agere mulier petendo ut bona illa uen-
dantur districuali cui Mutinec sic in
nullo contrahet dispositionem statutarie
Et hanc uiam repeto tutiorem. et postea
de precio satisfiat. Ita dico et consulo
ego Antonio de Butrio utriusq; iuris
doctor Ideo scripti et subscripsi et sigil-
lati sigillo consueto. semper saluo famo-
ri consilio.

xxxvi.

Vidam petunt. A. B. C.
ex causa mutui Et condem-
nato dicto. B. in Centum pe-
tita sententiae executione op-
posita est exceptio feneratori contractus
et opposita est compensatio certorum
redditorum perceptorum ex certis posse-
sionibus quas dictus B. dicebat agenti
pignoras replicauit actor non pignora-
tas sed ad affectum datas quod est edit
ex instrumentis publicis replicat. B. dic-
ta instrumenta fore simulata et trans-
missa causa ad curiam ecclesiasticam sup-
incidenti usurariorum contractuum et
simulationum principaliter coram iudice
data petitione qua petitur ipsum decla-
rari usurarium. et dictos contractus fu-
isse simulatos et lite contestata facte fu-
erunt probationes ex quibus probatus
est usurarius et probata est simulatio
contractuum sic stante suspensa execu-

40
tions et porrexit actor nouum libellum
in quo rone usurarie rei que comprehen-
debatur in dicto affectu petit quinqua-
ginta reus opponit compensationem de
fructibus perceptis ex eadem re replicat
actor de affectu reus de simulatione con-
tractus eiusdem affectus et producit p-
bationes inter eosdem factas et super
eodem affectu et eiusdem rei coram iudi-
ce ecclesiastico Quentua an ille proba-
tiones facte in primo iudicio faciant si-
dem in hoc iudicio in quo alia quantitas
petitur.

Hesu xpi matrisq; eius uir-
ginis gloriose nominibus in-
uocatis Visis puncto et que-
stione predictis quilibet pri-
mo affectu diceret probationes fidem nō
facere quia uariata repetita non obesset
sententia nec prodesset quanq; eadem sit
causa agendi inter eosdem. ff. de excep-
rei iudi. l. cum quentur et. l. seq. et. l. i. si
cum argentum. §. si fundum et. l. si quis
eum totum in prin. et. §. si ancillam et. l. si
si quis ad exhibend. de causa possess. c. i.
de excep. aduersario ad hoc quod notat
Inno. de ordi. cogni. super spoliatione re-
gulatur tamen hoc a pari preiudicio sen-
tentia et probationes. l. sed et si posses-
sori. §. si. et. l. sequenti. ff. de ureturan-
et de fide instrumen. inter dilectos. §.
porro nō. in. l. is apud. e. de eden. in. l. ii.
ff. iudi. sol. 2. l. ii. §. porro. ff. in bo. rap-
per. Inno. de testi. cum causam Item
quia probationes recepte sunt in summa-
rio iudicio executionis. ff. de re iudi. a di-
uo pio. §. i. et probationes in summatio
non profunt nec nocent in plenano sicut
nec sententia. l. si quis a liberis. §. memi-
nisse. ff. de libe. agno. l. penul. de hns qui
sunt su. uel alieni. turis de testibus uen-
ens et. c. cum in tua. e. de ordi. cogni. l. i.
et per Innocen. de ordi. cogni. cum di-
lectus et. c. fi. Non obstantibus hns. de
iure putō contrarium. probationes enim
in quantum concludunt personam usura-
riam intendunt ad declarationem qualis
tatis In personā ideo ille sicut sententia
sigillantes personam faciunt fidem maxi-

meiter ead psonas sicut deimo iuge
nitate. ff. sta. bo. l. ingenuum. Item in
quantum contractus pbatur simulatus
quia res de qua apponitur eadem est. It
cet uarietur obiectum in quo fit apposi
tio ut notat Innocen. de ordi. cogni. c. fi
Vnde si prius egi interdicto contra te
de una re et obtinui et agis de alia re op
pono d. spoliatioe rei i qua obtinui sup in
terdicto obstat spoliatioe exceptio 2. p. sicut
probationes in interdicto in hoc se cun
do iudicio. Item licet uarietur res peti
ta in qua declaratus est heres prodest
sententia si de alia re contenditur heredi
taria si solum super hoc contenditur an
sim heres e. ti. si quis totum. §. plane
Item licet uarietur res si tantum id de
quo nouiter contendatur. consequatur
ad id super quo est inter me et te iudica
tum et prodest et nocet sententia et co
sequenter probatio. l. cog. in prin. et. §. fi.
ff. de excep. rei iudi. sufficit enim in
ter eos eandem esse questionem quanq
res uarietur. ut. l. iulianus. c. ti. Item
quod idem est finis et eadem res de qua
opponitur licet uarietur res ad quam ex
qua uariatione rei non uariatur conten
tio. sed super eodem contenditur de quo
est iudicatum obstat et prodest senten
tia et consequenter probatio ut in exem
plo posito supra post. Innocen. ut ipse
notat in dicto. c. fi. Licet ergo uarietur
quantitas petita simulatio contractuum
non ad alium finem opponitur nisi iuuau
de compensationis reddituum percep
torum. Quis enim dubitat qd petitis ce
tum a te contra me si de aliis centum de
bitis probem si casu non fiat compensa
tio. si postea petis alia centum absq. pro
batione potero illa centum compensare.
De debito enim liquido opponi potest
compensatio. l. si. de. de compensa. ut exi
gunt iura liquidatum inter me et te qd
aliquid primo fuerit actum ex quo ex ua
riatione de quo uariatur. Item qd plus
est liquidatum inter me et te in uno iudi
cio nocet tibi si postea de liquidato ad
alium finem de eo reuocetur in dubium
dum tamen non uarietur quo. l. i. et. l. he
res. c. de plagi. ubi inter easdem psonas

super domino p. ficit in alio ad finem cri
minalis actionis super crimine plagii in
quo diuersa intentatur finis. Item hic
intenditur finis purgationis peccati et q
cunq. crimina claruerint purganda sunt
xxiii. q. ii. ecce. Ex quo ergo apparent p
bationes integre ex quibus concluditur
peccatum non attenditur rigor uariati
onis rerum ex quo fides tam facta i coraz
iudice competenti non uacillat. ad hoc
quod scribit Hastien. post. Inno. de ordi.
cogni. cum dilectus ubi dicit qd in mate
ria tangente periculum ammarum. proba
tio semel liquida non attenditur qd uarie
qd plus est persona non uariatur probatio
nis effectum nec etiam uariatio ut agere
di est attendenda. In talibus enim scilicet
in materia peccati agitores sufficiunt p
bationes et sufficit probationem face
re integram secundum metam naturalis
iuris de testi. in omni negotio nec pon
deramus in hoc rigorositates posituas
et cutes per re iudic. lator tenet et. c. con
sanguinei. de testi. senes et. c. albericus
et. c. cum in tua. Nulli autem dubium
inter easdem personas licet aliud petere
tur tunc et nunc aliud probationem testi
um iuregetu fore plenam. Et p. hoc patz
sufficiens responsum ex uariatione rei
ad obiecta. Non obstante qd dicitur in
primo narrationem modi agendi et proce
dendi x. q. ii. ubi ita ut hic deducitur
per unam replicationis. Item qd secun
dum aliquos illa exceptio coram ecclesia
stico iudice tractari potuerit ut excep
tio summarie coram iudice ecclesiastico
ut notat Innocen. qui fil. sunt legi. lator
in spe. quarta parte sub rubrica de ordi.
cogni. tamen in utrobisq. notatis possunt
hoc agitari per unam principis petiti
onis et plenarie litē contestata et tutius
est ut ibi dicitur et sic fuit hic. non fuit
ergo iudicium hoc summarium sed plena
rium. Item si summarium fuisse ex
quo probatio plene agitata est facte fide
in plenario ut dicit But. in. l. ab hostibus
§. sed quod simpliciter. x. item quero
quid si in sumario. ff. ex quibus causis
matoes. Ita dico et consulo ego Antho
nius de butrio iuris utriusq. doctor.

xxxvii

De emphiteotico contractu

Eugus quidam de Calafinis
cum Nicolao de Calafinis
quasdam possessiones habentes
comunes que emphiteoti
ce erant et in emphiteotico tentis a qua
dam ecclesia diuiserunt et in assignatio
nem fuerunt cum certo onere assignate
insolidum Nicolao quod onus ad plenus
non fuit exolutum nec adimpletum per
dictam Nicolao. Debat enim solue
re dotem pro quibusdam soronibus dic
ti Leugi que solute nondum fuerunt cui
nondum tempus nubilis etatis uenisset.
nec casus deducit eas solui debere aut
fuisse solutas. tandem aliquo transacto
tempore dicti contrahentes resiliuerunt a
contractu predicto cum concordia.
Queritur an quia dicta diuisio fuit fac
ta inconsulta ecclesia dicti sic diuidetes
cecidissent in commissum Sed dato qd ceci
derunt An recedendo a contractu pena
commissi euitauerunt.

Hesu christi et matris eius
gloriosissime nominibus inuo
catis V. i. s. o. p. u. n. c. t. o. et instru
mento diuisionis absq. allega
tionum discursu longo. Primo aspectu
uidetur in hac diuisione habentes bona
emphiteotica comunia diuidendo cecidisse
seu commissum. quia diuisio in se habet
alienationem cuiuslibet in qualibet gle
be terre partem habeat. Ideo integre par
tis assignatio habet in se permutationes
qui alienationis contractus est. c. et. ff.
de rerum permut. l. i. et. ii. l. coheredes. §.
penulti. ff. famil. heret. et. l. familie. e. et
et notatur in l. qui rome. §. duo fratres
ff. de uerbo obli. Alienatio autem que
bet emphiteotice rei domino inconsulto
est inhibita ergo. c. de iure emphit. l. fi.
de loca. c. potuit maxime quia hic inter
uenit totius partis assignatio cum onere
certo. In oppositum est ueritas. Tum

41
quia iste contractus attentata forma fuit
fuit diuisionis et nichil fuit diuisum sed
solum ex parte unius alteri assignata
pars possessionum cum onere et unde co
tractus non habuit substantialia sua cuius
diuisio comprehendat in se assignatio
nem rerum hinc inde deficientibus ergo
substantialibus contractus fuit nullus in
sti. de emp. et uendi. §. precium. Item
ex qua assignatio portionis fit consorti
et consortio in emphiteosi alienans non
cadit in commissum. quia lex ab extraneo
cogitasse uidetur. l. uoluntas. e. de fidei
com. ff. et ibi Guil. de suza. l. cum pater
§. quiddecim dele. iii. et ibi bar. et est ex
pressum de probi. alie. p. heu. e. imperiales
§. preterea ad hec quia cum emphiteote
pars fuit conditionis cessat interesse ec
clesie. c. de impo. lucr. descript. l. i. h. x.

Item quia alienatur in recognoscen
dominum i. dominu. si. i. pariter emphiteo
ta. Et hoc tenet lo. an. in addi. sp. i. tr.
de loca. §. nunc aliqua. x. lxxii. Bar. fir
mit in l. cum bis. §. si uerum. ff. de tras
act. et. l. qui rome. §. duo fratres. de uer
bo obli. in. x. q. iii. et ideo ubi Guil. de
como. et bar. ff. de condi. fur. hoc iuuat
quia non apparet hic ex instrumeto rem
traditam ergo non fuit perfecta aliena
tio ff. de p. d. b. l. traditionibus ad hec
quod scribit specu. tr. de loca. §. nunc ali
qua. x. Sed posito qd cecidissent die
ut dicitur supra in tertio proximo consi
lio q. i. in secunda linea incipit de iure
absq. longa allegatione.

xxxviii

Hesu xpi et matris eius gio
rosissime nominibus inuoca
tis quia maior pars quesito
rum dubitatione earent re
spon. solo succedente absq. allegationum
conflictu si iura sunt que proponuntur
q. tota dos peruenit ad Iacobum uel
in studio uel in festo nuptiali plane uxor
rem in quantum et p. quota etiam heres
repelli ex petitione dotis ab Anthano
patre descripta in testamento ut euz reo
debendi. quia quod petit uxor Iacobi. re

Statuta esset ut heres Jacobi uel manda-
ti uel pro socio prout presente uel absen-
te Jacobo interessisse censetur Antho-
nius quo ad Jacobum correum ex causa
non lucratua inuicem fideiubere uidean-
tur pro tota et rata que peruenit ad cor-
reum ut notatur in l. i. uir uxori et in l. i. u-
la. ff. ad uelle. per bar. plene in l. reos. ff.
de duobus reis. Et tangitur in l. i. e. de
duobus reis. quicquid ibi senserit Cuius
Mulieri ergo agenti pro rata qua heres
est obstat exceptio dolo facis. ff. de ex-
cep. doli. l. dolo. quum non conuentus a
creditoribus possit opponere exceptionem
excussionis. Correi ad quem peruenit pa-
cina. et consequenter contra uxorem
in quantum heres est. l. unde queritur. ff.
de uis. et scribit bar. in l. duobus. §. i. de
duobus reis in. vii. q. Et ergo agenti ob-
stat exceptio Non obstat si dicatur pa-
trem ex auctore iam nupterat ad studium
obligari ad manumittendum filium in stu-
dio a uita hoc non est uerum ut notatur
in §. neq. castrense. et. l. i. ff. de colla. bo-
noz. ubi hec concludit bar. in ultima que-
stione Item ex quo habet aliunde bona
filius pater potius de bonis filii quam propriis
expensam facere censetur maxime quan-
do pecunia peruenit ad eum occasione fi-
lii. que in specie causa studii consumpta
est. ff. de nego. gest. l. uersemus et quod
ibi notatur et non in l. alleg. §. neq. cas-
trense per bar. Non obstat etiam quod pater fece-
rit expensas nuptiales quas facere debet
de suo auctore hoc etiam negat quia nullibi cau-
tum reperitur Immo contrarium appa-
ret in l. i. m. §. ff. de mune. et hone. et
scribit bar. in d. §. neq. castrense nec ob-
stat. l. i. ff. de dot. promiss. quia ibi in do-
te et donatione propter nuptias non in festo
nuptialium absque quo potest esse matrimo-
nium Ad secundum quesitum de Gu-
landa et frangabe si ut proponitur dona-
tio fuit talium et in hoc constat quod dona-
re uoluerit hec spectant ad mulierem. l.
cum te et. l. si mater. e. de donat. ante
nup. Non obstat quod scribit bar. in l. i.
si plures. §. in arrogato. ff. de uulg. et pu-
pil. quia loquitur in donatione in festo iam
contracto matrimonio In dubio autem

data uidetur si non constat quod donare uo-
luerit ut ornator ueritat ad uirum. ff. co-
mo. l. si ut certo. §. interdum et ibi bar.
unde in comoda data possunt per patrem re-
peti quum in eadem a patre repeti possent
talia ornamenta etiam data in festo nup-
tiali. l. mortis sue causa. §. ff. de dona-
tione. inter uirum et uxorem et. l. id uestimen-
tum. e. de pecu. et scribit hoc bar. in dic-
to. §. neq. castrense Ad tertium dubium
in officio non potest dici testamentum
ex quo preponitur filii instituti in ali-
qua parte sed Sed agere potest auctore uel
legitimus administrator filiorum si sunt
nati ante emancipationem quia remittunt
in potestatem auctoris ad supplementum legi-
timum. ut. l. sanctimus et. l. omnino. e. de
inoffi. testa. l. i. e. de bo. mater. l. cum o-
portet. §. non autem. e. de bo. que libe-
l. liberum. ff. de adop. secus si post eman-
cipationem sint concepti. ff. de adop. i.
quem filius. ff. si tabu. ex testa. nulle. ex-
ta. l. si quis ex eis in fi. principi Ad
quartum dubium quam uaria scribunt
glo. et doct. in l. que pater famil. heredi-
et. in l. si licet in sacris. e. de colla. ubi
Cuius Mulieri tamen dixerunt talia non
uideri donata uel si donata censenda erant
sed quicquid sit de hoc de quo etiam ple-
ne per bar. in d. §. neq. castrense puto nos
esse extra dubia illorum de quorum die-
ta procedunt quando constat uel presu-
mitur patrem donasse uel donare uoluisse
se. quia antecedat talis donatio in peculio
aduentitium uel castrense uel quasi uel
profectitium. an in simplicem donationem
que nulla est inter patrem et filium pro-
cedunt dubia predicta Sed hic ex pluri-
bus coniecturamus non donandi animus.
et primo ex excessu quantitatis. quia non
est uerisimile patrem tantam uoluisse in-
equalitatem inter filios quos eque ueri-
similiter diligit. immo ut docet experien-
tia plus minores quam maiores Secundo ex
eo quia ad rationem intulit impensarum
et descripsit ad codicem rationum. ff. de
nego. gest. l. uersemus appolinaris Ter-
tio quia licet postea uiuens pater in tes-
tamento declarauit in talibus qualis fue-
rit animus. cui soli sibi credendum est. ead.

de eius exquiratur consuetudo et si dicatur
declaratio hoc exposit factio iure iuris filio
questio non nocet filio Dico non esse quod
sicut firmiter Sed dubium est ad quod
tex. in l. uxori. §. ff. deleg. qui in
patre filius qui ad hoc est bonus tex. et ibi
bar. Item si hoc factum fuisse ante
dotationem. cum secundum opinionem
bar. non transiisset in castrense uel qua-
si peculio. et consequenter potuisset re-
uocari ut dicit in dicto. §. nec castrense
et in dicta. l. filie. Item eorum in stu-
dio pater non emit nomine filii libros sed
mittit pecuniam. et filius emit ita quod de-
uentum est ad traditionem quo casu ad
huc cessat coniectura donandi. quia tunc
donare presumitur quando primo no-
mine filii emit. secundo tradit secus si sim-
pliciter tradit. quia potius in peculio tra-
dere censetur ut notatur in dicto. §. ne-
q. castrense Et si dicatur causa studii quod
tendit in finem militie uel quasi militie
coniecturatur animum donandi Dico illa
ratio ad codicem expensarum hanc tollit
presumptionem et quantitate excessus
ut est dictum Ad ultimum dubium si
alia non subest probatio uel presumptio
quod fuerit ex quasi castrensi peculio. sed
solum sit fundamentum super sola con-
fessione non sufficeret per. l. castrense.
et. l. si forte. ff. de castren. pecu. et quod
notatur. e. de colla. l. si donatione et ga-
confessione ad commodum alius incapacis
non statuit. quia presumitur fidei fac-
ta ut ibi. et. l. cum quis decessens. §. tertia
deleg. in.

xxviii

In nomine ihesu xpi In qua
stione ista uaria sunt scripta
scribentium et consulta con-
sulentium. et pridie pro hoc
requiritur ut scriberem desisti. quia me-
hil michi dabatur otr. Premitto regulam
antiquam que est quod adinstar successoris
intestatiolum mensurabatur legitima in
quantitate et quotitate erat quarta. l.
papianus. §. quoniam autem de inoffi.

testa. e. eodem. l. cum queritur et. l. pa-
parentibus et. l. qui nuper. in l. de mot-
fi. testa. §. ff. de trien. et semis. §. i. col-
m. Ius autem supradicti. §. i. de trien. et
semis. in mo. mensurandi l. ita nihil minu-
tat. sed se habet ad antiquum ius quar-
tam tantummodo augmentando in nume-
ro quatuor filiorum aut in dando trien-
tem in numero. uel ultra dando semis.
se ex quo dicitur quod id est quod adinstar sue-
cessionis intestati e. uig. in. uel infra da-
re tertiam eius quod habebatur foret ab in-
testato et quinq. uel ultra cuique dare di-
midium eius quod habebatur fuisse ab
intestato Secundo premitto fundamen-
tum cause alterationis quotitate legiti-
me ex diuersitate numeri liberorum non
enim adeo longum quam intensibile fuit
si inter plures diuidatur et ne pauperes
sint sibi ex plurium concursu qui uiuen-
te patre idonei extiterunt uerba ad lit-
teram tex. sunt ibi in dicto. §. i. quod de-
clarat et ibi glo. in uerbo obstantium. ex
quo sumo pro regula ex uariatione lit-
tere quod causa augmenti de quatuor et in-
fra quatuor est effectus plurium quatuor
concursum ad legitimam que si in quinq.
uel ultra est ex quo diuisa tries per singulos
propter plurium concursus ad minimum
reducet. ne hoc ergo contingat auget
ad semisem concursus ergo inefficax hi-
berorum. quia totum non habuit legiti-
mam pro eo toto aut pro ea rata quia de-
ficit causa augmentandi in eo toto. aut
si ea rata deficere debet semis augmentum
per locum a causa deficiente et totus
ad partem Nunc autem uidendum
est statutum et si excludat quintam et
sextam feminam que femine sunt in nu-
mero liberorum in casu nostro attenda-
successione intestati Illa pars est uera.
quia hec nihil habent legitime in nichil
concurrunt efficaciter cum filius ad legiti-
timam quia nihil diminuit nihil et au-
gent quotitate. non enim computantur
in numero que sunt steriles illo respectu
quo numerus consideratur de elect. cle-
quod circa et quia pro mortuis habentur ut
in uerbis uulgariibus. et tunc pro quatuor
et non sterilibus portio determinaretur

et sic foret triens Siquid nero habet suc-
cessiones intestati ex statuto quia neces-
sario ibi confusam habent legitimam
tunc si minuta est aliquo ga in toto non
concurrunt cum quatuor et concursus e-
causa augmentandi pro rata ergo ga non
concurrunt non augent et quantum mi-
nus detrahunt tantum est de semisse da-
trahendum et corpori hereditatis applica-
dum difficultas ergo dubitans depen-
det a preferentia dotis quam facit sta-
tutum quo iure preferretur an totum le-
gitima an totum ut successio intestati
in ea confusa legitima an totum ut pri-
us patrimonium collatum a statuto sep-
aratum a legitima et successione intestati
Et ab isto ruulo surgunt uacillationes
et uarietates consiliorum hinc et inde
concurrunt dotem capi non iure intes-
tati non iure legitime sed ut proprium
quoddam extrinsecum patrimonium tuz
quia non defertur ut quia hereditatis
quod proprium est successione intesta-
ti et legitime tum quia dos est pprium
patrimonium ab hereditate alienum quod
ab exhereditate debetur ut l. unica. s.
uideamus de rei ux. acti. ad quod l. pa-
ter ad l. fal. de colla. do. l. si quod satis
colorem habere uidetur in dote patre ui-
uente quia habet consolidationis ius in
filiam de iure etiam fouente statuto et
per prius a iure unde successione iure ca-
pere non uidetur cum capiat a principio
causato in uita morte solidato Nec ob-
stat quod computet in legitimam quia hec
fauore testamenti ne rumpatur quoniam
de illius agitur ruptura l. quoniam nouel-
la ad finem. e. de inoff. testamento
Alii quod totam dotem capiunt loco legit-
ime quibus fauent dicta Cui. in l. sancti-
mus. e. de nup. et bar. in l. ticio. s. ticio
genero. ff. de condi. inde. Alii quod totum
ut successione capiunt intestati in qua
confusa est legitima et hoc alias consilium

Nunc autem maturus etate operan-
te hoc uidentium Aduertendum est quod
statutum duos casus declarat Primo de
dote data in uita a defuncto secundo de
danda et in utroque uniuersaliter eos ex-
cludit a successione intestati ibi nulla mu-

ter possit ab intestato succedere et ibi
nihil de bonis ipsius de cuius hereditate
ageretur ab intestato 2° Si statutum
excludat eos ex toto a successione intes-
tati et preferuat dotes alio preferuat iu-
re quasi successione intestati hoc seruat
quia dos consolidata non capitur iure suc-
cessione intestati Sed quia diuideretur
et non diuiditur sed confertur et tam de
iure ergo alio iure capitur ut de colla. do.
per totum. l. ut liberis. et l. filie. e. ad col-
lat. Si aliquo respectu capiat illam in bo-
nis patris et iure legitime facit quia in ea
potest institui et ut instituta in prouenien-
tibus a patre non rumpit testamentum
ut non in aliquo instituta ut notatur in
l. ut si sed utrum. ff. de mino. et non in l.
quomam nouella quia et illam computat
in quartam partem in dote data post mor-
tem eius de cuius bonis agitur totam de-
bet ex testamento iure intestati et in
eam fore confusam legitimam quia eam
excludendo a successione intestati pre-
feruat dotem ergo exceptio dotis fit a
iure a qua excluditur ne exceptio diuersa
sit a materia a qua fit exceptio et quia
ex quo antiqua iura corriguntur in eo quod non
mutatur remanet et preferuatum potest
us attrahi debet ad antiquam causam quod
ad nouam et potius illam sapere naturas
ff. de fide. l. tutor. et quia res facilius
attrahitur ad antiquam naturam ut l. si
uini. ff. de pactis. nec totum credo habe-
re ut legitimam cum non a legitima tan-
tum sed a successione excludat et quia
hic tota est successio intestati ergo non
est legitima que ab illo deriuatur et men-
suratur ut dixi et in minus se habet. De
dotata autem in uita magis est excitan-
dum quia illud habet ius consolidati iuris
et licet de iure capiat ut de bonis defunc-
ti in actu mortis non capiat illud iure suc-
cessione intestati ex dispositione iuris
Nec hic in dubio corrigi statutum sed
credo quod addat ut in loco successione a
quo filiam excludit surrogetur dos data
cum iure consolidatioms et sic non fit pro-
pria intestati successio et loco successio-
nis intestati in quo confusa est legitima
Ad propositum ergo concludo dote

quo ad mulieres fore successione intel-
tati et dimidium dotis fore legitimam
que in eis debet esse dimidia quia sunt ad
uiam ultra quatuor nec refert quod om-
nia capiant per modum quote quia que
quid capiunt surrogat loco successio-
nis intestati etiam si minimum tantum
caperent et sufficit quotitatem fore re-
ducibilem quo ad quotas Aut ergo am-
be mulieres duo ultra quatuor in duabus
dimidus dotum tantum habent quod alie
dant ad ratam quante semissis totius he-
reditatis et hec saltem due pro uno filio
ultra quatuor concurrunt totum ergo e-
legitima Unde masculi habere debent
de corpore hereditatis quatuor partes
semissis uel reliquam quintam habuerunt
sorores aut dimidus dotum mulierum
non ascendunt ad quintas semissis et pro
eo rata qua non concurrunt pro ea non au-
gent quia cessat augmenti causa ex ratio-
ne littere diuidatur exempli gratia to-
ta hereditas in Quadraginta uncias se-
missis e. xx. d. xx. diuidendo iter quinque
ponendo ambas filias pro uno quatuor
uncie attribuentur eunc Pone quod medie-
tas dotum filiarum ascendat ad duas ter-
tium ite concurrente cum filiis non di-
minuat semissem pro rata duarum et
in illis steriles sunt non impugnet er-
go de toto illo cumulo masculorum
detrahuntur due uncie detrahendo pro ra-
ta cuiuslibet portione et due iste applice
hereditati restituende reliquum quod re-
manet e filiorum legitima et sic satis-
fit menti legis et statuti Non obstat
si dicatur in fauorem filiorum excludun-
tur femine non retorquendum ergo ad
lesionem uel diminutionem legitime fili-
orum quia hoc fit ex necessaria consequen-
tia gesti in fauorem filiorum quia si cau-
sa augmenti est concursus non sterilis fili-
arum eo cessante cessat augmentum ad
ratam quando enim ex consequentia et
connextate fauoris sequitur odium fa-
uore introductum non debet retorqueri
ad odium ut notatur in regula quod ob-
gratiam de regu. iuris li. vi. et l. quod fa-
uore. e. de legi. Hec uera quando legitime
diminutio contingit circa quantum filium

43
uel etiam totalis exclusio uel tante non
sunt portiones illorum qui sunt ultra
quatuor quod ascendunt ad quantum semis-
sem Sed si contigerit diminutio ne ex-
clusio sexti uel septimi uel octaui rema-
nente quinto integro non minueret se-
missam stante quinto integro quia inte-
grum non sterilem habemus numerum a
lege cassatum ut dicit glo. que notabiliter
hoc decedit in auten. de trient. et se-
miss. s. i. in uerbo octantium et idem
si tot superessent ultra quatuor qui et
iam ad minimas admitterentur quibus
coeternatis occurrerent ad etatem quin-
te semissis quia semper uiuit Ratio au-
tem de trient. et semiss. Et hec sufficiat
Laus xpo sit Ita uidetur michi Antho-
nio de butrio utriusque iuris doctori.

xi.

Statuto ciuitatis populi a iu-
re laicali firmato cauetur quod
de quibuscunque pijs legatis
atque fideicommissis alicui per-

sona uel loco pro anima relicto et de qui-
buscunque hereditatibus alicui persone
uel loco pro uel pro anima delatis sol-
uantur fabrica alicuius ecclesie solidi duo
bononico pro libra monete qualibet cui
uilibet legati facti et fideicommissi et
ualoris cuiuslibet hereditatis sic delate
et intelligatur esse pro anima relicto
ubi non relinquatur uel legatur alicui at-
tinenti testatoris uel taliter legantis
Queritur an ex hoc debeantur dictae fa-
brice dicti duo solidi pro libra in casu pre-
senti uel non.

Nomine ihesu xpi nulla
est dubitatio quod statutum
non astringit ecclesiam xxvi
de hi. qd. de const. que in
ecclesiarum et ecclesia de reb. eccle-
non alienandis. e. si de immuitate eccle-
siarum per totum. Et si non astringeret
statutum in specie nec in genere ad ec-
clesiam extenditur quia statutus restrin-

gitur ad metas potestatis statuentis ut
c. a nobis de senten. exco. ut animarum
§. statuto de consti. li. vi. quicquid sen
serit bar. in l. cunctos populos. e. de sum
ma trinitate et fide catholica. qui etiam
in tali causa decidit pro hac parte cum de
trahen. de relictis sit circa ea in quibus ec
clesia privilegiata est et sic eius immuni
tatem uiolare. Et sic concludit Io. an. et
am in statuto in genere loquente de im
munitate ecclesiarum. c. fi. li. vi. quum
mo compellere posset iudex ecclesiasti
cus laicos ad declarandum statuta non
comprehendere ecclesiam ut ibi notat.
Idem concludit solenniter Lopus sua al
legatione. xxi. Fredericus de Sens suo
consilio. lxxvii. ad hoc quod nō. Io. mo.
de consti. ut animarum. per que patet
hospitalia si habent ecclesiam non ligari
quinimmo nec hospitalia non habentia
ecclesiam dum tamen sint publica et auc
toritate episcopi constituta. quia sunt
sub potestate episcopi. in auten. de sanc.
epi. §. iconomos colla. ix. et exempta ut
ecclesia a potestate seculari de repositis
domibus de synodibus et gaudent eccle
siasticis privilegiis in auten. hoc ius porre
ctum. e. de sacrosanc. eccle. x. q. ii. hoc
ius ad hoc clem. quia contingit de reli
giosis domibus quod notat Innocen. de
donat. inter dilectos. ad hoc quod nō.
Hostien. in summa de regularibus. §. i. x.
quid de rusticis. Hinc est quod talia hospi
talia gaudent immunitate ecclesiastica
ut notatur de censu. auctoritate. Hinc ē
quod Lopus abb. tenuit in hospitalibus non
esse locum missioni sicut in ecclesiis. ad
hoc quod notat Guill. in specu. de statu
mona. x. xxxvi. ubi dicit relictos etiam
hospitalium de auctoritate etiam episco
pi constitutorum gaudere privilegiis ec
clesiasticis immo etiam privilegiis canonicis
si quis suadente dummodo habitum mu
tauerint secularem. ad hoc quod nō. Guil.
in spec. in ti. de sta. mona. §. i. x. quid si
restitutus. Hinc est quod loca pia gaudent
in ecclesia privilegiis ecclesiasticis quo
ad restitutionem in integrum. ut notat
in. c. ii. de restitutione in integrum. li. vi.
per Io. an. Talia enim equiparantur de

testi. requisiti. de consue. c. ii. Hec con
firmat solenniter aduocatus domus La
pus de Castilano in suo tractatu hospi
tali in. xi. et. xii. questionibus. Ex qui
bus concludo talium hospitalium statu
ta non extendi ad ecclesiam uel hospitale
publicum ut supra dixi et si secus per ab
usum seruatam extitit ab ecclesia cassa
da est consuetudo cui dominus hodie et
uitatis Bonon. regimnis antiquum rem
tegrauit exercitium ad talia corrigenda
de consue. c. i. de consti. c. que in eccle
siatum et. c. cu. inter. Nec obstat quod hoc
deprestat usum etiam pio quia non est al
tare disceptandum ad alterum uel
endum. Et quia quantumcumque hoc utile
foret ecclesie statutum non alitringit
ecclesiam. ut dicto. c. ecclesia et dicto. c.
bene quidem et notatur de iudi. nouit.
de sol. it. c. finali. x. di. lege cum similibus.
Sic michi Anthonio de butrio utriusque
iuris doctori usum est.

xli

Nō nomine Ihesu xpi Satis
puto etiam dato quod esset ual
da confessio clericū si alter
non renuntiauit habere ex
emptionem excussionis principalis ad
que peruenit pecunia licet principaliter
se obligauerit per notata in l. reos et. in
l. in duobus. §. i. Item ut miles habeat
privilegium ne conueniatur nisi inquantū
facere potest si nichil appareat per quod
illa renuntiasse censetur cui forte etiam
renuntiare non posset. quia in favore pri
uilegi et ordinis clericali. de foro com
petenti si diligenti quod nō dectdo. quia
de hoc non queritur. Item quia hic capi
non potest pro debito mere cuius ut be
ne est superius allegatum. Ideo subscrip
si ego Anthonus de butrio utriusque iu
ris doctor et sigillauit.

xlii

Nō nomine Ihesu xpi ac ma
tris eius gloriosissime nomi
nibus inuocatis. Visis punc
to et questis predictis que

44
fio ista reducit ad duo dubia tantum
Primum est super ualiditate statuti se
cui dum super eius non usu. Circa pri
mum dubium facit quia supposita scien
tia privilegii apostolici quo studentibus
datur integra reddituum beneficiorum
perceptio fructus redacti sunt ad coti
dianas distributiones. Nam uidetur hoc
solo statutum non impediti quia eius sta
tuant in ordine potestatis que legata nō
proponitur ex aliquo decreto in priuile
gio apposita uel quod agitur quod priu
legio preiudicium conferri contingit. de
preben. dilectus et. c. inter cetera cum si
milibus maxime quia omnem fraudem
excludere uidetur fauor augmenti cul
tus diuini in quem statuti mens ordina
tur. Contrarium puto uerum de iure. quia
fraude supposita non debet esse in pote
state inferioris uires privilegii absolueri
uel cludere de renun. c. ii. li. vi. de priu
ilegiis quanto cum materia. Hinc est quod
fraudulenta sumptio beneficii in fraude
iuris expectantis non preiudicat expec
tanti ut notat glo. de rescriptis litteras
in x. b. statumimus. x. nec ponderandum
Item ex hoc aperta esset uia ad frau
danda et euacuanda privilegia studii con
tra pape intentum. facile enim foret ex
statutis omnes redditus reducere ad co
tidianas distributiones. Talibus autem
signantibus uia excludenda est de diuor.
quanto. fraudem autem ex pluribus conclu
ditur que iudicis probatur. l. dolum. e.
de dolo. Primo ex nouitate statuti con
tra antiquam ecclesie consuetudinem nō
apparente causa noua euidenti contra
quam iura presumunt et in rebus no
uis agendis. ff. de consti. prinsep. l. fi.
ad hoc de consti. cum omnes cum accessi
siont et. c. cum. M. Secundo ex modica
perseuerantia usque statuti. Sepe enim ex
his que in breui secuta sunt in preterito
presumimus. xxxi. q. i. si quis. l. di. si qua
femina de elec. officii. l. uettus. §. eorum
ff. de priuile. credi. xxxii. q. i. c. de
adult. si qui. in auten. de resti. et ea que
parit. §. unum quidem cum similibus.
Tercio quia ut proponitur uerbo canonici
cui nō utatur statuta nisi quando sūt stu

dentibus actibus in ecclesia ex quo colligitur
aperta causa statuti quamq. alia fringatur
hoc totum erit in necem privilegii pape
et eius usus. Quarto colligitur fraus eo
quod redditus quos deputant ad cotidia
nas distributiones inter se diuidendas ca
pitulo principaliter statuenti. et sic sub
uelamine augmenti cultus diuini propria
nutriunt et priuam utilitatem. de con
stiti. cū omnes et. c. ex parte quod et. for
te cessante fraude facere non poterant.
quia cum hoc redditus alius auferant. sta
tuendo etiam causa subsistēte ad como
dum proprium consentire non possunt
etiam auctorizanti in proprio negocio.
ut in clem. si una. de rebus eccle. non
alienandis. ad hoc quod notatur de con
stiti. cum accessissent et quod notat. Io.
an. in addi. spec. in ti. de rebus que fiunt a
prelatis sine consensu capituli ubi decia
rat clem. illam. Quinto fraus colligitur
eo quod data scientia statuti excitati sunt
in statuendo. scientiam enim facit pre
sumere fraudem pendente iure in cui
us necem aliquid agitur de preben. memi
nimus. et. c. suggestum de resti. spo. audi
ta de rescript. constitutus cum similibus.
Sexto presumitur ex non modica red
dituum deputatione ad cotidianas dis
tributiones contra communem stylum ec
clesiarum maxime pendente alterius iure
cui preiudicatur in privilegio pape. nam
si debitor non modica alienat pendenti
bus creditoribus in fraudem factum pre
sumitur. ff. de his que in frau. credi.
l. iustus. et dicit lex quod si filius cui legata
est optio. xx. creditorum cui patris tes
tamenti concessa est bonorum administra
tio in uita magnam partem bonorum pa
tris contra solitam patris consuetudi
nem reduxerit ad credita presumitur
in fraudem fecisse ut suum ampliet lega
tum ut est casus qui hanc questionem de
cidere uidetur in l. nomen. §. filio. ff. de
leg. iii. quinimmo sola pendencia priuile
gi cui derogatur fraudem presumitur
sic per lentibus creditoribus dotis aug
mentum in fraudem presumitur. in au
ten. de equali. do. §. aliud quoque colla. vii
sic pendentiibus filius dos et donatio in

quantum in debito derogat filiis in frau-
dem presumitur. de. de. mo. donat. per
totum et in uenditione bonorum de
esta. ramaldus notatur in. l. ticia. §. im-
perator deleg. ii. Sic in alienatione facta
a liberto uiuente debito patrono. l. si. si
quid in fraude patro. Nec dicatur frau-
dem excludi pium augmentum diuini
cultus quia talia presumunt simulata
ex quo illa annexa est prima utilitas et
tertiū preiudicium quod alia uia exclu-
si facile non posset aliter q̄ statuēdo sit maxi-
me autem apparet altero capite utilita-
tem publicam excludi. si. quia scientiam re-
pellunt a deo ergo repellendi et a iudican-
tibus in statuto lesio dei scientiam enim
a te repulisti. 22. In scientia enim clerico-
rum publica utilitas ecclesie uertitur qui-
bus per maxime noscitur indigere et ex
repulsione eius grauissima damna ac an-
imarum pericula proueniunt. de elec. cum
ex. eo. l. vi. et hoc in euidenti illo dubio
et contra antiquum statutum non data
euidenti necessitate. cum ergo nulla eui-
dens datur alia nota necessitas sic nouit
ter statuendo stante pendencia priuile-
gii cui quo ad uerba feruntur ex toto uel
magna parte mente euacuata hoc statue-
re non fundatur super utilitate ecclesie
Si color datur augmentandi cultus diuini
i coram utilitas priuata nutritur et utina
non quidam latens inuidia ut ad quod
se utiles reddere uolunt aut non possunt
impatenter ferant alios ad scientie do-
nam peruenire nisi detrahatur alteri
us dono scientie quod uicium et leges dā-
nāt ut. l. fusia. insti. de. fau. ca. toll. per
totum ad hoc dictum Hostien. de clerico.
non residentibus ubi concludit q̄ contra
antiquam consuetudinem statutum fac-
tum ad exclusionem non residentium nō
ualet quāq̄ nutritre publicam uideatur
utilitatem in quantum applicantur reddi-
tus ad proprios usus et sic adest mixtu-
ra priuata utilitatis ad quod tex. de con-
stit. cum omnes et quod ibi notatur.
Satis ergo est de primo Ex his concludit
tur ad secundum q̄ etiam data ualiditate
statuti illud reuocandum foret in qua-
tum detrahit publice utilitati studentium

In quantum uero detrahit superioris po-
testati in quantum etiam priuata nutrit
utilitatem in quantum non apparet noua
utilitas statutum contra antiquam con-
stitutionem seu consuetudinem faciēdit
in quantum tot presumptionibus fraudis
leditur et Anglie constituntur ex quibus
apparet causa q̄ ex toto utile est eccle-
sie uel saltem indifferens quia et si una
parte nutritre uideatur in alia destruit
non usu tolli potest etiam nulla alia expe-
ctata presumptione per scripta Innoc. in
e. accedentibus de. priuileg. de. constit. u.
sum accessissent per. C. in. l. falso. d.
diuersis rescriptis et q̄ non ex toto pu-
blicam nutrunt declarat non usus statu-
ti. Item saltem in quantum statutum
nutrit priuata utilitatem quia inter se
distribuant quo facto potuerunt renun-
tate statuto. de. constit. cum. accessiss.
ent et notatur in. c. preallegato acceden-
tibus per Innocen. remanebunt ergo red-
ditus ut prius maxime quia reintegrā-
tes ad antiquum statutum et tollitur p̄
iudicium textu quibus iura fauent. xxxv.
di. ab exordio. ff. de. pact. si. unus. §. pac-
tus. q̄ in. m. i. forte ex quo sunt iudicia sta-
tuētes licet in utilitatem ecclesie possit
hec statuta reuocare. de. regu. iuris. c. i. l.
stribu. §. naturalis. ff. d. solu. et. tracta. i.
in. c. accedentibus loquuntur in consue-
tudibus que non momento inducunt
uel priuilegiis et aliis factis uel concessis
tante ergo non usu et contrauentioe tol-
lantur maxime cum utilitas et necessi-
tas sic statuendi non sic euidens et con-
tra antiquum statutum et consuetudi-
nem et contra communem etiam statum
altarum ecclesiarum q̄ tam late sint con-
tinentane distributiones. uel q̄ redditus ad
naturaz illorum reducantur ad hoc quod
scribit Hostien. in. c. ad. audientiam. de
clerico non residentibus super. i. §. ubi e-
tam dicit q̄ talia statuta de non recipi-
endis fructibus in absentia quāq̄ moue-
te ecclesie utilitate tolluntur non usu et
contrauentioe statuti Et ut superius est
scriptum uidetur mixtū. Anto. de. but.
xlii.

Alus quidam presbiter ma-
rinus bugati has obtinuit
apostolicas a sede apostolica
in quibus Abbati sancti gre-
gorii mandabatur ut inquireret. An qui-
dam Iacobellus dandolo comiserit homi-
cidium et si hoc esse reperiret eum pri-
uet certis canonicatu et prebenda quos
tenebat in ecclesia treueresi. et per alias
litteras in eadem data mandabatur illud
conferri dicto presbitero marino cum
decreto etiam ignorantibus officiantes da-
ta autem utriusq̄ littere fuit Pontifica-
tus Bonifacii Anno vi. idus Nouem-
bris qui executor per subdelegatum fe-
cit processus suos sub Pontificatu An-
no vii. et priuauit et contulit ut manda-
batur reperitur q̄ sub eodem Anno pon-
tificatus uidetur per legatum de latere
cessionem fuisse factam a dicto Iacobel-
lo et eadem die collationem eiusdem fu-
isse factam de dictis canonicatu et pre-
benda domino Marco malipetro et hoc
fuit. xxv. Ianuarii eodem Anno sexto.
Modo queritur in casu quo presbiter
mortuus sit prior in data si collatio fac-
ta per legatum tenet. Dato q̄ littere do-
mini Marini non peruenerunt ad notitiam
legati Secundo ad uidentem priori-
tatem date Queritur quando inceperit
Pontificatus domini Bonifacii Vlti-
mo submittitur cauda generalis quis sit
absolendus uel condemnandus uisus par-
tium iuribus transmissis

N xpi et matris eius glorio-
sissime nominibus iunctis
aggrediat secundum prin-
cipale dabitur a quo primum
et ultimum dependent effectus queritur
est primo quia si post secundo Idus No-
uembri reperiretur principium Anni
Pontificatus ante Vice simum quantum
diem Ianuarii prior in collatione fuisse
dominus Marcus qui habuit a legato si
Pontificatus fuisse post Vice simum
quantum Ianuarii usq̄ ad Quartū Idus
Novembri in aliquo ex diebus interclusis

45
in illo tempore prior esset dominus Ma-
rinus. hec questio est facta de die corona-
tionis non potuit informari nec de die ele-
ctionis. licet audierim a quibusdam die
coronationis fuisse diem Quatuor coro-
natorum. viii. Nouembri que precedit
datam domini Marini cum occurrat illa
festum die predicto et data occurrerit
Duo decima Nouembri. et si hoc est li-
cet Pontifex sic ab electione ut de elec-
tione non scribit simpliciter Pontificatus
nisi a coronatione. ut notatur in data vi.
Talis autem stilus seruandus esset de
err. fal. q̄ graue de const. ex litteris cum
similibus et sic indicandum foret dictū
Marinum presbiterum in data fuisse
priorem. hoc supposito de quo in facto
plenior informatio habeatur quod forte
non erit expediens per illa que sibi sub-
tiam. Nunc respondeo ad primum du-
bium. si dubitatio est an decretum af-
ficiat inferiorem collatorem ignorantem
in hoc non est habendum q̄ sic quia de-
cretum afficit ignorantem maxime quia
hec habet forma decreti in scienter uel ig-
noranter de rescrip. tibi qui. l. vi. de pre-
ben. dudum de concess. preben. c. i. eo. l. i.
Nec obstat q̄ remaneat in incerto si
priuatus fuerit Iacobellus Et si Mari-
nus reperitus fuerit 22. ut in clementina
et quem de concess. preben. quia papa ex-
presse retrahit decretum ut patet in
fi. litterarum. quia uult perinde esse ac
si a principio madasset pure puideri. S3
ex illis dependet decisio. hinc p̄ d̄ p̄ d̄ d̄
dubio supposito q̄ presbiter marinus pri-
or fuerit in data. Aduertendum q̄ pa-
pa mandat prouideri cum uacauerit per
priuationem Iacobelli et sic se restringit ad
certum modum uacandi absq̄ clausula uel
quous alio modo non potest ergo ex uirtu-
bus litterarum et prouideri eo uacante
per renuntiationem ut proponitur. con-
stat enim ante eum renuntiasse q̄ priua-
tus fuerit ut patet ex litteris legati iuncto
processu sub executoris dñi Marini q̄ fac-
tus p̄ p̄ p̄ sub Pontificatu Anno. vii.
Igitur hec questio est sopita per susceptum
in prin. de rescrip. l. vi. nec obstat
q̄ decretum uideatur impedisse renū

tionem quia hec non fuit intentio
pape cum decretum ordinetur solum ad
prouidentes uel conferentes no ad impe
diendum renuntiationem Item decre
tum afficit secundum modum et conditi
onem gratie et se restringit ad casu gra
tie concessa ut elem cum et preallegata
Papa autem restringit gratiam ad casuz
uacationis per priuationem non est ex
go eius intentio alios modos afficere ua
cationum maxime cum nedum possit
immo q cito potest homicida renuntiare
teneatur ut cum irregularis existat ut
notatur de renun in si s propter consti
tutionem Nec obstat si dicatur q fecit
dum hoc erit in potestate inferioris eli
dere gratiam quia fateor q si post scie
tam litterarum renuntiaffet hec fraus
non noceret ut in c ii de renun h vi
Sed hic non proponitur sententia nec est
uerisimile q scruent cum processus fuit
agitatus diu post ipsam datam litteraru
legati et renuntiationem ut patet ex for
ma processus transmissi ex qbz concludit do
minum Marcum in prebenda fore poti
orem et canonatu et pro eo sententiam
dum maxime cum littera priuationis per
quam papa mandat Iacobellum priuari
fuerit separata a gratia domini Marini
et ibi nullum decretum fuerit appositum
per quod apparet pape intentionem non
fuisse impedire renuntiationem per quaz
impediretur uacatio per priuationem et
postea in secunda littera concessent euz
decreto gratiam per uacationem priuati
onis et sic in casu quo uacauerit per pri
uationem Ita dico de iure esse ego An
thonius de butrio

xliv

Heli xpi et matris eius no
minibus inuocatis hec domi
na uidua petens habitacione
paterne domus et a patre re
siste eius cause iura multipliciter fauet
Tum quia uidua et miserabilis persona
tum quia testantis insequitur extrema
uoluntatem quia cum aliud uelle non po

tuit hoc quod uelino uoluerit obseruari
equum pium est tum quia partem in
sequitur alimentorum tum quia res pa
terna fuit in qua et filia quasi dominium
in uita proprium rei fuit cum qua de bo
no et equo agendum fuit non cum iuris
rigorositate iuxta sententiam celsi ado
lescentis Ato enim hanc esse questio
nem de bono in quo genere pteruncq sub
auctoritate scientie iuris permissiose in
quit erratur l si seruum s sequitur de
uervo obl reperio sententiam in eius fa
uore latam contra mentem ultime uolun
tatis testantis ob hoc solum in applicatio
nis instantia recisam quia dicitur eam lata
fore extra instantiam cuius causa secun
dum puri facti equitatem et uelo leuato
statuta disponant tractandam fore non
inuoluendam in rigorositatis instan de
iur c penult et semper putauit statuta
instantie uel leges stante statuto trans
missio ad permissum mulieris non astra
re hanc causam uel uindictam causas quos
cunq sed fateor absq preiudicio sic ef
se q astringat quia de hoc ad presens no
queritur A l quesita respondens Pono
pro fundamento hoc clatum in iure uen
ditorem ut necessarium defensorum ep
toris quando cunq instante pendente al
lum nere posse instantia per emptorem
in coacta emptore maxime uolente tanq
cuius ultimo interest et ad que ultimus
regressus est habendus nec opus est aia
nouationis instantie in eum cum illi insti
tia cum emptore preiudicat ex quo scit
et qd plus e denuntiatus extitit ut in
themate proponitur ff de re iudi l sepe
et l si parentes e de emet et l euz suc
cessores e de peri et como rei uende
l et l si plus s euctio ff de euctio
cum similibus ad hoc quod notatur per
Innocen de prescript auditis de re iudi
cum super controuersia de iur cum de
putati Secundo premitto sententiam
et processum et quicquid actitatum est
cum auctore preiudicare successor max
ime quia lo eo nedum sciente sed uolente
successore litez auctor assumpsit et quic
quid sit cum auctoritate actum inter
tatur cum successore ad illius preiudiciu

de re iudi sepe extra de re iudi quamuis
cum similibus quoniam ubi alias no pre
iudicaret ex quo eo in aliqua parte iudici
assistente iudicium agitatum est et illi
preiudicat ubi alias etiam non preiudica
ret scientia ff de inoffi testamento l si
suspecta s r notat Cinius l i r e de ad
uo diuer iudi glo lxxxi di tantis Inno
cen de elect dudum glo de sy dilectus
Innocen de offi deleg cum super in glo
in magna Xo sed ea ratione Si enim uole
bat sibi abesse assistere non debebat nec
in principio nec in fine nec in medio hanc
autem ticio denuntiatu uolente et pre
sente et assistente item assumpsit que
quid ergo agit item prosequendo maxi
me que liti utilia ualde uideantur
proponitur interpretatio rescripti ut lis
et instantia deserentur ut possit auctor
iura producere preiudicat ipsi ticio emp
ton sicut et procurator ideo necessarius
factuz domino preiudicat agit enim que
in mandato insunt ex quo uide liti uide
batur uel saltem mandato consecutiua
preambula uel uicina ff iudi sol l iam ta
men s r in hoc de offi delegati cu olim ab
bas possunt etiam defensores ad ea que
utilia liti uidei ipetare icideter et si alt
is mandatum exigent speciale ut nota
tur extra de rescript nonnulli et in l in
debitam ff de condi inde ff de noui o
pe nuncia l cum procurator de in integ
restitu suscitatus et ibi Innocen quoniam
mo quem scit ticio si non procurator
ri contradixit talia mandata rata habe
re et sentur ubi etiam alias non preiudica
retur ut dicto e cum olim abbas max
ime cum hic consistat in sola temporis p
rogatione ut ibi notatur ad hoc ut liti
non contestata e i et dicto s in hac gn
immo si negat prorogacionem tempo
ris ab auctore fieri potuisse quod falluz
apparet ex dictis per uiam quam elegit
Et dato q regens ciuitatem tale rescrip
tum dare non potuisset Aduertendum
super hoc a iudice fuisse pronuntiatum
tempora non currere et cum auctor in
eius fuit potestate derelictus processus
et liti prosecutio qui et item ex dispo
sitione iuris quia auctor et procurator

48
et quia litem assumpsit ex uoluntate ter
ti quoniam ex mandato et protestati
one eius et eo assistente et protestante
se uelle prosecutorem liti penes aucto
rem esse quis ergo dicit hanc pronuntia
tionem quanq etia si diceremus iniustuz
non preiudicasse ticio que cum eius auc
tore lata est et eo sciente litem prosequi
auctorem quoniam mandante protesta
te et assistente queqd enim aum aucto
re iudicatum est et cum eo iudicatum e
setur publicatio enim et ceteri actus iu
dicii preiudicantes auctori preiudicant
et successor ut scribit Innocen in d d d o
e cum super et quantumcuq ad hoc no
citato q autem partium citatio preiudi
cet instantie non credo dubitandum quia
contra ius litigatorum est et agie modu
cum preiudiciale et tenet hoc Compol
extra de rescriptis super litteris Item
aduertendum si iudex pronuntiauit inte
rim expectandum et tempora non curre
re et si hec berta non egit interim hec
non tantum fuit impedimentum partis
q etiam iudicis qui ex hoc declarauit se
procedere non uelle sic pronuntiano ex
pronuntiano enim iudex detegit eius
uoluntatem donec reuocet ut extra de
offi deleg cum super ubi autem factu iu
dici impeditur quis ipso iure tempora
non currerent instantie ut in auten sed
lis e de tempo appel et unde sumitur
et autentica item si et unde sumitur
e tri et licet in hoc sint opinio hanc sequi
tur Cinius lo an extra de app ex ratio
ne et de app ex insinuatione n q vi s
a l h e et s biduum ubi hoc tenet Arch
diaco et glo ff ex quibus causis maio
l sed et si per pretorem quoniam si te
neretur opinio opus fore restitutione ex
officio iudex appellationis surrogatur lo
co primi cum notorie iudicis factu Con
stet impeditam bertam danda fore re
stitutio ut dicit bar in dicta auten sed
lis et reforman la sententia sicut est pe
titum ut notatur in l si ut proponis e
quomodo et quando iudex Ex quibus
concluditur iudicem in appellationis cau
sa pronuntiare debere non obstantes senten
tia iudicis primam sententia ualida

fore et transiisse in rem iudicatam ad fa-
uorem dicitur. Ita michi uidetur An-
de butrio.

xlv.

Omnia orabilis filia quonda
detulit de Marabotinis om-
nia bona et iura tam paterne
quam materne hereditatis uendi-
tionis titulo transtulit in Nicolaum quo-
dam Marabotini ut patet ex publico in-
strumento confecto sub Millefimo tri-
centesimo septuagesimo et hoc pro pto
ducentarum librarum et in facto propo-
nuntur quod et uerisimile reddit forma i-
uentari pteum rerum ascendere ad du-
plo maiorem quantitatem et ultra et da-
to qd probatum non esset hoc defacili p-
bati possit ut proponitur et in dicto in-
strumento assentur dominam Orabilem
tunc fuisse minorem .xxv. annis maiorem
tamen .xii. Proponitur etiam qd dictus
Nicolaus fuerat tutor et administrator
dicte Orabilis ut patet in instrumento
publico assumptionis tutele et confectio-
nis inuentari confecto Millefimo tri-
centesimo sexagesimo secundo. Apparet e-
tiam quedam depositiones testium in q-
bus mulier conatur probare tempore co-
tractus se fuisse minorem duodecim annis
p testes examinatos sub Millefimo tri-
centesimo nonagesimo quinto. Apparet
etiam dictam dominam orabilem fuisse
absolutam in cura episcopali ut ex pro-
cessu publico Millefimo tricentesimo oc-
tuagesimo nono. Modo queritur an di-
cta dominam Orabilis possit uentre cotra-
dictum instrumentum et dato qd alias
possit sibi obstat temporis cursus atten-
to iure et ciuitatis statutis antiquis

Hesu xpi ac matris eius no-
minibus inuocatis. iuris rigor
plurimum obuat. mutentur
primo instrumentum sollem-
niter fabricatum in quo iurat non uentre
contra ratione minoris etatis ex quo co-

tractus firmatur licet fuerint opiniones
contra omnes sollemnitates requisitas
in alienatione minoris et contra privilegi-
um speciale minoris restitutum in integrum
ut notatur in auten. sacramenta pueru
e. si aduer. uendi. Secundo iurat non
uenire contra ratione minoris pteu. ex
quo excluditur remedium deceptiois re-
ipia ultra dimidium iusti pteu. maxime
cum fuerit certificatio et sic se certam
affirmat de ualore hereditatis et qd uale-
bat plus per que apparet eam non decep-
tam maxime cum illud plus donet causa
remunerationis per que cessant remedia
l. ii. e. de rescin. uen. de uerbo. obli. si
quis cu aliter ut ibide notatur. Ex quibz
concluditur eam omni remedio tam com-
muni quam specialis etatis destitutam quum
mo si quod remedium superesset illud ex-
clusum uidetur ex prescriptione statu-
torum que excludunt a remedio. l. quin-
quennio inter presentes et decennio inter
absentes et indefinite dicunt audientis
denegari. Et ex statuto excludente que
relas aduersus contractus cum consang-
uineis gestis et ex confessione pteu re-
cepti sub Millefimo tricentesimo et tra-
gesimo tertio ex quo ratificare uidetur
ante gesta. posito qd tale instrumentum
confectum fuerit a minore .xii. annorum
Aduerto qd que in instrumento asserun-
tur contra se non modicam habere pre-
sumptionem dolo sitatis et deceptionis
ex immensitate donationis et deceptio-
nis re ipsa in precio que non tantum im-
mensa et effusa liberalitas diceretur in
muliercula quinimmo domino cuiuslibet
magnammodo militi sufficere. In talibus au-
tem immo seratis factis quantuncumq-
iuratum et maxime in positis in iuuentu
etate adest presumptio subductionis tu-
quia factationes etiam non presumuntur
a iure nisi origine traheret a mala ca-
de renun. super hoc. tum quia talis libera-
litas immensa repugnat nature mulieris
quas leges auarissimum genus appellant
ff. ad uelle. s. ego de iure do. si stipulata
in si. cum similibus. Circa autem immo-
derata gesta. l. defacili presamit. l. om-
nes. s. luctus de his que in fraudez credi-

l. patronum. et. l. qui testamentum de p-
ba. notat bar. in. s. arbitrarium quinim-
mo consistere attrahit inactionis pro-
pui consumpturo et sic in malu et certu
ulum omnino ex mala fide est in edoles-
cente maxime etia si certus malus usus
non foret. si tamen eius consumpturo co-
traheretur qto fortius cum actu contra-
do consumenti. ff. pro emptore. l. si quis
cum sciret de mino. l. qd si minor. s. re-
stitutio. l. si uero. s. adolescens. ff. man-
dati et ibi casus in. l. ii. ff. qua. re. ac. non
da. Vnde quang iuramentum ex parte
iurantis forte esset obseruabile absq- pe-
niculo salutis eterne. Ius tamen et canon
cum et ciuile non assint iuramentum
dolo extortum ut in auten. sacramen-
ta puerum. e. si aduersus uenditionem
et de pact. quamuis l. vi. quod puto in
minoribus saltem quicquid in maioribus
dicatur. de iure iuran. si uero qd iura cano-
nica a ciuila assint demu quado dolo
non sunt subtrahenda siue sit dolo re ipsa
siue ex proposito quibz ex contrahendi
modo presummitur. Item negari non
potest ex parte recipientis turpe reputa-
ri in quantum cum adolecente consum-
mari contrahitur. absolui ergo poterat
ut absoluta est et officio iudicis contrac-
tus uel actione de dolo rescinditur. ar-
de iure iuran. de iure. Item talia iura-
mento mutantur a iure incapaci intellec-
tus plen sed factis ista ostendit se inca-
pacem ergo ad sicut enim etas preuenit
sagacitate ut. l. i. e. qd aduersus quos
ita foret et equum ex gestibus si osten-
dit non plenam intellectum iuramentis
non obligari quinimmo tantum in hac ali-
enatione non intercesserit cause cognitio
nec ex causa alienata fuerint immobilia
uel que locum obtinent immobilium de-
fieri contractus in sollemnitatem quem de-
fectum forte non supplet iuramentum
licet obliget ad non contrahendum
quia non potest quis facere qd iura de so-
lemnitatibus loquentia non habeant locum
in contractibus suis delega. l. i. nemo po-
test et quod ibi notatur ad quod facit
quod scribit bar. ff. de fidel. si quis non

47
eo in. s. vii. remanet ergo nullitas con-
tractus ex quo supponitur absolutio fa-
cta a iuramento. sed non audeo hoc dice-
re ne detraham opinionem glo. et comuni
in auten. sacramenta. et quia sollemni-
tas est in fauorem minorum cui saltem
cum iuramento posset renuntari. Sed
quicquid sit de hoc iuramentum tamen
est illud quod ualidat contractum ex quo
ergo proponitur absolutio facta a iura-
mento ualiditas contractus inheret iura-
mento quo sublato et ipsa tollitur. ff. de
usufruc. l. i. quang hoc etiam posset esse
dubium. an absolutio tolleret preceden-
tem ualiditatem contractus quando sim-
pliciter est facta tamen fortissime hoc
iurat modus absoluendi in quo iudex de-
cernit ac si non fuisset presertim cui
sententie est standum cum non propo-
nuntur appellatum. Et hoc omnia iurat senten-
tie causa ne unculum sit iniquitatis iura-
mentum per quod apparet iuramentum
fuisse declaratum fouere iniquitatem.
Et sic aut nullum. aut iniquum ex parte
prestantis. aut iniquum retractu ex par-
te recipientis quod esse non potest. ut
sententia sit iusta nisi quia dolo et sub-
ductio extortum quod et apparet ex
sententia lata et relata. Ex quibus clare
patet qd non obstantibus sollemnitatibus
instrumenti perniciose ad decipiendam
mulierem adhibitis. mulier debet audiri
contra instrumentum ut rescindat per
actionem de dolo uel saltem officio iudi-
cis uel restitutionis iura que non excludit
iura iuramento data absolute ex quo
iuramento habuit impulsione doli et
causatur restituito a deceptione calida
et fraudulenta quinimmo si probetur
mulierem hanc fuisse minorem duodecim
annorum quod clare probat domina Io-
hanna que iuncto tempore instrumenti
et iuncto tempore depositionis eius clare
concludit ipsam fuisse tunc in .xii. anno.
Item hoc satis concludit magister pau-
lus qui dicit qd fuit tempore uite patris
duorum annorum et non obstat qd sub-
mittat forsitan. quia illa dictio forsitan
adiuncta est ad inferendam dubitatione

circa temporis extremi momentis. quia de hoc non bene memorabatur. Sed non notat dubitationem circa tempus in genere duorum annorum quia adiebat de complemento annorum de excessu licet modico quod declarauit alter testis in uulgari enim exposito dicto testis habebit sensum de quo dixi scilicet dubitationis circa excessum uel minoritatem in modico sed non in genere temporis. sed si recte ponderetur tempus mortis patris qui concluditur ex tutela tempus depositionis testis ipsa concluditur fortasse fuisse in decimo anno. et quia hoc non potuit bene discernere testis inter nouem et decem quia est distantia anni protulit uerbum fortasse hoc coadunat. quia iudicabat etatem ex aspectu in qua sic attestari potest in l. de etate uero ff. de minoribus et l. minor uiginti quinque annis ex aspectu. unde cum illa attestetur presumptiue protulit uerbum fortasse. Nec obstat quod tam modica distantia a duodecimo ad decimum deservit non palpetur ex aspectu per testem ut l. de etate quia bar. dicit nisi arbitram licet conetur dare doctrinam magistralem. Vnde cum habeam eum testem de etate certa concludentem et non querimus limitem certe etatis ex quo consonant in genere etatis quia in minore duodecim dicti testes ex aspectu depositionis cum dictione forsitan declarabo per dictum alterius testis ad hoc quod notat Innocentius de accusat. super his ubi si testis deponat de actu cum tempore aliter non ratificet tempus dictum unus trahitur ad dictum alterius et suadet equitas sic testes inuari. quia arbitrium cuiusque boni iudicis potest informari ex dictis per testes. quia hec non attingeret annum duodecimum quequid dicat instrumentum quod duobus testibus potest repbari ut notatur de fide instrumentorum l. in exercendis eo. tri. cum Iohannes maxime cum talia apponantur in instrumentis absque sententia puellarum. et quia de talibus puellae non sunt bene informate hoc

autem supposito aliud concluderet re medium puellam tunc necessario contraxisse cum quo non ualet contractus ipso iure. quia licet palam non bona fide contraxit. que dies copulatiue exiguntur ad ualiditatem contractus. l. non existimo ff. de admitt. tu. l. cum ipse de contractibus de emptione et l. in uenditione. §. si. ff. e. Nulli enim dubium minor instanti sunt existenti maxime ad propriam utilitatem ex bona fide non contrahere. l. cum in plures. §. in. de admitt. tu. ff. de fur. l. tutor et l. interdum. §. qui tutela e. de pactis. l. pactum curatoris. l. fundum. §. si tutor. ff. pro emptore et quod ui aut clau. l. si in. §. tutores. Ex quibus patet mulierem multipliciter audiendam contra instrumentum. Hec omnia confirmat sententia lata in causa absolutiois que ad acta relata ut debet. l. hoc enim ff. de suspens. tu. et notatur in regula in penis ostendit et declarat contractum dolosum ut debuit. Nunc restat tollere obiecta de fine facta Millesimo trecentesimo septuagesimo tertio et sic per tres annos post hoc instrumentum qua attendit tempore assumpte tutelae reperitur quod si mulier tunc fuisset in duodecimo anno ipsa non exceperat ut ceterum fecit dum et sic erat in minori etate uiginti quinque annorum. Vnde etiam presupposito instrumento uero quod tamen dicitur falsum cum ibi non uiderim aliquod iuramentum et tendebat preceptio receptio ad corroboracionem contractus alienationis immobilium non poterat colorari absque solennitatibus debitis ut de re iudicis et causa legitima igitur restat adhuc precedens facultas restringendi contractum si immodice adhuc lesa remanet et quod fraus fuerit in primo contractu detegat hec absolutio que fuerit de maiori quantitate quam fuerit pretium statutus in contractu quasi dubitauerit. hec fecit ad uelendam fraudem. Item quia eodem errore et caliditate adducit duritate inrietas que primo contraxerit ut l. doli. §. diuersum. ff. de doli except. per que apparet idem concludendum si ibi foret u

ramentum maxime cum modico tempore post hoc factum fuerit post instrumentum. Non obstat statutum loquens de contractibus cum consanguineis quia illud loquitur quando consanguineis assistentibus et cum alio contrahentibus non de contractibus cum consanguineis met et de contractibus et ad delapandam et tactandam inducentibus ut euidenter patet illud cum consanguineis notat causa agerem uel auctoritatem contractus non factentem contractum sic de iudi. ac si clerici ibi tenent clerici et et quod ibi notat Io. an. Non obstant prescripciones que allegantur. Et primo non obstat prescriptio iuris quia nec toto tempore uite Nicolai potuit aliqua currere prescriptio cuius uita durauit ut michi est in facto propositam usque ad Millesimum trecentesimo octuagesimo tertio et sic tunc sunt uiginti quatuor anni a die mortis quia erat in non bona fide ut supra est conclusum extra de prescript. c. finali. Non obstat. et si maior factus minor fuerit. h. ubi in donatione concluditur lapsum decennium post maiorem etatem et uiginti inter absentes. quia quo ad tempus in colat non procedit illa lex de iure canonico cui est standum cum enim contra iura mercatus fuerat et male fidei consequenter esset tempus non potuit consistere contractum ad illius comodum qui male fidei possessor est. male fidei autem est qui contra iura mercatur etiam cum domino. et de agri. et consi. quemadmodum et in regula qui contra iura de reg. iuris l. vi. cum concordancis. et de iure fiscal. l. prohibetum libro decimo patent hec in regula possessor de regulis iuris l. vi. et. c. finali de prescriptionibus cum similibus. Item suppono quod contraxit cum eo tempore minoris etatis pubertate ut est probatum contractus ut cum tutore. gestus est nullus et nec uiginti aut decennio confirmatur cum odio eius annullatur. Ideo exigitur prescriptio aduersus ius agendi de nullitate uel ad rescindendum etiam quo casu exigitur. xxx. annorum excluditur de iure communi tenen

do quod ipsa tempore contractus fuerit pubes eo quod uiginti contractus uenit confirmandus ex lege communi ut tenendo quod impubes contraxit excluditur tantum pacto. xxx. annorum. subducto autem tempore uite Nicolai qui proponitur in facto mortuus iam sunt uiginti quatuor anni. restaret quia prescriptio de triginti non esset completa similiter nec prescriptio de uiginti ex dispositione legis finalis quia proponitur dominum mouisse litem iam sunt octo anni et obtinuisse iam sunt septem. et sic infra tempus uiginti annorum reperitur huius mota interrupta est ergo prescriptio confirmans ex l. finali. et si maior factus minor fuerit. Memento autem erit subducendum tempus Nicolai quia ille ut male fidei et sceleris uel scire debens se ad hec teneri non potuit prescribere de iure canonico est standum de prescript. c. finali et in regula possessor de reg. iuris l. vi. Nec obstat opinio bar. in l. sequitur in §. si uiam de uicuproni. que fuit ante eum Innocentius de immunitate ecclesiarum quia plerique quam etiam reprobat bar. in l. si mali. ff. quemadmodum seruitus amittitur quia illa opinio communiter reprobat. quia negari non potest quod aliquid que ratur prescribenti cum annexione facti dato quod non exigatur possessio quod principaliter ponderat lex canonica et. c. finale nichil dicit de possessore sed in genere loquitur. et hoc publice disputatur et per hoc plures consilium. et dico esse expresse in autem ut ecclesia romana et coll. ii. Nunc autem restat respondere ad statutum excludens et decurtans tempus prescriptionis aduersus iura loquens et de presente et de absente et negari non potest siue computetur a fine minoris etatis siue a fine mortis Nicolai tempus statuti lapsum sed non obstat statutum si tenemus quod non ualeant statuta detrahentia de tempore descriptionis et iure statuto ut notat Io. an. de except. c. l. vi. Item dato quod tempore potuit contrahere proponitur in facto et factis etiam uidetur patere per acta quod hec

48
An p[ro]p[ri]e p[er] d[omi]n[u]m
q[ui] p[ro]p[ri]e ad i[ur]a p[ro]p[ri]a

puella in longinquum fuit nupta nec ue
rissimiliter potuerit habere scientiam pa
ternorum bonorum et maternorum et
an decepta fuerit uel non ut in regula si
quis in alterius de regulis iuris et in regu
la cum qui in ius h. vi. quo casu uel statu
tum hunc casu non comprehendit absen
tie cum ignorantia ut utetur iniquitas
a statuto uel si comprehendat mulier ex
celsula generali si qua xē restitueretur
infra quadriennium a tempore reuersio
nis ut notat glo. in l. sicut. §. fecus. e.
de prescript. xxx. annorum in uerbo ma
litie. et bar. in l. i. §. si quis autem. ff. de
itine. act. p. priua. Talem enim intellec
tum recipit lex de prescript. in absentem
loquens ut. l. finali. e. de longi temporis
prescriptione et. l. sicut. de prescriptione
triginta annorum. an sic et statutum in
materiam disponens de consuetu. cum
dilectus. de Constitutionibus ex lit
teris. l. ii. e. de noxalibus. de clericis non
residentibus ad au. sientiam et cum dilec
tus Ex quibus concluditur qd cum secū
do anno quo fuerit reuersa mulier obti
nerit sententiam que transiit in rem
iudicatam ut michi proponitur qd quo
ad realem uirtutem de quo audio tantū
excitari mulier iuste obtinuit. quia si nō
uenerit hac uia uoluit dominus deus us
ritatem alio capite detegi et sententis
confirmari Cuz ergo domina habeat sen
tentias pro se pro quarum iustitia presu
mitur de renun. in presentia de re. i. si
cut propter defectum iustitie in uerita
te retrahi non debet iudex ab exequen
do. uita ut dictum est in l. rei ueritate
fouet iustitiam domina Orabilis et sic
sententie consonant iustitie et ueritati
Non obstant predictis qd in instrō con
tineat ipsam non subductam et certifica
tam de ualore hereditatis et consequen
ter de deceptione quia facta oppositum
ostendunt et quia facilitati subducta p̄
sumitur in iactatione et consumptio
ne proprii eadem in accessoris et ad ip
sam deceptionem conferentibus et est
subducta et plene intelligendo presentis
ut dicta. l. doli. x. diuersum et est casus

in l. finali. §. idem que sit. ff. de conditi
tione. Non obstat quod de renuntiatione
asseritur in instrumento uenditionis ga
predicta ratio illam excludit quia subdu
cta presumitur et quia talibus asserti
onibus non creditur ubi est presumptio
fraudis. l. si forte. ff. de castrensi peculio
l. cum quidam. §. licet deleg. iii. et nota
tur in l. si donationis. e. de collat. Non
obstat si dicatur non poterit ergo dita
ri instrumentum per quod excludatur
minor a contrahendo et sic noua erit p
uotio autem sacramenta et glo. in l. i. r. cer
te non erunt uana et in modica deceptio
ne Sed si in enormissima ut hec est alius
prompta foret uia spolandi minores om
nibus bonis propriis qui facilius pos
sunt inducti ad talia maxime a parentibus
contra intentionem et omnino iam uo
luntatem dei et statuentium fauent em
iuramenta non fauentia iniquitatem qd
pluries clamat Cinus in autem. Predicta
iura sic intelliguntur et si remedium nō
foret aduersus talia. longe maiorem inu
cerent iniquitatem q̄ equitatem Ego
Anthonius de butrio utriusq. iuris do
ctor sic dico et consulo et cre. lo uerita
tem et iur. consonum salua facti uerita
te inspecta in qua falli potuit et saluo
consilio saniori alteri q̄ michi melius a do
mino reuelato

xlvi

Hesu xpi nomine invocato
Recte de casu est primum
dubium. §. cum ita quo ad se
cundum ad medietatem pot
estonis ultimi rectissime p̄to filias ad
mittendas quia et si illas ambas requiras
concursum utriusq. uideatur ad conditi
onis implementum uel saltem hoc exigit
in proposito cum altero descendente cū
filibus post mortem liberis uocet qd
foret impossibile utroq. absq. liberis de
cedere nec liberi ex femina excluduntur
substitutum propter adiunctum enim

masculis de euidente liquet uoluntate
defuncti se uoluisse successionem suam
astringere ad lineam agnationis ne ad ex
traneos hereditas euagetur uerbum ex
go sine liberis ex adiuncto masculis re
stringit ius excludendi filias ad solos ma
sculos et ex masculis descendentes et
ex hoc casu deceditur per. l. i. in fi. e. de
condi. insti. exclusi enim femina a succes
sione exclusi censentur in gradu sequen
tes tanq̄ reclusi successionis principio a
quo in sequentes ius succedendi deriua
tur Nam femina exclusi a feudi succes
sione excluditur filius ex ea qd masculus
et potens ad dominium feudi iuran
dum ut in libro feudorum qui feu. da.
po. c. i. x. hoc quoq. ius excludendi fili
os a substitutione facta filius per uerbus
sine liberis restringitur ad masculos ex li
nea masculina descendentes non ad ma
sculos et femina qui uicium a femina ori
gine trahere censetur Vnde predictis
dominis consulentibus assensio Ego An
thonius de butrio utriusq. iuris doctor
Ideo scripsi et sigillat

E morte scribitis filio mei
pater et compater uos com
pati erat enim michi unicus
ut dicit philosophus uerecō
ne posteritatis finem dedit patremq.
reliquit in progeme nouissimum hec
mortalibus plurimum infelicia uidentur
dolendumq. apparet qd accidit. sed quia
sic domino placuit equo animo substine
dum raptus est filius. durum quidem
sed tollerandum quia substulit ille qui
dedit tollerandum dixit enim quinquimo
et domino congratulandum quem enim
secul. carcer includebat. quem nunc ira
nunc auaricia. nunc libido. nunc uanorum
incentina ad ruinam trahere poterant
momentum breue fecit treruere. puerulus
assumptus est breuis uite spatium eter
na pensabitur memoria Relinquendi ex
go sunt merores isti ut dicitis pleni sa

49
erigio ac incredulitate. morte enim te
retur qui uitam non nouit Nouissima
autem litterarum nostrarum pericula or
tatus sum ut patriam petam ac si me pa
tria indigeat. plus ego illa q̄ illa me indi
geo in illa clarus hic degener. in illa mon
tes clarissimos frons. desq. uerentes in hoc
ualles nubes paludes nebulasq. turbulen
tas conspicio. Illic cantus dulcis animus
hic cornices garrunt cum grauisimo ra
mū n. strepitus continent illic religio
nis decus probatissimq. utri spirituales
hic omnis luxus et uoluptas. nec unum
quidem obseruante monasterium repe
ritur. non uere hic me traxit arbitrium
et uoluntas. sed necessitas inest et pa
trie status nunc pater cessat hoc mater
nostra sancta ecclesia que tam paratam
q̄ patriam reddidit. crucem recepit
mus loco serpentis redire nempe deside
ro in fine anni huius ad studiū exordia
presens adero domino dante Laus deo
Valete mi pater et compater Ferrarie
die Viceima quinta Aprilis Anthonius
de butrio utriusq. iuris doctor

Libertus Ratnaldus et To
massinus de signotolis nati
ex duobus fratribus. uideli
cet Albertus et Ramaldus
ex una et thomasinus ex altera inuestiti
fuerunt de feudo de quo predecessores
sui fuerant inuestiti ante tanto tempo
re cutus memoria in contrarium non ext
sit ab illustri et magnifico domino. N.
exten. xē dictus Albertus et Ramal
dus mortui sunt superstitibus filiis De
inde mortuus est filius dicti Ramaldi.
Nunc queritur. an filius Libertus et ne
pos Ramaldi simul admittantur. an so
lus filius uel filii Alberti

xlvii

libertus et thomasinus de signotolis nati
ex duobus fratribus. uidelicet Albertus et Ramaldus
ex una et thomasinus ex altera inuestiti fuerunt de feudo de quo predecessores
sui fuerant inuestiti ante tanto tempore cutus memoria in contrarium non ext
sit ab illustri et magnifico domino. N. exten. xē dictus Albertus et Ramaldus
mortui sunt superstitibus filiis Deinde mortuus est filius dicti Ramaldi.
Nunc queritur. an filius Libertus et nepos Ramaldi simul admittantur. an so
lus filius uel filii Alberti

Hesu xpi et matris eius glo
rosissime nominibus inuoca
tis premittendum qd qd no
ua proponatur inuestitura
ex quo causam habuit ab antiqua conces
sione ascendentibus facta hoc paternum
feudum appellatur in quo linee a stipitibus
antiquis descendentes successibiles sunt
licet fecus in feudo non paterno quod
principium habuit a capite alicuius linee
transuersalis non a stipite ut in x. colla
de gradi. successorum. c. 1. Secundo
de iure comuni et si ad eius instar defer
retur successio indubitatum existit fili
um uel filios alberti p. heredes nepoti rai
naldi ut pote uno gradu Thomasio p. x
imiores et qd aliquo casu assumant sibi
locum patris post mortem hoc uerum in suc
cessione descendendum ut autem in suc
cessione e. d. fuiset. legi. heredibus et in
autem. de heredita. que ab inte. s. 1. Item
quando agitur de successione transuersa
lium usq. ad fratres et fratrum filios in
autem. de heredi. que ab inte. s. si uero
coll. viii. et in autem. post fratres. e. de
leg. hered. qd hoc uerum uideatur in alio
diu. et non feudalibus tantum uidetur
q. mortente uno ex una linea absq. super
stitibus ex alia linea pariter succedere de
beant omnes alterius linee ut est casus
in x. collatione de natura succ. feuda. e.
1. Non obstantibus his de iure puto fi
lium et filios alberti proximiores gradu
anteferrunt. quia in quantum exorbitans
consuetudo non immutat. remanens
in dispositione antiqui iuris nec ad simi
lia quantumcunq. alterato facto trahit
minus consuetudinem. ut. l. quod uero. ff.
de leg. de regu. iuris que contra. li. vi. l. si
uero. s. de iuro soluto matrimonio cum
similibus. de feu. cogni. c. Albertus no
tat. Cimus in. l. 1. e. que sit longa consue
tudo. et. Cui. ff. de le. l. de quib. capi. m
autem. 1. de natura succ. feu. loquitur
quando feudum est alterius ex capti. b. y
linea transuersalis assignata et communi
ter in illa linea conferuntur. unde hec
quasi egreditur naturam paternam. nulla et
ga. fit in iura proximiorum gradu si ad

illud a mittitur sequens qd non est in
paterno patrono per partes inter fra
tres diuiso quod paternum fuit et ut pa
ternum in successione conseruatum
Item quia etiam non reperitur in feudo
filios succedere in locum patris premor
tui nisi quando tractatur de successio
ne ascendentis de succ. feu. c. 1. de gra.
succ. in feu. s. his uero. pro hoc tex. in
dicto. c. 1. d. gradi. succ. qui post fratres
et fratris premortui filios simpliciter
uocat agnatos ergo non ut prerogatiua
ut q. assumat locum patris s. sed q. gradus
Prerogatiua ut ius commune disponat
ut sic posterior lex ab antiqua determi
netur. ff. de leg. nam et posteriores ad hoc
glo. ibi que dicit in gradibus et modis
succedendi romanam legem attendi de
bate et hoc aperte tenet Andreas de ser
ma. qui dicit ibi dum uocat tex. agnatos
1. sicut quilibet proximior est per que no
ob. tex. allegare de natura succ. feuda.
Sed et aliter potest respondere ut in
quantum dicit omnes alie linee equaliter
uocentur secundum gradus. prerogati
uam tamen sic dicit ibi bal. et Odo. in
summa de usu feuda. sub rubrica de his
qui succ. in feuda. dum dicit pariter line
as succedere dum tamen sunt in part
gradu. sic et lex et post suos simpliciter
notat agnatos et tamen intelligitur se
eundem ordinis gradus prerogatiua. ff.
de suis et legit. l. 1. s. post suos et. l. post
consanguineos. Et aduertendum bene
ad litteram. quia licet q. omes linee equa
liter uocantur nam ibi exequat lineam
et non gradus linearum. quasi dicit ita
defertur ad unam lineam sicut ad aliam
tamen secundum gradus prerogatiua
Hoc confirmo quia ius exorbitans sim
pliciter loquens trahit debet ad intellec
tum iuris si potest ut in quantum minus
potest ius ledat. de consuetudine cum
dilectus cum similibus.

xlviii

xlviii
N nomine ihesu christi et ma
tris eius gloriose uirginis absq.
diffusione allegationu legatum
de quo proponitur modale est
no condicionali cu eius impleme
tum referatur ad tempus legati consecu
ti non ante consecutum legatum. l. tays.
s. stichus. ff. de mili. testa. q. m. p. p. p. p. p.
tur uerba hoc sub hac conditione uel simi
lia quia in lata significatione conditio in
se modum comprehendit. l. ea uenit. de
e. de re. perm. s. quonia de fi. instru. cu
tobannes heremita. Ex quibus conclu
do q. cum implementu modi casu defere
rit in puncto mortis malfardi qui mor
tuus est ut proponitur ante annu habet
pro incompleto. uel non excludit legatari
um ab emolumento quia non impleuit
ff. de le. l. si fundu per fideco. l. alias. in
pt. l. tico. l. pater. s. tufculanus de le. ut
no. in glo. in. l. 1. e. de insti. et sup. l. cond
facti. nec ob. l. tico. s. tico genero d.
cond. et dem. quia ibi fuit conditio ut
ibi no. et hoc maxime uerba tenendo q. te
stator grauari uoluerit malfardum so
luy in uita quia mo. in implendi neces
sitas defuit concurrente testantis uolu
tate. nec obstat cum hoc anno graua men
fuerit debeat in principio anni. l. 1. qua
do di. le. ce. et. l. in singulis et. l. in annos
de ann. lega. quia istud est uerum nisi ad
finem anni. istud tacite determinetur ex
natura eius qd prestandum est sicut est
hic in iure. Ex quo prestari debet legatu
q. non in principio sed in fine anni conclu
ditur pro toto anno. l. firmo. s. pater. ff.
quando dis. le. ce. no. in. l. inter stipulan
tem s. sacramenta de x. ob. et in. l. q.
hoc anno de x. ob. relinquatur ex hoc
capite legatum non extingui quia condi
tionale nec ex hoc quia mo. ius deficit te
nendo q. sit modale. Nunc surgit du
bium an stante legato pones heredes ma
lfardi legatari onus debeat impleri sedm
formam datam ab antiquo testatore an
sedm modum noui testatoris malfardi.
Et qd hec uerba intelligantur imperpe
tua. i. sine fine. ff. de excep. do. i. possunt
tamen sedm subiectam materia referu

50
tur ad hominis uitam si actus sui natura
uel disponendi modo persona respiciat. l.
1. ff. pro loco de al. et cibo lega. de gayo
seto. s. 1. extra de eo qui cog. colang. ux.
sue. et rasmisse de rel. scriptis. c. fi. l. vi. cu
conzar. Hic autem ex pluribus colligitur
legatum determinasse ad personam malf
ardi. Primo quia grauat tantu malfardu
et iubet personaliter malfardum partes
retinere. Secundo quia graua men comit
tit sub fide anims sue et de legitate et
de fide sua dicens se bene confidere. per
que uerba certam fidem et indulgiam
et consentiam eligitur uidetur et de fa
cili in talibus fideles non inueniantur uid
tur ad personam eius dispositionem re
scripsisse. l. 1. s. ne autem. e. de cadu. tol
de solup. inter artifices no. in. c. statutu
s. allestere de rel. scriptis. l. vi. ad hoc qd
no. Inno. de offi. dele. c. fi. hoc. confirmat
equitas quia non expedit testatori q. per
sona larrogetur illi qui forte dicit se ni
hil lucratum uel modicum. et sic paupes
nichil habebunt aut modicum. Ex qbus
omnibus concludo locum esse legato fac
to per malfardum et illud executio ma
dan lum Antonius de Buerio.

xlix

N nomine ihesu christi. N. i. s.
litteris legitimationis predic
tis et uis forma supplicatiois
et latiori responsione pape q. in
litteris comprehendatur. Dubitatur an
ex illis uerbis in supplicatione contentis
ibi habere dignemur pro expresso suffici
ant tunc responsione simplici fiat ut pe
titur. Dato q. in concessione legati qua
confirmat sit gratia concessa non obsta
te uenientibus ab intestato etiam si fue
rint in part gradu. uel cum eis cum qbus
dispensatur dicatur facta mentio eorum
ut gratia firmetur contra preiudicium
uenturum ab intestato. Premitto q.
stante gratia ut in litteris continetur gra
tia non ualere ad preiudicium herorum
uenientium ab intestato in aut. qui. mo.
natura. effi. sui. s. illa. Et quia si papa sci
uisset eum habere liberos legitimos non
sic de facili concessisset ad preiudicium

legitimorum tale ergo est tactum. de
de referip. super l. i. de preb. si mo
tu proprio l. vi. et quia tales legitimatio
nes impetrari consueverunt et concedi
in solacium deficientium legitimorum ad
qd. nō. sp. de suc. §. i. x. ex facto que
rit et ibi lo. an. in addi. ad hoc in ratioe
sui. l. mulierem. e. de adop. instr. e. §. fe
mine. Item et ut ibi nō. consueverunt et
apponi per quas fit mentio de legitimis
liberis ergo liberos legitimos subesse ob
uat legitimatiō. quia absurdum foret
tollere ut obstat q. non ob. ad hoc de re
scrip. mandatum et qd. ibi nō. Nunquid
autem attenda aliqua supplicatione cum
responsione ad illum iuncta concessione
legati tollatur uicium tactum iuris legi
timorum liberorum cum de eis nulla sit
facta sufficientis mentio uidetur q. non
quia uel hic est noua concessio et non suf
ficiat expressio facta legato quia cum no
uiter concedit noua requiritur mentio
ut excludatur surreptio et ut firmetur
gratia contra preiudicium terti ar. ff. de
dam. instr. l. de pupillo. §. in pluribus. e.
de prescrip. xx. anno. cum notissimi. §.
ex his. ff. de fidei. h. res. §. q. si hic ser
uis. in. q. ut. eugeldrudam. de sen. exco
fficit. et. c. tamen pro causa. Deinde ita
quorundam cum si. uel est antiqua confir
matio quia ut nunc esse non potest. d. fi.
instr. inter dilectos. x. ceterum et qd.
ibi nō. Et adhuc cum pape nō. sit facta ex
pressio legitimorum aliquid principi est
tactum quo expressio non obtinisset cō
firmationem ad preiudicium liberorum.
nec cum tali tenore uerisimiliter expres
sio uicatur ergo confirmatio de confir
matio. c. i. et. c. porrecta. de cap.
mo. c. i. Item quia ad concludendum me
tem pape in preiudicium tertio specialis
exigitur mentio terti preiudici et nota
bilis ut in. c. super eo de offi. dele. nō. de
do. ex litteris de resti. spo. ex conquesti
one ubi de particularibus. clausulis men
tionem fieri oportet sicut d. toto proces
su de re iudi. inter monasterium igit nō.
sufficit hec mentio generalis ad hoc de
ture iura. e. p. qd. nō. glo. m. c. fi. de pec
le. vi. et de elect. pcurator. l. vi. in uerbo

ad agendam sic in sententia ut nulla con
cludatur requiritur specialis expressio in
sententia ueni et non uicatur per relati
onem ad aliud ut nō. de proba. quoniam
contra quia generalibus uerbis dolo uide
tur hic papa circumuentus. Dicit enim sup
plicans ex certis causis cōcessionem lega
ti dicit ab aliquibus nullam et hanc ut nota
bilem non exprimit preiudicium liberorum
Vnde in generalibus uerbis inuolutus in
dicitur ad concedendum q. primo dicit
superiori arripere ut dicit Inno. in. c. cū
dilecta de referip. tibi sentit differentia
inter arripere et surripere. Huius non
obstantibus puto contrarium de iure sup
posito enim q. fiat fides de supplicatiōe
et responsione pape. et supposito in fac
to q. ex stilo curie gratie pape possint ex
regro sumi. et aliter probare q. p. litteras
bullatas. de quo in iure sunt opt. de qui
bus in probe. vi. apparet euidenter q. ali
ter sumpta est minuta per uocancellariū
et magis stude q. fuerit a papa concessa
et in talibus recurrendum ad originale d.
proba. quoniam contra falsam nō. de fi.
instr. cum p. tabello. et. c. fi. Non
enim est in potestate uocancellariū. Iras
sumendo restringere gratiā a papa con
cessam in referuatis pape et non concessi
bilibus per uocancellariū nisi aliud ha
beat stilus curie. de quo non sum infor
matus. Nam in gratia papa signat fiat
ut petitur et. s. inter cetera petitum est
ut habeatur concessio legati et eius tenore
pro sufficienter expressio ergo omnia
pro expressis habentur. et per inde ac spe
cificata fuissent. potest enim papa ad ua
liditatem a se gesti fingere expressum
qd. expressum non est et habetur pro ex
presso de preben. si motu proprio. l. vi.
de elec. illa cottidiana de transac. c. i. de
re iudi. ele. pastoralis ad hoc stilus curie
que habet in confirmationibus apponere
clausulas istas. nel similes cuius tenorem
uolumus haberi pro expresso Nam alibi
scriptum ad quod fit relatio per inde cō
fer. ac si expressū foret specifico in scrip
tura que ad aliam refertur. ff. de re iudi.
l. ut pretor. §. si iudex. ibi sic accipiendū
est quasi quantitatē nominauerit. ff. d.

here. instr. alle. de condi. et demon. si ita
scripsero da condi. instr. l. illa institutio
e. de testat. de excep. cum uenerabilis.
x. q. nō. de religio. do. constitutus cū
simil. Item ex quo papa uult haberi pro
expresso hoc singulare expressum. nō. ergo
admittitur probatio in contrarium.
alias allegatio q. expressum non fuerit ut
i. cle. i. de proba. et qd. ibi nō. hoc confir
mat stilus curie in simili in appositione
clausule non obstantium quando dicit nō.
obstantibus priuilegiis etiam si de uerbo
ad uerbum debeat fieri mentio hec gene
ralia uerba equipollent expressioni de x.
bo ad uerbum ex quo hanc loco illius sur
rogat. Obiecta autem ab intelligēte
de facti tolluntur. ideo non insisto. Con
cludo ergo dictam cōcessionem firmare
legitimationem contra defectum tactum
iuris liberorum. Antho. de Butrio.

L.

Huius christi et matris eius
gloriosissime nomine inuoca
to Puto iam hanc aditum super
reformatione laudis proceden
di et firmandi modo et forma ut
iudicem admi. et non ut arbitratorē
Iura enim que dicunt laudum reduce
dum ad arbitrium boni iuris intelligun
tur. i. iudicis quia ille est qui hoc arbitrari
habet. ut. l. contin. ius. §. cum ita. ff. de
x. bo. ob. et. ff. iudi. solui. Iur bonus quo
ad finem decidendi apprehendere debet
equitatem uel iniquitatem laudi ut arbi
trator habuisset quia ut debuit arbitra
tor reformat nō. ut debuit iudex. Et sic
concordantur opinōes. quia ergo in prin
cipali modo procedit ut iudex in ordinā
do ritum sententie subicitur iuri ut cer
tam debeat ferre sententiā et se confor
mare petitis hoc posito in libello sūt duo
capita unum super nullitate et hoc purū
secundum super iniquitate et hoc condi
tionale inquantū laudum appareat aliqd.
Super primo iudex pronunciauit sim
pliciter. et si quiescisset in hoc sententia
foret ualida. sed ultra procedit prosecui
tur resoluendo illud conditionaliter et ca
sualiter eo casu quo appareat aliqd. Vn

57

de si apparere non posset alioq. primus ca
put remaneret. Aut ergo producto lau
do ex eo apparet euadens nullitas laudi.
uel euadens statum ostenditur et senten
tia remaneret ualida quia deficeret condi
tio resoluens primum caput. et euadere
ret secundum caput sententie ut defici
ente conditione. Si laudo ostensio appa
rent illius formalia nec statim euadentes
constaret de nullitate aliqd. eo ipso appa
reeret et ex hoc resolutio primo capite.
aliqd. apparet res reductur ad secundū
caput. de eo ergo uidentur iudex in se
cūdo capite duo agi. Primo pure deeer
unt inuicta et reductur ad arbitrium boni
iuris. Secundo in quo et inquantū redigi
debeat declarandum seruat q. prima facie
uidetur potuisse sicut in condemnatione
expensarum. l. terminato. e. de fruc. et
li. expen. Ad hoc quia inquantum foret
iniquum non uidetur iudex liquidatum
fuisse. potest ergo ad aliqd. tempus liq
uidationem reseruare. ad qd. dicitur Butri
e. de sen. cum iudex. nec uicatur senten
tia ex incertitudine quia spem habz cer
tificandi. l. emilius de sen. ff. de admi
tu. nec uicatur quia conditionalis q. hec
extranea conditio est ut ibi puto de iure
contrarium ut est consultum quis diffini
tua super certo petito ut hic erat non
potest reseruati declarando in aliquo pro
bando uel declarando post sententiā nisi
in continenti ut. l. generaliter. §. i. e. de
ture iuran. ad qd. l. paulus de re iudi. Et
hoc decidit glo. et Bar. in. l. cum iudex
preall. in. ii. q. equipollent enim ista per
uos declarandum et inquantum per uos
deklarabitur si postea liquidetur. Cum
ergo hic non ueniat incontinenti liquidā
dum sententia non tenet sicut si te con
dempno si probaueris hoc intelligitur si
incontinenti post sententiā est probatū
ut ibi non obstat quod nō. in. l. iudex. ff.
de re iudi. quia ibi incertum declaratur a
ture et ius declarat in sententia. ut. l. i. in
fi. ff. ad tur. nō. ob. si dicitur t. in ultima pte
sententie iudex facit duo. Primo pronū
ciat super iniquitate laudi quia constat si
bi iniquū. Secundo reseruati declarat cōz
inquantum quia hoc nō. liquet sibi ex cer

titulū sed nō uicatur primum ut est
casus ualde ad propositum d' emp. et uē-
cum causam iun. de. c. cum causam. n. de
testi. quia ibi petens resolutū contractum
quia deceptus ultra dimidiam iusti preit
aut legitimum psecum dari uel suppleri
non determinauit ad certam quantitatem
Ideo incerte potest ibi ualere sententia in
certa hie quantitas certa in debiti et in
moderationis laudi fuit in libello petita
et declarata. Item illud incertum quod
reseruatur non erat principaliter in obli-
gatione sed in facultate soluendi sufficit
ergo sententiam cōtinere certum in prin-
cipali petito et seruanda est declaratio
ad tempus collationis eius q' est in faculta-
te soluendi. Hoc autem principaliter sub-
mittitur petito et iudicis officio. rema-
nebit ergo sententia nulla nisi euidēs nul-
litas laudi appareat ex forma laudi. Ita
uidetur michi Antonio de Butrio.

Li.

Nomine domini nostri Ihesu
Christi. In factu sancte Marie
maioris supposita formalitate
appellationis de qua nō disputo
quia non uidet eam. Et posito q' capellani
non sunt intulati non est dubium appli-
catione pendente potuisse dominū Geor-
gium reuocari et hoc neuter ex consulenti-
bus et allegantibus negat reducitur ex
go dubitatio an capellane ille sonent in
titulum beneficii ita q' ibi positi dicant
intulati an simpliciter supēditi dicantur
absq' titulo. Et q' nō multa hie inde
allegantur magis proprius tex qui ualeat
adduci est tex. de offi. uic. c. ad hec. cuj
glo. sua qu' questionem ad litteram deci-
dere uidetur pro parte domini Grego-
rii assignari enim potest allegari possunt
redditus certi seruient ecclesie qui non
est intulatus ad ecclesiam id est ad habi-
tū ecclesie uel prelationis ecclesie et cū
hec assignatio beneficii et reddituū est p-
petua a qua ibi assumptus non est absq'
causa remouibilis non ut habeant titulū
sed quasi titulū patet ibi in glo. tamen
expelli non potest ac si eam haberet intu-
latam erit ergo sensus constitutionis

in. v. uolentes ibi nec haberi pro intitu-
tis et intulatis ad eandem ecclesiam. s.
quo ad habitum cure ecclesie quasi residy
in priore et canonicis sed quasi titulū ha-
bent ob quem remoueri nō possunt quo
ad exercitium cure. et ut ita loquar dire-
ctum titulū habent prior et canonicus
habent in capellani et quilibet perpetuū
habere censetur et hoc corroborat. c. pe-
de cle. non resi. qui tales uocat assisios. v.
assisios qui ad residentiam tenentur.
ut ueri intulati pro decisione aduertē-
dum q' in ecclesiis redditus et beneficia
terminantur aliquando ad ibi recipēdos
proprio et principali nomine et talia sic
determinata distincta uel indistincta be-
neficia appellantur et habent in se titulū
annexum et perpetua debet esse et tales
ad illam assumpti sibi censentur ecclesie
quos temporales esse non decet. lxx. dt.
sanctorum. vi. q. i. quamuis. et. c. pasto-
ralis. quidam assumitur in ecclesia nō prin-
cipaliter sed alieno loco et sic ut subro-
gati. et cum impossibile sit eandem eccle-
siam aut titulū duorum esse sicut nec
uxor carnalis de preben. cū non ignores
hoc nō permitit ut nisi ex causa. et tūc
surrogati habent quasi titulū. i. uiliter
titulū directū remanentis penes prin-
cipalem. ideo si causa est perpetua impedi-
ens prelatum in exercitio uel principaliter
intulatum surrogatus habet uiliter ti-
tulū perpetuum. et uocatur tales uicari-
um perpetui de rescriptis postulat. d' fi-
nistr. g. perpetuus. de fi. presb. propo-
si. et. c. constitutus de offi. uic. c. prout
deas ad hoc. et. c. clericos que omnia intel-
liguntur in uicariis perpetuis. et hie non
est casus noster quandoq' in principali tē-
poraneum impedimentum et legitimum
et conceditur a iure ut deseruiat per uicari-
um ex eo li. vi. de appella. peruenit d' re-
gu. beneficium et in cōstitutione execra-
bilis cum si que de uicariis loquitur. Ad
hec possunt reduci omnes casus in pluri-
bus que enumerat de preben. exstirpan-
de. s. quia uero. inter quos aliqui sunt p-
petui aliqui temporales tales autem non
sunt proprie intulati nec sibi ecclesie d'

fi. nistr. g. perpetuus nō glo. in fi. In
istis talibus procedit regula q' deseruire
p' alium regulariter est prohibitu. xvi.
q. i. generaliter. xxi. q. ii. preceptum tē-
pa nec tamen cure habent exercitiū sed
delegatam habent potestatem ut dicit
glo. in. c. quoniam enormis ne prela-
tuas. Item et temporales a solis prelatu
uel rectoribus subsistēte impedimento
possit ad modicum tempus subsistere.
ut nō. hostien. et. Io. an. de offi. uic. cle-
ricos super glo. ubi in fine dicit q' habet
delegatam ad hoc glo. in. c. d' regu. in
uicariis locum tenentis. Perpetui autem
uolunt curam habent ut ordinare pote-
statis ut glo. in. clem. dudum de sepul-
turiis in uerbo sacerdotibus. ad hoc quod
nō. in dicto. s. si uero de preben. super in
ordinata. Quidam sunt in ecclesiis sti-
pendiati non ut surrogati loco aliorum.
nec ut principales sed ut coadiuantes ut
quādo non sufficienter principaliter cura
ti uel intulati alii sub eis ponuntur ad ex-
ercitia cure iudicia. et tales similiter pos-
sunt esse et temporales et perpetui et cū
titulo et sine titulo. Nam non est hie iu-
ri repugnans quem habere stipendium
in ecclesia et ibi non esse intulatum. p-
ex notatis de rescriptis postulat. nō. In-
nocent. de preben. c. eūtam dudum et nō.
lxx. di. c. sacrorum. Potest enim quis eē
in ecclesia prebendatus absq' titulo. su-
mendo prebendam large pro stipendio. a
tales ad tempus modicum possunt assu-
mi etiam ab ipis prelatu rectoribus infe-
rioribus absq' episcopi consensu. Item
et de episcopi consensu uel licentia cōm-
tando eis ut delegatis partim exercitiū
cure uel alias participantes ut nō. d' elec-
ex eo li. vi. et nō. de pe. uel. ois utriusq'
sexus super glo. executionem. et nō. de
offi. archi. officium in uerbo cum omnibus
in nouella. ad hoc ne prela. ut. suas. c. quo-
niam prela. ad hoc tex. de offi. ordina-
c. quoniam. vii. q. i. c. illa et. c. nichil hoc. fir-
mat. Inno. de offi. uicari. clericos. p. regu.
residentes posse sibi assumere coadiuto-
rem in cura. immo debere ubi non suffi-
cit dūmodo residet ita q' nōn assumat
ex toto loco sui hoc confirmat. Lapus d'

52
cauti multipliciter sua alle. vi. ergo proba-
tum est porcionanos in ecclesiis assumi
posse ut delegatos in exercitio cure a nō
intulatos ad hoc cle. i. de regu. in. v. bo
prioratos cum glo. in uerbo locum te-
nentium ex quo concludit tales sic assu-
mi non fore exorbitans a iure et ut non
ob hoc cogamur. v. oba restringere et iura
que prohibent assumptione nicariorū pro-
cedunt et restringi debent ad uolentes
assumere ex toto loco sui non residendo
ut ibi. nō. possunt etiam ex hac causa as-
sumi ut perpetui aut intulati. et tales
non possunt assumi nisi de consensu episcopi.
immo exigatur consensus capituli.
ut nō. v. in. m. c. ad hoc de offi. uic. de
cle. non resi. c. penult. Ad constitutiones
ergo respondendo ponderandum primo
q' in ea proponitur ecclesia specialiter fo-
re de mensa. unde et ibi liberius potest
ponere non intulatos qui habent dele-
gatam ut nō. in. clem. freques de excel. pre-
la. et nō. scribentes in. clem. de rescriptis.
Item aduertendum q' isti porciones et
stipendia assignantur absq' consensu ca-
pituli quo casu ut perpetui sic creati nō
possunt ut dixi. ad qd nō. de cōst. c. cū
accessissent. hec autem curata proponun-
tur a solo episcopo. Item uult constitu-
tio non habere pro institutis aut intula-
tis ad eandem ecclesiam et simpliciter. v.
ba constitutionis loquuntur. nec dicatur
q' excluditur institutio et intulatio re-
spectu comuni tractatus et respectu
sicut cure et comunis iuris ecclesie quia
a talibus etiam si forent intulati a iure
excluduntur. ut nō. de elec. c. i. Item ex
uicariis precedentibus satis a talibus sunt
exclusi ubi eos excludit ab aggregatione
capituli et comunibus tractatibus. et ge-
neraliter ab omni iure capituli excluderent
dū uniuersaliter dicit eos in talibus nul-
lum posse ius uendicare. Superfluerunt
ergo uerba sequentia. Item hoc declarat
causa que sumitur. que dicitur declarat
ampliat et restringit de. ff. admi. tu. ita ut
nō. in. clem. de elec. et. c. i. de temp. ordi-
li. vi. Causa autem est ne per hanc usam
attribuatur alteri potestas conferendi
beneficia aut instituendi. aut in aliquo

ledatur aut mutetur in episcopo qd se-
 queretur si isti dicentur intulati eti-
 am respectu particularium porcionum
 si enim ut perpetua canonice assumer-
 tur et postea confirmantur et ut per-
 petua hac uia in ecclesia darentur intitu-
 lati aliter qd episcopi collatoe prouisi qd e-
 uitare uoluit statuens in illis uerbis ibi in
 qua beneficiorum collatio ad. Ex qui-
 bus concludo hos non fore perpetuos al-
 filios nec intulatos ad ecclesiam nec
 in ecclesia sed remouibiles non ad nutuz
 priorum et canonicorum sed ad nutum
 episcopi qd etiam sonat illa uerba licentia
 si seu expelli que ad factum referuntur
 et non tibi notant dissolutionem. Ex q-
 bus rationes in oppositum de facili tolli-
 tur no enim obtinet qd non fuerint absq-
 causa remota quia hoc ex honestate fac-
 tum est et tale in simplici uelle consistens
 non est prescriptibile quia uolendo iure
 utitur no de priuile et priuilegia de con-
 su. c. si. li. vi. et in materia consuetudinis
 in. l. i. e. que sit longa consue. et per gur-
 lelmum in l. de quibus ff. de legi. l. c. etia
 hoc in n. i. t. ecclesie de facto seruatur
 ut non intulati et curam exerceant
 dum et hoc ut magis sint ad obedienduz
 priorum et canonicis et curam melius exer-
 ceant dum uident se de facili remouedos
 no obstante qd possent dici beneficia ga-
 fateor largo modo ut dicantur aliqd spi-
 ritualitatis habere sed c. in hoc stat. qd
 ibi temporaliter ad nutum conferantur
 ut in temporalibus uicariis. 2. qd absq- ti-
 tulo stipendium assignetur ut no in dic-
 to. c. postulasti et patet in temporalibus
 uicariis Item ratio que concludit secun-
 dariu beneficia non fore a. l. mutum remo-
 uibilia nec esse possibile est contra glo. in
 cle. frequens et patet in omnibus uicariis
 temporalibus qui possunt ad nutum et
 ut non intulati remoueri. Ratio que
 concludit absurdum aliquos assidue dser-
 uire et red. litus percipere et delegatos
 esse etiam non habet in se ueritatem ga-
 ser. iure debent assidue propter stipendi-
 um in quo labores remunerantur et qd fru-
 ctus percipiunt et deseruiant hoc non re-
 pugnat illi qd ibi ut no intulati sunt sed

ut conducti tenent nec casualiter est
 qd per tales uentur residentes in cura
 immo regularare ut est probatum et s. ga-
 uero habet locum in nouo residentis qui
 per alios ex toto deseruire intendit ut
 probatum s. et no. Lopus in loco prealle-
 gato non ob. alie rationes quia persuadet
 et no i restringunt ex quibus patet con-
 sio supra posita uera. A. i. de Bat.

Oia ergo dubitatio reducitur
 ad illud qua testis in par-
 ticularibus peius terre diue-
 ri sunt in summis an ex hoc
 testamentum sit inefficax ut uariuz aut
 contrarium aut singulare depellatur. ut
 no. Odo. in l. diem proferre in. s. si plu-
 res ff. de arbi. Ardi. in. q. ix. Nicho-
 minus Io. an residet de arbi. l. i. v. qd
 probent saltem in minori et firmat spe-
 in tr. d. teste. s. post. q. x. quid si plures
 Hic imaginor duos casus ad proposituz
 concurrentes. Primo quando omnes tes-
 tes i. p. i. uerbes discordant in summis.
 Secundo quando i. d. i. uerbes plures concor-
 dant in una summa tercio discordante uel
 in non parte et deponente de maiori uel
 minori. Primo casu puto qd si ex diuersi-
 tate sume super qua deponunt surgit di-
 uersitas in substantia eius super quo de-
 ponant testes non probant quia aut sunt
 contrarii aut singulares ut si ego ex mu-
 tuo unus testis deponit qd mutuui. v.
 alter. x. alter. xx. isti necessario uel argu-
 unt diuersa mutua et sic sunt singulares
 uel arguunt contraria si se determinent
 ad certum tempus momentum si autem
 ex diuersitate sume non arguitur diuer-
 sitas in substantia sed in sola quantitate
 ut quando uariatur in extimatione rei p-
 possessionis tempore quia per hoc non co-
 cluduntur testes contrarium sed non co-
 sonantes tunc in eo qd consonat reicitur
 probatio in eo autem qd consonat admit-
 titur. In minori autem summa confo-
 nant omnes l. diem proferre. s. si plures
 ff. de arbi. et c. i. d. arbi. l. vi. Et si dicas
 inter hoc saltem est ueritas que dicitur
 testibus ut in c. licet causam de proba-

talis in etas hic non uiciat quia hic testi-
 ficatur non de eo qd capiunt sensu sed in
 intellectu et pica. l. de rei extimatione q
 ibi peticia et intellectu oppinatur. ut d-
 Bar. in dicta. l. n. e. d. restu uen. Na post
 sunt testes attestant in probando existi-
 mationem rei ut extimatores possunt et
 ut testes et hoc dupliciter. Primo modo
 attestant lo ex opinata extimatione coi-
 ut qua dicant qd sciunt qua sic ualet res
 co n. in extimatione uel qd tantum habe-
 tur pro com. u. extimatione tunc no at-
 testantur de rei ueritate sed opi. possunt
 attestari et de ueritate et tunc oportet
 qd deponat ut dicit Bar. in dicta. l. n. in
 u. i. ma. p. actica. Secundo modo hec
 attestantur si quilibet diligens sic eme-
 ret hoc est attestari de com. u. extimati-
 one in qua deponunt ut pari de extima-
 tione in quo falli possunt in minori autē
 non fallantur in quo consonant omnes
 ergo ualor ad illius limites est probitus
 In talibus a item que experientia depō-
 nuntur sepius fallantur. xxvii. q. i.
 nec al. q. i. de proba. causis de frigid. fra-
 temitatis referunt enim se testes ad ex-
 timationem quam putant comunem. et
 hoc sufficit no quia uera est et determi-
 nata opinio autem potest esse i testibus
 diuersa quilibet ergo uerum dicit in eo
 qd putat licet non probent nisi in eo qd
 consonent plures alias satis difficile foret
 testes probare extimationes rerum que
 comuniter diserepēt in quantitate et et
 a. n. prescriptio. res cum testes possunt eē
 de possessionis tempore diuersimode in-
 formati quia aliqui de magno tempore ali-
 qui de paruo uideant. Secundo casu qua-
 do duo uel plures consonant in una sum-
 ma tercio aut minori parte discordante
 et tunc stamus in uoti parti ut no. in. l.
 diem proferre. s. si plures et in. l. i. s. r.
 ff. de uen. inspiciendo ad hoc optime in
 q. iii. de iudicis de arbi. c. i. h. vi. quia ex
 quo plurium habemus cōcordum expres-
 sam non recurrimus ad mentalem. Nec
 obstat qd promiserint defendere ad quā
 talis promissio de defendendo et de no
 mouenda qōne et de eundem refertur
 ad qōnes iniustas et quas uerisimiliter

congruit uenditor in hoc aut ut decep-
 tas ignoratia no uenit cōtra pmissio. 3
 l. si. i. d. i. que sunt. ff. de condi. in deff.
 de pac. l. tres frēs non obstat glo. n. et
 q. i. sentet bar. in l. n. pal. et in l. scien-
 dia de s. ob. q. i. na loquitur in iuramento
 nec etiā dicit in suam ex toto est uerū
 alas nōq. hoc is esset reme. d. i. illius. l. eū
 cōr. in in tra. n. s. n. a. d. i. r. o. n. a. t. a. l. i. a. p. a. c. t. i.
 appon. n. e. ob. q. p. s. e. r. r. e. p. s. u. m. i. t. e.
 l. i. n. i. 2. q. i. i. n. t. e. r. i. t. a. t. e. r. e. q. u. a. i. l. l. u. d. u. e. r. i. t.
 si q. i. a. l. o. a. p. p. a. r. e. t. d. e. c. e. p. t. i. o. u. l. t. r. a. d. i. m. i. d. i.
 u. n. i. u. s. t. i. p. r. e. c. i. q. a. e. x. p. r. e. s. u. m. p. t. i. o. e. n. o. n.
 n. a. t. i. o. n. i. s. s. u. i. p. l. u. m. i. t. e. i. g. n. o. r. a. t. i. a. u. t. n. o.
 e. d. e. r. e. l. e. a. n. u. e. n. q. u. i. s. q. u. i. s.

lit
 Vidam gister benenutus
 de forluo suo cōdito testō
 in quo sanctum filiū suū sibi
 heredem instituit et si dictus
 sanctus decesserit sine filio sibi subste-
 tute sub hac forma certa legata cū ue-
 niente predicti subueniet in aliis bonis
 magistrū philippū et magistrū antoniū
 equalibus porcionibus substituunt pleno
 iure mortuo testore mortuus est sanc-
 tus in papillarietate sup. l. te matre pu-
 pilli et sup. l. tibus m. gistro philippo
 patris et magistro Antonio filio pa-
 tris dicti p. mortui Stante statuto in ci-
 uitate forluo qd ad successiōe filii ma-
 ter succedat una cū patris si sup. lunt
 et filio patris. Nam queri ē an mater a-
 liq. l. cōse. q. n. debeat an in totum exclu-
 dit patrū et filiū patrū an ipsi in totū
 eam excludant.

heli xpi et matris eius noibus
 in iocatis Dubitatio qōs huius
 surgit a dubio uulgato an sub-
 stitutio cōpendiosa p. x. d. u. z. cōe
 sic fidei cōmissaria p. toto tpe. an saltem
 p. tpe. papillaris directa existat si tenē
 mus ipsā fidei cōmissariā ut tenent glo. in
 l. p. r. e. c. i. b. e. d. de impu. et alius sul. si. et
 in l. centurio de uil. et pu. et A. z. o. m. s. u.
 in glo. antiqua de testa. si pater l. vi. de
 Rat. Mar. fil. et maior ps. legist. q. uo

lopta effat matrem nō excludi faltez in totum si tenere opti. qd effat directa in tra pupillare etate. p qua de testa. si pater li. vi. Et qd plene dilectio dō cōcludit bar. in l. centurio in. m. q. qd ut equū et ut rātron ibile. queto matre non existen te in medio ut pponatur. in hoc sequor dōctmā bar. que cōcludit fauore matris illā fidei cō niffaria intelligi p toto tpe nisi ex substituendi modo aliter pateat de uoluntate testantis. uel nisi substitui ali qua dō psonis substituens quibus matrē pupilli testator nō p iuxerit quo casu uel quibus tacta pupillaris matres excluder et ex cōe persone substituente. hoc patet ex scriptis bar. in l. cētario in tertio mē bro principali et in l. precibus. e. d. impu. et alius substitui et in l. nō. et. in. x. quomō ex quibus presūmā. hōc uoluntas et in ter cetera dixit ex xōbis patere de uolun tate quādo dicit libere substituō talem uel quādo talia xō pfer in substitutio ne. ex q nōus xō is patet testōrem uolu isse substituē hōc dicit hereditate nō integraliter. hōc autē hic satis notant illa xō p. in. i. i. q. 12 intelligunt. i. cum omni integritate et absq. diminutioe. l. seruos quos. dele. in. l. generaliter qui et acqui. extra de elec. querelam de foro cō pe. conquestus. nō. de prebē. de monach. is. xvi. q. ii. in summa de dona. pastorali. de priuile. cum et plantare et in ecclesiis maxime si intelligeretur pleno iure. i. quo ad proprietatem et usum fructuū. xōba illa superfluaerent cum absq. illis talia in eludentur. contra id dele. i. si quando. ex tra de xō. sig. abbate d. priuile. si papa li. vi. Item hoc patet ex condicione pso ne substituente que pariter cum matre. suc cedit mater ergo substituens est predile cta nec fuit uerisimiliter a testatore et qd predilexerit patruū et filiū patris. p. ex precedentibus in testamento circa re licti quantitatem. quā uxor legant de cem patruū et filium patris. pupilli sub stituit in magna parte bonorum. ad hoc uota hodie testatoris. quia ex cōi usu pre diligunt hereditates. remōnere circa sū pites et descendentes a stipitibus suis ma ribus qd extrauagaretur ad extraneos

qd extingueret ex successione uxoris pa trus exclusis ad hoc quod scribit Bart. in l. ii. de uul. et pupi. in materia pupilla ris in. x. queto. ex quibus presūmatur ibi. sed quid de matre defuncti ubi ab or dīne succedendi mensuratur predilectio et data equalitate succedendi non nota tar predilectio ad excludendam tactam pupillarem et consequenter nec ad obli gandum que alias directa intelligi potest et debet. Relinquitur ergo qd ualuit ut pupillaris excludat ergo et mater ex to to quia uel succedat patrius et filius patris ex pupillari si addita est heredi tas nomine pupilli uel quia fuitas firmat tabulas pupillares ut. l. iulianus de acqui ren. her. uel uulgaris tacta que matres excludit pupilli. ut nō. in materia uulga ris uel expresse saltem generaliter uulga ri que et matrem excludit. ut nō. in. l. i. l. i. u. de uul. et pup. quecumq. opti. ergo circa hoc ultimum teneatur si concludi mus ipsam directam non ut conclusum. semper mater excludit a patrio et filio patris. sic concludo de iure licet pūctus non sit alias absq. dubio. Antio.

lvi.

Hesu christi et matris eius glō riosissime uirginis nominibus inuocatis. Videtur primo die tum spiritum non admitti ad aliquam partem quia delata uidetur tur ris nobilibus de asinellis in signum dig nitatis et nobilitatis eorum. spiritus autē non merentur inter nobiles nominari in talibus. e. de inest. nup. l. humilem. et non capiunt nomina appellatiua ascendē tium suorum. l. fi. e. de naturali. lib. nec familie agnationem nisi de cognā. succ. s. uulgo. ff. unde cog. l. hac parte. et. l. p mutatio. s. familie. ff. de xō. sig. unde dicit Bal. in l. cum nuptie. ff. de sta. ho. qd non capiunt nobilitatem suorum. hinc est qd non potest arma portare nobilium ut dicit Bal. in l. filium. ff. de his q sunt sui uel alie. turris. per. l. cum nuptie d. sta. hō. et. l. uulgo. puto qd si hōc turris data est inter eos successione iure tantum et non altero respectu. pro qua ratione hic

potunt succedere ipsi instituenti per. l. fi. e. de naturali. lib. potuit. et in parte hu ius turris succedere. si est delata inter eos tantum ad conseruandum nomen ge neris qd sonat appellatio et cognomē tur ris ut turris asinellorum qd hic succedat in turri quia cognomen sanguinis cum d sanguinis sic retinet illud naturale ut. l. hac parte preallegata et. l. pronuntiatio in ff. de. xō. sig. et ibi Bar. in. l. tu t. las d. capt. di. et ibi bar. hoc uera nisi a liquo iure legitimo fuerit occupata per regimma et incorporata in rem publicā. quo casu habentes causam a re publica preferuntur aliis et aliis excluderent. Ita michi Antonio de butrio utriusq. iuris doctori usum est de iure. Ideo scrip si et sigillat mandauit.

lv.

Hesu christi et matris eius glō riosissime uirginis nominibus in uocatis. In questione uertente inter Iacobum heredem Guilbel mi. et dominam Fioruciam olim contugē dicit Guilbelmi et legatariam uisus testa mento et legato. et uisus puncto in confi lis contrariis in legato supellectilium armenium et omnium rerum tam parua q magnatum existentium et permanen tium in domo testatoris includantur p sonale pignorate testator qd casus sit ualde dubius ideo non mirandum si doc sint in consiliis contrarij. tamen quia ar biter in eo sensu hōc reducere potest eli gere oportet et alterum de consiliis totum hoc reducit ad intellectum et uerba. l. iul. et. l. qui habebat dele. in. in intellectu illarum legum approbo consilium domini caldrini sic declarando negari non potest in uerbis pculatis ibi repertas compre hendi quia legat omne permanens et exi tens. Item legans habet alioq. ius in re le gata qui ius pignoris et ius retinendi do nec debitum soluat. ad hoc ergo legatū determinabitur. l. si domus. s. fi. et. l. se natus. s. fi. ff. dele. i. et uult glo. in. l. iul. ex quo ergo in eo residet aliquid ius non subest causa quare non cedat legato uer bis ad hanc rem se accommodantibus ut fa

54
tiant. non ob. l. qui habebat quia ibi lega tum non fuit uniuersale scdm unam lic teram. Item etiam determinatum fuit ad res meas uel ad res quas habeo que xō ba denotāt dominium ut ibi. et. l. qui cō stitutam. s. si heres. e. et. et. e. ne xpian man. in rubro et in. et hoc est de mente bar. in dicta. l. qui habebat qui concludit legatum ad pignora extendi si ad hoc ad aptari potest salua ratione recti sermo nis uerbi in hoc non paterentur quia lega uti cum adiectione mea uel que habeo p. ex. l. quam allegat. s. l. seruos. e. et. nō. ebi. qd non se extendat ad res alibi destina tas et que non sunt causa perpetui usus quia illud procederet inquantū rem uel eius estimatione uellemus subicere lega to sed hic non subicimus rem legato sed ius pignoris qd est testatoris nisi satis factio dissoluatur legatum ergo erit in hoc quia mulier illa potest retinere pig nus ut postea poterat testator et nō ar biter ad restituendum particulas donec sibi de debito satisficiat. et testatori d bebatur et liberabitur debitor soluendo mulieri ab herede. Item si contingeret re effici irrecuperabilem ex impotentia sol uendi uel de facto pignus non recupera retur uel ob contumaciam insolutum al signaretur hōc comoda mulier posset cō sequi ex legato que ex pignore testator potuisset quia ad ius suum legatus deter minatum uidetur per prius allegata. et hoc est de mente tex. et. glo. in dicta. l. iuliana. Etiam equitas hoc suadet quia le gatum hoc fit ad exonerandam conscien tiam defuncti. in preceptis ex bonis mli eris. Ideo duplici de causa amplius ga eum legatū est et in pleniori intellectu amplius tum quia ad exonerationem conscientie et anime fauorabile. Docet enim experientia marros de pauco face re conscientiam cum multū ab uxoris uerbis perceperint. Antonius de butrio.

lvi.

I filius sola habet quasi cal trensia ut proponitur suffi ciant sibi et ad filiam dotan daz satis potest hoc onus fore

filii sunt et alimentum si tunc non in dicta
l. non quemadmodum et in l. i. e. de alie-
lib. Et quia officio paterno et sanguinis
propinquitate surgit dotandi necessitas
pater aut filio propinquior est sanguine
quo igitur et quia iure antiquo pater pro
filio dotare tenebatur quia ille tempore
filii bonis carebat ut l. dedit dotem. d.
coll. bo. non enim dotandi necessitas sur-
git a potestate paterna sed a sanguinis
propinquitate. Hinc est quod profecticia
dos licet sit data a patre filio emancipate
ff. de ui. do. l. profecticia. §. si licet. ergo
filius habens patrem non habeat filiam
in potestate sed auius non per hoc pater
excluditur a necessitate dotandi ad hoc
ff. de adop. l. pater in filio. Sed si filius
haberet aduentitiam an tunc onus specta-
ret ad auius magis esset dubium. Et hec
decidit. P. de ancarano sed quia in pun-
cto de hoc non queritur non ulterius me
extendo. Sic michi Anthoio de butrio
est in sum. Ideo scripsi et sigillatim.

lvi.

Nimiam dominum nostri Iesu
christi amen. In questione sur-
gente a testamento Christo ferri
pro legato factio domine iuxta ux-
ori sue pupilis. Audio ex una parte ui-
duam ex altera contendere cuiusque cau-
sa pia est. Vidi allegationes factas et re-
ales aduocatorum Florentie ut moris eo-
rum est elegantium apparatus. Non restat
ergo aliud quod eligere ante omnia christo
ferri uoluntas scripta est contra comune
totum maritum plus in coniugibus op-
tantium uoluntate propter nuptia sedas
et maxime sic festinatas ex quibus fru-
stra suspicio et sanguinis percursatio so-
let exoriri ut lex dicit sed scriptum est
forte enim imitati sunt apostolum. Mor-
tuo uero imbat in domino aduocati pro
miscue allegant quibus ex uerbis trahunt
uoluntatem testantis ad casum occurre-
tem contractibus post mortem testantis
inquirentis ex uerbis aliter intelligi non
interpretatis uel extentis tempus copu-
landi a morte et non a testamento. l. talis
de iure do. l. i. §. heredi de sta. lib. l. eum

qui k p. iuncta. l. eum interdum. de xobo-
ob. Via hec michi non placet quia omnino
uerba repugnant talem mentem ex uer-
bis colligi quia uerba certa et clara sunt
testatorum tempore ponderasse a morte
propter donationem nunc proxime secu-
tam. Vnde si trahi possunt ad tempus
illud mortis non eximati mente uerborum
trahitur sed ex interpretata quia ubi cer-
ta et clara sunt nec ad tempus mortis ad-
aptari possunt nisi laceratis uerbis expo-
nendo nunc pro tunc. Nec obstat impos-
sibilitatem hoc inducere ut sit extranea
expositio fiat aliquando quia attempto
testatoris tempore conditio duplex una ab
altera dependens a dicto legato est si p-
totum mensis Ianuarii miberet et post
mortem testatoris r. si contingeret testa-
torem ante finitum mensis Ianuarii tunc
proximum mori et ipsam miberet quod totum
erat possibile tempore testamenti. l. tes-
tatorum ante mori. l. i. xamq. nubere ante
finitum mensis Ianuarii. omnis ergo ut
ta testatoris ad mensis illius fecit se
eundem impossibile si nubere excluditur
ergo ex defectu implementi casus iur-
bis fortune suppositi non ex impossibi-
litate ad. l. i. §. heredi ibi conditio imple-
ta non est de dando heredi aut casu aut
heredis factio et utrolibet in libertate
tutus habet conditionem pro impleta. l. cum
ita datur cum si de condi. et demo. Et
si uis uelit ut impleat postea ut potest
computando ipsa ab adita hereditate nul-
lum heredi preiudicium est. Immo como-
dum contra quem alias conditio pro im-
pleta habeatur ut sic impleat quod non potuit
uoluit ut potest et casus habens conditio-
nem pro impleta non excusat ab imple-
mento ut in proposito casualis aut mix-
ta extra casum libertatis defecta tamen
non habeatur pro impleta. l. i. e. de insti.
et substitui. sub condi. factis et si habe-
retur pro impleta heredi preiudicaretur
lex autem talis de iure do. dixit proximis
et non ad sit nunc et terminus ille proxi-
mus uerbis non laceratis ad diem stipu-
lationis et ad diem matrimonii sane refer-
ri poterat intellectu quod hic non est p-
dictionem nunc et sic loquitur. l. eum qui

kalendis et. l. interdum. Allegate scdo
leges concludentes legatum debere licet
non nupserit tempore terminato ut in-
terpretata mente defuncti omnia uer-
bis extranea que leges uolunt uerba testi-
tis ab opinione falsa testantis impulsis
inopinato casu occurrente cui mens ad ap-
taretur et in q. sic uersimiliter dispone-
ret opinione cessante etiam contra xoba
ad iuncta per. l. testantis uoluntate trahi
ad casum inopinato occurrentem l. titius
§. lucius de lib. et post de here. insti. l.
uxorem. §. testamento dele. u. l. peto. §.
mater dele. u. l. pater seuerinam. §. con-
ditionum. ff. de condi. et demo. cum infi-
mitis simi. Casus autem infirmitatis
iuncta conditione quam apposuit decla-
rare mentem ac opinionem testantis fu-
isse se ante finitum mensis Ianuarii mo-
riturum et ob hoc talem apposuit condi-
tionem clausula directa ergo opinio qua
putabat si casus aliter dederit uersimi-
lis est testantis uoluntas et post mortem
infra tantum tempus inbendo quantum
putabat non deferre conditionem imple-
do legatum consequatur quia q. ex uer-
bis deficiat conditio non existente in te-
stamentis d. h. in autem. d. nup. §. dispo-
nat. Et hic proprios leges sunt ac meli-
tis ad casum concludentes. Et sic decidit
sem si testator post defectum conditio-
is incontinenti obcubisset in domino sed
ex quo aliquid dicitur. Ita quod potuit casus
in preterito prouidere et non prouidit
tunc non prouidit lex casu occurrente co-
tra uerba aut quia hoc imputat testato-
ri qui sibi scilicet noluit prouidere an ga-
putat testatorem uoluisse prouisionem
ad casum non extendi alium sed uoluisse
conditionem defectam ut erat. ut. l. i. m.
e. de insti. testa. et. l. tractabatur. ff. d.
testa. m. sic in uulgaris tacita que nescit
interpretatur contra uerba uel ultra uim
uerborum subscripta interpretatione a uo-
luntate testantis aliter occurrente casu
quod fuerit opinatus cui cessante opt. uerifi-
miller sic prouidisset quia si superuixe-
rit et non prouidit cessante conditio-
casus prouisi a uerbis lex aliter non pro-
uidet. ut. l. lex cornelia et qd ibi no. ff. d.

uul. et pu. ex quibus concludo a uerbis le-
gatum non debere si ante mensis Ianua-
rii nupta non fuit casu non occurrente
mortis et nuptiarum quia casu deficiat
conditio et non habeatur pro impleta quia
casualis et mixta et sumus extra casum
libertatis. Secundo quod nec ex mente quod
colligatur ex uerbis quia testator decla-
rauit de quo mense. l. nunc proxime se-
cuturo et sic a morte non computantur
sed ex testamento. ff. de re. da. in amb-
guo. Tertio quod licet casus occurrentis pre-
ter opinionem testantis cui cessante opti-
si testans prouidisset ut in expresse ex
interpretata mente comprehendatur. Et
sic hic mensis Ianuarii computandum a mor-
te hec interpretatio non consonat uerbis
cessat testatore superueniente ad t. pus
casus sed in opti. non occurrentis et aliter
non prouidit ut dicta. l. i. ubi e. casus
et dicta. l. tractabatur. non debet ergo
habere legatum. Ita michi Anthoio de
butrio uisum est de iure. Ideo subscripsi
dicta et sigillatim saluo semper consilio
sacri et uentate facti existente.

lvii.

Onstitutione regni Arago-
num cauetur quod quicumque con-
miserit uictum seu delictum
Sodomie coburatur et eius
bona publicentur. Item et alia cauetur quod
quicumque seipsum interfecerit in sacro non
sepeliat et eius bona publicentur. §.

Item statuto ciuitatis Lucane cauetur
quod si aliquis eius studiose homicidium fe-
cerit de aliqua persona in ciuitate Luca-
capite puniatur et eius bona publicentur.

Iesu Christi et matris eius glo-
riose uirginis nominibus inuocatis
quia copiosissime est allegatus
non nisi certa media decisua et
in quantum fundaretur ius publicandi bo-
na super primo statuto puniente delictum
Sodomie indubitatum est publicationem
fieri non posse quia ibi publicatio fit ex
statuto et decessit ante condemnationem

quo casu extinctum est crime quo ad em-
nem penam per. l. iudiciorum de accu. nec
refert an eque principaliter a iure publice
tur bona an in consequentiam quia tex-
loquitur indistincte et utrobique pena ac-
cedit ad delictum quod morte extinguatur
nec hoc est de casibus exceptis in dicta. l.
ex iudiciorum uel ibi additis nec ob. l. fi.
si reus uel accusa. mor. fu. quia illa dicitur
non in statuto uel iure penam imponente
sed in sententia postea lata in qua distin-
guitur an fiat con. sepnatio expresse uel
tacte tunc enim incipit teneri ex quasi
contractu qui non extinguatur morte nisi
si tacte ueniat condempnatio et conse-
cutio ad delictum ut ibi dicitur. Bar. de
pub. iudi. l. defuncto. sed quo ad ius im-
ponens ut fiat differentia ut duret post
mortem an eque principaliter an in conse-
quentiam nullum ius dicitur hoc per que co-
cludo idem si cauletur ius agendi ad pub-
licationem bonorum ex solo statuto in
quantum publicat bona sepnatis ga-
in hoc non habetur pro confessio. sed in il-
lo tantum ex cuius conscientia se punit
ut in. l. m. s. idem rescriptis de bonis corp.
e. si reus uel accusa. mor. fu. l. defunctus p.
que etiam concludo non posse bona pub-
licari ex duobus ultimis statutis in quan-
tum publicant bona homicide et permit-
tunt de delicto alibi commissio puniri. ex
quo proponitur mortuus ante condemna-
tionem. per illam legem. ex iudiciorum.
nec factum licet. Cuius sententia contra-
rium in. l. unica. e. de delict. defunctorum
et in lege si si reus uel accusa. mor. fu. an
eque principaliter imponat ius penam an
tacte in consequentia pena ex delicto d-
betur et illi accedat ex quo nondum de-
ducta est in sententiam et morte extin-
guitur sicut delictum quia ex causa delicti
trahi non potest post mortem. l. n. s. i. d-
his qui sibi mor. consi. et. l. m. s. si quis
autem sub incerto totum hoc ergo redu-
citur ad prima duo statuta simul iuncta
uel iuncto delicto per secundum statutum
punito et ex primo publicetur omnia bo-
na et super illo fundari oportet omne ius
agendi iuncto delicto quo morte. consi-
uit ex quo a iure habetur pro confessio et

condemptato. etiam ad bona ex quo per
statutum ex delicto ex quo mortem sibi
consecuit bona omnia publicantur. ut. l.
n. et. m. de bo. eorum qui sibi mor. consi.
Et si tenemus opi. Guil. de clauo in. l. i. e.
de sen. passis tenentur opi. R. abar. malū
bra nō ut nō. Io. an. de hereti. cum secu-
dam. h. vi. Item si tenentur opi. Nico. d.
macerellis quam recitat Io. an. in addit.
spe. in. ti. de accu. s. sequitur in. x. qui in
cipit felices Nicolai ad. quam tangit bar.
quia hec publicatio fit de iure special. ut
tenendo opi. bar. Item tenendo opi. Bar.
in. l. cunctos ga non confert quod in ut rosp.
loco sic statutum publicationis bonorum
in delicto solum. Et etiam quia
burse fiscales sunt sepnate. et pena im-
ponitur ex iure special. et non comuni ta-
men semper tenui et puto quod ex quo sta-
tutum loci delicti dicit publicanda omnia
bona quia iudex domicilii possit illa bona
publicare qui subditum potest punire de
delicto alibi commissio. l. i. et. n. et in aut.
qua in pronuncia. e. ubi dicitur agi. oport.
etiam secundum statutum loci delicti quia secu-
dam illa transit iudicandum a iudice domi-
cili. xii. di. illud. et. e. illa. vii. di. que con-
tra. et nō. Pau. in cle. pastoralis de re. iur.
nec ob. quod statutum non se extendat ad
bona alibi sita ex defectu potestatis. ut
in. c. ut animarum quia abdicat uel abdi-
cari disponit ius bonorum alibi sitorum.
a persona ius autem in persona est quod prin-
cipaliter subdita est iudici delicti in quan-
tum reperitur a statuto. a. subditur pote-
statu iudici delicti in qua bonorum ius
residet non autem principaliter disponit
ut res aut bona sicut iudex delicti priua-
te potest beneficio alibi sita de fo. co. pe.
postulasti et quod ibi nō. Inno. puto ta-
men quod si statutum simpliciter diceret
bona publicari quod restringeretur ad bo-
na subdita statuenti. l. cum unus. s. i. de
bo. nu. iudi. posse. nō. fred. suo consilio.
xvi. Puto etiam hec bona non posse capi
quasi uacantia. sed ex quo habetur pro
confessio et dampnato per sententiam sicut
publicanda in loco domicilii ibi existētia
quia dicit publicentur per glo. de ut. o-
iudi. in criminali. et lex i. ne liceat potesta-

te. se. si quis in tantam. e. unde ut. cum
simi. glo. ad quod in spe. nō. Bar. in. l. m. s. d-
illo de bo. e. qui sibi mortem consi. et ha-
bebit seruare practicum que colligitur ex
nō. in. l. eius qui delatorem de iure fisei.
ut pronunciet super delicto ex quo habe-
tur pro confessio et publice affectu eius
est ius bonorum residens in personā
delinquentis debito publicandi et habili-
tandi a persona in statuto loco delicti quod
exequi potest a debet iudex domicilii ne
in illa parte bonorum quam exequi non
potest iudex delicti delictum remaneat
impunitum et uocatis hereticibus defen-
ti cum quibus causa est agenda ut. l. fi. s.
fi. de bo. e. quod defensionem non habeat
aduersus illam fictam confessionem nisi
probet de innocentia criminis solum
ut ibi nō. An de butro.

lix.

Hesu christi et matris eius nō
minibus inuocatis. Primo aspec-
tu ad preiudicium Nicolai pri-
mam concessionem fore. reuoca-
tam uel secundum formam ultime pro-
uisionis limitatam quia ad preiudicium nunc
subiecti potest ius collatum ex statuto
reuocari cum statutum singulares non re-
cipit personas. sed infinite loquitur. ut
de in iure in iura. et ibi Inno. et nō. ff. de
poli. totiens de priuile. cre. antiochensium
Item quia hic actus uenendi ad habitan-
dam non subiecit dispositioni criminis
Florent. tang. complementum contractus
ex parte illorum de sancto Gemignano.
sed ut actus ad habitandam personam in suc-
cessionem priuilegi civitatis ubi se habili-
tet ad illam habitandam quod contractus im-
plementum. Contrarium puto quod ultra
ma reformatio facta per oportuna consi-
lia non possit in aliquo detrabere prime
concessionis facte hominibus de sar. eto ge-
miniano tum quia non per uiam statuti
aut priuilegi. talia inuenta sunt. Immo per
uiam contractus ut patet in punito in
quo proponuntur pacta facta et conuen-
tiones et iuramenta prestita. ad. A con-
ventionibus autem non licet discedere.
nec detrabendo nec tollendo nisi utraq.

56
parte consentiente. ff. de pac. l. i. et. l. ab-
emptione. l. sticum. s. naturalis. ff. de so-
lu. l. i. et. n. e. quando li. ab emp. discede-
re tamen quia uouunt contra iuramenta
facta per predecessores que quāq. succes-
sores non obligent ad peritum ex con-
trauentione tamen leditur decus publicū
ciuitatis ut pacta iurata non seruentur
et iuramenta talia fortificant con-
tractus contra successores de iure iuran-
cum contingat. tum quia etiam contem-
unt pactis penalibus ad quod nō. in. l. i. u.
e. de iure in iure. et in. l. pe. de decre. ab-
or. facten. et. l. omnes populi de iusti. et
iure. Negari enim non potest ex quo in
pactis aliud non supponitur hec uenire
in contractu ut implementum ex altera
parte ut ueniat ad habitandum qui Ni-
colaus ex quo fecit impleuit ex sua parte
unde minime non tantum euulter sed et
naturaliter est obligatum ad pactum ser-
uandum. et sic non possunt statuētes ab-
scedere. Itē que quid sit de potesta-
te dico quod non censentur indubio uelle quā
a statutis prouisionibus et decretis semp-
erentur ex. eptum preiudicium tenent de
priu. pastoralis. c. super eo de offi. dele-
l. n. s. si quid a prinipe. ff. ne quid in lo-
pub. de rescriptis cum causam. et quod ibi
nō. et maxime ius a se concessum. ff. mā.
si tamen hominem. et maxima ius ciuitatis
conuentione arguitur de fide rupta. et
maxime iuramentis. ff. de condi. indebi.
si procurator. l. m. s. si procurator. ff. quod
quisque iuris de elec. si compromissarius. l. i.
vi. Et maxime quando extra conuentionem
nem incurreret penam ut est in propesi-
to. Item quia ab istis dispositionibus ge-
neralibus priuilegiati censentur excepti
ex quo specificata non fit mentio de pri-
uile. suis de elec. qui sepe. l. vi. in cle. sta-
tutum. eo. ti. de cle. non resi. dicitur. et
e. ad audientiam. restringitur autem pro-
uisionis nouiter facta ad illos de artibus mi-
noribus qui illo tempore non soluerunt col-
latas ut disponit prouisio qui in ciuitate
aliter priuilegiati non reperuntur. et sic
indubio est interpretanda ne pacta iura-
menta et decus domicilii tante ciuitatis
rumpatur in non seruandis que promissit

ciatas aut illam representantes. Sic dico et consulo ego Antonius de butrio utriusq[ue] iuris doctor. Ideo scripsi et sigillatim.

lx.

Nomine ihesu christi uideatur primo aspectu dictum. **P** non posse repetere collectas quas soluit qua illas culpa sua soluit non faciendo re descripti ad instrumentum cacastru aut extimium emptoris sibi ergo imputet quod dampnum. **de re iur. l. dampnum. ad hoc** quia statutum obligat extimatum ad solutionem collectas donec ad alterum fuerit extimata. **Contrarium est ueritas** quia de iure onus impositum persone per rebus uel imponendum sequitur illud ad que transit res. **ff. de solu. quomodo. et no. in. l. i. et de mult. in qua la. l. i. etiam dato** quod ad extimium sit descriptum uenditoris et nondum translatum ad extimium emptoris. **l. si. et. fin. cen. uel reli. ad hoc** quia hoc per statutum adequatur numeri reali quod sequitur possessore. **ff. de pub. l. imperatores de censu. cum possessor. l. habebimus. s. si. et. l. si pendentis. s. si quid cloacam. ff. de usufructu. et per Dnum in dicta. l. imperatores.** Item hoc uult aperte statutum dicens quod pro impositis et imponendis possit conueniri possessor. **Vult ergo possessorem fore obligatum. unde** soluens pro tempore quo soluit onus petens ad emptorem a quo ipsum liberauit. **Ideo negocius suum gessit utiliter et cum** non habeat remedium contra fiscum uel comune a quo artatur soluere per statutum ex quo non est extimium translatus in subsidium secundum comunem opinionem poterit agere negotio gestio contra eum pro quo soluit in effectu collectas. **ff. de nego. gest. l. si pupilli. s. quid ergo.** hoc etiam declarat consuetudo seruata que in hoc consonat iuri ut emptor soluat pro tempore quo rem possidet secundum naturam enim est ut pro eo tempore quo comodum sentit rei teneat et onus. **ff. de re iud. l. secundum naturam.** **Ex quibus concludo dictum. P. potuisse re-**

petere et posse collectas quas ioint pro dicto emptore. **no. ob. statutum ultimum** quia illud fuit factum ad cautelam comunis propter fraudes uitanda. **ut dixit ne** contingant fiscum excludi. **quasi alius** possederet ut in catastro et extimatis etiam possit compelli ad soluendum se ad semper quicquid soluit soluere censetur pro emptore qui realiter ad hoc onus tenetur. **Ita dico et consulo ego** Antonius de butrio requisitus in loco domini Petri de Ancarano domino mei et nunc absentis ut consula. **Ideo scripsi et sigillatim.**

lx.

Hesu christi nomine inuocato. **Stricte non** reputo hoc fore crimen lese maiestatis quia non in principem mundi ut imperatorem uel ad latum eius exequens unde de iure comunis bona non confiscantur quia conseruantur per aut bona datorum. **et de bonis proscriptorum que ex** epistola crimen actum lese maiestatis ut per in dicta aut ad si. **Confiscatio ergo** fit per statuta. **Ideo ponderanda sunt uerba** statuti si statutum dicit omnia bona publicari ubi que sint et publicanda sint et fisci ubi sunt bona applicanda que quid dixerit Ricardus malumbra ut no. **Io. an. de hereti. cum secundum li. vi. in nouella** quia potest habens subiectum ratione dominii uel delicti abdicare ius a bonis aliter sitis de fo. compe. postulat. **Et hoc casu** bona uacantia essent fisci ubi sunt bona uel ubi est domus et non pertinerent nec ad filium laurencium nec ad nepotes. **Si autem** statutum simpliciter confiscaret bona uel omnia bona restitueretur ad bona territorii. **l. cum unus. s. si. ff. de bo. au. nu. poss. de consti. ut animarum li. vi. Io. an. post Nico. ma. in sumula bannitorum** in spec. de accu. si sequitur in addi. que incipit felicitis recordationis et bar. in. l. cum electos populos delicti. **tri. et si. catho. et tunc** filios et nepotes simul cui donata fuit domus illa haberet ius illam prosequendi ut proximiores nec ingratitude Laurencii sibi noceret cum ingratus non fuerit donatio sed filio. **et tale ius ut personale**

reuocandi ex ingratitude non excedit personam donatoris ut. **l. si. et. l. i. et. de reuo. do. extra de dona. c. si.** In casu autem in quo dicti filii utriusque laurencii non admittentur an uxores admittantur de uxore laurencii cuius fuerunt bona si habet illa ipotecata expresse que etiam habere uidetur tacite ut. **l. assiduis qui pot. in pig. habentur. non est dubium quod pot. habere regressum et idem de hereditibus suis quia mariti delictum non nocet uxori in dote nec factum mariti obligat dotes excepta causa primipar. et ad primipar. l. ii. et in qua. cau. pig. ta. contra. l. satis. et ne ux. pro ma. per totum 2. quia ius dotis seruatur illesum etiam in stricto crimine lese maiestatis et. **l. quisquis ad si. et. ad. l. iul. ma. nec obstat quod et fiscus in delictis dicatur habere tacitam ipotecam. et de pe. fil. l. i. l. x. quia illam non exerceat fiscus contra creditores fortis ff. de iur. fil. l. q. placuit et ibi Dnus et. l. statuimus. s. si.** Item secundum comunem opinionem non habet ante delictum ut no. **Cinus in. l. post. ac. et. de bo. prescrip. et Bar. ff. de dona. post contractum. et. l. aufertur. s. fiscus de iure fisci.** Ad ultimum bona emphiteota non publicantur quoniam possunt ab ecclesia reuocari. **in autem de ali. et empti. s. i. colla. ix. et no. in. l. i. et de bo. damp. et no. bar. in. l. si. fita. s. si. de uectigalibus. ff. de damp. in fee. ad hoc quod de iure pacno. xvi. q. vii. filius ac nepotibus et no. glo. de re iud. in ele. pastoralis. in xbo subiecto. ad hoc in. l. fe. de probat. ali. fe. imperialis. s. illud. ad hoc de pen. in quibusdam et. c. felicitis. l. vi. ad hoc quod no. 2. latissime disputat Io. an. in spec. de fe. sup. x. xxxix.** **Sic dico et consulo ego** Antonius de butrio utriusque iuris doctor. **ideo** subscripsi et sigillatim.**

lxii.

Nomine ihesu christi. **Hic** de duobus exitatur de iure possessionis et de iure prioritatis in petitione et proprietatis iure quo ad primum non uidetur competere possessorum quia auctore pretore

57
possessionem est ingressus. **alle. ff. de ac. qui. pol. l. iuste et quia non spoliant sed** ingressus est et prior possessor auctoritate episcopi non recurrenda ad remedia iuris uel facti pusillam animo ac negligetia et culpa propria possessionem reddidisse uidetur. **l. si. de eo. s. i. ff. de acqu. poss. ad hoc quod no. Inno. de resti. spo. olim.** **Contrarium est uentus** quia eo quod altero ingresso possessionem non recuperat suspicatus presumitur se potuisse repellere. **ff. de acqu. pos. si id quod cum co. petit uel conditio ex lege coqueretur secundum opinionem.** **Hic de porta rauen. quas ueram puto ubi sine armis uel secundum comunem opinionem interdicitur. unde ui. ut. l. i. s. detatur. et. s. siue autem. et. l. iiii. s. si quis aures. ff. de iur. et iur. ar. et quod ibi no. competit et ei interdicitur seu conditio ex. l. meminerint. et. unde ui. ad recipiendam possessionem si non citato eo possessore ingressus est secundum eum auctoritate iudicis rescripti ingressus sit. **Item et competit hinc remedium scilicet** l. si colo. et de agr. et censu. l. xi. quia non iusta causa et uictio priuatus est possessor. **gg. etiam peues beneficii possessorem** recuperetur ad hoc quod ibi no. **Andre. de lega. et bar. in. l. manifestissimi. s. sed** cum in secunda. **et de fur. ad hoc glo. in. l. an albe. et. ti. quando omnia deficerent no. esset remedium canonis reintegranda co. petens pro qualibet non iudicia priuatio ne. **Non ob. quod illud competit tantum pro** rebus ecclesiasticis ut dicit Cal. de resti. spo. cum ad sedes. quia hospitalia gaudet priuilegio ecclesiarum. **ut. x. q. ii. hoc ius** et de sacrosanc. eccle. hoc ius et quod no. glo. in. de. dispendiosam de iud. de uerbo beneficiis et **Lapus de castri. in tractatu** hospitalium sua allegatione. **lit. q. ii. et et. lv. Ex quibus concludo omni proprie** tate exceptione ac questione reiecte hinc ut spoliatum ante omnia restituendum. **de resti. spo. in litteris.** **Item cum quis 2** e. ex conquestione. **et. c. si. de or. cog. et ad. l. iul. de iur. pu. si quis ad se fundum eius** sibi. **Nunc** discuti oportet de iurium prioritate in proprietatis iudicio hic propter tur paritas date colationis. **unde potior******

uidetur collatio legati de preben si a sed
li. vi. et quod no. de offi. ordi. pastoralia
§. i. et eo. tri. cum ab ecclesiarum prela. et
e. quanto nec infringit legati collationez
ius presentandi pauperibus competens.
quia no. proponitur eos habere ius patro
natus et talis non presentandi non ui
detur prescriptione que sibi. ut no. arch
dia. lxxi. di. ortamur. Et disputando te
nuit lo. de monte mulo puto electum a
pauperibus pectorem quia nudus ius pre
sentandi est acquisibile absq. iure patro
natus. sic et ius eligendi absq. iure canoni
cals de postu. prela. bone de elec. scriptu
de cau. pos. cum ecclesia. Et hoc habet co
muni op. quam tenet lo. an. de elec. que
relam ubi casus est latissime disputat in
regu. de re iur. quod alicui li. vi. ex quo
concluditur collationem legati non uale
re quibus non potest ad preuiditum la
ici habentis facultatem presentandi. ut
no. de offi. dele. dilectus. et de iure pa
dilectus. et quia legatus non potest sicut
nec ordinarius preuidicare iuri alterius d
de confr. uti. u. l. inuti. sua nobis no. g. o.
de hereti. statutum li. vi. solus enim prin
ceps derogat iuri alterius. ut. l. quociens
de prec. impera. offe. si priuatus. ff. qui
et acqui. l. rescripta. et quod ibi no. e. si
contra ius ueluti. pub. et no. de consti. q.
in ecclesiarum d. in m. eccle. quia plurim
de reli. do. constitutus. et hoc firmat La
pus de casti. in tractatu hospitalium sup
e. de zenodochis. de reli. do. in. xlv. q. no
enim dubitandum hoc ius presentandi pos
se competere laicis maxime si rector lat
cis est ut esse potest. xxviii. q. ii. quida
et no. de reli. do. quia contingit in clem.
quoniam ex altero capite non ualuit dicti
legati collatio ex persone inhabilitate qa
proponitur facta minori. xliii. annis con
cilio quia contingit exigit tales gubex
nationes committi iuris boni testimoniu
et qui ualeant et uelint bona locorum ge
rere utiliter. et fidelit. dispensare. Hic
autem in tali etate uir dici non debet. q.
dicitur ab omni uirtute contra mollem
et ab omni roburitate in aut. de nup. §. an
tiquitas colla. iiii. et quod no. Archidia.
xxxii. q. ii. uir cum propria. et de pe. di.

si. dam sanctam. Vnde talium autem in
becille est concilium. nec seipos regere
queunt ut in experti humanorum q. sunt
actuum d. eta. et qua. indecorum. nec eis
proprior ex inbecillitate animi et fragili
tate consili etiam administratio concedi
tur. ff. de mmo. l. i. unde uir dicitur et ut
gorem comple. uirlem qui etate. xxv.
annorum attingit. ut in dicta. l. i. ubi uir
lem uigorem. nec in etate legatus ua
luit dispensare quia ius concilii est contra
q. papa solus dispensat. no. glo. d. elec. cu
dilectus et qua. penalis est constitutio. 2.
quia nec simplicitate reperitur dispensatio
a iure permilla. ut no. de tempo. or. dile
ctus de postu. prela. e. fi. de uidi. ac si ele
riet. Non ob q. hoc relinquatur concilium
conscientie ordinari. 2. sic reclamato. no
sit opus ut no. glo. de rescriptis statutum
§. assessorem de iure pa. cle. i. licet eius
grauetur conscientia de qua. dominobz
satisfacere quia indeterminans non relin
quit conscientie. quia uult q. uir existat
Sed in non determinatis ubi relinquat.
ut dato q. si uir an sit. talis qui sciat. et
ualeat. 2. et q. non sit. uenimile q. in ali
os usus. 2. ad hoc. l. si plures. §. si filio d
uul. et pup. Item hoc non relinquat. eos et
entis. sed determinat quos ad talia. pro
mouere debeat. et ubi secus facit diuini
iudicium obtestatur penam contraindo
dei. 2. obtestando et q. dicitur arbitra
rium de persona per illam cle. quo ad eta
tem non fuisse iustum arbitrium intan
tum deturando ab etate uirili. Et per hoc
non obstat quod scribit Lapus de casti.
in tractatu Hostie. in. lxxxvi. q. et pau
in dicta cle. quia contingit in uerbo boni
uiri. et Stephanus ibi. Concluditur ergo
habentem electionem pauperum. et con
firmationem episcopi habilem. etate in
iure pectorem. Ita dico et consulo ego
Antonius de but. utriusq. iuris doctor
Io. scripti et sigillau. saluo saniori consilio.

lxiii.
N. nomine Ihesu chr. sr. Viro
libello in causa quam mouet. sed
Manfredus aduersus Thomasi
am de palchaletis. Prun a facie

libellus concludere uidetur in petitione
hereditatis in quantum narrat res ad se
spectare iure hereditatis aue. matris et
et in quantum petit declarari eas heredi
tario nomine ad se spectare. unde que so
pita uidetur libellum non procedere ut. l.
q. si in die in. §. non solum de petitione
heredi. Et quia pro rebus que sunt et du
rant hereditarie datur hereditatis peti
tio. e. ti. Item uidendum in fi. eo. autem
q. res ab herede est apprehensa desit he
reditaria esse. et sic non competit pro ea
petitio hereditatis ut. l. i. cum glo. e. d.
fidei. on. heredi. peti. et ibi bar. desit eis
res hereditaria esse eo q. est apprehensa
possessio. l. i. §. ueniens de acqui. heredi.
possz. Michi uidetur clare libellum posse
defendi pro cuius euidencia premitto he
redem res possessas licet no. sunt heredi
tarie. l. la. tamen possidere hereditate. o. no
mine. et pro herede. hinc est q. illas uluca
pit titulo pro herede quas defunctus pos
sedit etiam possessione per se comprehen
sa et apprehensa et tunc ex persona sua.
ff. et. e. probat. per totum et hoc stat
simul res ad heredes hereditario nomine
et ex causa hereditaria pertinere et spec
tare et pro illis petitionem hereditatis no.
competere. sed aliam actionem ut patet
ex iuribus preallegatis simul iunctis. Se
cundo premitto q. in dubio in libello ubi
ad competentem actionem et incompeten
tem potest adaptari trahi debet ut in du
bio incompetente uideatur libellatum ex
latissima interpretatione libelli. ut. l. inter
stipulantem. §. i. de uerbo. ob. l. si quis in
tentione. l. i. solemus. ff. de iur. d. extra
de cau. pos. cum ecclesia cum si. Et sic in
hac materia comune est loqui doc. not. in
spe. in tri. de offi. iudi. §. deserunt. X. qd
si libellus hostien. d. offi. ordi. conquerere.
Inno. de iudi. ceterum Guil. in. l. sed
et si possessori. §. si. ff. de iure iura. bar.
in. l. si mater. §. an eadem. ff. de excep
ren iudi. et in. l. i. de act. et. obli. et in. l.
stipulantes non diuiduntur. de. Xbo. ob.

58
ubi dicit libellum intelligi debere secundum
illum modum qui magis facit pro actore
per que concludo libellam hic non de
duxisse petitionem hereditatis. tu. quia
illud repugnat narratio petitionis heredi
taria. Immo non hereditaria pro qua non
competit petitio hereditaria ut est dictu
s. sed deducta uidebitur actio que cope
tit heredi pro ea re licet hereditaria qua
hodie possidet in tri. pro heredi. et sic sal
tem publiciana que heredi copetit in bo
nis a defuncto possessis non uiciose. aut
ex persona sua tri. pro herede aut defune
ti apparet probatum. l. cum sponsus. §. ha
is cur. ff. de pub. l. pe. ff. pro herede tunc
ta. l. traditionem. ff. de pub. Aduertenda
ergo multum sunt uerba libelli. Si enim
peteret heredes rem declarari hereditariaz
et sibi hereditario nomine ut hereditari
am restitueret tunc concluderet in petro
no. hereditatis que competit heredi et p
re hereditaria et hinc libello repugnat. l. c.
fessio propria heredis. Et sic debent in
telligi primo allegata. et consilia que audi
a contraria parte emanasse qui forte hoc
non ponderauerunt. Sed hic concludit
ut declaratur rem ad se spectare et per
tinere nomine hereditario hic ex quo nar
rat se possedisse non intendit concludere
in petitione hereditatis. sed in alia que co
petit heredi apprehensa possessione ex
titulo pro herede quam licet. modo non
sit hereditaria possidere potest et posse
dic. titulo pro herede et ad ipsuz spectat
ex causa hereditaria et hereditario nomi
ne quam et prescribere potuisset titulo
pro heredi ut in iuribus preallegatis quin
immo et in hoc libello potuit concludi. et
rei uindicatio si ex probationibus pate
ret eos a quibus habet causam fuisse do
minos uel se coadiuuant latissima uerba
libelli in quibus libellans hoc concludit. fa
ctendo omni modo iure uia et forma qui
bus hoc fieri potest et inquit petit sibi
iustitiam ministrari de or. cog. cum dile
ctus. Et quod ibi no. per Inno. et lacus
per Cal. Sic dico et consulo ego Ant.
de but. utriusq. iuris doctor. Io. scripti
et sigillau. saluo semper saniori consilio.

beati.
duas filias habuit maiorem
f. b. et minorem que uoca-
batur d. matris nisi per fa-
mam notitiam habens nec e-
arum nomina scitens proposuit matrimo-
nium contrahere cum minore et procura-
torem a hoc constituit. in quo nomina
ut b. credens minorem illo nomine uoca-
ri. Post hoc procuratorem istum ignorā-
tem reuocauit qui de reuocatione ignorā-
nomine d. matrimonium cum b. contrax-
it. Demum d. matrimonium contracto et
de errore nominis et persone forte certi-
ficatus ratum habuit matrimonium talis
contractum non expresso qd ratificabat
errore et reuocatione non obstant. b. in-
strumentum procuratoris ad contrahē-
dum matrimonium uidit cepit et tenuit
et de errore predicto et de reuocatione
procuratori prioribus semper ignara se
uxorem predicti d. semper nominauit.
Modo primo queritur an circumscripta
reuocatione procuratori iste dicatur er-
ror persone ab initio matrimonii uiciās
et credo qd sic ista questio non uidetur
dubia iuxta ea que nō glo. xxix. q. i. in
summa ibi qui nobis per famam uel alio mō
cogniti sunt. et Thomas de acquino sup
iu. sen. d. xxx. q. i. et scdo in responsioe
ad. iiii. ar. Secundo utrum post rati-
ficationem b. nondum ratificationis con-
scientia potuit matrimonium cum alio cō-
trahere. Et credo si uerum est qd b. pos-
set cōtrahere ergo si d. medio tempore
contradiceret nunq̄ erit matrimonium.
non dico qd debeat compelli quia de hoc
non querimus et hoc dicunt ille glo. f. in
c. fi. de contug. seruo. c. si quis ingenuus
qd sic ratio in ista questione est. quia si
mulier errans consentit ut tūc esset ma-
trimonium quando cum procuratore cō-
traheret tantum contrariam si sciuisset
post forte non prestuisset in eodem con-
sensu sic consensus datus per d. nō ligat
b. errātem et i errore durātem. facit ad
hoc glo. in c. fi. de contug. ser. in fi. et ibi
colligitur expresse et glo. in c. si quis in
genuus. xxix. q. ii. et facit tex. expresse
in c. ueniens de eo qui dux. in matri. ibi

ut dicit de nouo potuit matrimonialiter
consentire. et glo. in c. i. e. ti. que omnia
probant qd stante errore est necessarius
nouus consensus tam fallentis seu crimi-
nosi q̄ alterius et qd utriusq̄ consensus
eodem tempore concurret. et facit. ff. si
eer. pe. l. si ego. et. ff. de condi. cā. da. l. de
di. et. c. i. de dīsp. nup. l. vi. ibi peruenit
se constiterit euidenter. Nec ob. qd nō
Archidia. et Io. an. in c. fi. de procurator
li. vi. quia fateor qd is qui mittit epistolā
est intentus ut alio cōsentiente tunc sta-
tim ipse mittens ligatus est. Idē si quis
contrahit cum alio nomine absens scies
eum non esse procuratorem habens intē-
tionem qd tunc sit matrimonium quādo
absens ratificauerit. In proposito tantū
b. fuit intentionis qd nūc statim esset ma-
trimonium hoc esse non potuit nec uolu-
it qd inciperet esse matrimonium ratifi-
cante. et sic nec ualet ut tunc nec ut nūc.
Tertio utrum b. ratificationis tam cō-
scientia ignara tātum qd reuocatio aut error
precesserit potuerit matrimonium cum
alio contrahere. Et credo qd sic. ratio p
parte affirmatiua est quia semper durat
b. in matrimonio et consequētia prioris
consensus erroneis ut nō glo. in c. fi. de
contug. ser. in. x. sed pone qd aliquis cō-
traxit. Quarto utrum b. erroris et
ratificationis et reuocationis iam cōscia
nondum tamen tacite aut expresse rati-
ficans potuerit matrimonium cum alio
contrahere. Et credo qd sic. ratio p par-
te affirmatiua uidetur quia postq̄ impe-
dimentū et error cessaret requiritur no-
uus consensus iuxta c. i. d. dīsp. impu-
li. vi. et. c. ueniens. s. allega. Quinto
utrum matrimonium istud potuerit ex-
presse uel tacite per. b. et per. d. ratifica-
ri et credo qd non saltem non interueni-
te copula. ratio quia Arch. in c. fi. de p
cura. li. vi. in. i. glo. loquitur in sponalibus
et in capitulo primo de dīsp. sponalibus in pu-
be. libro sexto loquitur in sponalibus
que glo. est in dicto. c. i. de spon. impu-
li. vi. sup. x. pro filius. Sexto an post
reuocationem procuratori sufficiat rati-
ficatio tacita. an uero sit necesse matrimo-
nium de nouo expresse cōtrahi. et credo

qd sit necesse matrimonium contrahi. ra-
tio est propter glo. Inno. in c. super eo.
de condi. ap. in fi. Et quia propter reuoca-
tionem non remanent iā aliq̄ relique im-
mo ex integro matrimonium debet con-
trahi. ff. de testa. l. heredes. ff. de. x. bo-
obli. l. continuis in prin. et nō. Io. an. in
c. si inter de spon. et ibi colligitur. Iste
due questiones et ultime sūt utiles sed
non multam necessarie.

Helu christi et matris eius pre-
ciosissimi me nominibus imprecatis.
multa dubia tangit querens de
duobus ultimis parāum curat et de illis in
ibi dicam. decisio questionum pendet ex
primo et quarto. Circa illa dicam quid iu-
ris et inferam ad duo media. Ad pri-
mum uidetur talem errorem non uitare
contractum quia non data alia notitia p
sonarum nisi qd. A. habet duas filias iun-
orem et antiquorem. nulla affectio pot
mouere animū nisi qualitas etatis. hec au-
tem non uiciat contractum. xxix. q. i. in fi.
et ibi nō in summa. Nam licet uocari b.
si aliam notitiam non habet de b. perindē
est ac si ut cum regina francie contrahere
nulla habita notitia regine francie er-
ror hie ut quāitas aut nominis nō uiciat
ut ibi nō. Item error fundamentalis ē
in nomine et qualitate quia credo b. mi-
norem cum sit antiquior. et quia puto
minorem uocari b. cum uocetur c. Et ex
hoc qd trahet in errorem substantie per
sonarum fundamentalis ergo error debz
attendi. et non superficialis. ff. pro dona-
to. si uir. et nō. Inno. de iure patr. cura.
qualitas autem aut nominis error non ui-
ciat ut dixi ergo. Item errare est aliud
pro alio putare de iure et fac. ergo super
rubrica. ff. de testa. l. statu et qd nō. xx-
ix. di. in prin. qd si nullam habeo notitiaz
de b. et c. nisi quia una iunior et altera an-
tiquior hic putando. c. fore. b. uel econ-
tra non puto aliud pro alio sed aliter de
de. b. et aliter de c. hic autem qualitas est
error ergo. Secūdo uidetur saltem post
ratificationem d. non obstante errore qd
fuerit matrimonium substantia matrimo-

59
nisi capit uim a cōsensu de spon. tua nōs
eo. tr. cum locum de spon. duorum. e.
t. et. c. tuas dudum d. resti. spon. ex parte
m. et a tuncione animum de biga debi-
tum post certificationem antem erroris
d. si ratificat consentit m. b. ut in uxore
et b. ut in ipsum d. ut in uirū quāmmo
et semper consentit quia unq̄ errauit. ē
igitur hic matrimonium quia simul sēsus
et consensus adest et a minorum conun-
ctio. quia ut ex parte ratificationis utri-
usq̄ anima coniungitur ut sint uir et ux-
or. Item in actibus regulatis a consensu
consensus superueniens post alterius p-
tis consensum quia ab initio defecerat.
ualidat actum ex antiquo consensu alte-
rius licet non remouetur. unde si te con-
stitui procuratorem tu renuisti si ex post
facto acceptasti ut ex antiquo meo con-
sensu perdurante ualidatur actus ut. l.
semper qui non prohibet et quod ibi nō.
glo. de reg. iur. de procura. licet li. vi. Ita
stante consensu ex parte mulieris que nō
errauit in unum. licet uir a principio per
errorem non consenserit si superueniat
consensus ex parte uiri a principio erran-
tis debet matrimonium ualidari nec ob.
glo. de coniug. seruo. ad nostram et. c. ue-
niens de eo qui du. in ma. quia nouus exi-
gitur consensus ab errante non a sciente
hic autem adest in errante ex quo rati-
cat. Item in actibus regulatis a consensu
uoluntas in retinendo uel perdurando p-
dest ad actum nouiter inducendum ut a
tempore consensus quicquid dicit glo. in
l. iii. in prin. de acqui. pos. et. l. q. tuigo. ff.
de usuc. pro emp. et quod utrobz nōt.
bar. Nam si ex antiqua causa puto pos-
sessionem retinere acquiro ex noua quā
ignoro subesse ut ibi sic mulieris consen-
sus ex antiquo contractu durans in ma-
trimonio iure ratificante et nunc deficiē-
te errore consensiente nouiter proficiet
matrimonium et inducit non obstante
predictis. de iure puto errorem impedi-
se matrimonium et b. contrahere potuit
se etiam post ratificationem. d. uiri ante
q̄ ipsa ratificauerit tacite uel expresse ne
data notitia etiam per. famam qd d. habu-
it duas filias b. et c. et qd b. esset antiquior.

et c. iunior si hoc constat qd se determi-
nabat ad aliam substantiam persone in me-
te et consensu et uerbis aliam exprime-
bat et sic erat error in substantia non in
sole qualitate p nomine error ergo prin-
cipio uiciat substantiam matrimonii xx
ix. q. i. r. per totum ad hoc in uenditio-
nibus. x. idem est ff de contra. emp. na
si emi panpholum credendo stichum cum
stichum heres et panpholum uiciatur emp-
tio ad hoc iura que dicunt nominis errore
non nocere intelliguntur si de corpore co-
stat ut dicta. l. in uenditioibus. x. plae
ubi ergo non constat ul' dissentitur in cor-
pore nocet nominis error ut est glo ex
pressa ibi in uerbo absentem in prin. iun-
cto. x. Idem dicitur in matrimonio ubi p
famam solam data notitia duorum et az
ex qualitatibus aliquibus si ex expressio-
ne nomini unum pro alio suscipiat. actus
uiciatur in substantiam que glo. concordat
cum glo. xxix. q. i. in summa ad hoc
l. ii. s. cum stichum ff pro emp. e. de te-
sta. l. in nomine. ff. de re uendi. l. pompo-
nius scribit alias incipit si frumentum. s.
fi. l. heredes palam. s. si quis post. ff. de te-
sta. ex hoc concludo matrimonium ex pri-
mo consensu fuisse multum. Nunquid
autem superueniente ratificatione uiri
errantis ualidetur matrimonium solo illi
us consensu stante consensu coniugis ex
antiquo contractu puto qd no matrimo-
nium in hoc a principio fuit nullum re-
spectu primi consensu et dato qd no fu-
erit error a parte mulieris in personam
ab eius parte fuit ignorantia erroris con-
iugis que creditur consensum ex parte ui-
ri errant. ergo in substantia uel illo quod
est substantia matrimonii. s. mutuo con-
sensu quem mutuū credidit ubi no erat
que sciuisset consensum ab altera parte
deficere similiter non consensisset hoc er-
go ut nullum errore utriusq. non ualida ē
nisi aperte utriusq. accedat cō confirmas
s. ratificatio utriusq. supposita in utro-
q. erroris notitia ut in regula. Non fir-
matur cum ibi not. per Dinum et glo. de
reg. iur. l. vi. et in regulis qd initio et qd
ab initio de reg. iur. Item in matrimonio
consensus matrimonialis hinc inde in unq.

et uxore matrimonium non pericit absq
proposito contrahendi ut no de spon-
tue et de proposito utrunq. certificatu
fore oportet ut ibi ex primo contractu
non fuit matrimonium quia deficit con-
sensus ex parte uiri ex secundo consensu
non adest in muliere propositum contra-
hendi ut ex no. licet p. iuret in antiquo
ergo non est matrimonium ad hoc glo. q.
decidit questionem. xxix. q. ii. si quis in
genuum de coug. ser. c. fi. de eo qui duxit
in matr. quam pol. per adul. uemens iunc-
to tex. ubi si ex antiquo consensu matri-
monium fuit nullum ex aliquo errore in
pcedimenti cessante impedimento non ua-
lidatur matrimonium ex antiquo conse-
su perdurante alterius coniugum nisi am-
bo sint in proposito nouiter contrahendi
per que patet qd sola coniunctio animoz
coniugum uno perdurante in antiquo alte-
ro nouiter consentente hodie non indu-
cit matrimonium nisi ambo pronūc sint
in proposito contrahendi. nec obstat si
dicatur iura illa exigunt uouū consensu
in errantem certe et exigunt in scientē
ut uerum sit matrimonium licet contra-
dicere non possit quin compellatur ex an-
tiquo consensu sciens ad nouiter consen-
tendum ut dicit glo. in dicto. c. fi. in glo.
finali in fi. Item et hec mulier errant
si uirum no consensisse ut ergo ualidetur
oportet ipsam esse certificatam de erro-
re uiri ut in ea hodie detur propositum
non contrahendi. Ex his cessant allegata
in contrarium recte intuenti. non ob-
d. de reg. iur. semper et c. licet quia manda-
tum de se subsistit a parte mandantis ab-
sq. acceptatione. Quandocumq. ergo ac-
ceptet licet primo dissentiat ualidatur
mandatum uel ut melius loquar susceptio
mandati tenet hic contractus fuit nullus
cum matrimonium non subsistat ex con-
sensu unius nec pendentiā recipere po-
test ubi instanti agitur contrahi. quia
uel statim est uel no est in aliquo esse sui
xxvi. q. ii. s. i. 2. not. glo. d. transla. pre. a.
licet. Sic in sententis censure que nisi
expresso consensu promulgantis suspen-
duntur extrinsece in quantum pure sunt
in ualere suspense esse non possunt d. ap.

ad hoc et c. preterea. xi. q. iii. nemo et
quod ibi no. d. ap. pastoralis. s. i. Itē for-
te non esset peccatum dicere acceptatio-
ne mandati ualidari quando de renuntiatio-
ne uel no acceptatione certificatus fuit
primo mandans alias non. non obstante
qd ex uoluntate retinendo possessionem
illam acquirere quia illud in possessione in
qua iura non req. r. tunc propositum no
inter acquirendi sed requiritur ad acqui-
rendum solam affectionem tenendi ut
dicta. l. in fi. principi de acqu. posses-
sionis tamō in mente et cogitatione
ad hoc quod no. bar. Nam uel hic di-
cens matrimonium ex primo consensu
et hoc falsum quia non fuit mutus et di-
ficat consensus et ex hoc et consensus mu-
lieris errantis an consenserit an ex hoc no-
uo retro tractum habente et hoc falsum
quia matrimonium ut non recipiens pe-
dentiā non potest habere retro tractū
quod ad uinculi substantiam quia cum eē
non possit pendentiā deficit in extraneo
ad quod ff. de uisita. si quis pro emp. 2.
quod ibi no. licet eius effectus matrimo-
ni retro trahatur quo ad prolem no. quo
ad uinculi substantiam qui si sunt le. tā-
ta ad hoc glo. de condi. app. c. fi. in glo.
mag. x. sed pone non ut ex tempore rati-
ficationis uiri quia in coniuge muliere no.
adest propositum contrahendi hodie euz
olim se credat contraxisse ex quo aliter
certificata non proponitur. hec fortius p.
cedunt si adfuit alius defectus reuocati-
onis procuratoris que reuocatio ex alte-
ro capite dedisset nullitatem matrimo-
ni de procura. c. fi. l. vi. non ob. si contraho
per litteras uel epistolam matrimonium
fit a tempore consensu scdā certificato
mittente epistolam quia ibi consensus
fuit suspensus natura rei ad illud tempus
qd bene potest suspendi uoluntate pecun-
sed hic in momento contrahere noluerūt
et per hoc non ob. scripta Io. an. et archi-
de procura. c. fi. l. vi. ex quibus relinqui-
tur secundum a. tertium dubium decisu-
et indubitabilem ex decisione quarti. et
qd hec mulier ante et post certificatione
erroris uiri et reuocationis si contraxit
ante reuocationem suam tacitam uel ex

60
pressam potuit contrahere et etiam ho-
die si uelit si dixit ergo sibi gratum illū
in pace tenat illic absq. serupulo si non
dum alterum duxit et si tuus foret cū
isto contrahere si gratorem tatum inue-
nit et illum omnino omittere uelit et euz
illo contrahere poterit. non enim contra-
here compellitur. primo nisi ubi decept
qd hic non est ut in iuribus allegatis et nu-
bat. ergo libere in domino deo gratias.

Ita dicit ego Anto. de but utriusq.
iuris doctor. in cuius testimoniu subseri-
psi et sigillau sigillo consueto certificatus
sum postea quista questio fuit cum rege
Cypri.

lxv
Nominie Ihesu christi. Primō
aspectu uidetur intentionem
actoris no. probatam. In utraq.
enim causa principali deduxit mu-
tuum. In prima simpliciter in secunda
certam causam comittendam et testes
nec in prima nec in secunda aliquid dicunt.
De mutuo enim qd dicant de locatione
et de coniunctione reficiendi nichil d. mu-
tuo afferant ergo. 2. Nec etiam dato
q. agi posset ad resolutionem dati ratiōe
contractus uel alterius implendi extrin-
sece ad contractum ut dati ex cause. fina-
li mouente contractum. e. de pac. inter
emp. et uē. cum te. et quod no. in. l. si ea
e. de re uendi. et. l. pacta conuenta.
de contrahen. emp. tamen non est proba-
tum alicubi qd ob hoc dederit pecuniam
sed sola simplex datio et pactum de refi-
cendo merito necessario non concludit
datum in casum refectionis cum et loco
preti locationis succedere potuisset pre-
er datio et sic alterum necessario no. pro-
bat. Item cum ex natura contractus
ueniat refectionis ita qd comode habitari
possit nichil extrinsecus deductum uidetur
contra. sicut sic ob causam compe-
tere non uidetur. Et hoc est qd potest di-
ci pro parte contraria. Inquin uidetur qd
locator recepit pecuniam et non imple-
uerit contractum et adhuc uelit retinere
pecuniam et agitare agentem agere ad
interesse que equitas grauat me in dese

deno parte actoris. Et dico probatum mutuum ex confessione conuenti qui cofitetur se in tabula Mathi recepisse pecuniam a dicto conductore alio non apparente presumitur ergo hoc ex causa mutui et per actorem allegata ut dicit glo. et bar. ff. si cer. pe. cum quid. Nec ob. q. confitens dicat ex causa locationis. quia illi parti non statur per se. de probat. exemplo. Et illam partem potest approbare altera pro se probata ex quo pro se presumptionem habet ut no. in l. ii. e. adoua. ante nup. de proba. siquidem et I. aurelius. §. idem que sit. ff. de lib. lega. ubi bar. et potius etiam debet presumi mutuum si precium locationis cum non apparet tempus tunc uenisse locationis. et forte in ueritate nondum uenerat. unde q. ante soluerat iactationem induceret non uersimilem. ff. de proba. cum de in debito ex quo ergo refectio imminet. et pactum erat ut resciceretur et nondum tempus probetur locationis quo ad solutionem cessasse qd. accepit locator. et q. conductor dedit non in precium locationis sed in causam mutui refectioe in statu dedisse censetur ut no. glo. et Cy. et alii in auten. hoc ius de sacro sanc. et postea suo tempore in casum locationis conuertendum que inter partes acta sunt. adimplentur ut minor iactatio inducat. et q. una numeratio ob. causam unam in aliam conuertatur parium conuentione tunc consonans est. ut. l. si quis nec causa ff. si cer. pe. probat ergo qd. dicit actor. Ex quibus patet partes iudicis esse ut p. nunciet male appellatum et bene iudicatum. de app. eos. Ita dico et consulo ego Antonius de butrio utriusq. iuris doctor. Ideo scripsi et subscripsi et sigillaui saluo semper fauori consilio.

lxvi.

Helu christi et matris eius nominibus inuocatis. In facto propositur molestatio media temporis. a tempore prime concessionis usque ad ultimam. quia ab illo tempore etata non est dubium et ut alias sepe consulit puto clarum de iure q. dicitur officiales no.

potuerunt detrabere iuri questid. Guido in et successoribus quia q. ante erat concessum transierat in contractum et sic statutum redactum erat in contractum et proponitur ex omni parte impleta p. parte dicti Guidonis. Ideo pacti non pot. reuocari. e. de acci. et obli. l. sicut. ff. de pac. l. i. d. consti. pecunia. l. i. in comoda to. §. sicut. ff. como. ad hoc q. i. statuto transiente in contractum no. Inno. de te. pore ordi. c. dilectus de iudi. nouit. Dy. et bar. in l. q. semel. ff. de decre. ab ordi. fati. l. ii. de iure iuran. et. l. omnes populi de iusti. et iure. Unde etiam concedentis potestatem hoc non potuissent. quia infertor a papa no. tollit ius alterius. l. priuatis. ff. qui. et aqu. no. e. si contra ius uel uti pub. l. si. e. de prec. imp. offe. l. quociens. et Inno. de immu. eccl. ga. pletiq. no. in l. tocens de pollic. de priu. credi. antiochensium no. de reli. do. constitutus et glo. in c. statuta de hereti. li. vi. si ipsi concedentes potestatem reuocare no. possunt ut concludunt iura predicta minus habentes a deo potestatem. ff. de acqui. re. do. l. traditio de iure pa. qd. autem. l. q. vii. do. bertum. Item dato q. concedentes potuissent non habere potestatem super reformatione comunitatis quia uidentur recepisse potestatem super no. reformationis maxime detrabendo alias statuta per concedentes. ff. man. si. h. minie no. in l. ambiciosa. d. deree. ab ordi. fati. Item quia in tali mandato non uenit ut alteri preiudicetur. l. ii. §. si quis a prince. pe. ff. ne quid in loco publico de offi. de le. super eo de cosue. cum olim. de priu. pastoralis no. in l. tocens de pollic. et dicta. l. antiochensium. Item quia in talibus mandatis in genere non uenit illicitum p. qd. mandatum nocetur de fide. iupta. l. si procurator de condi. inde. l. ii. §. si procurator. ff. q. quisq. ui. de iure iuran. c. i. l. vi. de elec. si compromissatus eodem libro. Item in generali mandato no. uenit ut statuat contra. a se statutum. e. de offi. presi. orien. l. normam formam de elec. in cle. ne romani de maio. et cbe. q. super his no. glo. de hereti. statuta l. vi. not. spe. de lega. §. superest. §. si. si. si. quid.

legatus potest. ubi nec legatus tollere potest ordinem iuris et quo ad illa etiam ordinata contra ius superioris subiectis preiudicare. Unde causam committere no. potest sumarie tractandam ubi ordinata est. Hoc omnia confirmat quia isti uidentur deficere in potestate. habuerunt eiz a concilio potestatem prorogandi tantum tempus antiquis electis et isti uel no. sunt una prorogationis sed principaliter prouiderunt. Nec ob. si dicatur q. immo hec e. prorogatio ex quo intra tempus elegerint ar. de preca. sed et si mouente quia hoc fecerunt detrabendo unum ex antiquis. unde ex detractioe unius antiqua potestas non est saltem ut debet prorogari. Immo nec potest dici prorogatio quia ex actione uel detractioe noui quid costitui dicitur non antiqui p. prorogari ar. ff. de iusti. et iure. l. ius ciuile. et. l. §. adeo §. cum quis. ff. d. acqui. re. do. l. i. §. opus ff. de no. oper. nio. quummo ex quo utitur inter tempus uerbo sapienti prouisionem non prorogationem non intelligit. prorogatio sed noua prouisio quam facere no. potuerunt antiqui propter formam mandati consilii et factum est nullum d. rescriptis cum dilecta de offi. de lega. uenerabil. ff. man. diligenter cum si. et de hoc est glo. in l. si unus. §. pactus. in glo. in uerbo minustur. ff. de pactis. l. iii. §. si potest. no. bar. in l. dies cautioni. ff. de damp. m. fec. Ex quibus concludo gut donem et successores de iure a tempore prime concessionis nullatenus d. iure posse mol. statui. Sic de iure michi Antonio de butrio uisus est. ideo scripsi subscripsi et sigillaui semper saluo fauori consilio.

lxvii.

Helu christi et matris eius nominibus inuocatis. Visus actibus et iuribus inter honestam dominam beneuolentiam uxorem olim Andree et eius procuratorem ex una parte. et Nicolaum mura torem ex altera missum in possessionem omnium bonorum dicti Andree ex utriusque substitutionis facte filius dicti Andree. Premitto q. substitutio dicitur ad filios

os masculos dicit Andree uel andree. non comprehendit feminas. per que concludo q. si quid dicitur filie. l. andreebe substitutus nichil debet habere sed relinquatur circa portiones Nicolai et Frederici. totum dubium uertitur super nullitate aut ualiditate dicti testamenti. q. surgit ex institutione facta de Andree la que fuit ut iuri institutionis legitime mantere que uidetur conditionalis et sic inducit preteritionem. ut. l. si pater d. in sti. et substi. sub. cond. fac. et. l. si uis quo q. sebere. insti. l. filius a patre de libe. et post. cum si. Unde hic oporteret disceptari an hoc relictum sit conditionale an pup. quia dotis esse uidetur et quid quado a patre et quando ab extraneo d. quo plene per bar. in l. ticio. §. ticio genero d. condi. et demo. quod non discepto p. pre sens quia si teneamus q. habeat modum in se et non conditionem grauamen debz reici per l. quoniam in prioribus. 2. l. cum modo de inoffi. testa. Si teneamus q. sit conditionale q. puto in terminis saltem istis quia disponit saltem testator per uerba notantia actum mandandi q. non possunt referri ad tempus ante etatem habilem licet secus in uerbis per que dos legatur que potest preses et futura intelligi ad hoc recipimus opinionibus durissimis an casualis uel mixta. conditione reiciatur de quibus per bar. in l. si uis quo q. quas etiam non discepto quia si tenetur opinio bar. q. grauamen talis conditionis reiciatur propositum habet mater in portione debita filie et substitute in portione Nicolai et Frederici si tenetur opti. Rai. q. non remoueat tale grauamen et ista remaneat preterita. Nichilominus substitutio pupillaris confirmatur per autenticam ex causa. ut no. glo. in l. ii. §. plane ff. de uul. et pupil. ad qd. ff. ad trebel. l. nam q. §. q. si compulsi et tenet bar. in aut. ex causa. hunc se quor licet Dinus teneat contrarium qd. quid ergo teneamus de precedenti opti. l. q. rumpatur conseruatur substitutio p. auten. ex causa uel q. no. rumpatur remouetur conditio et conseruatur institutio semper substitutus debz admitti in portione

et omnibus masculorum sed quo ad quota
filie est differentia quia in quantum tene
remus conditionem remoueri mater de
beret habere respectum quantum decem
fuit et puellam illam habere in dotem et
istud transmittere ad matrem quia tras
mittit non adita sedz uera opt. de qua in
l. uentre per bar. ff. de acqui. here. et in l.
si infanti. e. de iure delib. etiam si dece
sisset post infantilem etatem et possit
agere ad supplementum si quid deficeret
legitima autem eius esset in pars tertie
totius hereditatis. Itz si teneremus
opt. Rat. q. non deberet grauamen remo
ueri adhuc mater deberet habere tertiaz
totius hereditatis quia dedit exitum in
testati semper michi placuit opt. rat. ut
non remouetur conditio sed testamētū
sit nullum non ob. l. omnino quia intelli
git debet omnino grauamina reici quādo
testamentum erat aliqd. et sic intellige
ibi uel alio modo subuertendis per cōtra
tabulas ut dicit glo. q. patet quia si ille
tex. prouideret ubi testamētum est nul
lum itz superflueret prouisio. s. cum au
tem in l. sancimus eo. et non ob. s. cum
autem quia disponit ut remouetur con
ditio quando habebat quocp. relicto titu
lo ubi autem habet iure instantōis nihil
repetitur correctum remaneat ergo au
tiqua iura in institutione licet eadem sit
ratio quia non corrigitur ius ex rationis
idemptitate. l. si uero. s. d. iuro so. ma. et
in autem. quas acti. e. de sacrosanc. eccle.
Et sic uidi plures disputari et repetēdo
tenur. l. ergo quoniam prouidet quando
testamētum subiacet que rele. l. o. nino
quando aliter potest subuerti ubi est alit
q. l. sancimus. s. cum autem quōdo hz
quocp. relicti titulo de iure codicillorum
ubi ergo ergo habet iure institutionis ut
in proposito nichil est mutatum per que
concludo q. mater potest petere tertiam
partem hereditatis Andree testatoris
ex psona andree filie sue ut p. p. infā
tiletati per quāda. e. dula. transmissa
sed non est apud acta probatum. Idem
si decessit post infantilem etatem et nō
est lapsum tempus ad dicendum de nul
tate q. quātum tēpus sit in hoc sequor

bar. in l. filio de inu. rup. et nato testa
et. l. si impubes. s. si ad carb. partes ergo
iudicium erunt iste q. uideat an probatū
sit ex actis q. puella sit mortua ante sep
tēnium et tunc mater ex persona filie ad
iudicet tertiam partem hereditatis An
dree andree et in eo pronunciet hēre
pctora iura ut in l. n. e. de postu. heredi
m. et missioem maledate pro rata ter
tie partis et aliter non potest esse quin
decesserit ante septēnium quia testamē
tum fuit factū in millesimo. ecce. unde
cum ab illo millesimo non dicemus ad pre
sens nisi per sex annos necessario puella ē
mortua ante septēnium. Alia autē sunt
probata per responsoem ad positionem
pronunciet ergo ut dictum est et utraq.
partem absoluat ab expensis quia pūctus
est in probabilibus opt. inuolutis ut. l. q.
solidum. s. etiam dele. it. Ita dico et con
sulo ego Anthonius de butrio.

lxvii.

Hesu christi nomine inuocato
quo ad ducentas libras relictas
solo non uideo dubitationem
quin debentur pauperibus qui
illud legatum accrescit domino Andree
here. h. ut in casum cadet existens ut in
l. i. s. profecundo. e. de cadu. tol. d. lega
to facto domino Andree et lectori here
ditatum magis est dubium aduertendū
q. proponitur mortuus lector in uita te
statrix et substitutus est dominus An
dreas unde uel dominus Andreas hoc ca
pit iure accrescendi et planam quia uenit
in substitutionis fidei. ut statim dicā
uel iure substitutionis in legato et non
uideo quid faciat dubium cum substitu
tio sit simplex et prelegata etiā simplici
et talia ueniunt in substitutione fidei.
ex quo precesserunt ut. l. cum uirum euz
ibi nō. de fideicom. et. l. marcellus. s. qui
daz. ff. ad treb. nisi forte quis dubitau
erit propter illud uerbum. In aliis quasi in
telligatur repetitum in substitutione co
pulata ut sit in aliis bōis q. legatis et pre
legatis censeatur facta substitutio et nō
in preallegatis cuius contrarium puto q.
substitutio habet orationem perfectam

de per se licet copulata ergo potest sim
pliciter intelligi. Item cum possit copula
ta illa oratio intelligi cum repetitione et
excludentur prelegata a substitutione et
sine repetitione includetur pinguor uo
luntas in dubio est amplectenda. ff. d. re
ur in testamento extra de dona. cum di
lectus. Item quia fauorabilior anime ut
ad pauperes deferatur. ff. d. re. du. l. quo
ciens de reg. iur. ea que. s. i. ff. de legi. be
nignus. Item quia talia uerba in omni
bus aliis nō sunt uerba formalia testato
ris sed apponuntur a notariis. Et est uer
simile q. si testator uoluisset a substitu
tione excludere prelegata notabilem
adidisset expressionem. Ita dico et cō
sulo ego Anto. de but. utriusq. iuris doc
tor ideo scripsi et sigillauit.

lxx.

Ichinus quidam sbuga de p
rochia sancte Agnetis ciuita
tis Ferrarie existens in cas
tro saloh comitatus Mutine
condidit testamentum in quo elegit se
pulturam apud monasterium sancti pauli
ordinis carmelitarum ciuitatis ferrarie
et dicto monasterio reliquit trecentas
libras pro emendo usum unum qui redē
ret omni anno triginta libras. et si ad p
sens non possit emere ad presens daren
tur omni anno. Prior ecclesie sancte ag
netis petiit quartam. fratres sancti pauli
dicunt ibi illum non sepultum. sed in cas
tro saloh prior dicit q. elegit ad sanctaz
paulum sepulturam et iussit se ibi trans
ferri Ideo debet habere quartā quia hoc
q. ibi non est sepultus est negligentia he
redum modo queritur quid iuris.
Vide in principio libri in primo consilio.

lxxi.

Hesu christi nomine inuocato
Quantum ad primum dubium
contractus inter patrem puellam
et tuenem licet proprie non p
fecerit sponsalia cum puella absente. sed
patrem obligauerit ad curandum ex tacto
tamen subsequenti consensu puelle
sponsalium contractus cum puella per

62
fectus est qui ex maiori uinculo superue
menti. l. matrimonium cū alio directus
est ut dicunt iura per dominum meū do
minum consulentem allegata et per hoc
soluta est arbitraria potestas que erat
tota ordinata ad consecutua finis matri
monium et protunc cessat matrimoniu
et omnis spes matriomni contrahendi
cum puella loquendo de primo de quo in
telligitur et non de secundo. ff. de le. in
l. fideicomissa. s. si quis de xbo. sig. bo
uem. s. i. de preben. non potest. l. vi. cel
sat ergo arbitraria potestas. ff. d. arbi
traria si unus in prin. Ad arras autem an
agi possit dubium est propter opt. bart.
qui tenet q. ubi reciproce bincinde facta
est arrarum confessio non ualet contrac
tus uelut inuitis. Item quia hoc non est
pena legalis nec conuentionalis a lege ap
probata cum loquatur lex de actuali tra
dictione. Et conuentionales pene a lege re
probantur omnes que non repetiuntur
a lege approbate. l. ticia de xbo. ob. cum
si. et dicto. e. gemma et dicta. l. si in fi.
Non obstat q. confessio probet receptū
Et sic hec quo ad partes concluditur et
probat per lege approbata. et. l. pub
lia quia lex illa loquitur in materia in qua
receptum a confessato differre non pos
sunt cum materia sit ad utrumlibet per
missa hic confessatum potest differre a
recepto ut lex ponderat receptum et im
probat tacite confessatum non receptū
ergo q. non constat receptum improba
tum censetur. et maxime quia consuetu
do ut confessio fiat de non recepto pro
bat nō receptum ar. de offi. lega. qd. tras
lationem. Nec ob. q. hic est positum pre
ceptum Guar. quia non ualet ut executi
uū pene a lege improbat et in se cōtin.
manifestum errorem cum comprehendat
in se contractum a lege improbatū et et
us precipit executionem et presupponit
tantum de confessione consistere et non
de receptione non ob. si dicatur hanc fore
penam legalem quasi a consuetudine legi
equipolente approbetur quia lex non ap
probat nisi legalem et non consuetudina
ria plus attrahitur ad naturam conuentio

malis q̄ legalis. Item non proponitur con-
suetudinem approbare uel licet contrac-
tus licet de facto contractus et contra-
hendi modo proponatur consuetudo. Ex
quibus adhero in omnibus opt. domini mei
domini lo. p. eonsulentis. Et sic de iure
sentio ego Ant. d. butrio utriusq̄ iuris
doctor. Ideo scripsi et anulo meo sigi laui

lxxi.

Nomine Ihesu cristi. Primo
uidetur dictum franciscum de
bere habere illa bona precipua
quata quāq̄ empta sint ex pecu-
nia comun uel ex bonis redactis
aut pecunia redacta ex bonis comunib⁹
res tamen non est comunis nec propria
illius ex cuius pecunia est redacta. l. si pa-
trius ff. comunita utriusq̄ iudic. e. de
rei. uen. l. si ex pecunia. et. l. i. e. si quis al-
teri uel sibi de proba. ad probationem.
ad fi. Item certi sunt casus speciales
in quibus res empta de pecunia mea effi-
citur mea q̄ numeratur in. l. si ut propis
e. de rei. ue. a quibus hic est exclusus igitur.
Item quia uel dicimus res emptas
de pecunia comuni fore comunes secundū
comunicatem bonorum uel pecunie. Et
planum q̄ non patet ex allegatis aut di-
ctis eam comunem quasi inierint socie-
tatem en hic non apparet ipsa enim con-
sensu initur. ut. l. societatem cohte. ff.
pro socio. hic nullus apparet consens⁹ ex-
pressus. Item nec tacitus non enim ex so-
la possessione comunis hereditatis aut co-
municacione fructuū contrahitur socie-
tas tacite. ff. fam. he. ex parte. l. si. filius
p. Item quia re non contrahitur societas
ut nō in dicta. l. societatem cohte. ff. p.
socio. Itē ex quo alter nomina deseri-
bebat contractū ex hoc ostendebat se
nolle societatem cohte. Nam hoc ē sig-
num dissolue de societatis si iam foret
contracta. ut. l. itaq̄. ff. pro socio. Hoc
decidere uidetur. d. bar. in. le. tictum et
meum. §. altero. ff. de adm. tuto. Cō-
trarium puto. nam hic actus comunicat
hinc inde lucra uniuersaliter ex mercatio-
nibus est actus qui non potest geri citra
ius nomini societatis contrahende cōtra

cta est eego societas. l. pro herede. ff. de
acqui. here. ad hoc. ff. de concubi. in cōu-
binatu. ff. d. ritu nup. l. in libere. Ex quo
ergo uniuersaliter lucra comunicabant ta-
cite contracta est societas. et si dicatur
societas est contracta demum eo respec-
tu quo actus sunt comunes gesti. sed in
emtionibus fundorum hoc non est serua-
tum per unum. ergo sua intentio respecū
emtionum immobilium uidentur cōtra-
here societatem et actus nostri intantū
extendunt consensum in quantum se ex-
tendunt limites actus. l. si. e. ne ux. pro-
ma. ff. d. rit. actusq̄ priua. l. i. §. hoc inter
dicto. e. de nego. gest. tutorum. et. l. tu-
tores. ff. de adm. tu. quia pondero q̄ in
emtionibus fundorum franciscus pace-
batur lucra comunicari et emtionis de
lucris fieri comuni nomine. Erat ergo ac-
tus iste concludens societatem etiam re-
spectu fundorum. in quantum autē ipse
occulte hoc non intimato petro describi
faciebat. Vnde eo recipiente in fundis
comunicacionem ostendebat se uelle in
hoc societatem in quantum describebat
nomina emtionis in se contractam soci-
etatem ad preiudicium suum dissolueret
poterat non ad in modum fratris in bo-
na fide durans quin talium comunione
petere posset et eius portionem. ut. l. ac-
tionem. §. dabimus. ff. pro socio. Verum
quia nihil in facto proponitur emtionē
factas per franciscum fuisse anteriores.
et ex comunibus lucris factas si dicatur
societatem non contractam illo respecū.
et illo tempore negari non potest. quin
ad precium et interesse pro rata lucrorū
agere posset hoc est pro dimidia et simi-
liter agere posset petens pro comunica da
pecunia et augmentacionem domorum
et aliorum incrementorum que d. comu-
ni lucro augmentata sunt. l. si unus. §.
i. ff. pro socio. et in dicto. §. dabimus. et
hoc ultimum tuus puto. ad hoc. l. sociū
qui meo eodem titulo. Et ita dico ego
Antonius de butrio utriusq̄ iuris doc-
tor. Ideo scripsi et sigi laui. x̄c.

lxxii.

Hesu cristi et matris eius uirgi-
nis nominibus inuocatis. Vitis
allegatiōibus et puncto prelati
michi uidetur de iure q̄ si per
defectum copie iudicis fuit impeditus p-
curator producere in termino sufficiat p-
duxisse coram notario ut publica perso-
na per iura que allegantur. s. ad qd d. ap-
si iust. as. et q. i. l. i. nō. et in. l. de pupil-
lo. §. si quis ipsi. et qd ibi nō. de nou. og-
nunciacione. de offi. dele. pastoralis. §. si
S. l. q. i. nō. qd sic de hoc puto mulierem
posse restituere ex clausula si qua michi x̄c.
quia extrauagans ex quo non est ad uolu-
nta comunia descripta probabiliter ig-
noratur ut patet de fide instr. pastora-
lis. a. d. hoc qd nō. bar. in. l. cum prolatis.
ff. de re iud. vbi autem commissio agendi
in iudicio recipit fundamentum a proba-
bili ignorantia etiam in his que dicta sūt
ad rigorem iuris conseruandū. quis resti-
tuitur ex clausula et dicit Guil. in. l. fid-
iussor. §. in omnibus. ff. mandati. Hinc
est q̄ lata sententia preteritū reperti no-
uiter instrumenti qd ante probabiliter
ignoratur sententia retrahatur. Dicit
Hostien. et lo. an. d. pur. uul. e. n. ad hoc
l. si mater cum glo. et bar. ff. de excepti-
rei iud. et qd nō. bar. ff. de conse. l. pe-
nō. Cius in. l. i. ff. de condi. inde. lo. an.
in addi. spe. in. ti. de execu. seu. §. postre-
mo. Illud autem ad hoc. ff. quando ac-
ti. de pecu. est au. l. n. in. fi. de etate.
§. si. ff. de inter. act. nō. hostien. in sum-
ma d. re iud. sub rubrica d. snia. §. q. ut
sunt eius species. x̄c. sed nunquid ē hoc
in. fi. qd nō. bar. in. l. i. §. si quis autē. ff.
de i. et act. q̄ priuato. vbi habes q̄ ad-
uersus prescriptionem causata lesione. 2.
probabili ignorantia datur restitutio per
hoc non ob. qd nō. bar. in. §. item nūcti-
atio. quia id procedit quando ex sola fra-
gilitate mulieris causatur lesio secus si ex
probabili ignorantia. maxime quando ex-
trauagans que ignoratur deuit a iure et
est contra comunem usum. l. i. §. usus. ff.
de procura. Et hoc submittitur maxime
equitati ne propter defectum procura-
ris tantum dampnum bona mulier pacia-
tur. Sic michi uidetur Antonio d. bu-

trio utriusq̄ iuris doctori. Ideo scripsi
et sigillari mandau.

lxxiii.

Hesu cristi nomine inuocato.
Prima facte uidetur potest reuo-
cata fore prima statuta ex uul-
timarum reservationū q̄q̄ enim
priuata iura nō pnt tolli p̄ statutū. p̄nt
tū tolli iura que sita posito iure statuti.
ut dicit Inno. in duobus locis de consti-
que in ecclesiis et in. e. in nostra de in-
iuris maxime cum generaliter statuendo
etiam priuatum ius tolli possit. l. uenit
tor. §. si constat. ff. si s. uē. et nō. bar.
in. l. antiothenium prealle. et. l. tectis d.
polic. Contrarium sero me alias consue-
uisse in ciuitate Florentie et sic nunc no-
uiter requisitus puto q̄ officia que pot-
erant acceptari secundum formam primo
rum statutorum. 2. per illos per quos po-
terant acceptari adhuc hodie possunt et
ut nuper non obstā. nouis reformationi-
bus tamen quia prima statuta quo ad ue-
nientes ad habitandum et subeundum
onera comunis que illo tempore determi-
nata a statuto inierunt trasuerunt ne-
dum in priuilegium sed in contractum et
impletum pro parte eorum qui soluerunt
a quo non licet libere recedere. ut dicit
primus allegans ut nō. ultra allegata. per
eum in. l. u. e. de iu. in. mun. et in. e. no-
uit de iud. per Inno. Secundo quia sub
generalitate uerborum ultimaz reserva-
tionum ex quo aliter fieri potest non d-
bet inuisum intelligi alterius preiudicium
Im nō semper censetur exceptum. l. n. §.
ne quis a principe. ff. ne quid in lo. pub-
de offi. dele. super eo. Item et a tali ge-
neralitate uerborum exclusum censetur
indecens. l. iii. §. scripture si procurator.
q̄ quis q̄ iuris. ff. de condi. inde. si procu-
rator. decet autem concessum priuilegiū
perpetuū esse ut in regula. decet de reg-
ur. et in decens reputatur inconstancia.
et uarietas in superioribus circa etiā libe-
raliter concessa igitur. Item concessio
generalis et dispositio non refertur ad il-
los ad quos ius ex prima quantumcumq̄
generalis est ad aliquas personas specifica

Et in et applicatus sed restringit ad illos
ad quos non dum est applicatum ius ut est
text. ualde notabilis ad propositum extra
de fr. presbi. ex tua nobis. Vltimo de
hac questione duos adduco textus in quibus
de questione uidetur casus de consi.
c. fr. iurdo. c. statum de ma. et obe.
In quibus apparet dispensationem nouam
dantem formam referri ad futuros non
quibus iam in preteritis ius est questum
et applicatum non refertur. Ergo ad illos
quibus ex antiquis statutis iam questum
et applicatum est ius. Non ob illa
uerba in prima reformatione quia intelli
go illa de his que sunt iam notari. sed
non habuerunt beneficium primatum: eo
constitutionum et statutorum antiquo
rum. Ad obiecta ex dictis patet respon
sum. Ita dico et consulo ego Antho
nius de butrio utriusque iuris doctor. Ideo
scripsi et sigillari mandauit. consuetudo sigil
lo. Deo gratias.

Hesu christi ac matris eius glo
riofissime uirginis marie nomini
bus inuocatis. Vitis statutis
precedentibus relegationibus et
reuocatione relegationum et circa eas que
sunt in iure comuni tantum attentio uide
tur antianos non habuisse potestatem re
legationis mutandi nec tollendi faciunt
text. expressi in l. i. §. de qua. ff. de postu
l. i. §. si quis ultro de questi. et. l. relegati
de penis. Quod confirmat clero relegan
tium mandatur certa forma. ut non nisi
consilio consulum nemine discrepante mi
nui suspendi tolli uel detrahi possit. Con
trarium uidetur et puto attentio iure et
primo capite statuti. Hec enim relegatio
priorum attentio potestate data et pro
cedendi modo et causa potestati attribu
ere non est sententia sed deliberatio que
dam et decretum penale et extra iudicia
ale pro pace et bono publico. et priuate
utilitatis pene imponi possunt que tamen
non sunt sententie iudiciales. de sen. ex
dilecto. et. c. uenerabilibus li. vi. Tales
autem sic ex arupto suadete publica uti
litate inducuntur sic et tolluntur. ff. de

decre. ab offi. l. quod semel et extra de
in iure in nostra. Item et statuto tol
lendi potestas antians referatur ut p3
ex primo capite statuti in uersu et inde
non discedant nisi sicut et quido per an
tianos dicte ciuitatis fuerit aliud refer
matum. sed alia non repugnant primo
statuto habent antiani potestatem confi
ma tollendi sicut et dandi quod et natu
rale est ut in regula. nichil est tam natura
le. Repugnat prima clausula antianorum
d: rogatoria in prima relegatione p. quas
datur forma ut tolli uel minui non possit
absq. consulum consensu nemine discre
pante. Hoc tollitur sub statuto enim ap
pellatio nomine antiano et referuata e
potestas sicut et quando tollendi. Et sic
non personaliter relegantibus sed et suc
cessoribus. ut. ff. de annu. lega. l. annua.
§. i. extra de offi. dele. quoniam abbas de
testa. requisisti cuz si. Successoribus au
tem ultra statuti limites lege imponere
non potuerunt. ff. de arbi. l. nam et magi
stratus ad trebel. l. ille a quo. §. intempe
stiuum cum si. Adeo q. non est necesse
de tali clausula ut legem non imponere
facere mentionem ut notanter dicit. Bu
tri. in l. prescriptione. e. si contra ius uel
ut. pub. lo. an. post. lo. mo. de consi. l. i.
l. i. vi. facit de rescriptis. c. fr. li. vi. Inq
tum ergo capitaneus illam clausulam ap
posuit in suo processu an illam antiani tol
lere potuerunt pendet ex his que infra
dicentur. Ad statuta que singula discu
tendo dico illa non auferre potestate
Antians in diminuendo uel tollendo re
legationes a se datas et generaliter ad em
nia quia statutum de relegatione loquitur
quicquid fiat per capitaneos uel alios offi
ciales ad Antianorum nutum et licet re
legationes inducere minuere et tollere
illa et attribuere Antianorum potestati
uoluit. Statuta ergo alia loquentia de co
demnationibus et bannis et iam si dica
tur Antians auferre potestatem non re
ferentur. Ad oppositum specificet prout
sum in relegationis pena. ff. de penis san
cto legum de xbo. ob. doli. c. la. maxime
tamen cum statuta comuniter loquantur.
de co demnationibus bannis et sententiis

et relegatio per utam relegationis prout
fionis non citatur condempnatio stricte
e. de sen. experi. reci. l. preses nec senten
tia ut est dictum nec bannum cum longa
sit differentia inter relegationem et ban
num licet quo ad quid equiparantur in
tr. q. ii. mo. ius p. p. fol. §. relegati. 2. qd
ibi no. Item caput statuti quod incipit p
uiderunt annullat et formaz dat hic non
seruatis sententiis iudicium qui tollere uel
sent aut nullas aut inuas decernere uel
executiones impedire condempnationez
banni in quantum passus tollere uellet
condempnationes uel banna rectorum uel
officialium forensium. Hec autem relege
tiones inq. tum attribuuntur Antians.
non sunt sententie officialium forensium
ut de se patet. Item nec officialium
par. q. i. respondetur ad sequentia capita
statutorum. Officialis enim stricte
appellatur qui sub alio ministerialiter iu
risdictionem exercet. ar. ff. de eden. l. ar
gentarius in prin. de insti. ex frequen
tibus in de. et si principalis de rescriptis de
fo. comp. et de app. romana. li. vi. Simi
liter et rectoris appellatione comprehen
ditur sub alio regens ut in rubrica. e. si
rector prouincie sit et hoc habz comunis
usul loquendi in talibus attendendus de
suppel. l. labio q. rectores et officiales ap
pellantur qui ad particularia officia iurisdic
tionalia per ciuitates assumuntur. et
maxime in Tuscia et Marchia. Item q.
de talibus loqui sunt intentio statutorum
patet quia promiscue loquitur de senten
tiis et condempnationibus quas tales et
non simplices administratores. ut sunt
Antiani sub iurisdic. one faciunt et pro
mulgat. Ex quibus patet q. inq. tum has
relegationes attribuuntur Antians omnia
statuta prohibentia annulationem et di
minutionem condempnationum et banno
rum non respiciunt has factas ab Antia
nis cum ex uerbis referantur ad disposi
tiones officialium et rectorum. Sola er
go relinquatur dubitatio an in quantum
predicte relegationes immutationes ea
rum uel reuocationes sunt secundarie ex
ecute per officiales ut per capitaneus pos
sunt dici gesta officialium dispositue.

64
ita q. condempnationis uel banna reuoca
uerunt puto q. no. ex pluribus. primo ex
forma potestatis a primo capite statuti
Antians attribuit et officialibus restricte.
Secundo ex procedendi modo an
tianorum. Tertio ex qualitate proces
sus officialium et rectorum. l. capitanei
Statutum enim ar. ar. officiales ut ad uo
tum domini compellant precise et ad sta
tum ad confina cu. fideiussoribus et aliis
oportunit. Talia enim et similia congru
unt executori subito et in continenti ex
equi uel percipere ad nudam dispositioez
uel mandatum alterius. e. si contra ius
uel utili. pub. et si non cognitio extra de
rescriptis cum contingat de sen. et re. in
di. de cetero d. offi. dele. pastoralis. §. ga
no. l. ii. e. de sen. experi. reci. et qd. not.
de re iudi. l. a duo pio. Sonat hoc uerbu
compellere quod proprium est execu
torum ut in executoribus ad compellendu
de rescriptis tibi qui de conce. preben.
si solt. et. c. si capitulo. no. de preben. pro
illorum de rescriptis ab excommunicato cu.
si. Hic enim ut pica ad scripta Antiano
rum habet executor ac si legeret alphabetu
Iude. ergo est rector et executor de
offi. dele. ex litteris. sicut et in testibus ex
aminatione no. in de. i. de offi. dele. et. c.
super questionum. §. t. eo. ti. c. fr. de re
tudi. cu. bertoldus et de appellationibus
causam quia ubi datur interrogatoris et
capitulis examine habet. Ita q. nichil d.
de se excutere habet nudus dicitur exe
cutor. sic et iste qui ut pica sequi habet.
dominorum boletinum. Circa principia
relegationum et reuocationis. omne ergo
gestum disponenti attribuitur dispositi
et si bannum uel condempnatio uel relega
tio dici potest Antianorum est et no. ca
pitanei de rescriptis litteris. e. quorum
appel. non reci. ab execute. l. ab execute. jo
ne. ff. de appella. Et hec causa est quare
ab execute et non grauate non appel
latur ut ibi d. offi. dele. super questionu
§. i. de re iudi. q. ad consultationem. §. ga
graamen principaliter disponenti attri
buitur et ab eo non ab execute ut no.
grauate non appellatur nisi modum ex
cedat hoc suadet secdo d. no. processus

qui deliberata relegatioe tempore modo
et causis relegati subito et incontinēti
conmittunt relegationis preceptum ut si
in intervallo temporis que in uoluntate
preben sunt reuocatur. Tala enim mā
data dāt in purum executorem ad hoc
q̄to l. nō. l. nō. in d. c. de cetero de
offi. dele. cum in iure hoc confirmant ut
plurimum uerba processus executoris ca
pitanei. Nam utitur his uerbis et simili
bus exequendo et executioni mandando
dicto b. l. c. nō. ob. q̄ in eis aliquid
inlerat uerba que sonant in nomine sen
tentiarum et condemnationum quia ta
lia intelliguntur secundum subiectā ma
teriam de uisuris si stipulatus ut sint po
tius declarationes aut condemnationes
q̄ dispositiones ut dicitur in sent. de
nunciacionum excommunicationum de of
fi. ordi. ad reprimendam. et. c. cum ab ec
clesiarum de offi. dele. cum in iure de ap
pel. pastorals que comprehendit possunt
sub latissimo uocabulo sententiarum et
condemnationum. Ex quibus concludi
tur q̄ cum omnia capita statuti impedi
unt reuocationes uel in nationes cum lo
q̄antur de reuocationibus que sunt p
uam petitionis ex parte instanti ut in
tertio capite statuti non comprehendūt
hanc uel loquuntur de reuocationibus q̄
fiunt ab officialibus uel rectoribus fore
sibus et ista nō sunt forenses quorū prin
cipali auctoritate fit reuocatio uel loquū
tur de reuocationibus que fiunt per offi
ciales uel rectores simpliciter. Et hi non
sunt officiales proprie nec secum iū usuz
loquendi uel loquūtur de condempnatio
nibus uel bānis et hic proprie non sunt cō
dempnationes uel bāna uel loquuntur de
sententis uel condempnationibus latis ab
officialibus uel rectoribus ut non possunt
renocari uel suspendi uel executio impe
diri. Et hec non sunt late ab officialibus
uel rectoribus ut dictum est uel loquan
tur de reuocationibus que fiunt per uia
sententie hec autem reuocatio relegatio
nis non est sententia sed deliberatio uel
decretum tamen quia omnia capita statu
ti loquūtur generaliter de condempnati
onibus et bānis. Clara restat conclu

si q̄ potestas ex primo capite statuti
Antianis solis attributa sicut et quādo
relegationem tollendi non est inhibita
nō. l. lorum statutorum forme subiecta.
Et sic de iure uel que quid est factum
circa dictum statum tam per Antianos
q̄ per capitaneum q̄ a capitaneo gestum
totum antianis dispositione attribuitur
patet ergo ad quesita specialiter respon
dendo q̄ dictus g. d. dicta terra sunt dis
cedere et reuocatis accedere impune die
ta ciuitate reuocatis stare et e. are ad lib
itum et impune. Et q̄ dicta deliberatio
ultima omnia alia tollit in quācuq̄ repug
nant et q̄ antiani habuerunt potestatem
et eis tribuit potuit a comunitate in tol
len. lo. sicut in d. c. et conclusiue liber
est ab omnibus et per omnia. Et sic
dico et consulo ego Anthonius de butri
uris utriusq̄ doctor. M. CCCC. L. u.
cesimal sexta. Augusti.

Omnia quedam honestissi
me et laudabilis uite plurimo
monasteris oblati in mona
stero ordinis minorum pro
fessa ob reformationem alterius monaste
rii cum licentia debita ad aliud translati
Tandem quia ibi proficere non potuit.
Secundo adhuc cum debita licentia d
bonis re oblati a fidelibus cepit monas
terium edificare ubi cum obseruantiā re
gulari debitum deo reddere uel et famu
latum ibiq̄ cum aliquibus mōtibz ad ob
seruantiā aptis cepit uitam ingredi. nūc
autem a fidelibus d. s. t. u. in complemē
tu n. n. u. monasterii dote. a primo mo
nasterio repetere uellet queritur an pos
sit. Et Ihesu christi ac matris eius glo
riosissime nominibus inuocatis. Vide f̄
primo dictam monalem mebr. repetere
posse quia quod semel placuit. 2. Et q̄
quod ab initio est uoluntatis ex post fac
to est necessitatis ut in regala qd̄ semel
de reg. iur. in vi. de como. e. l. c. i. et. l. in
como. lato. §. sicut. ff. como. Certi enim
sunt casus in quibus uoluntas est mutabi
lis ut in dictis iuribus. ff. de conditione
ob causam lege si pecuniam inter hoc nō

nomnatur iste remanet ergo sub regula.
Item semel deo dedicatum ad alios usus
reuerri non potest. xii. q. ii. nulli liceat.
et. ii. q. iii. sunt qui opes de conse. di. l. li
gna. et. c. uel in meta. xix. q. iii. que semel
ff. de reli. et. sumpti. fun. l. si quis sepul
chrum cum si. Expressum uidetur ut
monasterium relinquens nichil de primo
datis repetere ualeat. ut in anten. de mo
nachis. §. si quis autem. et. §. si quis autē
non delinquens. Et ad plus nichil petere
possit ultra usum fructum scilicet ad sub
stantiationem uite ne onerosa scdo mona
stero dicatur. ut nō. lo. xvi. q. vi. de lap
sis et. i. q. i. si quis rapuerit. xv. q. i. si qs
incognitus. et. nō. lx. di. in summa de sta
mo. et in summa de cleri. contu. quod ad te
Ex quibus concludo dictam dominam
dotem primam de iure repetere non pos
se nec in tam laudabili proposito aliquat
ter impedienda ad laudem omnipotentis
dei. beati francisci eius institutionis or
dinem profitetur Anthonius de butri
datum amore dei.

Factum sic se habet.

Artinus condidit testamen
tum in quo in ecclesia sancti
Blasii unum altare sub uoca
bulo sanctorum Iacobi Chri
stofferi et Laurenti edificari mandauit
dote altari relicta et patronis deputatis
per quos ad altare predictuz eligatur sa
cerdos qui omni die celebret ad dictum
altare et cantet officium sancte Marie
et si cessauerit in predictis per. xv. dies
uel plures a dicto beneficio sit exclusus
De nun mortuo testatore quidam pro
curator heredis instanti licet post tēpus
per testatorem deputatū impetrauit ab
epo Bononiē. in cuius diocesi fieri dbe
bat dictum altare fieri et constitui dotez
predictam assignatam ut in constitutoz
ipsa cōtinetur. quo facto fuit in tpe pre
sentatus et legitime confirmatus et in
stitutus secundum formam et uoluntate
testatoris quidam sacerdos de consensu
et licentia generalis uicarij domini episco
pi Bononiē. et asserens non posse ex legi

65
timis causis tēporaliter uel spiritualiter
ipsi altari deferre quendam martinum
impuberem suū et dicti altaris in spiritu
alibus et temporalibus perpetuū uicariū
generalem constituit cum pleno mandato
administrandi et redditus dicti altaris p
cipiendi et absoluti ipsam uicarium con
stitutum ab omni ratione reddenda oca
sione dicti uicariatus et administratione
honorum dicti altaris. Nunc uero dicto
presbiter capellanus uult reuocare uicari
um predictum. modo queritur an possit
eum reuocare. 2 si potest eum reuocare
quia a principio non potuit talem uicariū
constituere non obtenta licentia et cōsen
su dicti uicarij domini episcopi. Nunqd
ipse presbiter possit priuari dicto altari
ex eo q̄ factendo dictum uicarium pluri
bus annis cessauit celebrare et cantare of
ficium missę. s̄m ordinationem t. c. l. a
ris predicti nec ne.

Odo queritur. Primo an
dictum compromissū factū
in dicti Nicolai et laudum
inde secutum et compromis
sum postea factum in simo
nem quod adhuc pendet ualuerit de iure
non obstante statuto comunis Floren. di
sponentis quorum copia uobis transmit
tatur. Secundo posito q̄ ualuerit et u
res habeat dictum laudum et dicta com
promissa quibus dictus Simon arbitri p
dictus assumptus inter dictum. b. et. Se
nobium asserit se uelle et ut iuris forma
dictat iudicare inter dictas partes an dic
tus Sanobius admitti deberet pro tertia
parte equaliter ad omnia bōa que fuerūt
dicti pauli fratris comunis etiam ad illa q̄
ad dictum paulum peruenerant a dicto la
patano eorum patre una cum dictis bene
dicto et simone non obstante testamen
to dicti lapitanei. Et si non pro tertia par
te pro qua parte succedit dicto paulo et
in quantum et in quibus bonis uiso dicto
testamento lapitanei et dictis laudis la
tis post mortē dicti pauli defuncti into
stati. Anto. de but.

Hic christi ac matris eius glo
riosis in nominibus inuocatis
Visto puncto et questis supra
scriptis super ualiditate copro
missi in Simonem in quantum referant
ad portionem deferendam Senobio ex p
sona pauli ut ab intestato satis clarum pu
to ut compromissa illa ut generalia ad hec
non extendi sicut nec transactiones ad
talia extenduntur quorum nulla est spes
de presenti ff. de transac. qui cum tuto
ribus cum materia sua et no. in l. q. rome
s. duo fratres de x. ob. Item quia
generalia uerba compromissi non exten
duntur ad turpia et bonis moribus non con
tingentia et super ueniente hereditate pro
se uel alio modo mediante proponatur &
de pactis. l. si. Nec talibus obuiat statu
tum prohibens dicere de nullitate in qua
tum contra mentem compromittentium
extendit manus ad non comprehensa in
potestate laudantis ut no. glo. de elec. in
demptatibus. l. v. in xli. non obstan
te et in de. r. de sequestra. pol. et fruc.
in spe. de senten. prola. s. ut autem. x.
hic autem per lo. an. in add. per que ap
paret non obstantibus xli. renunciatio
nisi in eis dicendi de nullitate in compro
missis appositis quia non referuntur ad
nullitatem ex defectu potestatis arbitri
rum maxime quando cauatur ex defec
tu consensus compromittentium ut hic
fuit. l. si. s. item questis. ff. de rudi. inde
nec obstat qd partes uelint super lauda
tis specificis fingi compromissum quia fic
tio illa contrahentium uoluntatis ad tur
pia referri non potest nec sub illo inuolu
ero uerborum relata intelligi debet cum
fictio ad impossibilia referatur non iure
prohibita. ff. de sta. ho. l. paulus fingunt
autem super laudato specificis copromis
se super quibus bonis moribus saluis in
iure non repugnante compromittere po
tuerunt. unde pro indubitato habeo cuj
proponatur paulum decessisse post pupil
larem et aeternam sanobium non obstante co
promisso et laudis quibuscunq. laudis aut
ferendis ex iuris com. p. missi cuiuscunq.
in uita pauli in bonis propriis pauli et in
legitima debita ex bonis patris eius et in

credita que e quarta residuo detracta le
gitime succedere pro tertia legitime et
trebellianice tam fratribus suis. b. et si.
hec est in dictis bonis in tertia sanobius
In aliis duabus. B. et si. per c. rinaldus
et rannatus de testa. cum uentant de
uerso tempore detrahendo super residuo
autem compromittere potuerunt hoc su
per eo qd uentebat in restitutioe fideico.
per. l. i. e. de pac. quia hic non agitur de
hereditate uiuente cum ex fidei comisso
defuncti succedat licet utiliter ut. l. i. ff.
ad trebel. per que satisfactum est ad pri
ma questis. Nunc autem discutere oport
eat tentis uerbis prout laudi quid de iu
re ultimus arbitrar ad iudicare debeat ex
uerbis enim testamenti nichil aliud conse
qui potest qd qd. s. dixi. Et uidetur qd
tamen ex uerbis laudis uoluit paulum
pro tertia esse heredem qd cum substitu
tus fideico. defunctus heres dicitur qd ad
equatus fuit nedum in quantum admittit
tur ex primaria institutione. sed in qua
tum etiam ex substitutione cum appella
tione heredis etiam fideicomissarius con
prehendatur. Contrarium est de iure ut
puto quia in propria significatione uoca
buli uerbum instituo substitutionem no
comprehendit. ff. de uul. et pu. l. i. Et qd
hic heres directe non est. sed utiliter et
improprie. l. i. ff. de fideiul. her. peti. et
lauda stricti iuris sunt. ff. de arbi. non de
stinguemus. s. ultra. et. l. cum dies. s. ple
num. ff. de arbi. Arbitri autem adequaue
runt eos tantum respectu institutionis.
et alia uoluerunt firma manere ut patet
ex uerbis laudis. ergo remaneret quod in
residuo paulo non foret remedium. An
de B. it. datum fuit. M. ecc. i. x. die me
sis octobris. et latum Florentie.

In nomine patris et filii et sp
ritus sancti amen. Visis actis al
legationibus et consiliis contra
ris inter marcellum et Colam.
ut in actis cognominatos ex una parte.
et dominam Cathermam 2. Guiradesca
ex altera. intentio marcelli et cole super
parte domorum in actis descriptarum

fundatur super laudo lato et in transm
so intento autem eorum ex pluribus ex
tentatur ex defectu potestatis compro
missariorum et puta non habentium po
testatem aliquid decidendi inter Andre
am et Iobanem. sed tantum inter dictas
lenam ex parte una. et inter Iobanem et
Andream ex altera. Et hoc ultimo exami
nato ut puta a qua dependet decisio.
Secundo ex defectu potestatis Nam an
tea materia super qua dispere uoluerunt
uelut super futura successioe alicuius eo
rum in uniuersali. sed ut super certa cer
tis conditionibus et modis inter eos et
filiorum suorum differenda. et quia con
sensus utriusq. interit per. l. si. e. de p
cura. Tertio ex defectu conditionis
quia lo. decessit superstiti filio huic sa
tisfactum reputo. qd enim uerba arbitro
rum dubia sint et dupliciter intelligibilia
in uersu. ita tamen ubi et filiorum suorum
et cuiuslibet eorum. x. Vno modo ut
substituto interit qd hic non fuit. un
de deficiente prime conditionis substitu
tione defecta est prima inter filios filio
rum ab ea dependens. ff. de uul. et pu. le
mater. s. si filius. Alio modo nominati
ut sic sit sensus. si ipsi Iobannes et An
dreas uel alter ipsorum decesserint sine fi
lius cedat domus superuienti uel filius.
et similiter si filiorum decesserint sine
masculis admittatur filia filiorum eiusq.
eorum et hic intellectus est. uerus et de
mente arbitrorum ut ex prefationibus
patet in quibus arbitri protestantur ad
hoc se descendere ut nomen patrum per
petuo conseruetur qd non fieret si alter
cu filius decedente preclusa esset uti ma
culus tantummodo deferendi. Quarto
extenuatur intentio ex obligatioe dotis
relolatus est ius doctaris ergo et accep
toris ut in uulgaribus legibus per consu
lentes allegatis. nec qd ab uno dicitur qd
in casum dotis restitutioni subiectis ob
ligare possit in aut. res. e. comunia dele
gatis quia exorbitans est lex. nec in casu
nostro loquitur et sic non detrahenda e
extra terminos contra regulas comunes.
ff. so. ma. l. si uero. s. de uro. Item non
disponit confessio sed emanat ad liberan

66
dum nec ibi aliqua uerba annexuntur di
sponenti ob que agi posse non uidetur.
Hec responsio non est penes me omnino
clara. quam tamen non discutio ob reue
rentiam tam antiquorum doctorum in
presenti consulenti. et si dici posset
qd quantum mulier mittitur exceptioe do
tis ex confessione deduceret ut probati
onem recepti non ut disponentem obti
neret qd immediate ex confessione libera
te non producat obligatio. sed excepti
one probata per confessionem nec abso
num est qd eodem probatio probet actu
ex quo consecutus oritur diuerso respe
ctu liberatio et obligatio. Quod enim si
per testes aut instrumentum preparet
tium dotem a gao recepisse. qui autem
promisit instrumentum probaret actum
ex quo surgit liberatio et obligatio. sed
non oportet hec discutere quo ad effec
tum iuris agendi quia agentes nituntur
super pleno iure patris domus arbitrar au
tem absq. traditione non potuerunt do
minum transferre de pac. traditionibus
glo. in l. de officio iudicis. s. si. in fi. hic
respondetur proportionando libellu ipo
tecarie que ex compromisso concluditur
responsioni obstat in quantum petunt p
nutari deuenisse pleno iure saluari tamen
potest responsio per eandem latam libel
li ubi petunt iustitiam fieri non solumo
iure et forma. x. Respondit alter pos
set qd inter istos super diuisione heredi
tatis questio erat quo casu in talibus sine
traditione dominum transferretur. in l.
de offi. iud. in fi. et no. glo. ff. de condi
fur. et rdo. l. i. ff. pro socio. relinquatur
sola disputatio super potestatem arbitro
rum. Et breuiter non uideo qd habuerunt
arbitri in hoc potestatem quia partes co
promittunt de litibus et questionem in
uicem correspondentibus inter dominas
Lenam ex una parte. et lo. et Andream
ex altera. et sic laudando arbitri se asse
runt habere potestatem nec obstat xlii
distributum et quilibet eorum qd dif
tribuit et attribuit actum compromissi
in quemlibet in respectu ad domina lenam
non in respectu ad lo. et Andream qd p
bat uerbum ex altera qd sequitur ex quo

deklaratur Io et Andream unam tantū partem facere in cōstitutum litum respō dentium ad se et dominam lenam. Illa autem uerba et qui ex his magis et melius potest nō sunt superflua nec apposita ad dubia tollenda in casu in quo ipsorum alter cōpromittere non posset et ut appo sita ad maiorem declarationem. ff. man dati. l. qui mutua et in regula que dubi tationis tollende de iure iuran. Nec ob uerba compromissi fingentia litem sup q̄ solbet lau. lato quia restringi debet ad laudatum inter compromittentes eo re spectu quia compromiserunt. s. inq̄tum laudent inter dominam lenam ex una par te et Io et Andream ex altera non inq̄ tum laudū porrigant et extendant inter Iohānem et Andream fingēdo enim litē in laudatis ex uerbis compromissi. et in ter personas inter quas et quo respectu est compromissum non in aliud segatio et hec q̄ potius ueritas probatone nō in digens non ob arbitrium possessione edit ficate et maxime arbitrata ad q̄d p̄nci paliter laudat fatendū enim est arbitra torem possessione edificationes pertinē tes quoquo modo ad decisionē et pacem eorum inter quos est et quorum respec tu est compromissum componere sed nō modificationes omnino extraneas a respec tu compromissi ut nō maxime per bar. ff. de trasac. l. cum aquilana nō in spe. tit. de arbi. s. excipitur. x. sed pone. et. s. i. x. si. arbitrator ibi dixerūt quidam q̄ au tem Io succedat andreas et filii ut filii fi liorum et e conuerso de hoc nulla sit lis possibilis inter dominam lenam ex una p te et Iohannem et Andream ex altera. Quid enim poterat interesse domine le ne super petēto usufructu sic uel alter illo inter se succedere. Non ob quodam producta alienatio in qua certas possessi ones uel affectas alienat Io. quas dicit ad se ratione laudi obuenisse quia super illis fuit lis et esse potuit inter dominam lenā et Io et laudum approbasse censetur in quantum lites decidit inter ipsam et se. Ex illo autem instrumento uel alio nō ap ret ipsos laudum approbasse in quantum decidit licet inter Io et Andream potu

it enim emolganter cōpromissum in rite ad mensuras potestatis laudantis eo non approbato in quantum decidit lites com promissi extraneas maxime cum diuersi forent articuli. ff. de mino etiam extra d testa. rinaldus et raiunctus de fide. in stru. cum Io. cum Si. Item unum uolo aduertit in uerbis compromissi quia nō ex cludunt simpliciter in surrogatione filio rum feminas. Dicunt enim uerba filiorum suorum per lineam masculinam et hec x. ba bis repetunt longe autem diuisum est ad surrogationem uocari solos masculos uel descendentes ex linea masculina. fe minina ut pote agnati. ff. unde legi. si re pudauerit. s. i. in sti. de legi. agna. succe s. ceterum. et. s. hoc quidam. Et si dicat non referuabitur nomen parentum. cer te immo in filia sed et ulterius progressi non poterat q̄m q̄ huic rationi non mul tum ntar. Ex aliis maxime concludo Cole et Marcello super petitis silentiuz imponendum ex capite ex quo agere nti tur. l. ex uerbis dicit cōpromissi et lau dum utraq̄ partem ab expēis dico ab soluendas quia probabilem causam litiga di habuerunt. cum et peritorum consilia fuerunt contraria. Antō. de but. datus eodem. M. die. xxvi. diei mensis.

Hesu christi et matris eius glo riosissime nominibus inuocatis In quantum Paulus disponere uolisset circa bona subiecta ho nere fideicom. planum est q̄ senobiū nul lum haberet turis remediū quia nichil ex his mutare potuit aut aliter disponere q̄ ante uoluit lapetus unde in hoc lesus n̄ existit. In quantum autem de legitima 2 trebellanica p̄ p̄rtis bonis eo uiuēte ha bita ad testandum si per duos saltim tes tes quos sufficere puto disponentes ibi dem fuisse numerum testium uocatorū ad actum testandi et notarium approbe tur Paulum uoluisse disponere in solum senobium ut proponitur duplex compe tit et remediū cōtra prohibentem tes tari uel actionem habet de dolo ad inter esse. ff. de dolo. si quis affirmauerit. de

prescrip. uerbis. l. quodens ut nō glo. in l. lucius. s. sempronius dele. ii. Potest etiā secundum aliquos agere ad duplum cōdi tione ex lege ut in auben. ut nulli iudices s. et hac paruent. colla. ix. ut nō. glo. in dicto. s. sempronius et. l. eos. e. si quis te sta. probi. quas sequi uidetur bar. in. l. i. ff. si quis testa. probi. dubitari tamē pos se cum. s. illo de uidi. tantum loquitur d ratione officii testari prohibētis et pene restringende. x. ut in regula in pens. de reg. iur. l. vi. sed glo. habuerunt respec tum ad uerbum uel alit uel ibet in tex. di cti. s. nisi exponitur cuiuslibet. s. iudici ut ibi exponat formā q̄ inducat pene quali tas que sequitur. Vnde tutius puto pri mum remediū senobio sufficere debet si suū consequatur interesse. An. d. but.

Hesu christi nomine inuocato et matris eius gloriosissime. ad quesita ex themate premisso. absq̄ dubio instituto seu sub stituito illa de proculo cōditionalis fuit uulgaris. l. galus per totam. l. ff. de li. et po. et an sufficere cōditionem imple tam in rerum natura quo ad transmittē dum potestatem in extraneo de iure co muni adhuc est certuz quia hereditas nō adita non transmittitur. e. de iure deli berandi. l. quoniam cum si. saluo nisi est infra tempus deliberandi et curreret re quisita ad prescriptum uel uerum delibe rare secundum formam. l. cum antiquori bus. e. de iure delibe. et quod nō. ff. de reb. dub. l. qui duos. An autem suffi ciat quo ad potestatem transmittendi ex dispositione predicti statuti dubium in gert quia ex quo non ponitur comunem opinionem concurrere cum ueritate q̄ mu lier femella sit in uentre nec aliquid pro ponitur de scietia uel opinione ipsius sta tuti. Item uidetur cum adire nō pos se quia quoad potentiam ad eundem non sufficit cōditionem etiam casualem fa cti extare nisi sciens sic adire uolens. ff. de condi. et demon. l. multum cum si. non ergo delata uidetur que tunc delata dicit ur cum adiri potest de. x. sig. delata

67
Item nec purificata conditio uidetur da to q̄ in rerum natura certum fuerit in uentre femellam fore hec enim conditio si nullus masculus nascatur implicate com probendit si femina nascatur et masculus non nascatur. in i. lis enim resoluibilis est. unde habet in se cōditionem et dicit in certum naturatatis ad quam se retulit te stator quāz ergo femella inmeritate fu isse proponatur adhuc tempus expectan dum erat naturatatis. Et dubium erat un le nascatur. Poterat enim nasci et non nasci uiuente et mortuo proculo. ex go cōditionalis adire erat et non purifi cata. ff. de condi. et demon. l. heres meus nec dies illa naturatatis remouetur in he reditate. l. heredita. de here. insti. gahic dies incertus est uel incertum sit an nas cetur. et consequenter quando. Item statuta que in materia iuris loquuntur in terpretationes limitationes ac iure de la tationes respiciunt ut in quantum possibi le est ad uas iuris reducantur et limites in auten. de fili. ante insti. ru. dota. nat. s. i. l. i. s. lex fal. ff. ad. l. fal. nō in. l. i. e. d noxa. et in. l. omnes populi. ff. de insti. 2 iure. Statutum ergo de transmissiois potentia loquens hereditatem delatam. exigens in suo intelligitur quando igno ranti etiam delata extitit. l. i. e. de his qui ante aper. ta. et. l. filium. s. i. de acq. non. heredi. et. nō. m. i. uentre. de acq. heredi. In extraneo autem quando scien ti. l. cum antiquoribus allegata. Cum ergo sciens non proponitur existenter cō ditionis tamen in rerum natura. tantum pponatur certitudo. non erit locus tras missioni. Et sic concludendū uidetur pri ma facie. Contrarium uidetur eligendū quia statutum in transmittendi poten tia ponderat solum hereditatis delatiō. que absq̄ dubio delata est ex quo condi tio est purificata licet in ignotante et ni hil optrate ut est casus in. l. n. de condi. et demon. Prodest enim cōditionem casualem in rerum natura purificari quā do factum etiam honorario ignorate nul lum autem aliud unde prodesse q̄ delatiō nis non ob. l. delata quā duplex est ade undi potentia. Prima que ex parte co

in d. li. se realiter offert ita qd aperte re
dispositio nulli subest impedimentu
ut hic m. ab. ut e. casus in. si extrane
us in. fi. de ac. q. n. here. de hac loquitur. l.
delata. Q. ieda est potesta ad eudm in
qua respectus hntur ad psona adire uo
lentis et talis impoteta dilatione no ipe
dit. ut dicta. l. n. Hec ergo est uera here
ditas non pot adiri uero concernente p
sona. ergo no est delata qd hereditas con
sistit ex pte rei et comodis dispositiois
se offerentis qd organa deficiant a pte
plone cui offertur purificata. ergo in ig
norantem uel nichil opinantem conditione
hec est uera diuerso respectu hereditas
adiri pot. ut. l. si extraneus in. fi. q. ppter
hoc e. facta. et. l. n. preal. et no pot adiri.
ut. l. multu. d. codi. et demo. l. heres insti
tutus. g. i. de acq. here. no ob. qd conditio
purificata no dicitur. qd ex quo certum
erat in re. na. femella in uentre fore hoc
erat certu nullu masculu nascitur. Vnd
hec conditio no erat incerta an nec qua
do qua certu qd nung. qd quo ad materia
rei substituti scietia forte hoc e. incertu
ante qua do certicare. qd in purifican
do realiter conditione no attendit. ut di
cta. l. n. et dicta. l. si extraneus in. fi. sola
ergo superat dies natiuitatis que nec ex
pectanda erat ut pote cuius euetus nichil
poterat opari. Vtrop enim casu femel
la in uentre existente siue nascere. here
ditas erat deferenda. An ergo existere
posset non erat incertu Ideo delata est.
ut e. casus ualde ad ppositu. l. qd si du
bitet. ff. de acq. here. et p hoc no ob. l.
heres meus qd incerta erat quando. hic cer
tum qd nung. masculus erat nasciturus. no
ob. qd statutu d. delatione loques recte
debet iuris intellecta qua hic cu loqui e.
de im. cente simul et ad eutte seruata p
tate. in utroq. decidere uide. intentuz
statuti. ut. l. i. a. hoc d. uul. et pu. et. l. in te
stamento ut ita in extraneo sicut in suo
sola ponderatur delatio realis absq. scie
tia substituti uel instituti. l. i. e. de his q.
ante aper. ta. et. d. l. si quis filiu et hec ab
scq. dubio statuti est intentio qd in tral
mittere lo facultatem solu ponderat dela
tionis actu ta in suo qd in extraneo. Itz

aia est transmissio qd contigit ex a. si
deliberatiois uere uel presuupte et tamen
apud se consulere et deliberare no cadit
in ignorantem. ff. de iure deli. aristo. scien
tia delationis exigit ut. l. cu. antigonus
Hic aut non contingit delatio ex delibe
rationis actu sed delationis. non ergo in
materia iuris disponit sed sedm noua et
alia materia a iure intelligi igitur debeat
ut uerba sonant de rebul. dubi. in ambi
guo de. x. bo. sig. nominis et rei. g. et uer
bum. Ex quibus concludo pculu sedm ea
q. dicta sunt ad heredem comod ad eudm
transmissa. ff. de acq. here. l. si quis filiu
g. i. An. de. b. it. Itud consiliu habuit do
minus Ioseph. de bononia.

Ondit testamentu in quo
inter alia reliquid certis hos
pitalibus annuatim in ppetuu
solu certu quantitate. Item
paupibus christi et egenis psonis simili
certu quantitate arbitrio eoz commissario
rum et ppetuo ut. s. et in omnibus aliis
suis bonis monasteriu et fratres sancti
michaelis de busco sibi heredes instituit
postea petrus ingressus fuit dictu mona
steriu et ordinem sancti michaelis et il
co. p. fessionem fecit postq. p. fessionem
iple. P. p. publicu instrumentu dictu tes
tamentu cassauit irritauit et annullauit.
sciens unicuq. licite usq. ad exitu uite
uoluntate sua mutare ac dicens et decla
rans uelle et intentionis eius et ppositu
fore intestatu decedere qd instrumen
tum reuocationis et declarationis p. fice
te testamenti p. dictu rogatu et factum
fuit solum cora tribus testibus et no iro
ad hoc rogato ppter qd in dubiu reuoca
tur. Et primo an dictus. P. post dictaz
eius p. fessionem p. qua ciuiler mortuus
constetur potuent ualide dictu testamen
tum et legata p. et non p. in eo conten
ta reuocare et annullare Responso patet
sedm omnes qd no habet p. mortuo na
turaliter nec sua mors naturalis equipa
tum non heat p. omnia effecta naturalis
ut dicunt scribentes in aut. si qua. e. de
sacro. fac. eccles. Secdo posito qd potu
erit eum et ea reuocare et annullare an in

ipsa reuocatio de qua supra dictum est
necessarius erit maior numerus testiu q
duoz seu triu in dicto instr. reuocatio
nis descriptoiz adhibitoiz uel sufficiens
fuerit numerus dictoiz triuz testiu no
obstante qd in confessione de iure et ex
forma statutoz eoz bono. vii. testes et
etia alia certa sollempnitas statuto hoc dic
tante in confessione ut predicatur testa
menti requirere et quid iuris sup quo
ibet dictoiz q. sitoz. Respondeo testam
entum in sic a monacho factum subiecto
a ecclesie et contra primum iure canon
co. uidelicet et sic ergo quo ad reuocand
primum etia in pia causa cu sollempnitate ca
nonica ligat actus clericoz uel ecclesiasti
caz. per. l. n. de. consti. ecclesie scilicet marie

Nomine sancte et indiuidue trinita
tis patris et filii et spiritus sancti beate
Marie uirginis gloriose beatoz Petro
ni et Florian et beati Augustini docto
ris ecclesie profudissimi totiusq. celestis
curie triumphatis Amen. Casus propo
nitur in his terminis. Quidam clericus
detentus per p. tate ciuitatis bon. existens
in sacris deponitur de certo delicto ad
eius indagacione intendit inquirere po
testas ad delictu ueritate obseruandam.
Queri an sic dare remedium ut de ta
li delicto indagare possit iudex ut preue
niatur ueritas delicti. Ad qd declarand
suppono dictum euuangelu p. fundamen
to. Nolite tangere x. pos meos qd intel
ligitur idest ecclesie sponsoz qui sunt ele
cti q. in corpus et aiaz in sortem domini
recepti sunt de preben. eum sedm aplm
per quot ostendit clare iudicem seculari
non posse tangere clericu seculari quo ad
quid hoc iure canonico inhibitu est qd eti
am capies ad fine iustitie collequere cle
ricu no de licentia sui iudicis incurrat pe
na excois maioris. x. vii. q. iiii. si qd suade
te nec prodest renuocatio qd priuilegio
clericali in totius ordinis clericali como
du introducto ut est hoc no pot renunc
tari de fo. cope. si diligenti. xi. q. in. lita
et. c. placuit. p. que concludo qd ubi uult
se potestas introuertere de clerico inq.

ren. lo. de delicto ad fine ut p. tate et
n. allatenus possit qd non est suus iudex.
de iudi. ac si clerici. Aut ad fine ut cog
noscat ueritate delicti ad que spectat co
gnoscere. l. cogruu. ff. de offi. p. si. et pot
testibus et aliis mod. ingere no tangere. lo
plona clerici nec contra uoluntate includere
do. Immo includes est excommunicatus d
qua no pot absoluere nisi solus papa. 2. co
ipso priuilegio ecclesiasticis sacramentis corpe
eristi et omni dono et gra. x. p. nisi absol
uetur p. ordinariu sol. qua. do. est in arti
culo mortis constitutus. sed hoc uerq. qd
faceret propria auctoritate. sed de man
dato iudicis ecclesiastici. adhuc non puto
quia cam. criminalem clericus quis non pot
comittere inferior a papa ergo nec eius
p. ambulu ut ab illo eius plona tangatur
ad finem criminis indagandi ut no. glo. d.
iudi. c. ac si clerici. Anto. de butrio.

Vnquid fratres minores te
neant dare quarta pte ecclesie
prochialis siue eris rectori de
legatis et puentis ad manus
eoz. p. corponibus dictis prochial. ecclesie
sepulcis apud eos siue in causa funeris si
ue in pecunia quocunq. iure et titulo siue
pro sacrista siue pro labore ueniendi p
corpe seu alio quocunq. colore nec ne ex
ponit minores qd sacerdotes prochiales
ultra pecunias quas exigunt et recipiunt p
labore ueniendi ad funera du sunt prochia
ri tumulant apud minores et ultra por
tionem cononice qua sibi soluunt freres predi
cti de pecuniis datis fratribus pro labo
re ueniendi ad funera exigunt et recipiunt
ab executoribus funeraliu ead. de pecunias
et candelas ac si talia funera in propriis
ecclesiis sepelirent recipiunt etia ultra pe
cunias et candelas q. eis datur p. labore ue
niendi ad funera duos p. cruce unu cereu
et candelas nomine ecclesie prochialis et
tantundem ecclesie noie tumuli uel sepul
chri sicut exigunt et recipiunt ab illis qui
apud eoz ecclesias sepeliunt. petunt ergo
minores talia puenta ad manus sacerdo
tu prochialiu computari ipsia sacerdotibus
prochialibus in sorte cononice portiois.

Hic etiam nomine inuocato. Vilo pun
 dō et consilio p̄ hōi. unde de iure dī
 canū q̄ cū corpus adducit ad monaste
 riu p̄ p̄ter locū ad sepulchrū nō repa
 ratur a iure cauti ut sacerdos pro canis
 nō teneat ubi prochanus eligit alibi se
 pulsura si alij moderatū recipit maxie
 ex cōstitutōe licitū esset p̄ labore ar. dī
 si nō ad apostolicā. Quid autē recipit p̄
 rocham p̄ sepultura ac si in ecclia sepli
 ret o nino illicitū est et tō in quartā cō
 p̄tand ut bene. scilicet cōsulcū. et tenet
 Fred. in op̄ suo cōsilio. in. Sic michi vidē
 tur Anto. de bit. Ideo me subscripsi et
 sigas mō solto sigillau.

Omina franciscana filia quō
 dā bartholomei dī codagne
 uxor francisci quondā ad p̄
 sens uxor Iohānis michaelis
 de sancto martino mercatoris citrei p̄
 xpi gloria sana mēte et sensu licet corpe
 languens reip̄ suū et bonoz p̄ presens
 nūcupatiū testamētū in hūc modū p̄
 curant et fecit. In primis quidē reliquit
 p̄ male ablatis incertis cur de iure debent
 tur solidos. v. bōn. Itē reliquit domino
 egidio. Itē reliquit dñō Iohāni eius uro
 ultra dimidiā dotis ipsius debetū dicto
 Ioh. ex statuto p̄ cōis bōn. etiā oīa mobili
 a et oī illud et totū qd̄ puenit ad dictū
 Ioh. occasione mobilitū ipsius testatrix.
 In omnibus autē alijs suis bonis mobilibz
 et immobilibz uribus et actiombz tā
 p̄sentibus q̄ futuris sibi heredes unuer
 sales testitunt Frontē eius filiū legitimū
 et naturālē et filiū quondā francisci aut
 prioris mariti ipsius testatrix et Iudo
 uicū nōriū filiū quondā bartholomei de
 cadagrellis eius fratrem et hāc ultimā suā
 uolūtate. Itē. Factū sic se h̄z dñā frānci
 scina et soror altera. p̄ ea tradidit in dotē
 dūtaxat libras quingētas bōn. frontus dī
 cte dñē frānciscine maritus decessit sup
 stite dicta dñā frānciscina et fronte eoz
 filio legitio et naturali post p̄dictā dic
 ta dñā frānciscina nupsit dicto Iohāni
 de sancto martino cui Iohāni ipsa dñā
 frānciscina et stephanus de palmeria du
 cū locus p̄dicti frōti tradidit in dotē

libro quingentā ipsi dñē frānciscine debi
 tas p̄ dictū quondā frontū p̄ restitutio
 ne dotis ip̄o dicto frōto tradite de qua
 traditōne quingentā libz bōn. ipsi Ioh
 hāni facta nullū patet instrumentū. que
 rit an pateat tā p̄ libros ipsius Iohānis
 p̄nt modū supuenientē dicto Iohāni dī
 sancto martino quibusdā aduersitatibz
 uoles dicte domine francisce fore cauti
 de dotibus eius et ut ipsa domna frānci
 scina defendere possit dī bonis dicti Iohā
 nis q̄ plura possit dictū Ioh. fuit concessū
 habuisse lu. souco de codagnellis fratre
 dicto dñē frānciscine de quibus publicū
 patet instrumentū q̄nt reuera dictus Ioh
 hānes nūq̄ habuerit a dicta dñā fran. seu
 ab altero p̄ eoutra dictas quingētas libz
 bōn. Primo dñā fran. decessit cōdito te
 stō supradicto supstitibus et relictō frō
 to eius filio et quondā frōti sui primi ma
 riti filio et Ioh. de s̄o martino ipsius dñē
 frānci. ultimo marito q̄ frōtus ur et inde
 conat̄ recuperare a dño Ioh. dimidiā dotis
 p̄ ip̄m. v. cōfessate. octi. libz. quadragin
 bōn. nō obstantē dñō testō et legato ip̄o
 Iohāni s̄o et nō obstantē q̄ in reuerentē
 idē Ioh. nō recepit a dicta dñā frānciscina si
 us altero p̄ ea ultra dictas libz. quingētas
 et nō obstantē q̄ dicta dñā frānciscina et
 Iohāni dare nō potuisset ultra dēas quin
 gētas si uoluisset cū ipsa plus nō dedit
 dicto primo marito ut p̄mittit̄ et ad eā
 et eius manus aliquid nō puenit ex quo
 ipsa dotē potuisset augere afferēs idem
 frōtus dicta eius matre in p̄dicū eius
 filii fronti sui legitimū et nāls ex primo
 matrimonio testari nō uoluisse cui frōto
 p̄ dictū Ioh. obiciunt supradca et supra
 allegata et secōdo marito Iohāni nō tenent
 nisi ad defititionē dotis dimidiē recep
 te. viii. libz. quingētas bōn. et non dimi
 die libre octuaginta cōfessataz et ipsa
 dimidia dicte dotis recepte prius penes
 ipsū Ioh. retēto legato supradicto et ipsa
 dñā frāncisc. reuera potuisse testari de
 eo de quo fuit testata et etiā de maiori
 sūma si uoluisset attento maxime statu
 to cōis bōn. posito sub rubrica de dotibz
 restitutibus et eaz p̄te lucrandā. Itē. te
 nore subsequentis uidelicet Ordinarus

q̄ si inter aliquos dissolutum fuerit ma
 trimoniū nō extatibus liberis morte uxo
 ris. ex ea et ip̄o matrimonio uel aliquo alio
 mantus seu ps mariti teneat solā dimi
 diā dotis et augmētū dotis si de augmen
 to tractare restitueret et cui de iure re
 stituendū uel restituenda fuerit infra tē
 pus ordinatū a iure. reliquā dimidiā uir
 faciat ipse maritus uel pars eius in q̄bus
 cumq̄ p̄ticipatibus sūmis uel rebus exte
 rioris uel nō et a quo. ut q̄ et cuiusq̄ dos
 fuerit data uel cōstitutā uel p̄ p̄te mariti
 fuerit cōfessata uel ipsius dotis augmē
 tū. et si maritus dotē nō recepit. uel
 non tantū q̄ dimidiā habet nō obstante
 q̄ matrimoniū fuit dissolutū. Si uero ex
 ea liberi masculi uel femine non tamē ex
 teur liberi masculi uel femine ex ultimo
 matrimonio in quo decesserit uel ex alius
 matrimonio uno uel pluribus extent libe
 ri masculi et ultimo matrimonio in quo
 decesserit extent femine tantū tūc mari
 tus cōnumerata p̄sona sua cū liberis mas
 culis mulieris si extat et si nō extat euz
 feminis ex alijs matrimonio uno uel plu
 ribus dotis et augmētū dotis uirile por
 tionē lucrē in illa legitima p̄ eius legit
 me portiois deductionē siue detractio
 nem dicta uirilis mariti non minuat̄ quo
 quo modo nec etiā per. l. hac editali quā
 reseruare teneatur liber ex dicta muliere
 et dicto marito natus. Residuū tamen
 non restituere tēatur ut supra reseruare
 tamen teneat maritus omne illud qd̄ lu
 cratur ex dote uel augmēto dotis liber
 ex illo matrimonio ex quo lucrū predic
 tum habuerit. Ex his casibus et alijs ex
 p̄sis funeris dicte mulieris pro rata p̄te
 quā quidā de dote et eius augmēto ha
 buerit diuidatur. et frant et si per partē
 mariti facte fuerint deducantur saluo si
 in instrumento doctū uel augmētū ipsaz
 pactum appositū fuerit de maiori uel mi
 nori parte lucrandā solum q̄ deuenit
 pactum debeat cōseruari nisi exarent
 liberi ex alijs matrimonio uno uel pluri
 bus. quo casu pactum de maiori parte lu
 cranda liberis non noceat ultra dictā uir
 lem portioē que omnia locum habeant
 in matrimonio contrahendis et etiam in

69
 contractis in posterum dissolendis. Itē
 distinctio q̄ mulier est uel fuerit cōfel
 sata dos uel eius augmentum non obstan
 te q̄ alius q̄t dotem uel eius augmentū
 dederit uel promiserit seu confessionē
 pro parte uiri receperit illud et illam sibi
 redit fuerit stipulatus et ex eis testari
 ualeant etiam non obstante q̄ talis mul
 er liberos habeat ex quocunq̄ matrimo
 nio dummodo tamen ipsi liberis existē
 tibus reseruetur legitima secundum for
 mam iuris et nostrorum statutorum et
 marito pars q̄ iam lucrari debet secundū
 formam presentis statuti. Et si decesserit
 sit ipsa mulier nō estantibus ascenden
 tibus nec liberis fratribz utriusq̄ con
 iunctis uel ex parte tātum tertiam par
 tem dotis et aliorum bonorum ipsius re
 linquere teneatur quam partem petere
 possint etiam si non sunt relicta per dic
 tam mulierem prouidentes insuper q̄ in
 ultimis bonis obligatis. 2c. Et ita dī
 co et cōsulso Ego. Antonius de butrio.

Finit Consiliorum eximii decretō
 rum doctoris domini Antonii dī
 Butrio Romē impressorū per ma
 gistrum Adā Rot Meten. diocē.
 clericum. Anno salutis. M. cccc.
 lxxii. xii. mensis Augusti. Sub
 Sixto. III. Pontifice Maximo.

